

Schleswig-Holsteinisches

Fußartillerie-Regiment Nr. 9

Redigeret fra de officielle krigsdagbøger

af

Kurt Heydemann

Arkivar og medlem af Rigsarkivet

Major a.D.

I felten kommandør for II. bataljon af regimentet

Oldenburg i.O/Berlin 1921

Druck und Verlag von Gerhard Stalling
Gründungsjahr der Firma-1789

Dansk udgave:

Jørgen Flintholm – 2025

flinth@stofanet.dk

Må ikke gøres til genstand for salg

Til ærbødig erindring om vore faldne kammerater!

Indholdsfortegnelse

Rigsarkivets forord	5
Forfatterens forord.....	6
Regimentets forhistorie indtil 1914	7
Mörser-Regiment Nr. 9 fra Liège til Ypres.....	9
1. Liège	9
2. Namur	11
3. Maubeuge.....	12
4. Antwerpen.....	13
5. Slaget om Yser og ved Ypres.....	14
6. Stillingskrig i Flandern.	15
Regimentsstab 1915 – 1918	17
1. Bataillon 1915 – 1918.....	18
1. Sommerfelttog i Galicien og Polen	18
2. Efterårsslaget i Champagne	20
3. Stillingskamp i Champagne	22
4. Foran Verdun	22
5. Hvil i Longuyon	26
6. Felttog i Rumænien	26
7. Stillingskamp ved Brimont.....	28
8. Dobbeltslag Aisne-Champagne 1917	29
9. Hvil, uddannelse og ombevæbning	30
10. Flandern slaget 1917.....	31
11. Uddannelse og hvil i vinter 1918	34
12. Store slag i Frankrig	35
13. Stillingskamp ved Royon.....	37
14. Stormen på Chemin des Dames	37
15. Kampe mellem Royon og Soissons.....	38
16. Slaget langs Marne og tilbagetrækning til Vesle	39
17. Stillingskamp langs Vesle og Aisne.....	42
18. Forsvarskamp ved Somme-Py, Attigny og langs Maas.....	44
19. Tilbagemarch og demobilisering.....	45
II. Bataillon 1915 – 1918	47
1. Foran Osiowiez og Lomza.....	47
2. Felttog i Kurland og Litauen.....	48
3. Stillingskrig foran Smorgon og Dünaburg	54
4. Foran Verdun 1916.....	55
5. Hvil og omorganisering på Ehrenbreitstein.....	57
6. Kampe langs Stochod under Brussilow-offensiven	57
7. Hvil i Vinkovei (Slovenien).....	59
8. Felttog mod Rumænien	59
9. Kampe ved Maisons de Champagne Ferme	63
10. Dobbeltslag Aisne-Champagne 1917	64
11. Stillingskamp i vest-Champagne.....	66
12. Hvil og uddannelse ved Hirson.....	67

13. I stilling og i reserve ved Laon.....	67
14. Storm på Chemin des Dames	68
15. Slaget ved Royon.....	69
16. Kort hviletid ved Marie og Fere-en-Tardenois	70
17. Slaget langs Marne og tilbagetrækning til Vesle.....	70
18. Stillingskamp langs Vesle.....	72
19. Forsvarskamp ved Vouziers, Le Chesne og Sedan.....	73
20. Tilbagemarch og demobilisering.....	75
III. Bataillon fra 1914 til 1918.....	77
1. Mobilisering og opmarch.....	77
2. Fremrykning og Marne-slag.....	77
3. Stillings- og forsvarskamp i Champagne.....	79
4. Hvil ved Charleville og Diedenhofen.....	81
5. Kampe på Maas-højderne	81
6. På Loretto- og Vimy-højderne	82
7. Hvil og reorganisering i Hirson.....	83
8. Kort indsats i Champagne.....	83
9. Overgang af Donau og fremmarch gennem Serbien	83
10. Opmarch ved den græske grænse	86
11. Stillingskrig ved den græske grænse 1916 – 1918	86
12. Tilbagegangskampe ved Krivolak og Istib	89
13. Tilbagetrækning til Sofia, transport og demobilisering.....	91
14. 7. Batterie 1918	92
Faldne ved Fußartillerie-Regiments Nr. 9 – sønderjyske tab	93
Bilag:	
Oversøgt over fører	94
Krigsorganisation og bevæbning.....	96
Regimentet i tal	97
Forkortelser	98

Rigsarkivets forord

Rigsarkivet modtager i stigende grad anmodninger fra krigsveteraner om at blive informeret om begivenheder i felten og om datoer og steder, der rummer betydningsfulde minder for dem. Der modtages anmodninger fra pårørende til faldne soldater om at informere dem om de omstændigheder, hvorunder deres kære blødte og mistede livet. At opfylde sådanne tilsyneladende ikke urimelige krav er umuligt for Rigsarkivet i hvert enkelt tilfælde. Dette gav anledning til ideen om at udgive »Erinnerungsblätter deutscher Regimenter«

Rigsarkivets forslag er blevet mødt med hidtil uset tilslutning. Indtil videre er næsten 1.000 enheder fra den tidligere tyske felthær allerede blevet registreret til optagelse i samlingen. For at lette Rigsarkivets arbejdsbyrde blev det bayerske krigsarkiv for Bayern og hærens arkivadministration for Sachsen bedt om hjælp til at færdiggøre dokumentationsprocessen.

Målet er, om muligt, at alle tropper fra fredstid og krigstid inkluderes i serien, så samlingen samtidig kan tjene som det eneste eksisterende kildemateriale til de enorme slag ved frontlinjerne.

Disse hæfter gør ikke krav på at være »regimentshistorier« i ordets traditionelle forstand. De er snarere begrænset til uddrag fra de officielle krigsdagbøger og giver i kronologisk rækkefølge oplysninger om de respektive opholdssteder, kampdeltagelse, tab, personelproblemer og lignende. Ved at inkludere en kort beskrivelse, der giver et overblik over den samlede operation, og gode oversigtskort, er de ment som en stimulerende og pålidelig opslagsbog for alle, der kæmpede i enheden eller mistede slægtninge i dens rækker. De giver plads og inspiration til de enkelte kammeraters personlige minder og giver de efterladte familier til de faldne en klar oversigt over den kamphandling, hvor deres kære mistede livet.

For langt de fleste regimenter vil »Erinnerungsblatt« forblive den eneste historie om enhedens deltagelse i Verdenskrigen. Opløsningen af regimentet på den ene side og den nødvendige tilvejebringelse af betydelige økonomiske ressourcer under de nuværende forhold på den anden side forhindrer enheden i nogensinde at være i stand til at producere en historie, der yder alle dens detaljer retfærdighed. Sådanne regimenter tilbydes derfor muligheden for i det mindste at udvikle deres »Erinnerungsblatt« så omfattende som muligt.

For en mindre del af enhederne repræsenterer »Erinnerungsblatt« imidlertid kun en slags forberedende arbejde, som er tilsvarende enklere. Et sådant forberedende arbejde er uundværligt i betragtning af den rigdom af materiale, der skal bearbejdes, hvis regimentet en dag skal producere en historisk nøjagtig historie, der kan opfylde de mange krav, der stilles til det, og som skal være umagen værd for de omkostninger, der er forbundet med dens fremstilling. Sådanne historier vil dog altid kun være tilgængelige for velhavende medlemmer af regimentet, således at selv for disse regimenter får »Erinnerungsblatt« en dyb betydning ud over det forberedende arbejdes omfang.

Det er på grund af disse omstændigheder, at de enkelte bind i samlingen adskiller sig fra hinanden med hensyn til layout, behandling af materiale og omfang. Krigsdagbøgerne stilles til rådighed af Rigsarkivet med henblik på redigering af »Erinnerungsblätter«

Potsdam, november 1920.
Præsidenten for Rigsarkivet.
v. Mertz

Forfatterens forord

Den største krig verden nogensinde har set, gik tabt for os. Vores bestræbelser på at bevare Tysklands omdømme, vundet gennem hårdt arbejde i fred, og dets magtposition blandt nationerne, omhyggeligt opbygget i løbet af 44 år med den vanskeligste kamp og bitre modgang, var forgæves. Nu, på trods af nutidens hindringer, må vi vie al vores energi til genopretningen og revitaliseringen af vores fædreland. Dette kan kun lykkes, hvis vi er inspireret af ånden fra de store krigsår, der ligger bag os, og husker resultaterne og ofrene i den blodige kamp.

Denne bog er primært dedikeret til det ærefulde minde om vores helte, der døde i troen på Tysklands storhed. Selvom begivenhedernes rigdom ikke udtømmende kan gengive krigen enkelte episoder, vil de korte mindesider bidrage til at holde mindet om regimentets stolte gerninger levende blandt vores medkæmpere. Vi minder endnu engang om glæden ved sejrene i de livlige dage i august 1914, skyttegravskrigen fyldt med selvfornægtelse, den selvopofrende udholdenhed midt i den ødelæggende ild fra talrige forsvarsslag, og det forfriskende momentum fra sejrige fremstød. Endnu engang runger den vilde musik fra den knusende tyske ild i de glørværdige gennembrudsslag i 1918 i vores ører. Endnu engang genoplever vi i ånden både de vanskelige og de glædelige timer i de lange krigsår. Vi minder stolt om den stille storhed af tyske soldaterdyder, bevist i dødsforagtende tapperhed, i loyalitet over for pligten og kammeratskab, hvad enten det var i granathærgede skydestillinger, i skjulte observationsposter eller på en natmarch under langtrækkende fjendtlig ild. Mellem linjerne læser vi om dystre efterårsdage midt i de ødelagte gårde i Flandern, om isnende storme i Litauen og Rumænien, om kolde, våde vintre i det øde Champagne og i kløfterne foran Verdun, om smukt forår på Meuse- og Aisne-højderne, om den brændende hede i Makedonien og om sommerdage med hvile i det frodige havelandskab i Nordfrankrig, i Vogeserne og ved Bosporus. Ja, lige siden Lièges dage, hvor et af vores batterier fik den historisk betydningsfulde opgave at åbne ild for det tyske tunge artilleri i denne uheldige verdenskrig, er regimentets enkelte enheder blevet ført ad mærkeligt indviklede, ofte krydsende stier, indtil de to haubitser-bataljoner endelig, i en tragisk vending af begivenhederne, på de samme slagmarker på Argonne og Meuse, hvor haubitsbatterierne fra III. bataljon vandt sin første ære, høstede deres sidste laurbær i efteråret 1918 og lod artilleriets torden svinde hen, en torden, der aldrig vil svinde fra vores hjerter.

I vores regiments varierede skæbne, som vi møder på alle krigsteatre, selv på den flamske kyst og ved Sortehavet under ild fra fjendtlige panserskibe, afspejles vi samtidig det tyske tunge artilleris glørværdige arbejde og hele omfanget af den mægtige kamp mellem nationerne.

Med loyale hilsner til mine krigskammerater, må denne bog nu gå ud! Må den også fortælle hver af os om de andre bataljoners gerninger og dermed danne et stærkt bånd omkring alle kammeraterne Fußartillerie-Regiments Nr. 9.

Berlin, Sedandagen 1920.

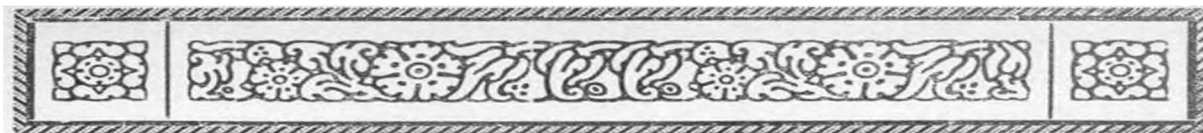
Kurk Heydemann

Regimentets Officersforening fortjener vores varmeste tak for, at de gennem generøse donationer har gjort det muligt at udgive dette »Erinnerungsblatt« i deres nuværende format og distribuere dem til vores kampagnedeltagere til en reduceret pris.

Forfatteren.

Oversætterens forord

Jeg har valgt at bibeholde de originale tyske enhedsbetegnelser. En artilleribataljon hedder på dansk en artilleriafdeling, men da tyskerne anvender betegnelsen »Abteilung« (afdeling) i anden sammenhæng, vil det give forvirring i teksten, hvis den korrekte danske oversættelse anvendes.

Fra regimentets historie indtil 1914.

Regimentets første formation, »Festungsartillerie-Abteilung« i Elb-hertugdømmet, den senere I/9, blev opstillet den 27. september 1866 i Sønderborg. Den var underlagt den ligeledes ny opstillede Feldartl.Rgt. 9, og fra den 23. december 1867 9. Artillerie-Brigade. den 14. september 1867 blev den omdøbt til »Slesvig-Holstens Fæstningsartilleri-Afdeling Nr. 9«, og var sammensat som følger:

1. Kompanie. Grundlagt i 1809 i Kolberg af forsprængte dele af 1. og 3. Feldart.Regt., som det midlertidige 10. Kompanie i Brandenburg-brigaden. Under befrielseskrigen 1813/14 blev det mobiliseret som 12 punds (12 cm) bataljon nr. 6 i II. armékorps (von Kleist) under Premierleutnant Wolf. Dets ilddåb var i slaget ved Dresden den 27. august 1813. Det led store tab under franske kavaleriangreb i slaget ved Kulm-Nollendorf den 30. august 1813. Den 18. februar 1814 krydsede den Rhinen nær Koblenz. Den 9. marts 1814 slaget ved Laon. Den 26. marts træfningen ved La Ferte Gaucher. Den 30. marts slaget ved Paris, hvor tre kanoner blev ødelagt. I slagmarken i 1815 med I. A.K. (von Zielen) under Hptm. Reuter. Den 15. juni, træfningen ved Pont à Vert. Den 16. juni, slaget ved Ligny. Her affyrede kompagniet mest ammunition af alle preussiske artillerikompanier, med 481 skud. Endnu et fjendtligt kavaleriangreb blev med succes slået tilbage. På grund af tab af heste forblev to kanoner i fjendens hænder. Den 18. juni, ved Belle Alliance, var kompagniet ude af stand til at skyde igen. Dagen efter genvandt det sine kanoner. Derefter fulgte bombardementet af Avesnes og slaget ved Iffy. I perioden 1813 til 1815 modtog kompagniet 1 Jernkorset af første klasse og 14 af II klasse.

Fra 1816 og frem efter var det 8. Fuß-Komp., 1851 2. Festungs-Komp i Garde-Artl.Brig., 1864 2. Komp, i Garde-Festungsartl.Rgts. Garnison skiftevis Berlin, Küstrin og Spandau.

Under felttoget mod Danmark 1864 deltog under Hptm. Heineceius to »batterier« á 4 trukne 24 Punder (15 cm) og et batteri på fire trukne 12 Punder (12 cm.). Mellem den 13. og 17. april beskød den Dybbøl skanser. Den 18. april deltog 4 underofficerer og 20 mand under Premier-Lieutenant Stoephasius i stormen på Skanse IV. Den 22. april parade med Dybbølstormerne foran Kong Wilhelm I. I december 1864 festlige indtog i Berlin.

Ingen mobil indsættelse under felttoget mod Østrig i 1866.

2. Kompanie opstillet i Graudenz i 1813 som 12-Pund fod-reserve-batteri under Premier-Lieutenant Hertig. Deltog i slagene ved Gross-Görschen den 2. 5 og ved Bautzen den 20. 5. 1815. Anerkendelse for indsat ved 5 Jernkors og 8. russiske St. Georgs-Orden. Efter slaget ved Leipzig udrustet med erobrede 7-punder Haubitser, der med undtagelse af to blev erobret af fransk kavaleri den 6. marts 1814. Herefter udrustet med erobrede 12-punder. Under felttoget 1815 deltog den i slaget ved Ligny den 16. 6, hvor to våben blev ødelagt under beskydning, og under adskillige belejringer.

1816 som 11. Fuß-Komp, 1851 som 3. Festungs-Komp, 1. Artl.Brig. til Danzig som garnison. Fra 6. 6. 1864 3. Komp, Østpreussiske Festungsartl.Rgts. Nr. 1.

Kompagniet deltog ikke i felttogene 1864 og 1866.

3. Kompanie. Formeret 1860 i Königsberg. Deltog ikke i felttog 1864 og 1866. Fra 16. 6. 1864 som 6. Kompanie, Østpreussiske Festungsartl.Rgts. Nr. 1.

4. Kompanie. Tidligere 8. Kompanie, Pommerske Festungsartl.Rgts. Nr. 2, der den 1. 4. 1865 blev opstillet i Stralsund af afgivelser fra 4. Kompanie. Sidstnævnte formeret i Berlin 1809. Under felttoget 1813 som 6-pund Batterie Nr.30 under Premier-Lieutenant Papendick under Korps Tauentzien. den 6. 9. 1813 slaget ved Lennowitz. Ikke i kontakt med fjenden under felttoget 1815. Indtil 1852 garnison i Stralsund, indtil 1866 i Stettin. Deltog ikke i felttog 1864 og 1866.

Schleswigsche Festungsartl.Abt. Nr. 9 blev under felttoget 1870/71 anvendt som kystforsvar og tilhørte krigsbesætningen i Sønderborg. Kun 1. Kompanie overskred den 15. 11. 1870 den franske grænse. Af Gouvernement Metz blev den anvendt som artilleribesætning på Fort Plappeville og returnerede i april 1871 til Sønderborg.

1871 Garnison: Stab, 1 og 2. Batterie i Sønderborg, 3. Cuxhaven og 4. Bremerhaven.

1872 blev 4. Batterie forlagt til Lehe.

1873 Stab og 1. Batterie fra Sønderborg til Geestemünde, 2. til Lehe.

1874 adskillelsen af Felt- og fæstningsartilleriet. Afdelingen trådte den 25. 5 ud af 9. Art.Brig. og sammenlagt med Fußartl.Rgt. Nr. 2 med betegnelsen »Schleswigsches Fußartl. Batl. Nr. 9«. Garnison for Stab, 1. og 2. Battr. bliver Bremerhaven.

1875. 3 Batterie forlægges fra Cuxhaven til Bremerhaven.

1886. Sammenlægning af batterierne i Lehe.

1887. Forlægning til Köln og knyttes til Fußartl.Rgt. Nr. 7.

1888. På grund af det spændte forhold til Frankrig, blev bataljonerne i sommeren i omkring 2 måneder, som forstærkning af artilleriets krigsbesætning, sendt til Metz.

1893. Den 1. 10 blev Regimentsstab og II. Bataillon opstillet på Ehrenbreitstein. Regimentet får betegnelsen »Schleswig-Holsteinsches Fußartillerie-Regiment Nr. 9«. »Schleswigsche Fußartl. Batl. Nr. 9« bliver I. Bataillon. Sammensætning af II. Bataillon:

5. Kompanie. Afgivelse af 2. Kompanie af nu I. Bataillon, hvor et 2. Kompanie opstilles.

6. Kompanie. Hittidige 6/ Fußartl.Rgt. 7, der den 1. 10. 1860 blev formeret i Köln ved II/Festungsartl. Abt., Artl.Brig. Nr. 7. Under felttoget 1870/71 deltog den i belejringen af Strassburg 15. 8 til 28. 9 og Schlettstadt fra 10. til 24. 19. 1870.

7. Kompagnie. Hidtil 7./Fußartl.Rgt. 4, som den 29. 6. 1860 blev opstillet i Erfurt ved afgivelser fra forskellige brigader, og siden 1873 havde stået i Magdeburg. I felttoget 1870/71 deltog den i belejringen af Strassburg og Belfort.

8. Kompagnie. Hidtil 7./Fußartl.Rgt. 8, som den 29. 6. 1860 blev opstillet i Saarlouis ved II. Ffestungsartl.Abt./8. Artl.Brg. Fra 1871 garnison i Diedenhofen. Under felttoget 1870/71 belejringen af Verdun 8.10 til 8.11, Diedenhofen 10.-24. 11. Montmédy 5. til 14.12. og Mézières fra 19. til 21. 12. 1870.

1898 udrustes regimentet med tunge feldhaubits, med hvilke den allerede siden 1894 af skudt øvelsesskydninger.

1900. Regimentet modtager den 27. 1. Feldartl. Rgts. 9 fane, der den 24. 6.1867 var givet denne.

1903. 9. og 10. Kompanie tilgår som halvbataljon til Regimentet. Garnison Diedenhofen. Førstnævnte tidligere 3. og sidstnævnte tidligere 6./ Fußartl.Rgt. 2.

1905. II. Bataillon modtager Haubitz 02

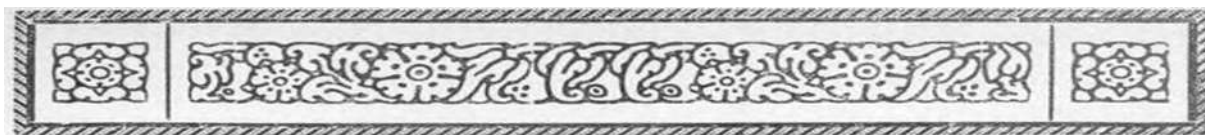
1905. I. Bataillon modtager Stålmørser. Halvbataljonen afgives til formeringen af III./Fußartl.Rgt. 8

1908. Kompagnierne omdøbes herefter »batterier«.

1912. I. Bataillon bevæbnes med Rekyl-Mørser, den senere Feldzugsgeschütz. Om efteråret tilgår en trukken afdeling til II. Bataillon på Ehrenbreitstein.

1913. I september udvides den trukne afdeling og forlægger med en halv afdeling til Köln ved I. Bataillon.

Regimentskommandør fra 1893 til 1914 er Oberst, hhv. oberstløjtnant Frhr. v. Eyss 1893, Deines 1896, v. Lauter 1897, Behrens 1900, Anderheiden 1904, Krüger 1907, Kipping 1911, Schulenburg 1913.

Mørser-Regiment Nr. 9 fra Liège til foran Ypres

31. juli til 17. november 1914.

1. Liège

31. juli til 17. august 1914.

Situation ¹⁾: Den 4. august krydsede 6 blandede brigader under general von Emmich den belgiske grænse i et overraskelsesangreb på Liège, og om aftenen den 5. august havde de trængt sig vej nord, øst og syd for fort-linjen. I løbet af natten til den 6. august blev der gjort et forsøg på at trænge igennem fort-linjen til byen. Kun den 14. infanteribrigade, som under general Ludendorff nåede den østlige kant af Liège, og overtog den 7. kontrollen over selve byen. Fort Barchon faldt den 8., og Fort Evegnée den 11. Den belejrende hær (von Einem), som i mellemtiden havde samlet sig, løb byen over ende med hjælp af tungt artilleri fra morgenen den 13. til den 16. august. De resterende 10 forter blev overmandet. Den 17. august begyndte 1. og 2. armés fremrykning nord for Meuse

31. juli: Der erklæres en overhængende krigstilstand. 1. august: Mobiliseringsordren ankommer kl. 6:25; den første mobiliseringsdag er den 2. august. Mobiliseringen slutter for regimentsstaben den 5. august og for I. og II. Bataljon den 9. august. I. Fredstidsbataljon i Köln mobiliseres som mørserregiment 9 under regimentskommandøren, Obstlt. Schulenburg, som følger: I/9 under major Rotmann fra 1. og 2. batteri, II/9 under major Bachmann fra 3. og 4. batteri. II. Fredstidsbataljon på Ehrenbreitstein mobiliseres som IH/9 under major v. Scheven. Til hver af I. og II. Bataljon trådte en let ammunitionskolonne (24 køretøjer) og en let Kolonne-afdeling ²⁾ (på hver 4 ammunitionskolonner (hver 17. vogne). Kolonne-afdeling I/9 var under Rittm.d.L. vom Rath, II/9 under Rittm.d.L. Pongs. En Ersatz-Bataljon opstilles på Ehrenbreitstein.

2. august: Halvdel af 2. Battr. undre Hptm. Hasdenteufel kl. 2000 indladet i Köln-Nippes og transporteret til deltagelse i angrebet på Liège. Halvdelen af Munitions-Kolonne I./9 følger.

3. august: 0110 ankomst i Aachen af 2. halv Battr. Kl. 0830 fremrykning med 27. Inf.Brig. Battr. underbringer i Astenet og lette ammunitionskolonne i Neuhaus, begge landsbyer nord for Eupen.

4. august: Fremrykning over den belgiske grænse, der passerer kl. 1100. Over Aubel til Mortroux. Her indkvarteres kl. 1700. Opklaring mod Fort Barchon under fjendtlig artilleriild. Om natten beskydes Mortroux.

5. august: 2. halvbatteri kl. 0600 skudklar vest for Mortroux. Åbner som det første tunge tyske batteri ild under verdenskrigen kl. 1400 på ordre fra General Ludendorff mod belgisk artilleri ved Fort Pontisse vest for Meuse og kl. 1900 mod dette fort (234 skud).

6. august: Kl. 0800 tilbagetrækning af 2. halvbatteri med ammunitionskolonne til Aachen med dele af 27. Inf.Brig., hvis natlige angreb vest for Fort Barchon var mislykkedes.

Regimentsstab i Koblenz modtager kl. 2345 ordre om transport over Köln – Aachen til Hervé.

7. august: kl. 1230 transport af regts. stab. Ankomst kl. 2130 med udlosning allerede i Herbesthal på grund af ødelæggelse af tunnel.

Efter supplering af ammunition, bryder 2. halvbatteri kl. 2100 på ny op fra Aachen med kurs mod nordøstfronten ved Liège.

¹⁾ Hvert afsnit indledes en kort orientering om den aktuelle krigssituation eller de konkrete kamphandlinger, hvori regimentet eller bataljonerne befinder sig.

²⁾ Ammunitionskolonne-afdelingerne blev opløst i 1915. De er undladt på grund af den begrænsede plads.

8. august: Obstlt. Schulenburg melder sig hos Gen. v. Emmich. Indtil den 10. 8. underbragt i Aachen. 2. halv-batteri forsinket i Moresnet på grund af Franktireur. Når kl. 0900 Julemont, hvor den går i stilling nordvest for Mortier, for herfra at støtte 27. Inf.Brig. mod Fort Barchon. Efter flere timers beskydning hejser fortet kl. 1700 det hvide flag. 2. halv-batteri underbringes i Mortier. Opklaring mod Fort Pontisse. 1 halv-ammunikionskolonne vender kl. 2030 tilbage til Aachen for supplering af ammunition.

9. august: 2. halv-batteri åbner kl. 0900 ild mod Fort Pontisse, sydvest for St. Remy. Ved middagstid afgang over Jupille mod Fort Fléron. Kl. 2045 underbringelse i Wandre vest for Fort Barchon. Lt.d.R. Benrath (1. Mun.Kol.) ankom med 6 lastbiler ammunition fra Aachen.

I. Bataillon (uden 2. halv-batteri) med tre transportere indladet sidst på eftermiddagen på godsbanegården i Køl. n.

10. august: Rgts.Kdr. til konference med Genlt. Steinmetz, Gen.d. Fussart., omkring oprettelsen af en belejringshær ved Liège. Staben rykker til Eupen.

I. Bataillon (uden 2 halv-batteri) ankommer ved middagstid til Aachen, hvorfra den rykker i kvarter i Kettenis nord for Eupen. 1. Batterie (Hptm. Buhle) rykker kl. 2300 til Eynatten.

2. halv-batteri beskyder igen Fort Pontisse fra stillinger fra for Fort Barchon, og ødelægger to pansertårne. Den belgiske kontraskydning virkningsløs. 1 halv Mun.Kol. slutter sig i Aachen til I. Bataillon.

11. august: Regts. Stab og I. Bataillon (uden 2 halv-batteri) overskrider grænsen ved Eupen og går i kvarter i Verviers, underlagt VII Armeekorps (v. Einem).

2. halv-batteri indstiller skydning efter at have forbrugt sin ammunition og modtager om aftenen genforsyninger med en Jäger-Kraftwagen-Kolonne.

II. Bataillon ankommer til Aachen i fire transportere, og når sidst på aftenen til Kettenis.

12. august: Mörser-regimentet rykker samlet frem over Pepinster. Fra Liège høres kanontorden. En meget hed dag. Langs landevejene brænder landsbyerne.

I. Bataillon (uden 2 halv-batteri) går i stilling sydøst for Trooz til indsættelse mod Fort Chaudfontaine i Afsnit 14. Inf.Div. (Fleck), og kom her for første gang under fjendtlig beskydning uden at der opstår tab. Med observation fra slotsparken i Roche, åbnes der ild kl. 1810.

II. Bataillon, der kl. 0830 overskred grænsen til Belgien, drejer fra Pepinster over Louveigne til 13. Inf.Div. afsnit (v.d. Borne) og går kl. 2010 i stilling i skovkanen ved Thier-des-Forges med observation i nordkanten af Beaufays, til indsættelse mod Fort Embourg. Bataljonen kommer ikke mere i ilden. 2. halv-batteri holder fra kl. 0600 til 0840 to pansertårne på Fort Pontisse nede med 109 skud. Kraftig kontraild og tab. Kl. 1900 befaler GenLt. Steinmetz afmarch over Pepinster tilbage til regimentet.

13. august: Obstlt. Schulenburg frem til den 16. august artillerikommandør ved 13. Inf.Div. I. Bataillon åbner kl. 0530 ild mod Fort Chaudfontaine. 1. Bataillon ramte med træffer krudtmagasinet og udslettelse af en stor del af besætningen. Observation af Lt.d.R. Piekenbrock umiddelbart foran fortet. Kl. 1030 overgiver fortet sig. Samtidig ankommer 2 halv-batteri til Trooz efter en natmarch uden pauser. Ammunitionsforbrug 1.457 skud. En forlægning af ilden mod Fort Embourg forberedes øjeblikkeligt. Terrænet vanskeliggør opklaring af nyt observationsstade og udlægning af telefonforbindelser.

II. Bataillon åbner kl. 0515 ild mod Fort Embourg. Kl. 1000 blev Lt.d.R. Raupach, ledsaget af Uffz Hertel og Trompeter Paffrath, som parlamentærer afvist af fortets kommandant og beskydes på vejen tilbage. Efter en kraftig øgning af beskydningen – 3. Batterie (Hptm. Köhler) 120 skud på 27 minutter – overgiver Fort Embourg sig kl. 1930. Ammunitionsforbrug ved II. Bataillon på 431 skud.

14. august: Obstlt. Schulenburg, der også har I./Fußartl.R. 7 (Mörser) underlagt, sætter tidligt I. og II. Bataillon i march mod Tilff og Fort Bonnelles, som skal angribes af dele af 14. og 19. Inf.Div. II. går kl. 11 i stilling nordvest for Beaufays mod Sart Tilman, hvor en belgisk mellemstilling er meldt. Ingen ildåbning. I. Bataillon går om eftermiddagen i stilling nordvest for Tilff og åbner kl. 1830 ild mod Fort Bonnelles. Lt.d.R. Knell og Uffz. Schöning (2.) observerer fra kirketårnet i Bonnelles, 400 meter fra fortet. Kl. 2100 blev Oblt. Brinkmann, adjutant ved I. Batl., afvist som parlamentær og heftigt beskudt på vej tilbage. Derfor fortsættes beskydningen.

15. august: Rgts.Kdr. leder skydningen ved les Goulis. I. Batl. forstærker ved dagry beskydningen af Fort Bonnelles. II. Batl. rykker kl. 0230 1½ km nord for Tilff og er skudklar ved dagry. Observation nord for landsbyen Bonnelles, med gravene fra 74'ernes natangreb den 5/6. august. Efter to timers beskydning med I og II. Batl. med omkring 750 skud, hejser Fort Bonnelles det hvide flag.

I. Batl. blev øjeblikkeligt sat i march mod forterne på vestsiden, Loncin og Hollogne og går kl. 2000 i bivak ved St. Nicolas vest for Liège. Major Rotmann indleder opklaringen mod Fort Hollogne.

II. Batl. skifter stilling mod Fort Flemalle. kl. 1940 ildåbning fra stillinger syd for Les Communes.

16. august: Regt.Stab forskyder til Liège. I. Bataillon kommer ikke igen til ildåbning, da Fort Hollonge allerede forhandler og kl. 1000 overgiver sig som det sidste fort. II. Batl. deltager i skydningen af fort Flemalle og forskyder efter dennes overgivelse kl. 0900 til indkvartering i Seraing. Genlt. Steinmetz udtaler sin anerkendelse for regimentets indsats.

17. august: Hviledag.

Ammunitionsforbrug ved Liège: I. Batl. 1.500, II. Batl. 1.007 skud. Tab 2 mand (1/9) såret.

2. Namur

8. til 26. august 1914

Situation: 1. og 1. Armee svingede fra den 20. august mod sydvest fra linjen Bryssel – Namur, mens 3. Armee rykkede frem mod Meuse-linjen Namur-Givet. Til angreb mod Namur udskilte 2. Armee sin Garde-Reserve-Korps (v. Gallwitz, samtidig øverstkommanderende), mens XI. Armeekorps (v. Plüskow) blev sendt af 3. Armee. Hovedangrebet nord for Meuse, mens et skinangreb med 22. Inf.Div. skulle ske fra syd, hvori også Mörser-Regt. 9 deltog. Den 20. august opmarch af det tunge artilleri og den næste dag ildåbning. Den 23. august blev nordfronten gennembrudt. To forter og den del af Namur, der lå nord for floden, ligesom Fort Maizeret syd for Meuse blev erobret. Den 24. og 25. august overgav de øvrige 6 forter sig.

18. august: Fremrykning i Meuse-dalen. Om natten forskyder staben til Huy. I. og II. Batl. bryder op om eftermiddagen til Hermalle, 15 km vest for Liège.

19. august: Genlt. Steinmetz giver i Huy artillerifører befaling til opmarch mod Namur. I. og II. Batl. når Huy.

20. august: Regts.stab involveres i Andenne ind i kamp mellem dele af 38. Inf.Div. og indbyggerne.

Staben sendes forud for at opklare, hvilket forhindres af tåge. I. Batl. indsættes mod Fort Maizeret, II. mod Fort Andoy. Kl. 13 går I. i stilling i den østlige kant af skoven la Justice sydvest for Andenne med observation foran skoven, Kl. 17 går II. i stilling 4 km vest for Ohey med observation 200 meter længere fremme. Ildåbning udsættes, da det øvrige tunge artilleri er forsinket. Bivuak indtil den 23. 8. for I. Batl. ved Chateau Muache, for II. ved Haute Arche.

21. august: Regiments kommandostation indtil den 23. 8. på bakken 500 meter øst for Groyenne, sydvest Andenne. Som resultat af tæt tåge iværksættes artillerikampen først kl. 12. I. retter en livlig beskydning af Fort Maizeret, 1.130 skud! II. mod Fort Andoy 547 skud. Begge forter besvarer ilden frem til aften. Både I. og II. observation beskydes flere gange. Under hele belejringen modtager I. Munitions Kolonne I og II forsyninger af ammunition på banegården i Huy.

22. august: Beskydningen fortsættes, også natten igennem. Forterne besvarer stadig ilden.

23. august: I. Batl. nedsætter skudhastighed, da der er mangel på ammunition. Modstanderen opgiver Fort Maizeret, hvilket observeres kl. 1400. I. Batl. klargør til march. II. fortsætter en rolig beskydning af Fort Andoy, der afviser et natligt angreb fra Inf.Regt. 32. Om aftenen bekendtgøres den tyske sejr i Lothringen (20.8.) Talrige landsbyer i omegnen brænder.

24. august: Rgts.Kdr. leder angrebet på Fort Dave syd for Namur. I. Batl. rykker kl. 10 over Strud – Maizeret til en ny ildstilling mod Fort Dave i skoven ved Lemoy. I. Batl. er tavs den 24. II. Batl. afgiver endnu 125 skud, så bliver det hvide flag kl. 1100 hejst over Ft. Andoy. 3. Battr. følger kl. 0930 den forud sendte 4. Battr. Kl. 1530 er II. Batl. igen skudklar nordøst for Fort Andoy og begynder kl. 1740 bekæmpelsen af Fort Dave. Observation for både I. og II. på Fort Andoy.

25. august: Rgts.Kdr. forlægger kommandostation til Fort Andoy. I. og II. genoptager kl. 0700 beskydningen af Fort Dave. Efter en øgning af beskydningen mellem kl. 0745 og 0800 forgæves opfordring til overgivelse. Herefter nedkæmpelse af fortet, der kl. 1530 hejser det hvide flag. Samtidig opgiver de sidste to forter på den nordvestlige front yderligere modstand. Indkvartering: Rgts.Stab chateau Andoy, I. landsbyen Andoy, II. Wierde.

26. august: Hviledag.

Ammunitionsforbrug ved Namur: I. Batl. 1.845, II. Batl. 1.775 skud.

3. Maubeuge

27. august til 10. september

Situation: Efter de sejrige kampe vest for Namur ved Mons og Charleroi mellem 22. og 24. august, fortsatte 1. Armee vest og 2. Armee øst forbi Maubeuge, som indledningsvis kun blev angrebet af Genlt. v. Zwehl (VII. Res.Korps) med 28. Inf.Brig. og 14. Res.Div. Den 27. august begyndte indeslutningen. Hovedangrebet blev ført fra nord med et sekundært syd for Sambre, hvor også Mörser-Regt. 9 blev indsat. 28. og 29. 8. opmarch af artilleriet. 29. om eftermiddagen ildåbning mod nordøstfronten. Fra fæstningen stærke kontraskydnings og udfald. 5. september erobring af to værker i nordøst. 6. og 7. 9. af yderligere. Den 7. om aftenen kapitulation.

27. august: March af belejringsenheder fra Namur mod Maubeuge i flere kolonner. Regimentet under major Rotmann over Fosse med I. Batl til Sart Eustache og Presles, II. til le Roux. Obstlt. Schulenburg fører en anden kolonne til Moignelee på Sambre. Regnfuldt vejr. 28 km march.

28. august: Obstlt. Schulenburg får i Binche af Genlt. Steinmetz ordre til opmarch med det ham underlagte artilleri syd for Sambre. Stab og I. Btl. batterier opklarer om aftenen mod værket Rocq. Rgts. Stab indkvartering i Lobbes (til 10.9.), I. i Leers-et-Festeau, II. i Biercée, 32 km march.

29. august: Rgts. Kommandostation til 1. 9 i Sartiau. I. Batl. om eftermiddagen i stilling sydøst for Rhure med observation 1.500 meter fremme i skovkant. Bataljonen kan først den 1. 9. åbne ild mod Rocq da bakkerne, der gav indsig, stadig var besat af fjenden. II. Batl. indsættes mod fort Cerfontaine og går kl. 1800 i stilling i den østlige udkant af Cousolre bag en svag infanteridækning, hvorfor egen sikring skubbes frem.

30. august: Fortsat opklaring og udbygning af ildstillinger i et tåget vejr. II. Batl. optager ildkampen ved middagstid. Kirketårnet i Colletet med fjendtlig observation, nedlægges. På grund af infanteriets tilbagegang, må observationsposten kl. 1720 rømmes. Batterierne skyder uden observation mod Fort Cerfontaine.

31. august: Natten til den 31. alarmeres batterier, protser og kolonner, da der var tegn på et fjendtligt udbrud syd for Sambre, der dog ikke følger. I. Batl. opnår igen egnet observationspost på Højde 186 nord for Marpent skoven, 1.600 meter fra værket Rocq. Beskydning undlades stadig. 2. Batl. nedkæmper fjendtligt feltbatteri ved Fort Boussois. II. Batl. forhindres i genbesættelse af observationspost af fjendtlig beskydning og besætte ny post ved Ferme Branleux vest for Bersillies. Opklaring af ny ildstilling mod Rocq.

1. september: I. Batl. ildåbning mod Værk Rocq, og ligeledes II. Batl. efter ny stillingsskifte ved Bersillies. Omkring kl. 1600 blev Observationsofficer ved I. Batl., Lt. Filbry (1.) og Kracht (2.), hårdt såret under et angreb på observationsstatet. Kl. 18 beordre Genlt. Steinmetz en ny organisation af artilleriet: Obstlt. Schulenburg blev artillerifører for højre underafsnit nord for Sambre med fire batterier, og II. Batl. Major Rotmann blev artillerifører syd for Sambre med I. Batl., halvdelen af II/ Res.Fußartl. 9 og to østrigske mörser-batterier. II. rykkede kl. 1930 over Merbes-Ste. Marie til Peissant til indsættelse mod Værk Salmagne på nordfronten. Et kraftigt udfald i Nordafsnittet blev af 28. Inf.Brig. (v. Ziegesar) med besvær bragt til standsning.

2. september: Regiments kommandostation nu Croix de Rouveroy. I. Batl. forbedre observation og fortsætter bekæmpelsen af batterier og Værk Rocq. II. Batl. når kl. 0100 Peissant efter en vanskelig natmarch og går i bivak langs vejen. Om eftermiddagen går bataljonen i stilling 500 meter vest for Bruliau med observation sydvest for Grand Reng. Kort beskydning af Salmagne Ferme. De lette ammunitionskolonner I og II underbringes i Montignies-St. Christophe og fra 5. 9. i Solre-sur-Sambre. Ammunition afhentes på banegården Peissant. Vejene ligger ofte under beskydning.

3. september: I. Batl. forsætter beskydning af Værk Rocq og ødelægger med 130 skud højre tilslutningsbatteri på Fort Boussois. Om aftenen går 2. Batteri i stilling ved Huriau Ferme. II. Batl. beskyder på ny de fjendtlige infanteristillinger på begge sider af Salmagne Ferme. Lt. Dieterle (4. Batl.) gennemfører herimod en succesfuld opklaring.

4. september: I. Batl. holder det omfattende Værk Rocq under beskydning. II. Batl. går efter midnat frem til den østlige kant af Grand Reng. Efter tre timers beskydning erobres mellemstillingen kl. 1000. Hptm. Köhler og Lt.d.R Raupach (3.) når som de første feltskanser nord for Salmagne Ferme og gennemtvinger overgivelsen. Den fremskudte observationspost ligger under heftig beskydning.

5. september: I. Batl. stadig indsat mod Værk Rocq, landsbyen Rocq og Fort Bouissons. II. Batl. Fort Bouissons. Ved middagstid flytter II. Batl. til den østlige kant af Vieux Rengt. Fra kl. 1430 til 1600 skydes Værk Salmagne stormmoden, og stormet af 28. Inf.Brig. samtidig med gårdene les Sarts og Bersillies. Maubeuge brænder.

6. september: Efter fornyet beskydning erobres Værk Rocq kl. 0930 af Res.Inf.Regt. 16. Ilden forlægges til Fort Cerfontaine. I det nordlige afsnit falder Fort Boussois. II. Batl. har ildpause på grund af mangel på ammunition.

7. september: Efter Fort Cerfontaines fald indsættes I. Btl. fra Aibes mod Værk Ferrière. Efter Fort le Sarts overgivelse forskyder II. Batl. til Mairieux til indsættelse mod Fort Leveau på nordvest fronten. 5. stillingsskifte for II Batl.! Det kommer ikke til ildåbning, da fæstningen overgiver sig kl. 1900. Bivuaak i de opnåede stillinger. Stab II ved la Grisolle.

8. til 10. september: Hviledage. Indtog i Maubeuge med en delegation fra regimentet den 8. september må aflyses, da afmarch af 42.000 fanger varer lige til mørkefald. Batterierne udvælger sig heste blandt krigsbyttet.

Genlt. Steinmetz ¹⁾ udtaler på ny sin anerkendelse til Regimentet.

Ammunitionsforbrug ved Maubeuge: I. Batl. omkring 2.000, II. Batl. 1.774 skud.

Tab: I. Batl. 2 officerer hård såret, II. Batl. to and såret.

4. Antwerpen.

11. september til 10. oktober 1914.

Situation: Forløbet af belejringen. Efter forsvar mod kraftige udfald af den belgiske hær fra Antwerpen mod Mecheln (25.-26. 8.) og Louvain (9.-13. 9.) iværksattes angreb på fæstningen mellem Nethe og Dyle med III. Res.Korps (v. Beseler) og Marine-Division, Overvågning af de tilstødende afsnit af 4. Ers.Div. og to landwehr brigader. Den 1. 10. indtagelse af Fort Wavre St. Catherine, 2.10. de øvrige 3 forter og 3 mellemværker i angrebszonen. Fra 5. til 6. 10. kampene om overgangen af Nethe. Natten 7./8. 10. begyndte artillerikampen mod den indre ring af forter og mod byen, der den 9. oktober blev erobret.

11. september: Forskydning af regimentet i regnfuldt vejr til angreb på Antwerpen. Indkvartering: Stab og I. Batl. i Monceau-sur-Cambre, II. i Fontaine l'Évêque.

12. september: Marchdag. Rgts.Stab til Chatau Manil, I. til Gembloux, II. til Botney og Corroy-le-Chateau.

13. september: Marchdag. Rgts.Stab og II. til Wavre, I. til Augussart.

14. september: Marchdag. Rgts.Stab og II. til Cortenberg, Stab I i Rosseghem, 1. og I. Mun.Kol. I/9 i Campenhout, begge fra den 16. i Steer Okerzeel, Her indtil den 25. september. Mellem den 11. og 14. september tilbagelagt 95 kilometer.

15. til 25. september: Hviledage. Velkommen mulighed for at besøge den nærliggende belgiske hovedstad Bryssel. Opklaring mod Mecheln. Den 25. modtager Regimentet de første Jernkors, 25 til hver af de to bataljoner.

26. september: Regimentet overgår til Fußart.Brig. Schabe ved 5. Res.Div. (Voigt). Kort march mod nordøst. Rgts.Stab til Opstal, Stab I til Chateau Wilder, 1. Batt. og II. Batl. til Relst, 2. Battl.og 1.Mun.Kol. I/9 til Vierstraaten.

27. september: Rgts. kommandostation indtil den 29. på banegård Hever. Obstl. Schulenburg leder artillerikampen fra en fremskudt stilling ved Mecheln, der erobres om aftenen. Ved I. Batl. opklaring, II. fortsat march til banelinjen Mecheln – Louvain. Underbringelse i Laer.

28. september: I. og II. videre march. Stab I til Chateau Trianon, 1 og 2. Batt. til Heibroek, 1. Mun.Kol. I/9 til Hever. II. opklaring mod Fort Wavre St. Catherine.

29. september: Regimentet går i stilling med I. sydvest og II. nord for Bonheyden. Ildåbning mod infanteri stillinger og batterier ved Fort Wavre St. Catherine. Observation fra Chateau Cellaer, hvor også Regt. indretter kommandostation. II. i Nachtigael Molen.

30. september: Fortsættelse af skydninger.

1. oktober: Forberedelser til stormen på Fort Wavre St. Catherine, der om aftenen falder på tyske hænder efter en lang kamp. Med stormtropperne fulgte et frivilligt ledsagekommando fra 1. og 3. Batterie. General von Moltke, chefen for generalstaben, besøgte ildstillingen og observerede I. Batl.

2. oktober: Regimentet foretager stillingsskifte: I. Batl. med 1. Batr til Voorslag Ferme, 1. Leemstatt, observation fra kirken Wavre Notre Dame. II. Batl. nordlig Putte, observation nord for Boterhoek i infanterilinen.

¹⁾ Genlt. Steinmetz faldt den 15. september 1914 ved Berry-au-Bac under slaget ved Reims som fører af en kampgruppe på højre fløj af 2. Armee nord for Aisne.

Beskydning af forsvarsanlæg ved Fort Koningshoyect, der falder om aftenen sammen med Fort Lierre og Waelhem og tre mellemværker.

3. oktober: Regimentet indtager en beredskabsstilling med I. Batl. 500 meter øst for Gt. Koningshoyect, og II. Batl. syd landsbyen af samme navn. Om aftenen underbringelse af I. i Wavre Notre Dame og II. i Putte.

4. oktober: Forberedelser til overgang af Nethe. Regimentet går tidligt i stilling med I. øst for Fort Koningshoyect, og med observation fra kirken Hoogstraete og II. syd for Kruystraet og med observation fra Hutspot Ferme. Hovedsagelig bekæmpelse af belgisk artilleri vest for Lierre. Vejret er kold og regnfuldt.

5. oktober: Kampe under overgangen af Nethe. Regimentet skubber observationen frem til floden. Fra II. opnår Hptm. Köhler og Schumann et gunstigt observationspunkt under en dristig fremrykning og en ildkamp med karabiner i siden af deres observations- og signalgruppe. Lt.d.R. Raupach, som flere gange som observationsofficer ved 3. Batteri havde udvist vågemod og handling, blev hårdt såret ved Anderstadt ferme.

6. oktober: Nedkæmpelse af de belgiske infanteristillinger nord for Nethe. II. Batl. indsat mod landsbyer nord for Lierre med observation på banegården i Lierre. Overgangen tilkæmpes.

7. oktober: I. Batl. rykke frem til Lierre forud for overgang af floden. Her i beredskab, da boerne endnu ikke kan anvendes af mörserne. General v. Lauter hilser på I. Batl. II. forbliver indsat og ødelægger barrikader på vejen mellem Lier og Antwerpen.

8. oktober: Regimentet passerer Nethe ved Lierre og rykker frem mod Fort 3 og 4 i den indre linje. I. øst for Linth med observation 1.800 meter længere fremme, II. 500 meter nord for Pullaer vest for Lierre, observation 4 km længere fremme. Batterierne kom ikke til indsættelse, da i mellemtiden Fort 3 og 4 overgiver sig efter beskydning fra 42-cm og motormörser-batterier.

9. oktober: Regimentet rykker frem. Omkring kl. 10 er I. Batl. klar mellem Fort 4 og 5, II. Batl. mellem Fort 3 og 4. Batterierne kommer ikke til skydning, da Antwerpen i mellemtiden er erobret. Underbringelse syd for den indre fort-linje, stab I i Bouchout, 1. og 2. Btr. i Hove, 1.Mun.Kol. I/9 i Linth, II. i Bouchout.

10. oktober: Hviledag for regimentet.

Ammunitionsforbrug ved Antwerpen: I. omkring 800, II. 1.053 skud.

Tab: I. 3 mand, II. 1 officer og 3 mand såret.

5. Slaget ved Yser og ved Ypres

18. oktober til 17. november 1914

Situation: 4. Armee (Albrecht v. Württemberg) fremstød fra Flandern i retning af Calais for at hindre fjendens adgang til havet, mødte øst for Yser på overlegen modstand. Straks efter Antwerpens fald var III. Reservekorps, herunder Mörser-Regiment 9, straks brudt op over Gent mod Nieuport, og tiltvang sig mellem 18. og 22. oktober overgang af Yser. Mens de øvrige fire korps (22., 23., 26. og 27. Ref.Korps) lå fast langs linjen Dixmuide—Langemark—Becelaere, vandt III. Res.Korps langsomt terræn vest for Yser, men måtte så fra den 31. 10. vige tilbage på grund af oversvømmelse. En ny angrebsgruppe på 5, senere 10 aktive divisioner, nåede efter forbitrede kampe fra mod Ypres, fra den 30. 10 til den 6. 11., frem til højdestillingen ved Zandvoorde og Wytschaete. Nordøst for Ypres var der fra 3.11. forgæves, opofrende kampe om Bixschoote og Langemark. 10. 11. blev Dixmuide stormet. Efter den 11. 11. fulgte syd for Ypres flere fjendtlige modangreb. Fra miden af november blev der gradvist overgået til stillingskrig i buen omkring Ypres.

11. til 17. oktober: March mod Yser udmunding (170 km). De dårlige veje vanskeliggør marchen. Mellem 13. og 31. 10 er der konstant regnvejr. Indkvartering: 11. oktober i Mecheln, 12. oktober: Regts.stab og I. i Opwijk, II. i Maxenzeel, begge øst for Alost. 13.. oktober: Regts.Stab og I. i Deynzs, II. i Wyngheme nord for Thielt. 15. oktober: Rgts.Stab og I. i Rudervords syd for Brugge, II. i Meetkerke, vest for Brugge. 16. oktober: hviledag. 17. oktober: Rgts.Stab chateau Graoendriesche, I. Erneghem, II. Hviledag.

18. oktober: Indtil den 31. oktober indsats ved Nieuport (slaget om Yser). Mens 6. Res.Div. den 18. oktober indtager St. Pierre Cappelle, stod I. klar ved Zevecote og gik her om aftenen i bivuak. Major Rotmann og adjutant på opklaring ved St. Pierre Cappelle overraskende under beskydning og undgår kun fangenskab på grund af chaufføren Honnefs hurtige reaktion. Rgts.Stab til Moere, II. kom fra Ostende frem langs kysten under beskydning fra en engelsk panserkrydser og kører frem 1 km sydvest for Lessinghe.

19. til 22. oktober: Støtte til III. Res.Korps under kampene for overgang af Yser med stort ammunitionsforbrug. Ildstilling den 19. for I. Batl. i østkant St.Pierre Cappelle. II. to km vest for Slype. Beskydning fra engelsk

slagkrydser rammer 4. Battr. (Hptm. Schumann) og forårsager 5 døde og 3 hårdt sårede, samt ødelæggelsen af oplagt ammunition. Også 3. Battr. lå under kraftig beskydning fra havet. Observation 1.500 meter sydvest for Tempelhof Ferme. Mål for I. og II. er fjendtligt infanteri og batterier ved St. Georges. Rgts. kommandostation indtil den 25. i st. Pierre Cappelle, som ligger under kraftig artilleribeskydning. Staben underbragt i Ghistelles.

20. oktober: I. Batl. viger ud 500 meter mod øst på grund af kraftig fjendtlig beskydning. II. går i nye stillinger ved Doode Weyden, sydøst for Slype.

21. oktober: Regimentet gør de fjendtlige stillinger langs Yser ved St. George stormmoden. Oblt. Brinkmann svømmer over Yser med de forreste infanterister og rekognoscerer ved Schoorbakke.

22. til 30. oktober: Overgang af Yser. Fra den 23. 10. støtte til III. Res.Korps fremrykning mod jernbanen Nieupoort – Dixmuide. I denne forbindelse rykker II. Batl. den 25. frem til Tempelhof Ferme. Observation ved Mannekensvere ved Yser. I. Batl. den 26. til den østlige kant af Spermalie hvor også Rgts. Stab. Observation ved Schoorbakke. Pjece Nr. 4 i 2. Batteri nedskyder den 26. oktober kirketårnet i Pervyse. Den 28. foretager II. stillingsskifte til Keyem. Observation vest for Yser ved Tervaele. den 29. afgiver bataljonen 1.100 skud mod bandedæmningen som forberedelse til angreb. Samlet 19. – 30. oktober 7.000 skud.

31. oktober: Ingen skydning, da modstanderen ikke følger III. Res.Korps, der falder tilbage på grund af oversvømmelse.

1. til 17. november: I afsnit Bixschoote-Langemarck (slaget om Ypres). Regimentet rykker med III. Res.Korps mod Ypres. Rgts.Stab og I. til Cortemark, II. til Handzaeme. Indtil den 9. 11. dejligt efterårsvejr. På grund af mangel på ammunition er I. i hvil indtil den 13. 11. (1. Battr. kun indtil den 8.11.).

2. november: II. om aftenen i stilling ved Westroosebeke. Observation 500 meter vest for Poelcapelle, frem-skudt observation vest for Langemark. Batls. kommandostation i Byswege. Batteriet underlagt 6. Res.Div. (v. Schickfuß)

3. november: Rgts.Kdr. til 6. Res.Div. som kommandør for det tunge artilleri. Kommandostation i Byswege. Underbringelse i Hooglede. Fra 3. til 17.11. skyder II. 2.290 skud mod Langemark og batterier ved Pilkem og St. Julien. Regimentet modtager første erstatning: I. 3 fenrikker, 53 mand, II. 1 fenrik og 30 mand.

8. november: Fra I. går 1. Battr. i stilling 1½ km syd for Houthulst i skoven mod Bixschoote. Fußartl.Regt. 20 underlagt. Observation sydvest for Weydendreeft. Mål indtil den 13. er skovstykket syd for Bixschoote, Langemark og batterier.

11. november: 1. Battr. og II. Batl. støtte angrebet på Bixschoote og Langemark.

13. november: 1. Battr. skifter stilling til Nachtegaal Ferme. Snedriver og bundløse veje.

14. november: 1. Battr. skudklar ved daggry, herefter ny stilling sydøst for Jonkershove, hvortil også 2. Battr. forskyder. Observation I ved Draaibank. Mål ved Het Sas, Lizerne og Bixschoote. Stillingsbyggeri ved ringe indsættelse. Prodser i bivuk i Houthulst skoven i sne og regn.

Ammunitionsforbrug: I. omkring 3.000 skud, II. 5.645 skud.

Tab: I. to officerer såret, 2 mand døde, 3 sårede. II. 5 mand døde, 3 sårede.

Marchstrækning (siden afgang fra Aachen): 555 kilometer.

Jernkors I. Klasse til Obstlt. Schulenburg og Major Rotmann.

6. Stillingskamp i Flandern

Fra den 17. november 1914

Situation: Den konstante, omfattende kampaktivitet i ugunstige terræn- og vejrforhold stiller store krav til tropperne og gør det vanskeligt at tilpasse sig skyttegravskrig. Fra 15. til 22. december 1914 heftige kampe ved Nieupoort. Fra midten af marts 1915 ved St. Eloi. Det første gasangreb den 22. april fører til betydelige terræn gevinster ved Langemark og kraftige modangreb. Fra 3. til 15. maj andet fremstød fra syd mod Ypres.

Fra november ophørte den fælles indsats af I. og II. Bataillon under Mörser-Regimentet for resten af krigen.

a) Regiments-Stab.

17. november 1914 til 20. februar 1915: Oberst Schulenburg indtil 5. 12. som kommandør af det tunge artilleri ved 52. Res.Div. Regts.Stab den 20. 12. med I. Batl. til 2. Marine-Division ved Nieupoort, kommandostation i Slype, fra 7.1.1915 i Lessinghe med kvarter i Ghistelles. Den 13. 2. indsat i afsnit foran Langemark som

artillerikommandør ved 26. Res.Korps (von Hügel). Kommandostation i Hooglede. 20.2. til A.O.K. 3 (v. Einem) i Vouziers.

b) I. Bataillon.

17. november 1914 til 4. juni 1915: Indtil 29.11.1914 i stilling sydøst for Jonkershove, herefter i vejknæk i Houthulst skoven. 19. 12. pludselig forskydning til Marine-Korps, der står i alvorlige forsvarskampe. Stilling ved Slype, observation på Hotel Westende-Bad. Uforstyrret julefest, hvortil der var kommet talrige gaver fra Køln. I begyndelsen af januar 1915 placeres 2. Battr. i klitterne ved Middelkerke. I februar leveres de første »Granat 14«. Den 12.4. rykker 2. Battr. under Oblt. Brinkmann til 4. Ers.Div. i stilling sydøst for Dixmuide. Observation i Woument. 7. 5 retur til Slype og den 11. 5 igen under 4. Ers.Div. i stilling ved Beerst, hvortil også Batl.stab rykker den 16. 5. I. Battr. forbliver ved Slype. Den 3. juni bataljonen rykker til Ghisteiles med henblik på transport til Galicien.

Jernkors: I. Kl. til Hptm. Hasdenteufel (2.) og Buhle (1.)

Ammunitionsforbrug: omkring 8.000 skud

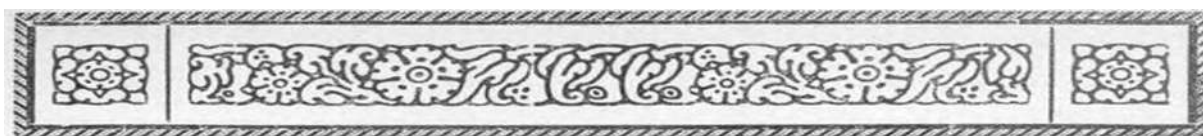
Tab: 6 mand død, 35 såret.

c) II. Bataillon:

17. november 1914 til 4. februar 1915: Bataljonen forblev i 26. Res.Korps, 51. Res.Div. afsnit foran Lange-mark med stillinger syd for Houthulst skoven. Forskød til Westroosebeke den 29. 11 med 4. Battr. og den 20. med 3. Battr. i stilling ved møllen Schaap Baillie. Observation i gård ved Poelcappelle. Den 3.12. tab ved 4. Battr på grund af fjendtligt artilleri. Aften stillingsskifte til stillinger, forladt af I/Res. Fußartl.Regt. 7. Ligeledes tab ved kommandostationen. Indtil den 31.12. daglige ildkampe. I januar 1915 kun på 14 dage og enkelte nætter. Den 28. 1. blev 3. Battr trukket til Bevern, den 1. 2. Batls.Stab til Schiethoek ved Roulers, 4. Battr. til Vyswege. Transport til Østpreussen.

Ammunitionsforbrug: 2.747 skud

Tab: 1 mand død, 5 sårede.

Regimentsstab fra 1915 til 1916.

1915: Fra den 21. februar beklæder Oberst Schulenburg funktionen som Generals der Fußartl ved A.O.K. 3 i Vouziers. Vinterslaget og starten på efterårsslaget i Champagne falder i denne periode. Den 27. september ændres staben til Regt.Stab, 1. Garde- Fußartl.Rgts, hvis II. Ers.Batl. i Döberitz opstiller en ny stab til Fußartillerie-Regiments 9 med Major Rothmann som kommandør. Fra den 10. oktober indsats på Ypres sydfront ved XV. senere XIII. Armeekorps som et blandet Fußartl.Rgts. Indkvartering i Wervicq.

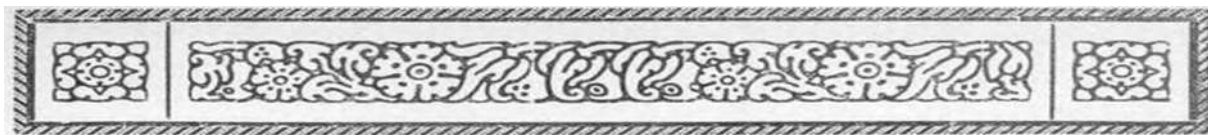
1916: Foran Ypres indtil den 15. november, herefter i området nordøst for Combles efter afslutning på Sommeslaget. Major Rotmann er kommandør for det tunge divisionsartilleri i XIII. Armeekorps. Underbringelse i Gouzeaucourt og Villes Plouich.

1917: 16. marts tilbagetrækning fra stillinger ved Combles til Siegfried-stillingen. Underbringelse i Ligny-en-Cambrésis. den 31. marts udnævnes Oberstl. Rotmann til artillerikommandør ved 4. Ers.Div. Major Krauss blev Regt. kommandør. Fra den 3. april til den 28. september indsats sydøst for Arras ved IX Armeekorps. Underbringelse i Lècluse og Ecourt St. Quentin. Fra den 2. oktober deltagelse i offensiven mod Italien fra Isonzo til Piave. 31. december transport tilbage til Vestfronten.

Udmærkelser: Major Krauss modtog 31. december Ritterkreuz des Hohenzollernschen Hausordens. Jernkorset I. Klasse til Oberstabsarzt d.L. Dr. Hollen, Lt.d.R. Tanger. Med allerhøjeste Kabinetordre udnævnes General d. Art. v. Lauter den 16. oktober 1917 til Chef for Regimentet.

1918: Indtil 2. marts uddannelse ved Diedenhofen af bataljonerne i hvil. Herefter til Gen.Kdo. IV. Res.Korps (v. Conta) under de store slag om Frankrig og fremstødet mod Noyon. 8. april bliver Major v. Theobald regimentskommandør. I maj kommando over en artillerigruppe under angrebet på Chemin des Dames. Fra maj er Regts.Stab, I. og II. Bataljon underlagt samme Armee, oftest også ved samme generalkommando. Efter fremrykningen over Aisne ved Soissons kommando over en Artilleriereserve ved 18. Armee under slaget ved Noyon den 9. juni, over en artillerigruppe under slaget ved Marne 15. juli, ved Soissons i august, ved Vesle i september, hvor samtidig funktion som artillerikommandør, 19. Division, og ved Vouziers i oktober. 10. oktober til 8. november rekognoscering af bagved liggende stillinger nord for Argonne og langs Meuse ved Sedan. Indtil den 11. november i Aubry ved Bertix. Tilbagemarch sammen med II. Batl. fra 15. november. Sammen transport fra Wetzlar den 4. december. Indtog den 29. november i den tidligere garnison i Koblenz i spidsen for II. Batls. Demobilisering i Loxten ved Quakenbrück fra 7. til 11. december.

Ritterkreuz des Hohenzollernschen Hausordens: Major von Theobald og Lt. og Rgts.Adj. Devies.

I. Bataillon 1915 til 1918.

1. Sommerfelttog 1915 i Galicien og Polen.

(9. juni bis 8. september 1915.)

a) Ved 11. Armee fra San til Rawa Ruska 9. til 28. juni

Situation: 11. Armees offensiv (v. Mackensen) begyndte den 2. maj med slaget til Tarnow-Gorlice. I miden af maj blev fæstningen Przemyśl stormet. Samtidig trængte den tyske Södarmee (v. Linsingen) ind i Karpaterne og to østrigske armeer med Dnjestr. Sejren ved Grodek-Magierow og Rawa Ruska i miden af juni befriede Galicien frem til Bug med hovedstaden Lemberg.

5. til 9. juni: Banetransport fra Ostende til Galicien. 5. juni Lille-Sedan, 6. juni Diedenhofen-Frankfurt, 7. juni Leipzig, 8. Liegnitz-Oderberg-Kraka. 1.867 km.

9. juni: Ankomst til Przeworsk. March over Jaroslau til Szowosko. Batl. overgår til X. Armeekorps (v. Em-mich).

10. juni: March over Chodanie til ildstillinger langs vejen Bobrowza—Ryskowa Wola

11. og 12. juni: angrebsforberedelser.

13. juni: Indbrud i Lubaczowka-stilling. Ildforberedelse fra kl. 0400-0530 og støtte til den fortsatte fremryk-ning med 950 skud.

14. juni: Støtte til angreb øst for Lubaczowka

15. og 16. juni: Bliver ved Chodanie, da broen er uanvendelig.

17. juni: Kl. 0300 fremrykning langs bagsiden af Garde-korps til det østrigske VI. Armeekorps (v. Arz) over Lacy—Lapajowka. Bivuak ved Krakowiece.

18. juni: Overordentlig anstrengende march ad sandveje over Jaworowo—Kurniki, hvor I. Bataillon forbliver. Da et russisk angreb forestod placerede Oblt. Brinkmann 2. Battr. i stilling på den anden side Højde 365, ad den stejleste vej, et mörser-batteri nogensinde har tilbagelagt. Den tilstedeværende østrigske Feldmarshall v. Arz roste det fortræffelige samarbejde mellem kuske og heste og mandskabet ved eger og tove. Allerede om aftenen beskyr-der 2. Battr. fra stillinger ved Wiszenka den stærkt befæstede Horodysko-Højde.

19. juni: Slagets højdepunkt. Gennembrud af Magierow-Stillingen (Garde-Korps). 2. Battr. bekæmper russiske infanteristillinger på Horodysko-Højden med 400 skud. Ved middagstid er infanteriet udenfor skudafstand (9.400 meter). Bataljonen forskyder mod Wiszenka.

20. juni: Klargøring til fremrykning. Armeen når vejen Lemberg – Rawa Ruska.

21. juni: Kl. 12 afmarch mod Kunin til den østrigske 12. Div. Observationshold i forvejen. Batteriet kommer ikke længere til indsats.

22. juni: Lemberg falder. kl. 1700 bivuak ved Wola Wysoka.

23. juni: Kort march til Zolkiew.

24. juni: Hviledag.

25. juni: Ankomst til bivuak ved Dobrosin kl. 12. Kl. 17 afmarch til 22. Res.Korps (v. Falkenhayn) på Rawa Ruska. Kl. 23 bivuak ved Luski.

26. juni: Kl. 0400 i stilling ved Luski. Bivuak her, efter at fjenden var trukket væk i ly af tåge.

27. juni: Forfølgelsesmarch. Bivuak syd for Hrebenne.

28. juni: 0 Forfølgelse til Lubycza Krolewka, 12 km nord for Rawa Ruska. Herefter returmarch til Rawa Ruska. Kraftig hede, 4. Mun.Kol. III./Fußartl.Regt. 7 tilgår bataljonen ¹⁾

¹⁾ Fra 18. september 1915 som Battr.Kol. ved 2. Battr.

29. juni: Transport med jernbane. Indkvartering Wierzbiany.
30. juni: March til Sadowa Wisznia, vest for Grodeck.
 Marchstrækning: 250 km. Ammunitionsforbrug 1.500 skud.

b) Ved Sydarmee mellem 1. og 6. juli

Situationen langs Dnjestr: Efter sejren ved Stryj mellem 26. og 31. maj, måtte hovedmassen af Sydarmee haste til østrigerne ved Stanislau. Korps Dothmer, der den 5. juni alene var trængt over Dnjestr, blev af russisk overlegenhed presset tilbage over floden. Mellem den 22. og 25. juni tilkæmpede Sydarmee sig på ny vej over floden ved Zurawno og Zydaszow, og nåede hurtigt Zlota Lipa.

1.-2. juli: Transport med jernbane fra Sadowa Wifznia over Przemyfl —Sambor—Stryj til Stanislau og Südar-mee.

3. juli: Sidste transport ankommer. Hviledag. Bataljonen tilgår X. Res.Korps (Kosch)I

4. juli: March i regnvejr til Halicz.

5. juli: Hviledag. Bataljonen tilgår Korps Bothmer.

6. juli: Kl. 13 fremmarch over Martinow, hvor Dnjestr overskrides, mod Rohatyn. 48 km.

7.-12. juli: Kl. 0700 ankomst til Rohatyn. Da offensiven langs Zlota Lipa i mellemtiden er indstillet, sættes bataljonen med det samme sat i march mod nord sammen med dele af Sydarmeen. Kl. 0800 videre march til Strzeliska, 8. juli til Wodniki, 9. juli til Lemberg, hvor der den 10. er hviledag. Den 11. juli med 1. Inf.Div. (v. Conta) til Zolkiew, den 12. til Rawa Ruska. Marchpræstation 4. – 12. juli 215 km med tab af 7 heste.

c) Med Bug-Armee indtil Brest-Litowsk fra 13. juli til 5. september 1915

Situation; Polen: fra midten af juli blev offensiven koncentreret fortsat mod Brest-Litowsk, fra nord over Narwa med 12. Armee (v. Gallwitz), fra vest over Weichsel med Armee-Abt. Woyrsch, fra syd over Cholm og Lublin med den omgrupperede 11. Armee og den nyformede Bug-Armee (v. Linsingen). Midten af september var de otte største fæstninger i Polen erobret og russerne trængt tilbage til højderne ved Pinsk og Baranowitschi. Bug-Armeen trængte mellem 15. og 21. juli frem via fire stillinger fra Hrubieszow til Cholm. Mellem 9. og 12. august kampe nord for Cholm, 17. og 18. august om overgangen af Bug ved Wlodawa. Overalt hårdnakket modstand. Den 26. august blev Brest-Litowsk, den 16. september Pinsk erobret.

13. juli: Bataljon når fra Rawa Ruska over Uhnorn til Telatyn og Bug-Armeen, og tilgår 11. bayr. Division (v. Kneußl)

14. juli: Over Mireza i ildstrilling vest for Modynec

15. juli: Angreb iværksættes. Bataljon støtter med 673 skud med russiske stillinger ved Maslomencze.

16. juli: Fortsat ildstøtte med 755 skud.

17. juli: Battl. tilgår 1. Inf.Div. (v. Contra). Den sidste ammunition – 112 skud – rettet mod Maslomencze

18. juli: Angreb udelades. Aften genforsyning med ammunition fra Mircze. Genforsyning med ammunition meget vanskelig.

19. juli: Russerne falder tilbage. Vanskelig march på fuldstændig opblødte veje mod Maslomencze.

20. juli: Batl. går om eftermiddagen i stilling nordvest for Czerniczyn. Ingen ildåbning. Regn og dårlig sigt-barhed.

21. juli: Fra kl. 9 bekæmpelse af russiske hovedstilling nord for Hrubieszow.

22. juli: Fjenden faldt morgen tilbage. Batl. skudklar kl. 16 ved teglværket nord for Hrubieszow. Kort ildåbning.

23. juli: 359 skud mod mål ved Ubrodowice og som forsvar mod et angreb fra skoven ved Annopol. En pjece ved 2. Battr. sættes ud af spillet med rørsprængning

24. juli: To timers ildforberedelse med 1. Battr. 1. Div går formiddag i stilling. 2. Battr. kører frem øst for Rowosiolki. Stab, 1. og Mun.Kol. går her i bivuak.

25. juli: bekæmpelse af stillinger nord for Ubrodowice

26. juli: støtte til 1. Inf. og 82. Res.Div. (Fabarius)

27. juli: Forskydning af observationen til 82 Res.Div. Aften indtages nye stillinger sydøst for Czartowice

28. juli: Normal artilleribekæmpelse. Kl. 17 i stilling sydvest for Moniatycze. Kontinuerligt regnvejr.

29. juli: Livlig skydninger mod stillinger nord for Ubrodowica åen. Ammunition suppleres fra Mircze.

30. juli: Ingen skydninger i usigtbart vejr.

31. juli: Støtte til 82. Res.Div. fra nye stillinger vest for skoven foran Annopol. Succes langs hele armeens front.

1. august: 1. Battr. i forfølgelse. I stilling 2½ km nord for Listi.

2. august: March til Strzelce. 2. Battr. forbliver ved Wolajewice.

3. august: March til Beskiden-korps (Hofmann). Stab og 1. Battr. til Wolkowiany, 2. til Zanice. 15 km.

4. august: Fortsat march. Ved middag i bivuak i skoven nordvest for Cholm. 20. Km.

5. august: Som Armee reserve til Siedliszcze. 22 km

6. august: Hviledag i bivuak, 3 km syd for Siedliszcze.

7. august: Kl 1830 afgang. Stab til Cycow, battr. og Mun.Kol. efter midnat i bivuak ved Glembokie.

8. august: Stab og I. Battr. til 4. Inf.Div. (v. Winterfeldt). Ildstilling sydvest for Andrzejow. 2. Battr. til 25. Res.Div. (v. Jarotzky), bliver i bivuak.

9. august: Angreb iværksættes. 2. Battr. i ildstilling nordvest for Dembrowiec, beskyder støttepunkter nord for Wereszczynka Wola, 1. Battr. mål syd for Wytyczno.

10. august: 1. Battr. beskyder samme mål. 2. er tavs.

11. august: 1. Battr. klar til skydning kl. 11 ved Dembrowiec. Batteriet beskyder med ballon-observation succesfuldt fjendtligt artilleri.

12. august: Fjenden falder tilbage som resultat af 1. Inf.Div. gennembrud øst for vejen Savin—Wlodawa. Ved dagry i ildstilling syd for Wereszczynka Wola. Kl. 16 i stilling nordøst for Wytyczno uden at komme til skydning.

13. august: Wlodawa indtaget. Til Kolacze.

14. til 18. august: Som Armee-reserve i hvil i bivuak sydvest for Kolacze. Fortsat regnfuldt vejr.

19. august: Marsh til Wlodawa.

20. august: Kl. 16 afmarch over Bug til Kamionka.

21. august: Batl. i ildstilling ved landevejshuse nord for Kamionka og bekæmper russiske stillinger ved Piszcz.

22. august: 1. Inf.Div. slår fjenden efter fornyet beskydning. Battr. herefter sat i march mod Brest-Litowsk via Wlodawa og når sidst på aftenen frem til Rozanka.

23. august: Over Slawatycze til Tuczn. 36 km på dårlige veje.

24. august: Batl. går om eftermiddagen i ildstilling med 1. Battr. vest for Konty, og 2. syd for Korytow. Ingen ildåbning da fjenden falder tilbage.

25. august: Forfølgelse i retning af Brest-Litowsk.

26. august: Batl. kommer ikke mere til skydning. Om morgenen bryder Beskiden-Korps ind i fort-linjen. Ved middagstid er Brest-Litowsk på tyske hænder. Batl. i bivuak ved Fort VI.

27. august til 5. september: I hvil. fra 28. 8 bivuak i den østlige kant af byen. Ingen tab ved bataljonen ved den store eksplosion den 30. august. Mandskab assisterer under oprydningsarbejdet. Den 31. august ankommer 105 mand erstatninger. Den 28. august bliver major Rotham udnævnt til stabschef ved Gen. der Fusartl., A.O.K. 2- Efterfølger er Hptm. Schulz fra Fusartl.Rgt. 18.

6. til 8. september: Marsh på 112 km i regnvejr til Siedlce. den 6. til Biala, den 7. Groschowka og Krzewica,

8. Siedlce. Den 12. 9. transport mod vestfronten. Marsh strækning siden 13. 7. 464 km med tab af 50 heste.

Ammunitionsforbrug: 4.240 skud på 19 skydedage.

2. Efterårsslaget i Champagne

23. september til 4. november 1915

Situation: Den 25. september blev den fransk-engelske efterårsoffensiv iværksat med en tredages artilleriforbereelse. Offensiven ramte i Artois mellem la Bassée og Arras og i Champagne over 23 km fra Prosnes til Argonne. Målet, at kaste den tyske hær tilbage til grænsen, mislykkedes fuldstændig. I Champagne blev der kun opnået en ringe terrængevinst over en 13 km frontbredde. Efter talrige enkeltangreb mislykkedes igen den 6. oktober er stort anlagt gennembrudsforsøg; kun Tahure gik tabt. Herefter opløses kampen i enkeltkampe. Den 30. oktober erobrede tyskerne bakken ved Tahure tilbage. Efter den 4. november døde kampene ud.

12. til 15. september: Banetransport fra Polen til Champagne. den 12. fra Siedlce over Warshawa, den 13. til rensning i Kalisch, hhv. Strado. Videre transport over Breslau, 14. september Leipzig-Frankfurt, 15. september

Saarbrücken – Sedan. Den 15. om aftenen og den 16. om formiddagen losning i Boulzicourt, Launois og Poix Terron på strækningen Charleville – Rethel.

16. til 22. september: Hviledag. Stab og 1. Battr. i Guignicourt, 2. i Barbaise, l. Mun.Kol. Tougligny, 4. M.K. III./7 i Champigneul. Den 18. ændres l. Mun.Kol. til »Battr. Kol. der 1. Battr.« under Rittm. d.L. Eschbaum, mens 4. M.K. III/7 ændredes til Battr.Kol. der 2. Battr.« under Oblt.d.L. Guntrum. Hver batterikolonne har 17 ammunitionsvogne.

22. september: Siden dag gry har man kunnet høre trommeild fra syd. Alarmberedskab.

23. september: Indladning i Poix Terron og Boulzicourt. Transport til 3. Armee (v. Einem). Eftermiddag ankomst under fjendtlig beskydning i Ardeuil og Challerange. Stab og l. Battr. med kolonne til 16. Res.Div. (v. Ditfurth), 2. Battr. med kolonne til 50 Inf.Div. (v. Engelbrechten. 1. Battr. øjeblikkeligt i ildstilling i Russenschlucht 1½ km syd for Maure. Observation på Højde 194 sydvest for Gratreuil. Stab i Sechault. Resten af Batls. i bivuak nordøst for Aure.

24. september: 2. Battr., siden 23. kun tre pjecer. Siden kl. 15 i stilling nord for Butte de Tahure øst for Højde 180. Staben red til 16. Res.Div. for at aftale om genforsyning med ammunition. Battr. livlig beskydning af fjendens stillinger øst for Perthes og på »Schiffchen« nordøst for Le Mesnil. Fjendtligt opklaringsangreb mislykkes.

25. september: Det fjendtlige angreb begyndte kl. 0915. Battr. ligger under beskydning. 1. Battr. tager fjendens udgangsstillinger ved Perthes under ild, 2. Battr. Abre-højderne og Højde 193 under hurtigild. 2. trækker to uanvendelige pjecer tilbage. Den sidste pjece falder om aftenen længere tilbage i stilling syd for Aure. Ammunitionsforbrug 425 skud.

26. september: Om aftenen fornyet angreb. 1. Battr. beskyder det af fjenden erobrede Jahn-skovstykke og Maison de Champagne Ferme. Tab under fjendtlig beskydning. 2. Battr. beskyder Perthes. Også den sidste pjece beskadiges. 2. Battr. rømmer indstillinger og går indtil den 8. oktober i hvil. Det begynder at regne, som fortsætter til den 6. oktober.

27. september: 1. Battr. forbliver indsat mod de hidtidige mål. Kl. 12 og kl. 17 forgæves franske angreb.

28. september: Ingen ændringer ved 1. Battr. 2. Battr. modtager et erstatningsrør og går i stilling syd for Aure. Pjecen underlægges indtil den 20. 10. II./Fußartl.Regt.1

29. september: 1. Battr. hyppigt under fjendtlig beskydning. Succesfuld deltagelse i forsvaret af angrebene mod Tahure og le Mesnil.

30. september til 4. oktober: Kontinuerlige livlige artillerikampe. Daglige angreb på en lille Jahn skov og mod Champagne Ferme. 1. Battr. hovedmål er fjendtlige minekastere, der beskydes med observation på Ditfurth-tunnel, og det fjendtlige artilleri.

5. oktober: Kl. 13 og 17 forsvarsild mod angreb på Jahn-skoven. Efter tabsgivende beskydning af 1. Battr. protse område blev disse flyttet til en sænkning vest for Marvaux.

6. oktober: Kraftige fjendtlige angreb over en bred front. 1. Battr. beskyder med 337 granater de fjendtlige stillinger ved Højde 188 og 149 syd for Tahure.

7. og 8. oktober: Ringe kampaktivitet.

9. oktober: 1. Battr. støtter med 554 skud et angreb på Højde 170 syd for Tahure. 2. Battr. går med en pjece i stilling syd for Aure. Observation nord for Butte de Tahure.

10. oktober: 1. Battr. beskyder Højde 170 og »Traube«. 2. Battr. går under tab i stilling med to pjecer.

11. oktober: 1. Battr. mod samme mål, tab og tab af ammunition på grund af fjendtlig beskydning. 2. Battr. beskyder Tahure.

12. oktober: 1. Battr. i øget indsats. 2. Battr. indskydes med ballon-observation i spærremål ved Source de la Dormoise og overgår til 7. Res.Div. (Graf Schwerin). Hptm. Hasdenteufel overtager bataljonen efter den syge Hptm. Schulz.

13. til 29 oktober: Generel nedgang i skudaktivitet. Battr. bekæmper generelt hidtidige mål. Ammunitionsforbrug efter den 20. oktober gennemsnitlig 75 skud pr. dag. efter den 20. kan batterierne vende sig mod udbygning af stillinger. Vejret forbliver ret vådt.

14. oktober: 2. Battr. bringer 3. pjece i stilling.

17. oktober: Hptm. Brinkmann overtager føring af 1. Battr. efter den syge Hptm. Buhle.

20. oktober: Den pjece fra 2. Battr., der siden den 28. 9. har været indsat med II./Fußartl.Regt. 1 og skudt 1.190 skud, går i hvil indtil den 27.

21. oktober: Hptm. Hasdenteufel overtager en gruppe fra 7 schweren Batttn. Kommandostation i lejren syd for Manre.

24. oktober: Dag med kraftig kamp for 1. Batt., der beskydes fra 3 fjendtlige batterier med omkring 800 skud. Takket været mandskabets tapre indsats sker der ingen afbrydelse i den samtidige støtte under forsvaret af et kraftigt fjendtligt angreb. Særligt kanonkommandør, Utffz. Paulus, udmærket sig.

30. oktober: Tysk modangreb mod Tahure med dele af 7. Res.Div. og 5. bayr. Inf.Div. (v. Endres). efter 5 timers artilleriforberedelse mellem kl. 1100 og 1600, blev Butte de Tahure generobret. Mellem kl. 10 og 19 holdt 1. Batt. med 385 et fjendtligt batteri nede. 2. Batt. rettede virkningsskydning mod Butte de Tahure og blev også om natten i kamp. Ammunitionsforbrug 2.563 skud.

31. oktober til 4. november: Forgæves fjendtligt modangreb den 31.10. udløser endnu engang en heftig artillerikamp, den sidste opblussen af efterårsslaget, der efter udeblevne angreb blev anset som afsluttet den 4. november.

Ammunitionsforbrug: 1. Batt. 5.660 skud, 2. Batt. 3.542 skud.

Tab: 7 mand døde, 35 såret (85% af 1. Batterie).

3. Stillingskamp i Champagne.

4. november 1915 til 17. januar 1916

Situation: Rolig stillingskrig på øst- og vestfront. Offensiven gennem Serbien sluttede i sidste del af november langs den albanske grænse. Fra den 21. december 1915 til den 8. januar 1916 heftige kampe på Hartmannswillerkopf i de sydlige Vogeser. I januar 1916 rettedes tyske delangreb i Artois, langs Somme og i Champagne som afledning for den senere Verdun-offensiv.

4. november: Pludselig er der fuldstændig rolig på Champagne fronten. Forbruget af ammunition falder fra den 4. november til 356 skud. Målene for skydningen ligger i rummet Beau Séjour Ferme — Champagne Ferme — Massiges.

6. november: Der ankommer 48 mand erstatninger.

7. og 8. november: Batl. rykker længere frem i stilling. 1. Batt. i slugten nordvest for Tarègle Ferme ved Gratreuil, 2,2 km sydvest for Sèchault. Observation på Højde 192 bagved. Batls. kommandostation i Lejr III ved bakkeudløberen sydvest for Sèchault. (i marts 1917 lå her II. Batls. kommandostation). Batt.Kol. underbringes i skovlejr ved Monthois. Batl. underlægges 56. Inf.Div. (v. Versen).

24. november: Major Neumann, hidtidig bataljonsfører for schweren Küsten-Mörser-Battr. 1 overtager kommandoen over bataljonen.

December: Batt. skylder kun på 12. dage. Målene ligger hovedsageligt i sækningen sydvest for Kanonenberg. Ammunitionsforbrug 578 skud. Den 19. foretager 1. Batt. stillingsskifte med tre pjecer til parken ved Fontaine sydøst for Ripont til beskydning af Minaucourt. En del af besætningen stilles af 2. Batt.

1916

9. til 11. januar: Succesfuldt tysk angreb på Maisons de Champagne Ferme og afvisning af forgæves fjendtlige modangreb. Batl. holder med 820 skud fjendtlige batterier nede.

14. januar: En deling fra hver af 1. og 2. Batt. trækkes ud af stilling.

17. januar: Batl. er om morgenen marchklar i lejren. Batl. stab forskyder til Monthois.

Jernkors – I. Klasse: Hptm. Brinkmann (1.)

Ammunitionsforbrug: 2.070 skud.

Tab: 1 officer såret; 2 mand døde og 8 såret.

4. Foran Verdun.

23. januar til 27. september 1916

Samlet forløb: Den 21. februar begyndte det tyske angreb på Verdun øst for Meuse og trængte frem til den 22. om aftenen igennem 1. og 2. stilling. Den 25. indbrud i den ydre fort-linje og storm på Fort Douaumont. Kraftige modangreb og flankering fra vestsiden af Meuse bringer angrebet til standsning. Den 7. maj forsætter angrebet

med tyngden liggende vest for Meuse. På østsiden månedlang kamp omkring Caillette-skoven og Thiaumont-stillingen. I juni endelig markante tyske fremskridt: den 1. erobres Caillette-skoven, den 2. Fort Vaux, den 23. stormes panserværk Thiaumont og landsbyen Fleury. Mod sidstnævnte rettes fra 30. juni til 7. juli uophørlige modangreb. Efter forgæves tyske anstrengelser på indbrud i den indre fort-linje i juli og august, indstilles Verdun-offensiven den 9. september efter at Feldmarschall v. Hindenburg kort tid forinden var tiltrådt den øverste hærledelse. Den 4. juni begyndte Brussilow-offensiven i Volhynien og den 1. juli Somme-slagt i vest.

a) Opmarch og forberedelser til angreb fra 18. januar til 20. februar.

18. januar: Marsh over Vouziers gennem de nordlige Argonner. Inspektion af bataljonen under gennemmarch af Savigny. Underbringelse: stab, 1. og 2. Batterie i Brioules, Battr.Kol. i Les Petits Armoises. Afstand 32 km.

19. januar: March i retning af Sedan. Indkvartering: stab og 1. i Fresnois, 2. i Cheveuges. 1. Battr.Kol. i Vadlincourt, 2. i Chehery. 28. km.

20. og 21. januar: Hviledage.

22. januar: Afgang i løbet af natten til Sedan. Banetransport: 1. med kolonne til Stenay, stab, 2. Battr. og Kolonne til Carignan. March til underbringelse: Stab i Thonne-le-Thiel, 1. i Dombras, 2. i Sapogne, Battr. kol. i Grand Faily.

23. januar: Stab til Delut. 2. Battr. til Dombras. Start på opklaring. Batl. tilgår Fußartl.Brig. Stüve ved 10. Res.Div. (v. Bahrfeldt).

24. januar: Som resultat af opklaring: indstilling i dalen sydvest for Crepion med observation på vest skråningen af Côte d'Horgne. Lejr i skoven ved Reville. Transporten af byggematerialer begynder.

25. januar: Opklaring af fremskudt observation i Ormont-skoven. Bygning af lejr i Réville og hestestalde ved Jametz.

26. til 31. januar: Udbygning af ildstillinger, observationsposter og lejr.

I. februar: Vedligeholdelse af pjecer.

3. februar: Stab og batterier indtager skovlejren Rêville.

4. februar: Battr. kolonner forlægges fra Grand Faily til Lejr Jametz, hvor også batteriernes heste forlægges.

5. til 20. februar: Ildstillinger forsynes med ammunition og udbygges yderligere.

II. og 12. februar: Bataljonerne indskyder mod de firkantede befæstninger i den nordlige kant af Caures-skoven.

13. februar: På grund af dårligt vejr udsættes angrebet. Bataljonen overgår til 21. Inf.Div. (v. Oven).

17. februar: 42 mand erstatning ankommer.

b) Angrebet på Verdun fra 21. februar til 9. september 1916

21. februar: Angrebet starter. Kl. 1700 iværksætter VII. Res.Korps, III. og XVIII. Armeekorps angreb over en 10 km bred front. Batls. opgave er skyde de fjendtlige stillinger i den nordlige kant af Caures-skoven stormodne. Ildåbning efter afprøvning af retning kl. 0900. 1. Battr. beskyder til kl. 1700 Feste Nicolaus, til kl. 1715 2. linje, til kl. 1830 fjendtlige batterier nord for Mormont Ferme med 500 skud. 2. Battr. skyder fra kl. 0900 til 1400 Viereckwerk, til kl. 1700 Feste Napoleon, til kl. 1830 batterier og vejkryds 2 km syd for Flabas med 468 skud. Fjendtligt artilleri svare livligt igen. Tab ved begge. Lt. Kabisch (1.) hårdt såret som forbindelsesofficer ved artilleriet. Døde den 22. februar på Feltlazaret Gibercy.

22. februar: Bataljonen bekæmper mellem kl. 0800 og 1200 den sydligste grav i Caures-skoven, desuden med 1. Battl. tre fjendtlige batterier og med 2. Battl. Beaumont, Joli Coeur slugten og fjendtlige batterier.

23. februar: Herbebois, Wavrille-skoven og Brabanter højderne erobret. Bataljonen skyder indtil kl. 1400 Mormont Ferme og Fosse-skoven stormmoden og bekæmpet batterier og dækninger i Fosse- og Fay skovene med omkring 1.000 skud.

24. februar: Erobring af Samogneux, Højde 344, Beaumont og Ornes. Batl. skubber observationen frem og beskyder Beaumont, Cote de Pouvre og fjendtligt artilleri med omkring 800 skud.

25. februar: Fort Douaumont og Cote de Pouvre stormes. Ildforberedelse mod Cote de Pouvre med observation på Højde 345 vest for Beaumont.

26. februar: Erobring af Værk Bezonvaux og Hardaumont og Cote de Falou. Siden 21. februar er der taget 15.000 fanger. Kl. 0300 begynder bataljonen at skifte stilling til slugten syd for Fay-skoven sydvest for Beaumont. Lange forsinkelser og massive trafikpropper af køretøjer på en vej, der kunne observeres af fjenden. Ugunstige

jordbundsforhold i den nye stilling. Observation i den sydlige kant af Caures-skoven. 2. Batlr. beskyder »Kalte Erde«.

27. og 28. februar: Samlet fransk modangreb mislykkes. Batl. beskyder med få skud landsbyen Douaumont og stillinger på Thiaumont-åsen.

29. februar: Tiltagende artilleribeskydning fra vestsiden af Meuse. Batl. er tavs. Den overgår til III. Armee-korps (v. Lochow).

Ammunitionsforbrug i februar: 4.915 skud.

Tab: 1 officer faldet, 10 mand såret.

Marts: Angrebet på Verdun overgår til delangreb, der kun meget langsomt øger hullet i den ydre fort-linje på begge sider af Fort Douaumont. Voldsom fjendtlig kontraartillerivirkning fra fæstninger og flankerende ild fra venstre side af Meuse.

1. til 6. marts: Ringe kampaktivitet ved bataljonen med undtagelse af 1. Batlr. den 2. marts under ildforberedelse mod Fort Douaumont, der erobres. Betydelige tab på grund af artilleriild. Hptm. Brinkmann rekognoscerer for en fremskudt observation på Hardaumont mod Fort Vaux.

7. til 18. marts: Livlig kamphandlinger og stærk fjendtlig kontravirkning. Disse dage i Beaumont-slugten hører til de hårdeste under krigen. Også tjenesten ved batteri-kolonnerne, indsats nat efter nat under kraftig beskydning, er også fyldt med tab og udmattende. Udholdenhed og velvilje overvinder alle vanskeligheder.

8. marts: Bataljonen støtter angrebet på Ablain-skoven og vest for Fort Douaumont med 1.047 skud.

9. marts: Lt. d. R. Schützler dødeligt såret på Hardaumont.

10. marts: Batl. støtter angrebet på Fumin-skov med 937 skud.

18. marts: Batl. støtter angrebet på Chapitre-skoven med 820 skud.

19. marts: Batl. modtager 68 mand erstatninger. Ildstillinger ligger fra kl. 1600 til langt ind på natten under kraftig beskydning fra flere batterier. Tab få. Materielle skader betydelige. 6 pjecer alvorligt skadet, omkring 2.000 granater og drivladninger ødelagte.

20. marts: Opklaring for nye ildstillinger i Chaume-skoven, som indtaget om aftenen af batterierne med 1 pjece pr. batteri.

21. bis 26. marts: Udbygning af ildstillinger med ringe ildaktivitet.

22. marts: Forlægning af det primære observationsstade til det sydøstlige hjørne af Wavrille-skoven med fremskudt observation i Ft. Douaumont. 1. Batlr. bringer tre nye pjecer i stilling.

25. marts: 2. Batlr. går i stilling i Herbebois.

27. bis 31. marts: Bataljonen skyder dagligt omkring 150 skud mod Chapitre-skoven. den 29. ankommer 31 mand erstatning.

Ammunitionsforbrug i marts: 6.234 skud over 20 dage.

Tab: 1 officer, 8 mand døde, 30 mand sårede.

April: Daglige artillerikampe med stort ammunitionsforbrug. Kun den 6. og den 8. er bataljonen tavs. Målene ligger i Chapitre-, Caillette- og Kolbenwald. Indimellem bliver batterierne også indsat til bekæmpelse af fjendtlige batterier ved Tavannes. Den 2., 9., 10. og 17. tyske angrebssucces mod Caillette skoven og mod Thiaumont åsen. Den 15. angriber modstanderen med store styrker fra Fort Vaux mod Fort Douaumont, uden resultat, ligeledes 18. til 20. og den 29. mod Caillette-skoven og Thiaumont Ferme.

3. og 7. april: 2. Batlr. går med en deling frem til Ornes-Quelle i ildstilling. Resten af batteriet den 10. april.

17. april: Kraftig beskydning af 2. Batlr. En besætning og to pjecer sat ud af spillet. Stort udfald af heste i Batlr.Kol. på grund af beskydning og overanstrengelse. Ammunition afhentes i Moirey. Kolonnerne er underbragt i Damvillers. 2. Batlr.Kol. er fra 30. april i Peuvillers.

Ammunitions forbrug i april: 6.475 skud over 28. dage.

Tab: 7 mand død, 11 såret.

Maj: Ny stigning i artillerikampen. Talrige fjendtlige angreb på Thiaumont-åsen og Haudromont stenbrud. Efter fem dages artilleriforberedelse angriber fjenden Fort Douaumont den 22. og 23. Tysk modangreb den 24. når Fleury. Bataljonens stillinger ligger næsten dagligt under beskydning, ofte med gas. Til de hidtidige mål er kommet Infanteri-Dækninger Øst og trekant-skoven ved Fleury.

1. maj: Forsvar mod kraftige angreb i Caillette-skoven.

7. maj: Brede tyske angreb opnår kun på Thiaumont-åsen resultater. Batl. skyder 800 skud. Om natten en voldsom eksplosion i Fort Douaumont.

11. og 12. maj: Forgæves fjendtlige angreb. 2. Batlr. igen skudklar med fire pjecer.

13. maj: 1. Batlr. har tab på grund af fjendtlige beskydning.

14. til 18. maj: 1. Batlr. rykker til hvil i Reville.

18. og 19. maj: Efter 24 timers hvil i Reville, rykke 2. Battr. som følge af fjendtlig angreb igen i stilling den 19.

22. maj: det lykkes franskmændene i 1½ dag at sætte sig i besiddelse af den venstre halvdel af Fort Douaumont. Forsvars- og særreild med 983 skud mod Caillette-skoven og panserværk Thiaumont.

23. bis 26. maj: Succesfuldt tysk modangreb og terrængevinst ved Fleury og Panserværk Thiaumont. Bataljonen overgik den 25. til III. bayr. Armeekorps (v. Gabsattel).

31. maj: Maj. Neumann forsat til Fodartilleriets skydeskole i Jüterbog. Bataljonen overtages af Maj. Uhlenhaut. Ammunitionsforbrug i maj: 8.072 skud over 28 dage.

Tab: Lt. Bingel (stab) såret. 4 mand død, 16 dåret.

Juni: Artillerikamp i samme styrke som hidtil. Næsten daglige tab i ildstillingerne. Talrige storkampdage. 1. juni storm på Fumin- og Caillette skovene. 4., 5 og 8. juni afviste fjendtlige angreb. 9., 12. og 13. tyske fremskridt på Thiaumont-åsen. Den 23. blev Panserværk Thiaumont og dele af Fleury taget af Alpen-Korps. Den 24., 25., 27. og 30. modangreb. Dårlig sundhedstilstand ved bataljonen.

1. juni: Batl. skyder 600 skud som forberedelse til storm på stillinger i Caillette skoven.

4. til 6. juni: Mål på Thiaumont-åsen.

12. til 30. juni: Mål i Fleury området, den 23. skudt 955 skud.

Ammunitionsforbrug i juni: 7.140 skud over 30. dage.

Tab: 7 mand død, 42 såret.

Juli: Nedgang i kamphandlingerne som følge af starten på Somme-slaget. Franske angreb den 1., 2., 5-7., 13-18., 21. og 24. juli fører til omfattende artillerikamp.

2. til 5. juli: 1. Battl. i hvil som resultat af talrige tilfælde af dysenteri.

4. juli: 1. Battr. Kol. flytter til lejr ved Moirey.

6. til 11. juli: 1. Battr. bygger nye stillinger i Fosse-skoven.

11. og 12. juli: Tysk angreb på Fort Souville med få resultater. Battl. beskyder forter.

12. juli: 1. Battr. foretager stillingsskifte til Fosse-slugten. Ammunitionsforsyning med feltbane.

15. juli: Batl. overgår til Alpen-korps (Kraft v. Delmensingen).

14. til 20. juli: 2. Battr. ringe skydninger. Udbygning af nye stillinger i Brûle-slugten.

21. juli: 2. Battr. går i stilling i Brûhle-slugten

24. juli: 1. Battr. går ligeledes i stilling i Brûhle-slugten med en deling.

27. juli: 2. Battr. beskydes med brandgranater. På grund af eksploderende ammunition beskadiges samtlige pjecer.

Ammunitionsforbrug i juli: 4.323 skud over 23 dage.

Tab: 2 mand døde, 15 sårede.

August: Nedgang i artillerikampen. Tysk succes den 1. 8 mod bakkeudløber ved Fort Souville. Herefter vekslende kampe indtil den 11. omkring Fleury og Thiaumont, som mellem den 17. og 20. igen blusser op. Fleury går tabt. Mod slutning af august på ny heftige fjendtlige angreb.

2. august: Omfattende ødelæggelse af ammunition ved 2. Battr. på grund af fjendtlig beskydning.

5. august: Støtte af angreb mod Chapitre-skoven.

8. august: Forsvar mod angreb fra Thiaumont til Vaux. Ved 1. Battr. blev 3 mand dræbt og 8 såret ved en rørekspllosion.

11. august: 2. Kol. kommer i lejr ved Crépion.

13. til 22. august: Ringe ildaktivitet. Overvejende stillingsbyggeri. Den 17. og 18. spærreskydninger i Thiaumont-afsnittet.

28. august: Hptm. Hasdenteufel (2.) udnævnt til bataljonskommandør II/Ref. Fußartl. Regt. 20. Afløses af Oblt. Schleicher, hidtidig adjutant ved Res. Fußartl. Regt. 9.

Ammunitionsforbrug i august: 2.171 skud over 20. dage.

Tab: Lt. Weyer (stab) og Lt.d.R. Staden (2.) såret. 5 mand døde, 20 såret.

September: den 3. sidste tyske angrebssucces på begge sider af Souville-slugten. Fort Souville en overgang på tyske hænder. Efter indstilling af den tyske Verdun-offensiv den 9. fortsatte livlige kamphandlinger som følge af fjendtlige angreb.

2. og 3. september: Batl. lægger stillinger på bakkeudløber foran Fort Souville under virkningsskydninger.

6. til 25. september: Batl. afgiver daglig omkring 20 skud spærreild. 1. Battr. bekæmper den 17. og 23. fjendtlige batterier med ballon-observation. Den 21. forsvar mod angreb i Fleury-afsnit. Batl. skyder mellem 1. og 25. september 1.700 skud. to mand såret.

26. september: Batterier rykker om aftenen ud af stilling i Fosse-skoven Brûle-slugten til lejr.

27. september: Hviledag. I anledning af 1. Battr. 50-års jubilæum, inspiceres den af Regt.Kommandør Oberstlt. Rothmann, som deltager i en fest ved officerskorpset. Om aftenen ordre til afmarch. Ammunitionsforbrug ved Verdun: 1. Battr. 19.079 skud, 2. Battr. 21.959 skud. Tab: to officerer død, 3 såret; 33 mand død, 146 såret. Jernkorsets I. Klasse til Major Neumann, Major Uhlenhaut og Uffz. Hasdenteufel (2.).

5. Hvil i Longuyon.

28. september til 5. oktober 1916

28. september: March over Damvillers – Marville til Longuyon. 30 km. Oblt. Sippet fra Fußartl.Regt. 18 bliver fører for 2. Battr. efter Oblt. Schleicher.

29. september til 5. oktober: Opstilling i Longuyon til istandsættelse af pjecer.

2. oktober: Organisation af Battr. kolonner reduceres fra 17 til 12 vogne.

3. oktober: General Zieten inspicerer batterierne. Udtaler sin varme anerkendelse af bataljonens fortræffelige holdning under de vanskelige kampe ved Verdun.

4. oktober: Ordre om hurtigt marchberedskab.

5. og 6. oktober: Indladning af bataljonen til jernbanetransport til Dobrudscha.

6. Felttog mod Rumænien.

16. oktober 1916 til 14. februar 1917

a) I Dobrudscha fra 16. til 27. oktober 1916

Situation: Den 27. august erklærede Rumænien krig. Heeresgruppe Mackensen rykkede den 2. september ind i Dobrudscha og erobrede den 4. Tutrakan og Dobric, den 10. fæstningen Silistria. Efter sejren ved Cara Omer den 14. kom fremrykningen i først omgang til standsning foran stillingen Topraisar—Cobadinu—Rasova (ved Donau). Fortsættelse af offensiven efter ankomsten af yderligere tyske tropper fra den 19. oktober indtil 25 km nord for banelinjen Constanta—Cernawoda. En fornyet offensiv fra 15. december 1916 til 5. januar 1917 renser fuldstændig Dobrudscha regionen for fjender.

6. til 16. oktober: Transport af staben den 6. over Saarbrücken, 78. Ulm – München, 8. Linz – Wien, 9. Budapest, 10. losning og motionering af heste i Nova Pazova over Belgrad – Palanka. 11. losning og indkvartering i Parazin. 12. aften videre transport 13. til Nifch—Piot, 14. Sofia—Plewna, 15. Schumla, 16. Dobric—Cara Omer. hvor losning kl. 1800 og i bivak ved banegården. Batterier og kolonner transporteres ad samme rute, først 1., siden resten. Bataljonen underlægges Fußartl.Regt. 4 (Habicht) ved 217. Inf.Div. (v. Gallwitz). Transportstrækning: 2.745 km.

16. oktober: Losning i løbet af natten. 1. Batl. rykker over Mustafa Azi til Azaplar (16 Km) og går om eftermiddagen i stilling nordøst for Carachivi

17. oktober: Stab i bivak sydøst for Carachivi. 1. Battr. indretter observation.

18. oktober: 2. Battr. udlosses om eftermiddagen i Cara Omer og rykker øjeblikkeligt i stilling tæt på 1. Battr.

19. oktober: Angrebet begynder. Mål for bataljonen: dele af for- og hovedstilling syd Topraifar. Indskydning fra Kl. 0630 til 0800. Indtil kl. 0930 virkningsskydning. Senere artilleribekæmpelse. Omkring kl. 1600 faldt rumænerne flugtagtig tilbage til hovedstillingen. Bataljonens ammunitionsforbrug: 897 skud.

20. oktober: Batl. beskyder hovedstillingen i sydkanten af Topraisar. Angreb kl. 1300 mislykkes. Herefter artilleribekæmpelse. 1. Battr. ødelægger kirketårnet i Topraisar med pjecer under Uffz. Schumacher, efter at den var erkendt som fjendtlig observationspost. Ammunition hentes i Mustafa Azi.

21. oktober: 1. Battr. opklare ny observation mod terræn øst for Topraisar, og går kl. 0700 i stilling sydvest for Muratanu, men kommer ikke mere til skydning. 2. Battr. beskyder indtil kl. 1415 fjendtlige stillinger øst for Topraisar. Da gennembrud i mellemtiden er lykkedes længere mod vest, trækker fjenden sig tilbage fra Topraisar

mod nord. Bataljonen når Muciova under forfølgelsen langs kysten af det Sorte Hav. Om aftenen begynder kraftig regn.

22. oktober: Batl. indsættes nord for Muciova mod fjendtlig bagtrop ved Hast Duluc, men kommer ikke til skud, da fjenden falder tilbage. Kl. 14 igen i stilling 4 km nordøst for Hast Duluc. 2. Battr. ligger i strøild fra russisk panserkrydser, der med observation fra 1. Battr. beskydes at et tysk 10-cm batteri Herzog Albrecht von Meckelnburg. Constanta erobres. Batl. bivuakerer i stilling i storm og regn.

23. oktober: Middag afmarch over Constanta – Hasancea langs Trajans-volden til Alacap forud for angreb på Medgidia, 33 km langs dårlige, opblødte veje.

24. oktober: Fjenden har rømmet Medgidia. Fortsat march frem til 1. bulgarske Division gennem Cernawoda. Bivuak 4 Km sydvest for Medgidia ved Alibazi Clair. March på 20 Km ofte ad markveje, Batl. Kommandør indleder opklaring mod Forterne ved Cernawoda.

25. oktober: Batl. bryder op kl. 0200 og går ved daggry i stilling ved Formez. Fjenden opgiver Cernawoda trods gode, faste og permanente forsvarsværker. March mod syd til ny anvendelse. Næste mål er Cobadinu. Om aftenen bivuak ved Pestera.

26. oktober: Batl. når Cobadinu og Caciamak over Mammut Cuius. 22 Km.

27. oktober: Hviledag.

Ammunitionsforbrug: 1.370 skud. Tab: to mand såret.

Marchstrækning: 156 km.

b) Overgangen af Donau. 28. oktober til 5. december 1916.

Situation: Donau-Armee (Kosch) under Heeresgruppe Mackensen overskrider den 23. november Donau ved Svistov og slår med hjælp fra 9. Armee (v. Falkenhayn) de rumænske og russiske forstærkninger i det afgørende slag ved Arges 1. til 5. december. Den 6. december besættes Bukarest uden modstand. Forfølgelsen overgår i begyndelsen af januar 1917 langs Serth i stillingskrig.

28. oktober bis 15. november: March på 375 km gennem det nordlige bulbarien til Svistov til deltagelse i overgangen af Donau. I begyndelsen regnfuldt vejr, i november koldt og tørt. March gennem et skovrigt og kuperet terræn. Vejene var for det meste i god stand, men bød på stejle stigninger. Forhold til indbyggerne var generelt venligt. Forplejning fra bulgarske depoter. Til hestene var der generelt altid tilstrækkelig underbringelse. Tab af heste under march beløb sig til 25.

28. oktober: Fra Cobadinu til Enigea i regn.

29. oktober: Til Ghiuvegea. 36 Km på 14 timer.

30. oktober: Til Galita på Donau. Opkørte, stejle veje. Her hviledage indtil 1. november.

1. november: Afgang aften, da marchrute langs Donau over Silistria kunne ses fra den nordlige bred.

2. november: Efter natmarch på 35 km ankomst kl. 0800 til Bracma Jeniköj

3. november: Over Alfatar til Ak Kalindar.

4. november: Til Kemanlar og Kadir.

5. november: Til Razgrad, 35 km. Battr. Kol. overdrager ammunition til banetransport. Fra den 6. november Hviledage.

7. november: Til Hajdar, 27 km sydvest for Razgrad.

8. november: Over Vodica til Kajir. Dårlige veje med sten og svage broer. En pjece fra 1. Battr. måtte efterlades, da prosen brød sammen.

9. november: Til Ciganov hvor der er hviledag den 10. og 11.

12. november: Til Polski Trembes. Hvor der den 13. og 14. er hvil. Major Uhlenhaut forud til Svistov for opklaring.

15. november: 1. og 2. Battr. til Sara Jar, 12 km sydøst for Svistov. Battr. Kol har hviledag.

16. november: Hviledag for Battr. Fører frem til opklaring. Battr. Kol. til Pavel, hvor de har hviledage indtil den 20.

17. november: Observationshold og kanonmandskab forud til Svistov.

18. til 20. november: Udbygning af ildstillinger.

21. november: Pjecer bliver ved dag bragt frem til Carevec og efter mørkefald bragt i stilling syd for Svistov. Battr. Kol. i bivuak ved Carevec.

22. november: Ved daggry er bataljonen skudklar.

23. november: På grund af tæt tåge gennemføres overgangen af Donau uden artilleriforberedelse. Om eftermiddagen beskyder 2. Battr. nordkanten af Zimnicea, der erobres samme aften.

24. november: Major Uhlenhaut overtager kommandoen over 217. Inf.Div. tunge artilleri nord for Donau. Batl. skuder om formiddagen med få skud infanteri 3 km nord for Zimnicea. Armeen står 7 km nord for Donau som det bliver aften.

25. november til 2. december: Batl. forblev i Armeereserve i Svistov. Batl.Stab vendte den 25. 11 tilbage hertil.

30. november: Stab og observationsafdeling med østrigsk dampfærge transporteret til Giurgiu. Ankomst hertil den 1. december formiddag.

2. december: Opklaring af fremrykkeakser mod Bukarest og mod Arges-broen ved Calugareni.

c) March og hvileperiode i Valakiet. 5. december 1916 – 14. februar 1917

5. december: Batl. marcherer med 1. Bulg. Division til Calugareni uden Battr. kolonner. 32 km. Battr.Kol indlades på færger i Scistov.

6. december: Batl. marcherer med 11. bayr. Inf.Div. (v. Kneußl) til Mihalesti. Battr.Kol. under Rittm. d.L. Eschbaum til Calugareni. Ved middagstid kommer nyheden om indtagelsen af Bukarest.

7. december: Batl. når Bukarest. Underbringelse i Husar-kasernen. Battr. Kol. til Bragadir.

8. december: Hviledag i Bukarest, hvor Battr. Kol. slutter sig til.

9. december: March i regnvejr til Branesti bag 11. bayr. Div. Dårlig vejr. 26 km.

10. december: Til Fundele. Her hvil til 15.12.

16. og 17. december: Tilbage-march til Bukarest. Indkvartering i Rosiori-kasernen. Batl. overgår til artillerireserven under Heeresgruppe Mackensen og er underlagt General der Fussartl. Nr 1, Oberst v. Berendt. Uddannelses-tjeneste frem til den 29. december.

30. december: Batl. modtager befaling til over Ploesti – Buzau at tilgå Gruppe Kühne (Gen.Kdo. 54) til belejring af Braila. March til Preotesti. Stab og 2. Kol Saftica.

31. december: Prahova-overgang vanskelig. Indkvartering af stab og 1. battl. i Mosneni, 2 i Miroslavesti og Battr. Kol i Gorota.

1917

1. januar: March til Ploesti. Kvarter på kasernen.

2. januar: Stab flytter til Balea Meilor, Battm. og Kol. til Badul Parului. Her er der 3. 1. hviledag.

Batl. befinder sig her på II. Bataillons fremrykkeakse under dens kampe med Korps v. Morgen først i december.

4. januar: Over Loloiafka til Mizil, hvor Battr indkvarterer. Staben i Sahateni, battr.Kol. i Gura Vadului.

5. januar: Over Dara—Monteor. Her drejer Batl. af mod Costgesti, da hovedvejen mod Buzau er fuldstændig kørt i stykke. Indkvartering: Stab og 2. Kol. i Stilpul, Battr. i Costesti, 1. Kol. i Pietros.

6. januar: Iver Buzau til Galbinasul. Battr.Kol. til Benui. Regnvejr. Batl. standses, da Braila er erobret.

7. januar til 14. februar: Hvil og uddannelse. Fra 10. 1 besværet af stærk frost og snefald. Batls. stab fra den 8. januar i Buzau.

19. til 21. januar: Reorganisering af bataljonerne: Den ny organisation for batterierne lyder på 3 pjecer, 8 officerer, 31 underofficerer, 166 mand og 127 heste, heraf 23 lette. Batteri-kolonnen har nu 9 ammunitionsvogne. Overtalligt personel sendes under Lt.d.Res. Staanden mod Focsani og II. Bataillon.

27. januar: Parade for kejserens fødselsdag i 20° frost under overværelse af østrigske og tyrkiske officerer.

14. februar: Forbreddelser til transport til Vestfronten.

Marchstrækning siden den 16. oktober 1916: 840 km.

7. Stillingskamp ved Brimont.

28. februar til 5. april 1917

Situation: Forberedelser til de store forsvarsslag i foråret. Den 16. marts begyndte tilbagetrækningen til Siegfried-stillingen mellem Arras og Soissons. På grund af den russiske revolution herskede der på østfronten ro fra februar og ind i juli.

15. til 28. februar: Banetransport fra Rumænien til Vestfronten. Indlader på banegård Monteor vest for Buzau, 1. Battr. den 15. februar, 2. Battr. den 16., stab den 17. I Ploesti aflusning. Kort banetransport af Battr. Kol. den

23. fra Ploesti til Comarnic, den 24. march over de tilsneede Transsylvanske Alper til Predeal (1.040 meter høj) over Sinaia til Azuga. Den 25. til Kronstadt, hvor den 27. februar bliver losset.

Transportrute for staben: 18. februar over Pitesti – Piatra, 19. Hermannstadt, 20. Arad, 21. Budapest, 22. Wien, 23. Linz – Rosenheim, her sanering indtil den 24. aften og losning og motionering af hestene. Videre den 25. formiddag over München – Ulm, 26. Landau – Diedenhofen, 27. Sedan – Laon til Roberchamp Ferme. Samtidig transport af batterier over Szegedin – Graz – Salzburg til Rosenheim. Videre ad samme rute som staben. Afstand 2.525 km.

26. februar: 1. Battr. losset ved Roberchamp Ferme. Indkvartering i Neufchateau ved Aisne. Om aftenen i stilling i det nordvestlige hjørne af Orainville. Observation i »Fasanen-Wald« nordvest for Loivre.

28. februar: 2. Battr. ankommer og rykker til Poilcourt. Stilling ved Brimont rekognosceres. Bataljonen er placeret i X. Res.Korps (v. Eberhardt) område under 7. Armee (v. Boehn). Stab og 1. Battr underlagt 21. Inf.Div (v. Suter) ved Loivre, 2. Battr. under 43. Res.Div (v. Runckel) ved Brimont.

1. marts: 2. Battr. i stilling nord for Brimont. 1. til 21. marts ringe kampaktivitet ved eget og fjendens artilleri. Ivrigt stillingsbyggeri og opklaring af gunstige observationssteder. Forberedelse til forsvarslaget gennem indskydning mod kanalovergange og punkter i fjendens 2. linje. den 13., 16. og 19. øvelser i ildledning under major Uhlenhaut (uden 2.)

6. marts: Stab opretter kommandostation i slusehuset Pignicourt. 1. Battr. åbner ild. Battr.Kol. ankommer, der er flyttet fra Roberchamp Ferme til Avaux.

7. marts: 1. Battr. indretter observation på Brimont. 2. Battr. Kol. underbringer i Poilcourt.

10. marts: 2. Battr. åbner ild.

18. marts: Det tunge artilleri under 21. Inf.Div., 10 batterier under major Uhlenhaut opdelt i tre grupper. Mørser-gruppe »Köln« under Hptm. Brinkmann.

22. marts: Begge batterier deltager i patruljeoperation under 43. Res.Div. Fra 22. livlig fjendtlig artilleriaktivitet. Talrige nye batterier erkendt hos fjenden. Indskydning af 1. og 2. Battr. med målebord og flyobservation.

1. til 5. april: Betydelig stigning i den fjendtlige artilleriild. 1. Battr. ligger 1., 3. og 4. under fjendtlige virkningskydninger, men løser alligevel sine krigsopgaver med stort forbrug af ammunition. Fjenden har skubbet talrige lænkeballoner langt frem.

4. april: Et succesfuldt angreb renser østsiden af Aisne-Marne kanalen nord for Loivre. 1. Battr. beskyder stillinger ved Neuville og antænder et fjendtlig minedepot. 554 skud mellem kl. 1630 og 1800. 2. Battr. bekæmper artilleri vest for Pouillon.

Ammunitionsforbrug: 1. Battr. omkring 1.800, 2. Battr. 1.307 skud.

Tab: 7 mand såret.

8. Dobbeltslaget Aisne-Champagne

6. april til 9. maj

Situation: Den fransk-engelske offensiv 1917 begyndte den 9. april mellem Lens og Arras, den 16. april efter 10 dages ildforberedelse langs Chemin des Dames fra Soupir til Reims, og den 17. april i den vestlige del af Champagne. De langtrækkende mål blev intet steds opnået. På steder kun ringe terrænresultater med store tab. Mens der i Artois fulgte yderligere storkampdage den 23., 28. april og 3. maj, gennemførte franskmændene kontinuerligt delangreb og forsøgte under masseindsats den 4. og 5. maj endnu engang forgæves at opnå en afgørelse.

6. april: Den franske offensivs første dag af ildforberedelsen. 1. Battr ligger fra kl. 1015 til 1800 under tung kontrabatteriild. Da besætningerne kom ud af deres dækninger, fandt de alle pjecer stærkt beskadiget. Mandskabet ved 3. pjece omkom i deres dækning af en fuldræffer og kuliltegas. På grund af handlekraftig indgriben fra Lt.d.R. Lüttgens og Vizefeldwebel. Schumacher blev yderligere tab undgået. 2. Battr. bekæmper med flyobservation to fjendtlige batterier.

7 og 8. april: Ved 1. Battr. er en pjece igen bragt i anvendelig stand, mens de øvrige er trukket ud af stillingerne. 2. Battr., der dækkes af Brimont, er endnu ikke erkendt af fjenden. Frem til den 13. april bekæmper den daglig med gennemsnitligt 150 skud en stilling i stedbrud mod nordøst for Thil, månekratere og stillingsområder ved Courcy, Fort og landsby St. Thierry og Pouillon.

9. april: 1. Battr. modtager to nye pjecer, heraf en fra 9./bayr. Res.Fußartl.Regt. 3 med mandskab.

10. april: Forstyrrelsesild fra 1. Battl. besvares af fjenden med ildoverfald. Den bayriske pjece og mandskab sat ud af spillet. Under stadig strøild løser 1. Battl. sine kampopgaver frem til starten på angrebet. Også 2. Battl

løser sine opgaver, og ligger fra kl. 1400 under en meget heftig beskydning. Batteriernes udmærkede kampmoral viser sig også disse dages alvorlige krav voksen. Enhederne udviser på ny dødsforagt og udholdenhed. På trods af den beskydning, der ligger over alle adgangsveje, lykkedes det hele tiden kolonnerne rettidigt at bringe ny ammunition.

16. april: Kl. 0530 franske angreb. Efter at havde løbet den forreste tyske linje over ende, går angrebet i stå. Nord for Brimont standses angrebet først i artilleristillingen. Det tyske modangreb trænger igen frem til »Fasanen-wald«. Gourcy går tabt. Kommandostationen, som fjenden nåede ind på 80 meters afstand af, bliver fastholdt som den eneste vest for Suippes. Lt. Uhrmacher og Niemöller fra staben ydede fremragende præstationer under for midlingen af kommandoer og under opklaring. 1. Battl. lagde spærreskydninger over overgangene over kanalen. 192 skud. Det observationsstade ved »Fasanen-wald« måtte midlertidig rømmes. Battl. Offizier, Lt. Turetschek, fortsatte spærreilden selv under den kraftige kontrabatteriskydning og selvom fjenden var trængt helt frem i flanken på batteriet uden at modtage støtte fra eget infanteri. 2. Battr. er ved Brimont-Block er næsten alene stadig kampduelig, og beskyder uophørligt tydeligt sigtbare fjendtlige reserver ved »91er skoven« ved Thiel, glasfabrikken, Courcy og fremrykkende kolonner i Emmich-sænkningen vest for Courcy. Ilden ledes med ro og overblik af Lt.d.R. Krewel. Den kontinuerlige kontrabatteriild fra flere fjendtlige batterier dagen igennem, koster betydelige tab. På trods af dette skyder 2. Battr. under en næsen uafbrudt skydning indtil kl. 2330 hele 560 skud. En af de vanskeligste, men også succesfulde kampdage i I. Bataillon.

17. april: Beskydning af den indtrængte fjende.

18. april: Start på angreb på Brimont. Battr. i virkningsfulde forsvarsskydninger. 2. Battr. har desværre betydelige tab. 3. Pjece mister hele sin bemanning.

19. til 30. april: 1. Battr. ligger igen under ødelæggelsesild, som den 19. ødelægger to og den 20. samtlige dækninger, hvorfra besætningerne rettidigt var rømmet. Battr. modtager 20 mand erstatninger den 21. april. Skoven ved Orainville ligger kontinuerligt under strøild. Den 25. må en skydning med flyobservation afbrydes på grund af fjendtlig virkningsskydning. Den 24. overtager 54. Inf.Div. (v. Matter) afsnittet. Fra 26. til 28. lykkedes det ikke fjenden at bringe batterierne til tavshed. En pjece beskadiges. Batterierne skyder dagligt med et ringe ammunitionsforbrug fjendtlige batterier ved Courcy og lægger spærreild. 2. Battr. foretager den 20. om aftenen stillingskifte til »Strumpf-wald« 200 meter vest for vejen Bourgogne – St. Etienne. Hovedobservation på bakken syd for Aumécourt. Indtil 26. april ringe kampaktivitet. Den 24. april overtager 34. Inf.Div. (Teetzmann) Brimont-afsnittet. Den 28 og 29. april skydes til forsvar mod delangreb 710 skud mod Couroy og kanalstillinger.

1. maj: Batl. modtager 48 mand erstatning, heraf 42 til 2. Battr. 1. Battr. går morgen i stilling med to pjecer i grusgrav vest for Orainville. Stillingen udbygget af besætning og af landstorm. Skyder 410 mod fjendtligt angreb.

2. og 3. maj: Batl. bekæmper fjendtlige infanteristillinger. En kraftig fjendtlig artilleriforberedelse begynder igen.

4. maj: Fransk storangreb fra Aisne til Brimont. Øst for la Neuville går et fremspring i den tyske linje tabt. 1. Battr. ligger under kraftig beskydning. Tabene få. 215 skud spærreild afgivet. 2. Battl. indsat mod Courcy.

5. maj: Angreb på Højde 100 øst for la Neuville afvist.

6. maj: Skydning med 2. Battr. med godt resultat, ledet af Lt.d.R. Dühe fra Brimont, mod dækninger langs banelinjen øst for Loivre. Særlig rost i artilleriets dagsbefaling.

7. maj: Lt.d.R. Krewel (Otto) hårdt såret som observatør for 1. Battl. øst for Orainville.

9. maj: Ringe kampaktivitet på grund af ugunstigt vejr. Staben afløses af I./Fußartl.Regt. 25 (Groß) og forskyder til Avaux, den 10. til St. Germainmont.

12. Maj: Batterier rykker aften ud af stilling. 1. Battr. til Avaux, 2. Battr. til Poilcourt. Begge er reserve for Gruppe Brimont.

Ammunitionsforbrug: 1. Battr. 3.050 skud, 2. Battr. 4.480 skud.

Tab: 1 officer hårdt såret, 17 mand døde, 30 såret.

Jernkors I. Kl. til Oblt. Bösenberg (St.), Lts. d. R. Lüttgens og Krewel (Otto), Vizefeldwebel Schumacher (1.).

9. Hvil, uddannelse og ombevæbning

13. Mai til 22. juni 1917

Situation: Succesfulde tyske delangreb langs Chemin de Dames. Den 7. juni får Wytschaete-bugen tabt.

a) Reserve for 3. Armee ved Vouziers. 13 til 19. maj.

13. maj: Staben til Biermes sydøst for Reethel. 1. Batl. hviledag i Avaux. 2. Batl. til Alincourt vest for Juniville. Battr.Kol. afhenter den efterladte ammunition i de rømmede stillinger.

14. maj: Stab og 2. Batl. til Quilly, 1. til Perthes, 12. Kol. til Biermes, 2. Kol. fra Poilcourt til Quilly, 42 km.

15. maj: I Batl. med Kol. til Tourcelles. Batl. i hvil indtil den 19.

18. maj: Kolonner modtager ammunition i Orfeuil og Machault. Sportsfest ved 1. Battr.

b) På fodartilleriets øvelsesplads ved Longuyon, 21. maj til 14. juni:

20. maj: Transport fra Attigny med jernbane over Charleville til Charaency. Uddannelsestjeneste, renovering af udstyr og våben indtil den 14. juni.

27. maj: Major Uhlhaut forsat til Gouvernement Antwerpen. Hptm. Brinkmann overtager bataljonen. Hptm. Bünte fra 3./Fußartl. Batl. 46 overtager 1. Battr.

28. maj: 2. Pinsedag! Bataljonen afholder sportsfest i det skønneste vejr. Der foranstalles 9 heste og okseløb.

31. maj: Ombevæbning af bataljonen med langløbet Mörser.

c) Reserve for Armee-Abteilung B i Alsace. 15. til 23. juni

14. juni: Transport over Metz – Strassburg – Freiburg i.B. til Blotzheim, 8 km nordøst for Basel.

15. til 22. juni: Hvil og uddannelse. Mandskabet hjælper lokalbefolkning med høsten.

10. Slaget i Flandern 1917

25. juni bis 8. december

Forløb: Målet for den engelske hær var de tyske ubådsbaser i Flandern. Det første angreb blev iværksat efter 14 dages artillerislag den 31. juli, det næste den 16. august, begge over en 30 km bred front fra Yser ved Nordschoote til Warenton langs Lys. I august fulgte endnu to store angreb, den 16. mellem Freezenberg og Hollebeke og den 22. fra Langemark til Gheluvelt. I september den 20. og 26. fra Houthulst skoven til Hollebeke. I oktober med 6 storkampdage bragte højdepunktet i Flandern slaget; de terrænmæssige resultater begrænsede sig til en 15 km bred zone mellem Houthulst skoven og Gheluvelt. Indsættelsen af styrker var igen steget. den 6. og 10. november fulgte de sidste angreb mellem Poelcapelle og Gheluvelt. Hele vejen igennem heftige delangreb og heftig artillerikamp, der oversteg alt tidligere oplevet. Efter 4 måneders kamp her englænderne på det dybeste sted trængt 6½ km frem.

a) Indsats ved Gruppe Wytschaete. 25. juni til 24. oktober

23. til 25. juni: Banetransport fra Alsace til Flandern. Indladning i Blotzheim den 23. og kørsel over Colmar – Strassburg, den 24. over Metz – Luxembourg – Namur, 25. over Bryssel – Gent – Kortrick.

25. juni: Losning i Monferon, 5 km nordøst for Roubaix. Indkvartering: Stab, I. med kolonne i Roncq, 2. med kolonne i Neuville-en-Ferrain syd for Menin. Batteriet er underlagt 4. Armee (Sixt v. Armin), Gruppe Wytschaete, IX. Res.Korps (Diesfenbach). Stillinger i 16. Inf.Div. afsnit (v. Lüttwitz). Bataljonskommandør overtager Artillerie-Undergruppe Comines. Kommandostation 1 km sydøst for Comines. 1. Battr. går om aftenen i ildstilling i den østlige del af Comines. Observation i skorsten tæt bag stillingen.

25. juni til 22. juli: Forberedelser til sommerslaget i Flandern. Bataljonen forbliver indtil den 24. oktober ved Gruppe Wytschaete, og beholder stillingerne ved Comines, der kun ændres indenfor landsbyen. Stillingerne kun ses af de fjendtlige balloner. Dybe dækninger var ikke muligt på grund af grundvandet. Alligevel var tabene få, da kontrabatterilden kun beskød af strøild. Bataljonens hovedopgave var kontrabatteriskydninger. Omkring 20 fjendtlige batterier i området Messines og Ploegsteert skoven blev lagt under ild med egen observation, hyppigt også med lys/lys pejling, sjældnere med fly eller ballonobservation. Desuden forstyrrelsesild mod gårdene Bethlehem, la Potterie, Nesselhof og Steigerhof. Efter afsluttet indskydning er 2. Battr. tavs frem til den 4. juli, og

udbygger stillinger. Kolonnerne afhenter ammunition i Halluin syd for Menin, hvorfor hver transport har en afstand på 24 km. Efter tabet af Wytschaete-buen forløber fronten fra Hollebeke øst forbi Wambeke til vestkanten af Warneton.

26. juni: 1. Battr. begynder indskydning. 2. Battr. går afen i stilling i den vestlige del af Comines. Observation i skorsten.

5. juli: Bekæmpelse af fjendtlige batterier vest for Messines med 636 skud. To pjecer beskadiget af fjendtlig ild.

13. juli: 1. Battr. primære observation forlægges til Krauthos. 2. Battr. skubber Pjece Becker 3½ km frem ad vejen mod Deulemont. Stilling ved gården Warenton-syd.

16. juli: Den fjendtlige virkningsskydning begynder og forstærkes dagligt frem til den 30. juli.

18. juli: 1. Battr. indretter observationsstade i kirketårnet i Comines, hvorfra der er god oversigt langt mod nord.

22. juli: Den fremskudte pjece fra 2. Battr. ligger kontinuerligt under kraftig beskydning og trækkes tilbage. Ammunitionsforbrug 3.857 skud.

23. juli til 19. september: Sommerslaget i Flandern. I de sidste dage af juli svulmer artillerikampen voldsomt op. efter den 2. storkampdag den 16. august, ligger fronten Hollebeke – Warneton udenfor det primære angrebs område, der i oktober ligger øst for Hollebeke mod nordøst i området Gheluvelt og Herenthage-skoven. Bataljonen bekæmper med få egne tab, med godt resultat fjendtlige batterier mellem Wytschaete og Ploegsteert skoven og stillinger i den engelske linje.

23. juli: Bataljonen modtager 16 mand erstatning. Artilleri bekæmpelse med højt ammunitionsforbrug (844 skud).

25. juli: 2. Battr. skubber indtil den 12. august Pjece Ahrens 2½ km frem nordvest for Comines til le Blanc Coulon.

28. juli: Operation til forbedring af egen linje ved Fiedlerheim, nordvest for Warenton, mislykkes. Comines og ildstillingerne ligger dagligt under strøild. Battr. fortsætter en langsom ild natten igennem.

31. juli: Første største storkampdag under Flandern-slaget. Natten igennem heftig beskydning af batteristillingerne ved Comines. Fra kl. 0450 trommeild. Kl. 0600 engelsk angreb. Batl. beskyder effektivt de fjendtlige beredskabsområder. Hollebeke og la Basseville sydvest for Warenton går tabt, og længere mod nord Bixschoote, Pilkem, Freezenberg, Hooge. Gennembrud bliver forhindret. Hærberetningen hylder »den dødsforagtede udholdenhed og vores artilleris fortræffelige virkning«.

1. til 15. august: Daglige artillerikampe med undtagelse af den 7. august. Ringe ammunitionsforbrug ved 1. Battr, da to pjecer den 1. august bliver ubrugelige på grund af slidtage og en rørsprængning. Rekylbremsen svigter hyppigt, da »Perglycering« som erstatning for hydraulikolie er meget dårlig.

16. august: 2. Storkampdag. Batl. bekæmper fra kl. 0545 englændernes udgangsstillinger, hvis angreb kl. 0600 mislykkes under store tab. Længere mod nord går Langemark tabt.

17. august til 10. september: Udbygning af ild- og skiftestillinger. 1. Battr. ingen kampaktivitet. 2. Battr. kun den 1., 3 og 5. september mod fjendtlige batterier.

17. august: Den fremskudte observation i et betontårn ved Warneton er erkendt af fjenden og beskydes. Lt. Niemöller rømmer først posten efter at samtlige dækninger er kastet til.

20. august: Organisationsskema for Battr. Kolonne øges igen fra 9 til 12 ammunitionsvogne.

11. til 19. september: Batl. skyder for første gang med gasammunion (Grün-kreuz). Kampaktiviteten er ringe, mest forstyrrelsesild mod gårde i den engelske linje. Daglig ammunitionsforbrug omkring 30 skud pr. batteri. Den 11. og 13. september bliver ildstillinger kraftigt beskudt, 2. Battr. med omkring 800 skud, 1 pjece beskadiges.

20. september: Storkampdag i afsnit nord for Hollebeke. Batl. virker mod dobbelthøjen 60 nord for Kl. Zillebeke og Herenthage-skoven med observation fra kirketårnet i Comines. Hovedmål den næste uge ligger i disse afsnit, da der ikke længere angribes fra egen side.

Ammunitionsforbrug siden 23. juli: 1. Battr. 4.476 skud, 2. Battr. 5.395 skud.

23. september til 8. december: Efteråret rammer Flandern. Indtil midten af oktober forstyrrelsesild med omkring 250 skud pr. batteri mod forreste engelske linje og batterier mellem vejen Ypres-Gheluvelt og Ploegsteert skoven, hovedsageligt dobbelthøjde 60. De daglige delangreb fra den 22. fra Højde 60 bekæmpes med stor succes gennem flankerende beskydning under udnyttelse af rækkevidden (10.400 meter).

26. september: Resultatløst engelsk storangreb fra Houthulst-skoven til Hollebeke over 15 km bredde.

27. september: Auto-kolonne nord for Højde 60 med succes beskudt. Lt.d.R. Krewel (Werner) såres for anden gang.

4. oktober: Storkampdag! Poelcappelle gik tabt. Højeste præstation i bataljonens ildhastighed. Mellem kl. 0630 og 2310 skød 1. Batl. 628, 2. Batl. 526 skud.

9. og 12. oktober: Storkampdag! Engelsk terrænfremgang ved Houthulst skoven. 9. oktober nat blev kirketårnet i Comines beskadiget af en fuldtværter. Observation fra en lavere etage.

13. oktober: Aften ordre til forskydning til Hooglede.

14. oktober: Ankomst til Roncq (1.) ved dagry og Neuville-sur-Ferrain (2.). Herefter kontraordre, da trommeild starter mod Wyttschaete afsnittet. Om aftenen igen i stilling. March vanskeliggjort af regn. Angreb fulgte ikke.

15. til 22. oktober: Omfattende skydninger mod mål mellem Gheluvelt og Hollebeke. 20. oktober blive 1. Battl. stærkt beskudt.

23. oktober: Batterierne rykker om aften i hvilekvarter. Varm anerkendelse og tak fra Artilleriefører for bataljonens indsats i Wyttschaete-afsnit.

24. til 26. oktober: Hviledage. Istandsættelse af materiel.

Ammunitionsforbrug fra 25. juni til 23. oktober: 26.626 skud

Tab: 3 officerer såret, 8 mand døde, 21 såret.

b) Indsats ved Gruppe Dixmuide, 27. oktober til 9. december

27. oktober: March til Gruppe Dixmuide, XVIII. Armeekorps (Albrecht). Batl. Stab når Thourout over Kortrick – Ingelmünster, 50 km. 1. Battl. med kolonne til Meulebeke, 2. Battl. med kolonne til Oostrosebeke, begge syd for Thielt. 27 km. De tungeste vogne efterladt i Tourcoing.

28. oktober: Bataljons- og batterifører frem til rekognoscering af afsnittet under 54. Res.Div (v. Wencher) nordøst for Dixmuide. Pjecer når banegården i Thaurout. Batl. om aftenen march på 34 km til stillingen ned anlagte betondækninger. 1. Battl. 1 km øst for Beerst i nærheden af 2. Battl. stilling fra 1914. 2. Battl. nordvest for Vladsloo. Staben overtager Undergruppe Nord med 7 batterier. Kommandostation på Chateau Kortenvilde nordvest for Bovenkerke. Observation fra kirke Esen og St. Jacobkapelle. Fremskudt observation i Dixmuide. Protser og kolonner i Mitsvege øst for Ichtenghem dårligt underbragt.

29. oktober til 7. december: For bataljonen den hårdeste kampperiode under Flandern-slaget med de største krav til standhaftighed og urokkelighed under observation, våbenbetjening og kolonnernes transporter. Overfor de overlegne antal af fjendtligt artilleri havde bataljonen det vanskeligt. Uafbrudte artillerikampe med et stort ammunitionsforbrug, selv ved dårligt sigt. Rolige dage var meget sjældne. Batl. bekæmpede fjendtlige batterier omkring Oostkerke vest for Dixmuide. Ofte viser ammunitionsbrande om virkningen. Desuden virkningsskydning mod minekastere og betonanlæg langs Yser. Batl. skydestillinger ligger næsen dagligt under kraftig beskydning. Om natten hyppige flyangreb og strøild under leveringen af ammunition. Ammunition afhentes i depot »Potsdamer Platz« 8 km øst for Beerst.

29. oktober: Begyndelse på indskydning.

30. oktober: Fjendens kontraild begynder. 1. Battl. har tab under indretning af stillinger.

1. november: Fjendtlig beskydning beskadiger en pjece ved 2. Battl.

3. november: Begge batterier under heftig beskydning. Ved 2. Battl. beskadiges ammunition.

5. november: En pjece ved 1. Battl. ødelægges af fuldtværter.

6. november: 2. Battl. ødelægger betonanlæg langs Yser. Tab på grund af fjendtlig beskydning.

7. november: En pjece ved 1. Battl. væltet på grund af to træffere.

8. november: Den sidste pjece ved 1. Batteri sat ud af spillet. Batteriet tabs indtil den 11. november. Ved 2. Battl. bliver ammunition ødelagt.

12. november: 1. Battl. genoptager artillerikampen med en ny pjece. Målet er fjendtligt artilleri ved Pervyse.

14. og 15. november: 1. Battl. bekæmpes af tre fjendtlige batterier.

15. og 16. november: Forberedelser til støtte af et fremstød over Yser-øen sydvest for Dixmuide. Ved 2. Battl. rammes ammunition af fjendtlig ild.

17. november: Fremstød lykkes. Fjenden undgik fangenskab.

18. november: 1. Battl. er tavs. 2. Battl. ødelægger Yser-bro og går om aftenen i ro i Protsernes kvarter indtil den 23. november.

19. november: 1. Battl. overtager om morgenen 2. Battl. stillinger. Tab af heste under stillingsskifte.

20. november til 7. december: Ingen særlige begivenheder ved 1. Battl. Hyppige fjendtlige beskydninger. Den 4. december blev en pjece og en større mængde ammunition ødelagt.

24. november: 2. Battl. rykker om aftenen til Cortemarck, Battl. Kol. til Bulderhoek nord for Cortemarck.

25. november: 2. Battr. indsættes ved saksiske 58. Inf.Div. (Graf Vitzthum) i Houthulst skoven. Rykker ind i udbyggede stillinger 500 meter sydvest for slot Houthulst.

26. november til 2. december: Omfattende kampaktivitet ved 2. Battr. mod fjendtlige batterier ved Bixchoote. Ammunition afhentes i Langenhoek.

27. november: Batls. Stab overtager Artilleri-Gruppe uden 1. og 2. Battl., kommandostation vest for Roggeveld nord for vejen Zarren – Dixmuide.

4. december: 2. Battr. går om aftenen til Cortemarck i hvil.

5. december: 2. Battr. march om morgenen til Rooseboom, og om aftenen videre til Visoer nord for Cortemarck. Battr. Kol. over Lichtervele til Icheteghem. Hvil indtil den 10. december.

8. december: Stab og 1. Battr. ankommer til Mitsvege.

9. december: Hviledag. Aften ordre til transport.

Ammunitionsforbrug under Flandern-slaget: 32.486 skud.

Tab fra 27. oktober til 9. december: 1 mand død, 13 såret.

Udmærkelser: Ritterkreuz des Königlichen Hausordens von Hohenzollern til Hptm. Brinkmann. 116 Jernkors II. Kl., 10 Jernkors I. Kl., til Lt. Uhrmacher (St.), Oblt.d.R. Benrath, Lt. Niemöller, Lt.d.R. Weyer (1.), Lts. d.R. Krewel (Werner) og Dühe, Lt. Wüllenweber, Uffz. Emde og Becker (2.), Rittm.d.L. Efcbaum (1. Kol.)

11. Uddannelse og hvil

10. december 1917 til 17. marts 1918

Situation: Siden det sene efterår 1917 transport af dele af Østhæren til vestfronten. Midten af januar begynder forberedelserne til »det store slag« mellem Arras og la Fère. Efter udløbet af våbenstilstanden i øst den 18. februar 1918 fremrykning til understøttelse af Ukraine og befrielsen af Estland og Livland. I april felttog i Finland.

a) Ved Valenciennes, 10. december 1917 til 4. januar 1918

10. december: Stab og 1. Battr med Kol. indlades i Erneghem. Transport over Roulers – Lille til Haspres nordvest for Solesmes. Natmarch på 21 km over le Quesnoy

11. december: Morgen ankommer Batl.Stab til Villers-Pol, 1. med Kol. til Orfinoal 10 km nordøst for Valenciennes. 2. Battl. med Kol. blev den 4. januar 1918 tildelt 2. Armee (v. d. Marwitz) og underlagt 3. Garde-Inf.Div. (v. Lindequist) til uddannelse i bevægelseskrig.

17. december: Batl. modtager 34 mand erstatninger.

22. december: Batl. deltager med detachment under H.M. Kejserens inspektion af dele af 2. Armee.

27. december: Øvelsesmarch. På grund af isglat glider en rørvogn fra 1. Battl. ud over en skrænt. En kusk bliver dødeligt kvæstet.

28. december: Hptm. Bünte og Lt. Niemöller fra 1. Battl. og Lt. Lex fra 2. Battl. forsat til Fußartl.Battr. 146. Lt.d.R. Killing, hidtil Adjutant II./Fußartl.Regt. 6, bliver fører for 1. Battr.

b) Ved Guise, 7. januar til 16. marts 1918

5. til 7. januar: March 55 km til 18. Armee (v. Hutier)

5. januar: Stab, 1. Battr. med Kol. til Boursies, 2. Battr til Robersart, 2. Kol. til Preux-aux-Bois. Frostvejr.

6. januar: Over Landrecies til Fesmy. Isglat.

7. januar: Haut Etreux – Tupigny. Underbringelse: Stab, 2. Battr. med Kol. i Grougis. 1. Battr. i Badencourt, 1. Kol. le grand-Verly, landsbyer nordvest for Guise. Dårlige kvarterer. Batl. er reserve for Heeresgruppe Kronprinz Rupprecht.

10. og 13. januar: Direktiv for indsættelse ved 45. Res.Div., den 21. og 23. januar for 1. Battr. ved 238 Inf.Div. i Gruppe Quentin. Bataljonen modtager den 17. januar 36 mand og den 27. januar 17 mand erstatninger.

20. januar: Den motortrukne Battr. 194 med to 15-cm Kanonen (Krupp) under Oblt. Mertitsch underlægges bataljonen. Underbringelse i Lesquielles. Den 6. februar ændret betegnelse til 10. Batterie.

Battr. blev i januar 1917 opstillet af regimentets Ers.Batl. på Ehrenbreitstein og senere indsat i Flandern (Houthulst skov, Roulers, Staden).

10. februar: Skarpskydning i Tupigny – le Pt. Verly – Hamappes området.

22. februar: Bataljonen forlagt til le Grand Verly uden 10. Battr.

5. marts: 2. Kol. til Staves til afhentning af ammunition ved 45. Res.Div. Batterierne skyder ved Longchamps vest for Guise for at fastslå »de særlige indvirkninger«¹⁾

7. marts: 2. Kol. til Homblières. Denne ofte beskudt.

12. marts: Batl.Stab tilgår Gruppe Bohain, III. Armeekorps (v. Lütwitz) som Park-Kommando for angrebsforberedelserne. Overtager 5 ammunitionsdepoter, sørger for indretningen af fremskudte depoter og fordelingen af ammunition – omkring 150.000 skud – fra standard- til feltjernbane og kolonner. Underbringelse i Fresnoy-le-Grand. Her blev store mængde ammunition ødelagt under et luftangreb den 18. marts.

12. Store slag i Frankrig

21. marts til 9. april 1918

Situation: Den 21. marts angreb 3 tyske armeer over en 70 km front efter en kort artilleriforberedelse - 17. (Otto v. Below) fra Monchy til Cambrai, 2. (v. d. Marwitz) fra Gouzeaucourt til Vermand og 18. (v. Hutier) fra St. Quentin til La Fère, med I/9 underlagt sidstnævnte. Frem til den 23. aften blev den 3. fjendtlige linje erobret, den 24. blev Somme overskredet og Nesle, Chauny og Bapaume erobret, den 26. yderligere Albert, Roye og Noyon. Mellem den 25. og 28. april var der resultatløse modangreb. Offensiven indstilles i linjen Albert—Montdidier—Thiescourt. Mellem den 6. og 9. april trænger 7. Armee over Chauny frem til Oise-Aisne kanalen. Fra området syd for la Fère beskydes Paris med en langtrækkende kanon.

a) Ved St. Quentin, 17. til 24. april

17. marts: Ved daggry ankommet 1. og 2. Battr. og 1. Kol. til Fresnoy-le-Grand. Batterifører fik anvist stillinger. Om aften i stilling: 1. Battr. i »Ruinental« sydøst for Thorigny 4 km nord for St. Quentin, 2. Battr. sydøst for Thorigny-højden, 10. nord for St. Quentin-kanalen vest for vejen mod Levergnies. 1. og 2. Battr. tilhørte Ika 2a (*Infanteriebekämpungsartillerie*), 10. Battr. til Feka (*Fernkampartillerie*), 88 Inf.Div. 2. Kol. forblev i Homblières.

18. marts: Efter at pjecerne var sat i stilling, rykkede mandskabet til parken ved Remaucourt. Her bivuakerede Prodser. Kommandoer retter pjecerne og oplægger ammunition – omkring 900 skud pr. mørserbatteri.

19. marts: Fjendtlig beskydning sætter ild i stabel af drivladninger.

20. marts: Forlægning af tros til Wassigny. 2. Kol. til Fontaine-Notre Dame. Om aftenen rykker mandskabet i stilling.

21. marts: Første angrebsdag i »store slag i Frankrig«! Ilden åbnes kl. 0440. 1. og 2. Batterie bekæmper skiftevis batterier i Holnon-skoven og dele af 2. linje, 3. linje og mellemstillinger. Efter kl. 0915 Anden stilling og går indgår herefter i ildvalsen. Kl. 0940 starter infanteriets storm, der generes af tæt tåge. Tilbage sivende gas besværliggør skydningerne efter kl. 0800. 10. Battr. beskyder Marteville, Beauvois og de fjendtlige adgangsveje i en afstand mellem 16 og 20 km. Kl. 11 bliver skydningen indstillet. 1. og 2. Battr. var skudt omkring 900 skud, 10. Battr. 489.

22. marts: Batl. forbliver i stilling.

23. marts: 1. Battr. trækker pjecerne ud på vejen Gricourt – le Tronquoy. 1. Kol. fra Fresnoy-le-Grand til Remaucourt.

24. marts: Staben følger Gen.kdo under fremrykningen indtil Beauvois. Hertil henter 1. Kol. ammunition fra Effigny, 56 km. 1. Battr. modtager ordre om at forskyde til 7. Armee og når Bernot på Oise. 2. Battr. bringer pjecer til bivuak ved Remaucourt.

¹⁾ Fastlæggelsen af forskellene ved hver pjece mellem afstand med sigteanordning og den tilsvarende afstand i terræn efter fjernelse af alle atmosfæriske påvirkninger (vind, temperatur, lufttryk, fugtighed) i henhold til Pulkowski-metoden.

b) Ved Chauny, 25. marts til 11. april 1918

25. marts: Staben bliver i Guizancourt nordøst for Nesle informeret om overgangen til 7. Armee og rykker til St. Quentin. 1. Battr. når Montigny-sur-Crepy, 16 km nord for Laon, 2. Battr. med 1. og 2. Kol. når Bernot, 10. Battr. Monceau-le-Neus.

26. marts: Stab når Crepy, 1. går i bivuak i St. Gobain skoven 5 km sydvest for Crepy, 2. med Kol. til Montigny-sur-Crepy. 10. underbringes ved Râperie nordøst for Crepy. Batl. overgår til Gruppe Crepy, VIII. Armee-korps (Wichura).

27. marts: bataljonen samles uden 10. battr. i skovbivuak ved 1. Battr.

28. marts: Bygning af lejr. Trosset ankommer igen.

29. marts: Aften march over la Fère – Tergnier.

30. marts: Ankomst kl. 0600 til engelsk lejr i skoven ved Frières. 10. Battr i Frières-Faillouél. Bataljons- og batterifører opklarer for stillinger ved Viry i Oise dalen. Batl. underlagt 75 Res.Div. (v. Eisenhart) og Fußartl.Rgts.Stab 208 (Bracht).

31. marts: I stilling i løbet af natten. 1. Battr. øst for fabrikken i Viry, 2. Battr. syd for Noreuil, 10. Battr. nord for Noreuil. Her er Batls. kommandostation også placeret. Observation på Højde 85 nordvest for Viry. 1. Battr. skal bekæmpe artilleri i den sydlige kant af skoven ved Manicamp, 2. Battr. har tab på grund af shrapnel.

1. til 5. april: Angrebsforberedelser med ringe ildaktivitet. Mørser-batterierne skylder sig ind og og skyder flere gange virkningsskydning mod Chauny og Pierremande, desuden 1. Battr. virkningsskydning mod broerne ved le Bac-d'Arblincourt den 3. april. 2. Btr. mod ammunitionsdepot ved Autreville den 4. april. 10. Batr. beskyder veje og kanalbroer i Aillette dalen.

6. til 9. april: 7. Armee angriber over Oise frem til Aillette-dalen. Regnfuldt vejr.

6. april: Tilkæmpelse af overgang af Oise ved Chauny. Angrebet trænger syd for floden frem til linjen Bichancourt—Autreuil—Barifis. Fra kl. 0330 beskyder 10. Battr. fjendtligt artilleri ved St. Paul og et engelsk stabs-kvarter i Besmé. 1. og 2. Battr. beskyder fra kl. 0415 til 0530 Chauny forstad, senere Sinceny og om eftermiddagen Pierremande. 1. Battr. går kl. 0800 med en pjece og kl. 1000 med resten i stilling i den nordlige udkant af Semicourt og bekæmper herfra fjendtligt artilleri ved Favrelle og Pierremande. 2. Battr. går kl. 1300 med en pjece og kl. 2000 med resten i stilling ved slusen syd for Semicourt. Tab i det fremskudte observationsstade. Om eftermiddag forlægges kommandostationen til Viry. 1. Battr. skubber kl. 1900 observation fra den vestlige del af Sinceny over Oise.

Ammunitionsforbrug ved mørsere 516 skud, ved 10. Battr. 276 skud.

7. april: angrebet fortsættes til linjen Pierremande—Folembay—Verneuil. 1. og 2. Battr. beskyder fra kl. 0600 til kl. 0915 de sydlige dele af Pierremande, senere terrænpunkter syd herfor. 10. Battr. beskyder artilleri ved St. Paul og Favelle. Om eftermiddagen rekognoscerer staben for observationsmuligheder ved Sinceny. Prodser forskyder til Semicourt. 2. Kol. til Viry.

8. april: Aillette nås nedenfor Guny. Landriecourt erobres. 1. og 2. Battr. skifter stilling over Oise med betydelige vanskeligheder. I stilling i vest kanten af Coucy skoven langs vejen mod Pierremande, hvor de kl. 1900 er klar til indsættelse. De afgående prodser fra 2. Battr og 2. Kol. mister 10 mand og 18 heste. 2. Battr. beskyder sidst på aftenen fjendtligt artilleri syd for Trosly-Loire. Stab forlægger aften kommandostation til Autreville. 10. Battr. beskyder fjendtlige batterier og opklarer nye stillinger syd for Oise.

9. april: Coucy-le-Chateau stormes og den forreste linje presset frem til langs Oise-Aisne kanalen. Batls. Stab mister 16 heste under natlig beskydning af Autreville. 1. og 2. Battr. beskyder Blerancourt, St. Aubin og Selens. Observationsposter for 1 og 2 Battr. på bakken øst for Aillette ved Pierremande. Prodser fra 1. Battr. forskyder fra Viry til Sinceny. 2. Kol. til Servais. 10. Battr. sætter 1. pjece i stilling langs vejen Barisis – Amigny.

10. april: Ingen skydning. 1. og 2. Battr. trækker prodser frem til skoven ved Coucy. 10. Battr. bringer 2. pjece fra Noreuil over la Fère til en ny stilleplads ved Missancourt.

11. april: 1. og 2. Battr. beskyder fra kl. 2100 St. Paul med hver 100 skud som gengældelsesskydning. Om aften marchordre. 10. Battr. går kl. 2200 tilbage til Missancourt med den i stilling stående 1. pjece.

Ammunitionsforbrug: Mørser: 2.385, 15-cm kanon 750 skud.

Marchstrækning siden 17. marts: 135 km.

Tab: 3 mand død, 12 såret.

Jernkors I. Kl.: Vizefeldwebel Bruns (1.), Uttffz. Henschel (10.).

13. Stillingskampe mellem Montdidier og Noyon

13. april til 8. maj 1918

Situation: Angrebet den 9. april med 6. Armee (v. Quast) mellem Armentières og La Bassée, som den 10. blev fulgt op af 4. Armee, første den 25. til erobringen af Kemmel og afkortning af Wern-buen til frontlinjen før Flandern slaget. I den nye front Albert – Noyon var der rolige stillingskampe, hvori I/9 deltog.

12. april: Batl. marchklar i lejren ved middagstid. Noreuil nås om aftenen. 10. Battr. når Frieres.

13. april: Over Ugnay – Guiscard – Fréniches til Frétoy-le-Chateau. Bivuak i slotsparken. 10. Battr. til Tirlancourt. Batl. Kommandør rekognoscerer stillinger. Batl. overgår til XVII. Armeekorps (v. Webern) og underlægges 227 Inf.Div. (v. Leyser).

14. april: I stilling 5 km nord for Lassigny. 1. Battr. på begge sider af vejen Amy – Fresnières øst for Crapeau-mesnil, 2. Battr. nordvest kant Teich-skoven. Her ligger også Batl. kommandostation som Undergruppe »Aachen«. 10. Battr. i hvil.

15. april: Observation ved Fresnières. 1. og 2. Battr. afprøver retning. 10. Battr. forlægger underbringelse til Beaulien og besætter aften stillinger i skovkanten sydvest for Avricourt.

16. april til 7. maj: Ringe kampaktivitet. Kampopgaver med et ammunitionsforbrug på over 75 skud kun på 6 dage gennemført af Mørser-batterier. Mål for 1. og 2. Battr. fjendtligt artilleri ved la Berlières og Ricquebourg. Forstyrrelsesild mod Gury, Roye-sur-Matz, Mareuil og Ricquebourg. Fjendtligt kontraskydninger hovedsageligt mod 1. Battr., der den 30. april mister en pjece til en fuldræffer. Den 3. maj blev to pjecer ved 2. Battr. ramt. Den 2. maj første indskydning med mörser brandrørsgrenater ved hjælp af lyspejling. Feldhilfsarzt Höke hårdt såret den 3. maj i 2. Battr. ildstilling. 10. Battr. åbner den 19. april ild mod mål syd for Matz: Marquglise, Antheuil, Vignemont, Merest. Flere bekæmpelser af balloner. Batls. stab den 6. maj til Frétoy i hvil.

7. maj: Batterier går i kvarter. Den 8. maj hviledag.

Ammunitionsforbrug: Mørser 1.680, 15-cm kanon 207 skud.

Tab: en sanitetsofficer hårdt såret, 1 mand død, 4 såret.

Marchstrækning: 55 km.

Jernkors I. Klasse: Oberarzt d.R. Kemmerling (St.), Lt.d.R. Gilles (1.), Lt.d.R. Linse og Vfw. Schauff (2.).

14. Stormen på Chemin des Dames

9. til 27. maj 1918

Situation: Det 3. storangreb i 1918 blev iværksat af Heeresgruppe Deutscher Kronprinz den 27. maj mellem Soissons og Reims. På angrebets første dag blev Chemin des Dames og Aisne overskredet og Vesle nået ved Fismes. Offensiven blev indstillet i skoven ved Villers-Cotterets. Verdenskrigens sidste store tyske sejr!

9. til 26. maj: Fremlægning og forberedelser til angreb.

9. maj: March til Frétoy og Fréniches (10.) over Berlancourt. Stab, 1. Battr. med kolonne til Flavy-le-Martel, 2. Battr. med kolonne og 10. Battr. til Cugny. Meget varm dag.

10. maj: Opbrud kl. 0100. Over Vendeuil – la Fère til Monceau-les-Leups, 36 km. Bataljonen overgår til VII Res.Korps (Wichura) i 7. Armee og er taktiske underlagt Regt.Kdr. Major v. Theobald, til hvem Major Brinkmann meldte sig i Leuilly.

11. maj: Kort march. Underbringelse: Stab og I. Battr. i Cohayon Ferme, 2. Battr. Allemagne Ferme, 10. Battr. Standard Ferme. Battr. Kol. i Molinchart, landsbyer nord og vest for Laon.

12. maj: Rekognoscering af ildstillinger, der indtages om aftenen. I. nordvest, 2. nordøst for Urcel, 10. i den vestlige udkant af Presles-et-Thiérny. Batl. kommandostation på bakkeudløberen sydøst for Urcel. Batls.Kdr. fører Jka. 12 Süd A2. (*Infanteriebekämpfungsgeschütz*), 10. Battr. ved Feka. Fernkampartillerie).

13. til 26. maj: Angrebsforberedelser. Kommando af officerer til Aulnois til ballistisk og skydeteknisk foredrag af Oblt. Schultze ¹⁾ fra III./Res.Fußartl.Regt. 9. Den 20. overgår Batl. til 14. Res.Div. (Loeb). Organiseringen af artilleriet ændres flere gange. Den 24. er indskydninger afsluttet, den 25. udlægning af telefonforbindelser, den

¹⁾ Fra 1914 til 1916 ved II/9. Faldt den 15. juni 1918 sydvest for Soissons.

26. klargøring af kommandostationer og ildstillinger. Den 25 ankommer 28 mand erstatninger, næsten alle tidligere infanterister.

27. maj: Stormen på Chemin des Dames. Ildåbning kl. 0200. Mørser indtil 0315 artilleribekæmpelse, til kl. 0440 virkningsskydning mod grave ved Filain. Kl. 0440 storm og start på ildvalse, der mellem kl. 0750 og 0950 må indstilles. 1. Battr. indstillede skydningen kl. 1030 efter 540 skud. 2. Battl kl. 1225 efter 638 skud. 10. Battr. bekæmpede jernbanekanoner ved Bailly med 344 skud. Om eftermiddagen rykkede bataljonen i lejren nord for Laon, hvortil de på grund af overbelastede veje først ankom ved midnat.

Ammunitionsforbrug: Mørser 1.178, 15-cm kanon 344 skud.

Tab: 4 mand såret. March afstand 75 km

Jernkors I. Kl. Feuerw.Lt. Hildebrandt, Lt.d.R. Groß (St.) og Wieczorek (10.), Lt.d.L. Hagen (2. Kol.).

15. Kampe mellem Noyon og Soissons

23. maj til 23. juni 1918

Situation: I forbindelse med sejren ved Soissons, trængte 78. Armee fra den 30. maj til 5. juni også frem nord for Aisne indtil Carlepont skoven, til Moulin-sous-Touvent og Fontenoy. Nederlaget sydvest for Noyon den 9. og 10. juni tvang fjenden øst for Oise tilbage til linjen Bailly – Nampcel.

a) March til 18. Armee, 28. til 31. marts.

28. maj: Ved middag bryder bataljonen op fra lejren nord for Laon til Mesbrecourt. Oblt. Sippel fører bataljonen for den sygemeldte Hptm. Brinkmann. 10. Battr. besigtiger dens mål, jernbanekanonen beskudt ved Bailly, hvis borttransport var forhindret af træffere i lokomotiv og sporskifter.

29. maj: March til Travecy nord for la Fere. 10. Battl. til La Fere.

30. maj: Hviledag. Staben rykker i forvejen til Livermont og XVII. Armeekorps. Staben indkvarterer i Flavyle-Meldeux. 30 km.

31. maj: March fra midnat til kl. 0830 til Flavyle-Meldeux. 10. Battl. til Rouvrel. Kl. 2200 befaling til fortsat march mod sydøst til højrefløj af 7. Armee.

b) Indsats ved Lombray. 1. til 5. juni

1. juni: Afgang kort efter midnat over Guiscard-Buchoire, hvor der modtages ammunition, til Grandru til VII Armeekorps (v. François).

2. juni: Kl. 0600 afmarch mod Besme. Rekognoscering af stillinger ved 105 Inf.Div. (Schaer). Kl. 1700 er mörserbatterierne skudklare sydvest for Lombray. Observation 1½ km sydvest for landsbyen. Bivuak for prodser og kolonner i Besme. Lt. von der Nahmer (stab) bliver alvorligt såret under patrulje ¹⁾. Bataljonen er underlagt Fußartl.Regt. 13 (Cäsar).

3. juni: Staben skifter to gange kommandostation på grund af heftig beskydning. Mörser-batterier indskyder mod mål ved Nampcel. 10. Battr. skudklar med 1 pjece 500 meter øst for Lambray.

4. juni: Støtte for 223. Inf.Div. angreb. Caines skydes i brand. 10. Battr. samles ved st. Aubin.

5. juni: Støtte til angreb på Carlepont indtil kl. 0815. Om eftermiddag befaling til march til 14. Inf.Div. (v. Kraewel) ved Vassens. Batterier rykker om aften ud af ildstillinger.

c) Indsats ved Vassens, fra 6. til 13. juni.

6. juni: Bataljonen marcherer 15 km og går kl. 0900 i stilling. Mörser mellem Vassens og la Salobree Ferme, 10. Battl. 1 km nord for Blerancourdelle. Stabens kommandostation i en hule 1 km nord for Vassens. Battr. indskyder sig. Prodser og kolonner i bivuak nord for St. Aubin. Batl. underlagt 3. Garde-Fußartl.Regt. (Schopp).

¹⁾ Den 3. juni død på lazaret. Begravet på kirkegården i Besme sammen med begge side ligeledes faldne ledsagere Sergent. Kollmann og Gefr. Werner.

7. til 11. juni: Ringe indsats. Den 8. såres Lt.d.R. Killig, fører for 1. Battr. 10. Battr får den 9. og 10. i stilling øst for Vassens. 11. juni beskadiges vogne fra 10. Battr. på grund af ammunitionsekspllosion i St. Aubin. Forskydning af park til Guny. 10. Battl. skyder daglig forstyrrelsesild mod landsbyer i Aisne-dalen.

12. juni: 1 og 2. Battl bekæmper artilleri med et stort ammunitionsforbrug til støtte for et angreb med østlige nabokorps.

13. juni: 1. og 2. Battl. rykker om aftenen til en lejr ved St. Aubin.

a) Ved Carlepont og Nampcel, 14. til 23. juni.

14. juni: 1. Battr. overgår til 233 Inf.Div. (Haevernick), stab, 2. og 10. Battr. til 211. Inf.Div. (v. Levinsky). 10. Battl forbliver øst for Vassens i stilling. stab indtil den 23. i Bresson i hvil. 1. og 2. Battl. rekognoscerer i nye afsnit.

15. juni: 1. Battl i stilling sydøst for Grand Maupas ved Carlepont. Observation 1 km nordøst for Tracy-le-Val. Bivuak for prodser og kolonner ved les Bruyères Ferme syd for Quierzy. Ringe forstyrrelsesild mod området ved Tracy-le-Mont. 2. Battr. går i stilling i slutten 400 meter nordøst for Nampcel. Observation syd for Les Loeges Ferme. Bekæmper flere fjendtlige artilleristillinger og lægge forstyrrelsesild over Touvent Ferme. 10. Battr. lægger fortsat forstyrrelsesild over Aisne dalen. Den 19. blev en pjece og ammunition beskadiget af fjendtlig beskydning.

22. juni: Battr. rykker fra stillinger til lejr, hvorunder mörser-batterierne har tab.

23. juni: Hviledag. Befaling til afmarch til området ved Marle i 7. Armee etapeområde.

Ammunitionsforbrug: Mörser: 1.573, 15-cm kanon: 758 skud.

Tab: 1 officer og 4 mand død, 2 officerer, 1 Offizierstellvertreter, 1 kusk og 12 mand såret.

Marchdistance 96 km.

Jernkors I. Klasse: Oberarzt d. L. Coenen (St.), Lt.d.R. Baedecker.

16. Slager langs Marne og tilbagetrækningen til Vesle

24. juni til 3. august 1918

Situation: Den 15. juli angreb 7. Armee med succes over Marne og mellem Marne og Reims. I Champagne veg modstanderen dygtigt ud overfor det samtidige angreb med 3 og 5. Armee til bagved liggende stillinger. Det store fjendtlige modangreb den 18. juli fra skovene ved Villers-Cotterets tvang en indstilling af angrebet, og til en skridtvis tilbagetrækning bag Aisne og Vesle. Den tyske hær kæmpede herefter i defensiven.

a) March til etape og til 7. Armee front.

24. til 26. juni: Batl. når Erlon med stab og 2. Battr. og Doyennes med 1. og 10. Battl. Staben i to marcher over Monceau-les-Leups. Mörser-batterier over Tergnier (1.) og Fagnier (2.) den 24. juni, Monceau-les-Leups den 25. 10. Battr. i march den 25. juni. Battr. Kol. forbliver ved Korps François til den 26. om aftenen.

27. juni: General der Fußartl. 7, Oberst Bansi inspicerer 1. og 2. Battr ved Toulis. Om aften tilgår befaling om natmarch for at nå 7. Armee front. Battr. Kol. på vej hertil, og har mor morgenen nået Leury nord for Soissons.

28. juni til 3. juli: Batl. marcherer delt til Korps »Marne-schutz«, XXIII. Res.Korps (v. Kathen). 10. Battr forbliver i Doyennes til udbedring af maskiner. Det store træen bliver tilbage i Erlon.

28. juni: Battr. Kol. når morgen frem til Salsogne nordvest for Braine. Staben tog om aftenen afsked.

29. juni: Staben når morgen frem til Leuilly. Battr.Kolonne i bivuk nordvest for Mareuil-en-Dole. Aften afgang for Mörser-batterier fra Boyennes og Erlon. Ved 1. Battr. bryder influenzaen ud.

30. juni: Staben når morgen frem til Bailly. 1. og 2. Battr. i Leuilly. Kol. i Vente-Jean Guillaume-skoven sydvest for Fresnes.

1. juli: Staben i bivuk morgen i skovkanten syd for Mareuil-en-Dole, 2. Battr. ved Bailly, 1. Battr natten til den 1. juli ude af stand til at forskyde på grund af talrige influenza-tilfælde. Bryder om aftenen op fra Leuilly.

2. juli: 1. Battr. slår bivuk ved Bailly, 2. i skoven ved Nesle syd for Mareuil-en-Dole. Hertil ankommer 1. Battr. om morgenen den 3. juli.

b) Angrebsforberedelser, 4. til 14. juli

4. til 12. juli: Mørser-batterier rykker over Nesle – Serbgy – Fresnes til skydestillinger, 1. Battr. om aftenen den 4. til skoven sydvest Chamel, 2. Battr. om aftenen den 7. til Argentol mølle på vejen mod Jaulgonne. For at undgå støj under forskydningen var hjul bundet ind i sandsække og træuld. 1. og 2. Battr. tilgik Jka 2a West under Hptm. Heydemann. Kommandør for II. Batl. ved 36. Inf.Div. (v. Leipzig). I ildstilling blev et kommando på 1 officer og 20 mand. Fjendens ild hyppigt strøild. den 11. og 14. juli var der ved 1. Battr. ild i ladningsbeholdning. 10. Battr. forskød den 9. juli over Laon til Urcel, den 10. til Chausfemy, den 11. til skovlejren nord for Fere-en-Tardenois, den 12. aften i stilling 4½ km nord for Chateau-Thierry langs vejen mod Epieds og underlagt bataljonsstab, der første Feka Undergruppe 1. Kommandostation sydøst for Epieds. Battr. Kol, forstærket af kommandoer fra batterierne, kører hver nat ammunition til 25. Inf.Div. ildstillinger. Til stadighed forstyrrelsesild over vejene, da angrebsforberedelserne er kendt af fjenden. Kol. bivuak beskudt natten til den 6. juli, og flyttet til skovkantgen øst for Beuvarde.

13. juli: Hptm. Brinkmann overtager igen kommandoen over bataljonen og over Feka Untergruppe med 9. og 10. Batterie.

14. juli: Om eftermiddagen indtages stillinger og kommandostationer.

c) Angrebet over Marne

15. juli: Marne overskrides mellem Jaulgonne og Dormans på trods af heftig fjendtlig artilleriild. Det lykkes 36 Fiv at sætte sig i besiddelse af bakkerne øst for Surlin-åen. Artilleriforberedelsen startede kl. 0110 under kraftig fjendtlig kontrabatteriild og regn. 1. og 2. Battr. beskyder med 800 skud de fjendtlige stillinger syd for Marnebred, fra daggry del af ildvalse indtil kl. 0725. Om eftermiddagen forstyrrelsesild mod Connigis, Crezancy og fjendtligt artilleri. Feka-gruppen beskyder bebyggelser i Surlin-dalen og Montlevon indtil kl. 1130. 10. Battr. med 275 skud. 1. Kol. har tab til flybomber.

16. juli: Stærke modangreb mod fronten 5 km syd for Marne. Stærk hede. Ringe ildaktivitet. Bekæmpelse af artilleri ved Connigis med 1. Battr. og ved Courboin med 10. Battr.

17. juli: Staben overtager ny Feka-gruppe med 7 batterier, herunder 9. og 10. Kommandostation ved Grange Marie Ferme, 3 km øst for Epieds.

18. juli: Starten på fjendtlig kontraoffensiv mellem Soissons og Château-Thierry. Ingen særlige begivenheder ved batterierne. 1. Battr. besætter observationsstade på højderne vest for Jaulgonne.

19. juli: 1. Battr. beskyder Connigis og Launay om aftenen, 10. Batterie Viffort og Montlevon. Under beskydning af 10. Battr. blev ammunition beskadiget. På grund af fjendens fremtræng, faldet den på højre fløj stående Feka-gruppe stab om aftenen tilbage mod Beuvarde.

d) Tilbagegangskampe mellem Marne og Vesle.

20. juli: Tilbagetrækning til nordlige bred af Marne natten til den 20. juli 10. Landw.Div. (v. Werder) overtager Marne-afsnittet ved Jaulgonne. Staben indtager i løbet af natten ny kommandostation i La Fere skoven 1 km sydvest for Croix Rouge Ferme. 10. Battr. skudklar kl. 0130 ved Four-à-Verre nordøst for Beuvarde. Varm dag. Ringe skudaktivitet, da modstanderen ikke følger efter. 1. Battr. beskyder natten til 21. juli Savigny i Marne dalen og forlægger prodser bivuak til skoven ved Fere. 2. Battr. om aftenen i stilling i Fere skoven nord for Chamel.

21. juli: Modstanderen rykker frem mod den sydlige bred af Marne. Længere mod vest går egen linje omkring 8 km nordøst for Chateau-Thierry. Batterierne beskyder de hidtidige mål syd for Marne med forstyrrelsesild. 1. Batte. bivuak beskydes og derfor flyttet til øst for Villers-sur-Fere, sammen med 1. Kol. 2. Kol bivuak forlægges til skoven ved Nesle.

22. juli: Livlig skydning natten til den 22. juli. Fjenden trænger ved daggry over Marne. Spændt situation for 1. og 2. Battr. På grund af fjendens fremstød ved Epieds blev prodser i løbet af natten trukket tættere på. 1. Battr. indrettet nærforsvarstillinger indtil pjecerne er trukket væk, og går i beredskab ved Fresnes. Om eftermiddagen træder 1. og 2. Battr. til Bataljon 41. Om aftenen rykker 1. Battr. til øst kanten af Fere skoven i stilling. Stab forlægger kommandostation til ådalen sydvest for la Folie ved siden af stab II/9, og trækker Feka-batterierne længere tilbage mod nordøst. 10. Battr. går om eftermiddagen i stilling ved Ourq sydvest for Sergy, og beskyder herfra Jaulgonne. Voldsom fjendtlig fjernild mod alle vejkryds, broer og bebyggelser. Battr. forlægger deres bivuak kl. 0400 nordøst for Cierges. 2. Battr. vestkant Villers-sur-Fere, hvorfra den efter skydninger, kl. 1800 forlægges

omkring ½ km mod øst. 10. Battr. forlægger samleområde til Dole-skoven. 1 Kol. går i bivuak i Meuniere-skoven øst for Cierges.

23. juli: Fjenden bragt til standsning i området Beuvarde og Charmel. 1. Battr. i dækning i regn og fjendtlig beskydning. 2. Battr. beskyder Jaulgonne med sin sidste ammunition og rykker ved middagstid i stilling ved Vaviere Ferme. 2. Battr. i ny bivuak i skoven ved Nesle. Under forskydningen hertil tab på 7 mand og 20 heste. 10. Battr. beskyder overgangene over Marne. Tab i ildstillingerne. Om aftenen blev Feka-gruppen ved staben opløst og 1. og 2. Battr. igen overtaget. Aften forskydning over Nesle – Chery.

24. juli: Stab, 1. og 2. Battr. inden daggry i bivuak i Dole-skoven nordvest for Chery. 10. Battr. overgår til 23. Saksiske Div. og rykker natten til den 24. i stilling i skoven ved Pelger, vest for Chamery. Kl. 0300 klar til indsættelse. Samlerum i St. Giles. Aften ordre til fremrykning til optagestilling i Nesle skoven.

25. juli: Batl. overgår til 1. Garde-Division (Prinz Eitel Friedrich) og er klar til skydning ved daggry syd for Bons Hommes Ferme, nord for Nesle. Om aftenen ordre til fremrykning til Seregy. 10. Battr. beskyder veje i Marne dalen.

26. juli: Ved daggry er Batl. med 1. Battr. 1 km vest for Cierges, 2. Battr. ved Caranda mølle sydøst for Sergy, klar til indsættelse. Stabens kommandostation i det nordøstlige hjørne af Pelger-skoven. Battr. beskyder livligt artilleri i omegnen af Charmel. 10. Battr. træder tilbage til Batl. Om aftenen ordre til stillingsskifte til Chamery, da fronten bag Ourq trækkes tilbage til linjen Fere-en-Tardennois – Sergy – Cierges. Nye stillinger: 1. Battr. i en østlige del af Chamery, 2. Battr. i den nordlige kant af Pelger-skoven, 10. Battr. ved kirken i Coulonges. Kommandostation i Party Ferme, 2½ km nord for Nesle. Stillingskiftet gennemføres under en tre timers tordenregn.

27. juli: Batl. går som Feka-grupper over til 6. batr. Res.Div. Stærk regn dagen igennem. Fjenden angriber Sergy in aftenen. 1. og 10. Battr. observation syd for Reddy Ferme, 2. Battr. observation 1 km nordøst for Sergy. Battr. beskyder bebyggelser syd for Ourq. 1. og 2. Battr. forlægger bivuak til Dravegny området. 1. Kol. i skoven nord for Chery.

28. juli: Amerikanerne erobrer Sergy, der tilbageerobres om aftenen. Fjendtlig strøild mod ildstillinger. Tab ved mörser-batterierne. Ved 1. Battr. bliver et helt mandskab sat ud af spillet. 1. Battr. beskyder Fresnes, Courmont og fjendtligt artilleri. 2. Battr. bekæmper virksomt fremrykkende infanteri ved Fresnes og om aften troppesamlinger i Ourq-dalen. Som det bliver mørkt går 2. Battr. til beredskabsstilling ved Villome. Sidste skydende pjece ved 10. Battr. bliver ubrugelig.

29. juli: Fjenden angriber over Ourq med stærke kræfter. Prodser bliver derfor sendt til Orillon-sænkningen syd for Cohan. Natten til den 29. juli ligger 1. Battr. under heftig beskydning. 2. Battr. ved daggry klar nord for le Moncel. Mörser-batterier rettes mod fjendtligt infanteri i Ourq-dalen. Den ikke længere anvendelige 10. Battr. rykker om aftenen i bivuak ved St. Gilles syd for Fismes.

30. juli: 216 Inf.Div. (Bett) overtager afsnittet og afviser kraftigt angreb. Stor udvikling af artilleri hos fjenden. Staben under kraftig beskydning ved Party Ferme og forlægger kommandostation til Nesle-skoven. 1. Battr. tavs på grund af afgivelse af ammunition. Feldhilfsarzt Dr. Bremer ved 1. Battr., begravet i dækning i Chamery. Efter 8 timers indsats under fjendtlig beskydning, bjærges liget. 2. Battr. bekæmper energisk de angribende amerikanere, der flygter tilbage. Tab i officerer og mandskab ved begge batterier. 10. Battr. og 1. Kol. rykker aften tilbage over Vesle. 10. til bivuak nord for Longueval, 1. Kol. Revillon syd for Aisne. 1. Battr. bivuak under beskydning og forlægges til skoven syd for Mont-St.Martin.

31. juli: 1. Battr. rykker før daggry under fjendtlig beskydning i stilling i den nordlige udkant af Cohan øst for kirken, hvor den beskydes indtil den bliver kampudelig. Fungerende batterifører Lt.d.R. Lüttgens, Lt. Erdmann og 13 mand sat ud af spillet. 2. Battr. deltager igen virksomt i forsvaret af angreb. Lt.d.R. Dühes ildledelse får endnu engang anerkendelse. Battr. rykker om aftenen tilbage til slugt øst for Dravegny i stilling. Stab, 1. Battr. og 2. Kol. modtager aften ordre til forskydning over Fismes. Stab til bivuak nord for Chery.

1. august: Stab over Bazoches til bivauk vest for Glennes. Melding til 5. Garde-Div. (v. Haxthausen) i Vauxcère. 1. Battr. forskyder ved midnat til optagestilling ved Perles nordvest for Fismes. Bivuak ved Dhuizel. 2. Battr. begynder aften efter ringe ildaktivitet, tilbagetrækningen fra Dravegny til bag Vesle. 10. Battr. går kl. 1330 ved Merval i stilling og overgår til Feka-Gruppe, 7. Armee. 2. Kol. rykker kl. 0200 til Dole-skoven over Fismes i bivuak nordvest for Villers-sur-Aisne.

2. august: Fronten lægges tilbage bag Vesle under bagtrop kampe. Stab indrettet kommandostation for Feka-Undergruppe B/216. Inf.Div. i en hule øst for Merval. 1. Battr. ved Perles beskyder om eftermiddagen Dravegny. Lt. Wüllenweber overtager føring. 2. Battr. går aften i stilling 300 meter øst for Merval fabrik.

3. august. 1. Battr. ved daggry klar 300 meter øst for 2. Battr. ved Merval. Om aftenen ildåbning mod tropper ved Resson Ferme syd for Mont St. Martin. 2. Battr. mod tropper ved St. Gilles. Bivuak for 1. og 2. Battr. Prodser i Bois de Beau Marais, sydøst for Craonne. Samlerum for 10. Battr. syd for Craonne.

Battr. går med stærkt nedsat kampkraft ud af de sidste kampuger med store tab. Endnu engang har enhederne ydet en fremragende og strålende indsats. Den ofte beviste, fortræffelige ånd har også mod slutningen af det 4. krigsår slået til under de højeste krav.

Ammunitionsforbrug: Mørser: 3.350, 10-cm kanon: 583 skud.

Tab: 1 læge død, 2 officerer, 2 observatør søret, 8 mand døde, 60 såret og 1 savnet.

Marchstrækning siden den 24. juni: 190 km.

Jernkors I. Klasse: Lt.d.R. Scherhag (10.), Uffz. Löhr (St.).

17. Stillingskamp langs Vesle og Aisne.

4. august til 26. september 1918

Situation: Det fjendtlige indbrud mellem Albert og Montdidier den 8. august førte til en ændring af situationen på vestfronten. Fra den 20. fulgte stærke angreb fra Arras og Albert og mellem Noyon og Soissons. I begyndelsen af september stod de fem tyske armeer mellem Scarpe og Vesle igen i Siegfried-stillingen. Samtidig var fronten forkortet i Lys-buen og den 12. september også på Woëvre-sletten. I midten af september indsatte modstanderen stærke kræfter langs fronten Moeuvres – St. Quentin, der på steder gav efter. Den 15. september begyndte fronten i Palæstina og i Makedonien at bryde sammen under de fjendtlige angreb.

4. august til 3. september: I stilling nord for Vesle. Livlig kampaktivitet med artilleribekæmpelse og hyppige gasskydninger mod Fismes. Staben fører Feka-undergruppe ved 216 Inf.Div. Mørser-batterierne står i gode stillinger ved Merval siden den 2. og 3. august. Tabene blandt besætningerne er tildels erstattet af kuske. Den 15. august og 2. september modtager Batl. 40 mand erstatning. Den 18. august gik 1. Battr. i stilling med 2. bølge i Oulcher-skoven 1 km nordøst for Beaurieux ved det skarpe sving på vejen mod Craonelle uden at gribe ind i artillerikampen. 2. Battr. falder den 2. september tilbage over Aisne. 10. Battr. overgår til Feka-gruppe VIII. Reservekorps (Wichura) og skyder fra 10. til 20. august dagligt mod fjernmål (Dravegny, Cohan). Den 21. august rykker 10. Battr. nord for Aisne i stilling 800 meter nord for Moulin Rouge Ferme syd for Oulches. hvorfra den først den 3. september åbner ild. Samlerum Ste.Croix vest for vejen Corbeny-Festieux. Bivuak for battr. kolonner fra den 4. august i Oulcher-skoven. Den 20. august ankommer trænet fra Erlon.

4. til 26. september: I Siegfried-stillingen nord for Aisne. Efter forlægning den 3. og 4. september af fronten bag Aisne til Romain-Riegel i linjen Villers—Glennes—Romain overgår stab, 1. og 2. Battr. til artilleri i anden bølge ved 4. Garde-Div. (Graf Fink v. Finkenstein). Kommandostation for staben ved Chevreux. Ildstillinger: 1. Battr. fra 7. september 1 km sydvest Craonelle på vejen mod Beaurieux, 2. Battr. fra den 3. september 400 meter sydøst Craonelle. Battr. åbner her kun ild den 5. og 6. september og under det fjendtlige angreb den 14. september mod Merval. Herudover stillingsbyggeri. Bivuak for batterier og kolonner fra den 3. september i skoven vest for Corbény. 10. Battr. bliver ved Moulin Rouge Ferme og fortsætter beskydningen af veje, bebyggelser og balloner. Fra 9. til 12. september var batteriet ikke indsatsklar på grund af materielskader. – Vejret i september meget regnfuld. den 7. september overtager Lt.d.R. Killing igen føringen af 1. Battr.

26. september: Befaling til afmarch til 3. Armee.

Ammunitionsforbrug: 1. Battr. 1.960 skud over 17 dage. 2. Battr. 2.930 skud over 32 dage. 10. Battr. 1.350 skud over 28 dage.

Tab: 1 officer og 1 fændrik såret. 2 mand død, 38 såret eller gassyge.

Jernkors, I. Klasse: Lt.d.R. Peltzer, Waffenmeister Schlotterbeck (St.), Lt.d.R. Erdmann, Obervet. Holzapfel, Uffsz. Huber og Theis (1.), Vfw. Ahrens og Kleinforg (2.), Lt.d.R. Unger (10.).

18. Forsvarskamp nord for Somme-Py, ved Attigny og langs Meuse

26. september til 11. november 1918

Situation: Den 26. september begyndte den store fransk-amerikanske offensiv mellem Reims og Verdun, uden at bryde igennem den tyske front. I oktober var der uafbrudte hårde kampe fra Flandern til Meuse. Langsomt tab

af terræn medførte en tilbagetrækning af Heeresgruppe Deutscher Kronprinz (7., 1. og 3. Armee) mellem den 10. og 12. oktober bag den øvre Aisne og sydvestlige Marle. Ligeledes måtte længere nord for Siegfried-stilling fra miden af oktober også gives efter ved Lille og den flanderske kyst. Efter et fjendtligt indbrud ved Couziers den 1. november fik 3. og 5. Armee tilbage mellem Aisne og Meuse til le Chesne-stillingen. Fra den 4. november blev stillingen Antwerpen-Maas indtaget. Inden kampene på ny blussede op, kom våbenstilstanden den 11. november.

Det italienske angreb langs Piave den 26. oktober førte kort efter til Østrigs sammenbrud. Tilbageerobringen af Serbien fra Ententens side var afsluttet den 1. november. Samtidig engelsk succes i Syrien. Fjendtlig fremrykning fra Saloniki mod Konstantinopel tvang Tyrkiet den 30. oktober til våbenstilstand.

26. september: Afmarch til 3. Armee ved St. Etienne. 1. og 2. Battr. forlader om aftenen stillingerne ved Craonelle og når Amifontaine. Staben forbliver ved Chevreux, 10. Battr. i St. Croix.

27. september: Stab og 1. Battr. til Proviseux, 2. og 10. Battr. til Vieux-les-Asfeld. 1. og 2. Kol. i Evergnicourt.

28. september: Batl. når Bergniecourt.

29. september: Batl. går i baraklejr Pauvres under Gruppe Py, XII. Armeekorps (Krug v. Nidda), og underlægges 200 Inf.Div. (v. Below). Stab rekognoscerer stillinger ved St. Etienne.

30. september til 9. oktober: Forsvarskampe nord for Somme-Py. Efter to måneders forholdsvis ro træder bataljonen igen i forgrunden, hvor den under Hptm. Brinkmanns velkendte føring lader sin høje kampværdi komme fuld til udtryk.

30. september: 1. og 2. Battr. går i stilling sydøst for St. Etienne på Ludwig-ryggen, 10. Battr. nord kanten af St. Etienne. Alt observation fra »Hvide Bjerg«. Fjendtligt angreb ved Ste. Marie à Py. 1. og 2. Battr. i kort ildkamp. Battr. Kol. til Hohenzollern-lager øst for Machault.

1. og 2. oktober: Fjenden vinder langsomt terræn. 1. og 2. Battr. i forsvarskamp. 10 Battr. forstyrrelsesild mod Souain.

3. oktober: Fjendtligt storangreb uden artilleriforberedelse. Tab af »hvide bjerg« og Medsay-højderne nord for Somme-Py. Talrige flyangreb som aldrig før med »kettenbomben«, der forårsager stor moralsk virkning og koster store tab blandt mandskab og heste. 1. og 2. Battr. bekæmpede den indtrængte fjende. Observatør ved 2. Battr., Lt.d.R. Holländer og tre mand tages til fange. Observationspersonel fra 10. Battr. igen befriet af eget infanteri. Kl. 0900 bliver Prodser sat i march. Lt.d.R. Peltzer (stab) rekognoscerer fjendens terrængevinst. Kl. 1500 stillingsskifte til ådalen nord for St. Etienne. 10. Battr. går tilbage under kraftig beskydning og går i beredskabsrum ved Pauvres. Ved hjælp af heste fra bataljonen, lykkedes det Lt.d.R. Dühe at trække Mörser-Batterie 3./Ldw. 76 tilbage fra stilling vest for »Weisser Berg«. En af de hårdeste kampdage for I. Bataillon.

4. oktober: 51. Res. og 20. Inf.Div i modangreb med delvise resultater. Ildforberedelse fra kl. 0530 med 1. og 2. Battr. mod Ludwig-ryggen. Senere flere afspærringsskydning i sænkningen øst for »Weisser Berg« og syd for Medeah-højden. 10. Battr. går i stilling 1 km nord for Cauroy. Observation på Hohenzollern-Rücken sydøst for Cauroy.

5. oktober: Stillingskift i løbet af natten til skoven syd for Cauroy. 10. Battr. til Ville-sur-Retourne med kun 1 indsatsklar pjece. Mørserer beskyder Ludwig-ryggen. 10. mål syd for Py-åen. Prodser og Battr.kol. i bivuak langs vejen Mesnil – Ville-sur-Retourne.

6. oktober: Om aftenen rykker 1. og 2. Battr. tilbage til prodsernes lejr.

7. oktober: Batl. overgår til 203 Inf.Div. Staben i hvil i Chuffilly. Om aftenen i stilling: I. Battr. nord for Contreuve, 2. Battr. i sænkningen nordøst for Semide ved siden af 4./9, 10. Battr. ved Constantine Ferme. 1. Battr. og begge kolonner har bivuak ved Quilly, 2. Battr. ved Chuffilly. 10 har beredskabsrum i Roche.

8. og 9. oktober: Fjenden indstiller sine angreb. 9. oktober aften rykker bataljonen (uden 10. Battr.) tilbage bag Aisne ved Attigny. Battr. Kol. i forvejen til la Sabotterie. 10. Battr. forbliver i ildne.

10. oktober til 5. november: Forsvarskampe øst for Attigny langs den nordlige Aisne bred.

10. oktober: Morgen når staben og 1. Battr. til Charbogne, 2. Battr. den nordlige udkant af Attigny. 1. Battr. om aftenen i stilling i den vestlige del af St. Lamberg. 10. Battr. beskyder Ste.Marie-à-Py fra stillinger ved Coulommès, og går om aftenen tilbage bag Aisne.

11. oktober: Armeen har ved dag gry besat »Brunhilde-Hunding-stillingen« bag Aisne. Fjenden følger i første omgang ikke efter. Kommandostation ved la Sabotterie. 2. Battr. går kl. 0400 i stilling ved St. Lambert Ferme. 10. Battr. i stilling øst for Lametz på vejen mod Longwè. Samlepunkt Chagny Ferme.

12. oktober: Ny stillingsskifte kl. 0400. 1. Battr. til møllen sydvest for Day, 2. til Catalina-skoven syd for Lametz. Kommandostation til Cornelia-skoven sydvest for Lametz. 10. Battr. skyder mod Contreuve og fjendens fremrykkeveje.

13. oktober: Fjenden fulgt efter til Roche. 2. Battr. skyder mod Chuffilly.

14. oktober: Kommandostation flyttet til Lametz. Observation skudt frem til Rilly-højderne i brohovedet syd for Aisne.

15. til 26. oktober: Roligere stillingskampe og ringe ildaktivitet. Den 18. blev trænet flyttet til Dom-le-Mesnil på Meuse. Det samme sker den 19. oktober for overskydende køretøjer til Tyskland. 10. Battr. skyder forstyrrelsesskydninger langs veje og landsbyer mellem Py-åen og Aisne.

17. oktober: Hptm Sippel udnævnt til kommandør for Fußartl.Batls. 26, Lt. Wüllenweber ny fører for 2. Battr. og Lt. Pilleri til fører for 1. Battr.

21. oktober: Støtte til venstre nabodivision, hvor II/9 befinder sig. Fjenden er trængt over Aisne mellem Vandy og Voncq.

27. oktober: Fjendtlig indbrud i brohovedet ved Rilly. Lt.d.R. Neven du Mont (1.) falder under tilfangetagelse, efter at han rettidigt havde meldt om angrebet, der var iværksat uden forberedelse, og efter at han tappert havde holdt ud på sin post. 3 mand fra 1. Battr. observation taget til fange.

28. til 31. oktober: Ingen særlig begivenheder. Den sidste pjece ved 10. Battr. får den 31. oktober materiel-skader.

1. november: Sidste kampdag for 1. Bataillon! Fjendtlig storangreb langs hele armeens front og et indbrud vest for les Alleux tvinger om eftermiddagen til tilbagetrækning bag Ardenner-kanalen til le Chesne-stillingen. Livlig forsvarsskydning med mörser-batterier, hvis urokkelige indsats under den fjendtlige artilleribeskydning endnu engang høster laurbær. Den fjendtlige forstyrrelsesild rammer langt ind i baglandet helt til la Sabotterie. 2. Battr. observation falder i fjendens hænder. Lt.d.R. Peltzer (stab) såres under en rekognoscering. Særligt udmærker sig Batls. Adjudant, Lt. Weyer, gennem utrættelige patruljer. Kommandostation blev om aftenen forlagt til Paquis Ferme. 1. Battr. går efter tab på 3 døde og 6 sårede i stilling i skoven vest for Lametz. Staben lejr er nord for Baalons, prodser rømmer la Sabotterie. Dem fra 1. Battr. går med 1. kolonne til Omont, 2. Bataillons til Feromont Ferme øst for Bouvellemont. 2. Kol Omont. 10. Battr. rykker til St. Aignan.

2. november: Forgæves tysk modangreb ved les Alleux. 1. og 2. Battr. ligger under beskydning. Regnvejr. 10. Battr. når Vrine-aux-Bois nord for Meuse, hvor den ligger i hvil til den 6. november.

3. november: Battr. skyder forstyrrelsesskydninger i området syd for Ardenne-kanalen. Angreb af fjendtlige flyeskadriller om eftermiddagen.

4. november: Formiddag ordre til tilbagetrækning til Maas-stillingen. 1. og 2. Battr. begynder kl. 1900 mod Baalons. Stab til lejr nord for Baalons. Battr. Kol. forud til Maas. Lt.d.R. Lüttgens overtager føring af 2. Battr.

5. november: Batl. når Antwerpen-Maas stillingen. March om eftermiddagen over Villers-le Thilleul – Dom le Mesnil. Ankommer om morgenen til indkvarteringer: Stab i Vivier-au-Court, 1. med Kol i Issancourt. 2. med kol. i Rumel.

Med moral og kampstemning ubrudt gik bataljonen ind i de hårde tilbagerykningskampe den sidste måned. Derimod var kampkraften mærkbar svækket på grund af tab i mandskab og materiel. Ligesom kanonbesætningerne havde demonstreret deres tidligere pragt den 1. november, havde telefonisterne også præsteret fremragende i kampene siden juli. De opretholdt utrætteligt de taktiske forbindelser, selvom kommandoposter, observationsposter og ildstillinger måtte skiftes flere gange på mange kampdage, og næsten altid var udsat for feltild uden dækning. Ligeledes udførte bataljonscheferne deres vanskelige pligt under energisk ledelse, upåvirkede af den spredte natteild.

6. november: 1. Battr. i stilling ved Ferme de l'Esperance sydvest for Vivier-au-Court, 2. Battr. syd for Vivier-au-Court. Prodser i bivak i Ardenner-skoven ved Chateau Sauton. Mörserbatterier er underlagt I./1. Garde-Fußartl.Regt..

7. november: 10. Battr. går i stilling ved Rumel. Samlepunkt i Sugny (Belgien). Battr. underlagt Korps-Feka og kommer ikke mere til skydning.

8. november: Sidste stillingsskifte for mörser-batterierne. 1. i ådalen ved Faucon Chateau, 2. ved kirkegården i den vestlige udkant af Vrine-aux-Bois. Staben i hvilekvarter i Botessart nord for Bouillon. Fornyet føling med fjenden, der har nået den sydlige bred af Meuse.

9. november: Prodser fra 2. Battr. til skovlejren nord for Bosseval.

10. november: Sidste ildåbning for 2. Battr. Aften nyheder om uro i Tyskland.

11. november: Mens 2. Battr. foran Liège (?) har åbnet bataljonens sidste skydning, indstillede 1. Battr. her, som regimentets sidste enhed, kl. 1145 skydningen. Kl. 1155 trådte våbenstilstanden i kraft. Om aftenen march fra stillinger. Natmarch over St. Menges bag Semoy.

Ammunitionsforbrug: Mörser: 2.700, 15-cm kanon: 600 skud.

Tab: 1 officer død, 1 såret, 1 savnet. 7 mand død, 7 såret, 7 savnet.

Marchstrækning: 150 km

Ritterkreuz des Hausordens von Hohenzollern: Lts.d.R. Lüttgens og Dühe.
Eiserne Kreuze I. Kl.: Vfw. Gill (St.), Ufffz. Schorn, Heitz, Minhorst, Deininger (1.), Fw. Blüthgen, Ufffz. Distel (2.).

16. March tilbage og demobilisering

12. november til 10. december

Situation: Den 7. november begyndte våbenstilstandsforhandlingerne, mens der samtidig udbrød uroligheder i marine-garnisonerne både i Hamburg og i München. Den 9. november blev republikken udråbt. Den tyske kejser begav sig til Holland. Våbenstilstanden trådte i kraft den 11. november ved middag, hvorefter tilbagetrækningen af den tyske vesthær bag Rhinen straks begyndte. De efterfølgende Entente-enheder overskred grænsen til Rhin-provinsen den 12. november.

12. november: Batterier og kolonner går i kvarter i Ucimont, Noirefontaine og Sensenruth nord for Bouillon. 10. Battr. rykker ud af stilling og forskyder til Sugny.

13. november: Hviledag. Bataljonsappel kl. 1500 ved Botessart. Batl. kommandør, Hptm. Brinkmann, henviser til de under 4 krigsår strålende præstation fra enhederne, der ikke havde andel i sammenbruddet. Bekendtgørelsen om betingelserne i våbenstilstanden blev fulgt af tildelingen af de sidste 31 Jernkors II. Den betydningsfulde stund blev afsluttet med en tanke på de faldne kammerater.

14. november: Hviledag. 10. Battr. indlader en del af dens materiel på banegården i Bertrix og rykker over Neufchateau til Pte. Rosière.

15. november til 4. december: Tilbage-march gennem det sydlige Belgien, Luxembourg og Eifel, fra Cochem langs Mosel til Koblenz-området, 300 km. Gennemgående godt vejr. Bataljonen marcherer med den sidste division under XVI. Armee-korps (Wild v. Hohenborn), hvor regt. stab og II. Bataillon befinder sig to dagsmarcher længere fremme.

15. november: March over Bertrix til Orgeo

16. november: March over Neufchateau. Stab og 2. Battr. til la Hutte, 1. med Kol. 1 og 2 til Bercheux. 10. Batr. over Wiltz-Vianden til Obersgegen i Eifel. 1 og 2. Battr. afgiver i Rosière hver en pjece til Ententen.

17. november: March til Hompré, 1. Battr. til Salvacourt.

18. november: Meget anstrengende march over den belgisk-luxembourgiske grænse til Dahl sydøst for Wiltz. den største del af batls. bivuakere.

19. og 20. november: Hviledage. 10. Battr. når den 20. om formiddagen Polch over Bitburg – Manderscheid – Daun – Kaisersesch.

21. november: Bataljonen når Bastendorf nord for Diekirch

22. november: Over den tyske grænse til Geichlingen. Forspidsen af de franske tropper følger umiddelbart efter divisionen.

23. november: Kort march til Nieder Weidingen. Omkring 50 mand fra 1. Battr. hjemsendt.

24. november: March over Bickendorf. Resten af mandskab og officerer fra vestsiden af Rhinen, hjemsendes. For at sikre den fortsatte marcherne overgår 3 officerer og 83 mand fra Landsturm-Batl. Gotha til I./9.

25. november: Hviledag. 10. Battr. når Ehrenbreitstein i en march fra Polch, og bliver her til den 4. december i hvil.

26. november: March over Kyllburg til Meisburg

27. november: Kort march til Weidenbach.

28. november: Batl. i kvarter i Demerath.

29. november: Over Ulmen til Auderath, hvor bivuak.

30. november: Lang March over Cochem—Gomniern. Indkvartering: Stab, 2. med Kol. i Brohl, 1. Pfaffenhausen, 1. Kol. Molzig.

1. december: March i Moseldalen til Winningen.

2. december: Hviledag.

3. december: Fortsat march fra middag. Overgang over Rhinen ved Koblenz over Pfaffendorfer-Broen. Indkvartering i Neuhausen.

4. december: Middag march til Vallendar til indladning. Om aftenen transport af staben med Kol., 1. og 2. Battl. 10. Battr. indlades Ehrenbreitstein.

4. til 6. december: Banetransport over Neuwied - Deutz—Elberfeld—Münster—Osnabrück til Bersenbrück, hvortil i mellemtiden også Ersatz-Batl. (Major Bachmann) var flyttet fra Ehrenbreitstein.

6. december: March fra banegård Bersenbrück over Ankum-Bippen til indkvartering: Stab, 1. og 2. Kol. Dalvers, 1. Battr. Anten, 2. og 10. Berge.

7. til 10. december: Hjemsendelse af I. Bataillons.

II. Bataillon 1915 til 1916.

1. Foran Ossowiez og Lomza.

5. februar til 26. maj 1915, 3. Batterie til 1. maj

Situation: Under »vinterslaget i Masurien« (7. til 22. februar) sendte 8. Armee (v. Below), der som flankesikring rykkede frem over Johannsburg-Bialla mod Augustow, flere divisioner med tungt artilleri mod Ossowiez und Lomza. Foran Ossowiez kom det meget hurtigt til stillingskrig, da der efter de hårde forsvarskampe ved Lomza og Mlava manglede kræfter til fortsat at angribe.

5. til 9. februar: Banetransport fra Flandern til Østpreussen. Den 5. fra Roulers over Bryssel, 6. Aachen-Köln – Frankfurt/M, 7. Eisenach – Cottbus, 8. Posen – Bromberg, 9. Dirschau – Königsberg til Insterburg. 3. Battr. forskyder herfra af de snedækkede veje til Jüdischen, 1.713 km.

10. til 15. februar: Hvil. Batl. underlagt 10. Armee (v. Eichhorn). Mange af mandskabet har lejlighed til at se Feldmarschall von Hindenburg.

15. februar: 3 Battr. forskyder til Insterburg.

16. februar: Transport over Korschen

17. februar: Ankomst morgen til Rudzanny. March til den ødelagte Johannsburg og 8. Armee. 18 km.

18. februar: March over den tysk-russiske grænse ved Gehsen. Stab og 4. Battr. til Bialiski, 3. til Rupin, 1. Mun.Kol. til Wincenta.

19. til 22. februar: Batl. står klar til angreb på Lomza.

23. februar: March gennem Ossowicz på isglatte og tilsnede veje over Bialla, 27. km. Stab og 4. Battr. til Kosuchen, 3. til Suchowken, 1. Mun.Kol. til Rollten.

24. februar: March langs grænsen gennem det nedbrændte Prostken til Grajewo, 34 km. Batls.Kdr. forud til Ruda for at melde sig til 11. Ldw.Div (von Freudenberg).

25. februar: Kl. 0400 march mod Bialaszewo, nordvest for Ossowiez. Kl. 1130 åbnede bataljonen ild mod Fort III fra en stilling omkring 2 km sydøst for Bialaszewo i den vestlige kant af den fældede skov. Observation ved Infanteri Feltvagt 800 meter foran Sosnia. Underbringelse: Stab og 4. i Lojki, 3. Bialaszewo, 1. Mun.Kol. i skoven nordøst for Lojki.

26. til 28. februar: Fortsat skydning. 3. Battr. bekæmper med succes fjendtligt artilleri og forårsager en kraftig eksplosion på banegården Ossowiez. Observation under fjendtlig beskydning. Batl. skyder 1.072 skud.

Marts: Ringe kamphandlinger på grund af stærk frost og snestorme. Primært bekæmpelse af fjendtligt artilleri og flyobservation.

1. marts: Ildforberedelse før angrebet på Sosnia. Batterierne ligger under fjendtlig ild. I Gackie indebrænder 9 heste fra 4. Battr. 25⁰ frost

10. marts: 4. Battr. observation på hochstand i skovkanten.

22. marts: 3. Battr. observation indrettet på 19 meter høj hochstand 1,2 km foran batteristillingerne. Tøvejr forsummer terrænet.

28. marts: Heftig beskydning af 4. Battr bivuak.

29. marts: Lt. Dieterle (4.) falder i russisk fangenskab under flyvning over Lomza. Skudt unde flugtforsøg den 2. april 1916.

31. marts: 3., Battr bivuak under beskydning, Tung krumbane beskydning af ildstrillinger fra fire fjendtlige batterier. Ankomst af erstatninger på 1 Fähnrich, 3 Fahnenjunker og 28 mand.

April: Batl. skuder indtil den 22. april kun fire dage mod Ossowicz. I stillingen og i prodsernes bivuak bygges skovhytter over og under jorden.

5. april: 3. og 4. Battr. modtager feltkøkkener. 32 mand erstatning ankommer.

13. og 14. april: 4. Battr. beskydes af tung krumbane artilleri. 3. Battr. bivuak beskydes med fladbaneild.

15. april: 4. Battr. går i stilling til højre for 3.

17. april: 3. Battr. i bivuak i skoven foran Sienickie.

22. til 25. april: March på 95 km til Skwa ved Lomza,

22. april: Aften march mod Bialaszewo, ankomst kl. 0230 til Szczuczyn., 1. Mun.Kol. til Niekowo, efter en vanskelig natmarch ad veje med dybt sand og beskadigede broer. kl. 10 fortsat march til Bialla, 24. april til Johannisburg, 25. til Turoscheln og 75. Res.Div. (v. Eisenhardt-Rothe).

26. april: Fremrykning over Arpa (Grenzort)—Lonzki til stillinger 3. 1 km nord for Lipniki, 4. 1½ km nord for Lyse. Observation, stab og 3. Battr. øst for Lipniki, 4. på Højde 118 nordøst for Lyse. Bivuak for prodser bag ildstillinger, 1. Mun.Kol vest for Wejda.

27. til 30. april: Kampe langs Skwa for at finde russiske kræfter. Efter indskydning den 27. april, støtter Batl. med 3. Battr. den 28. 75. Inf.Div. angreb mod Dawia, der går op i flammer, og med 4. Battr. ved Serafin. Fjendtlige stillinger indtages, men må dog igen mod aften opgives igen. Ammunitionsforbrug 881 skud. Den 29. og 30. april holdes fjendtligt infanteri og artilleri nede. Beskydning af besatte landsbyer. Batteristillinger beskydes forgæves af det russiske feltartilleri.

1. maj: 3. Battr. med ½ l. Mun.Kol. rykket ud. 4. Battr. beskyder hidtidige mål. Om aften ordre til forskydning for Batl. uden 3. Battr. til fornyet indsættelse foran Ossowiez.

2. maj: Stab, 4. Battr., ½ l. Mun.Kol. march kl. 0300 til Lyse over Friedrichshof til banegård Puppen, 25 km øst for Ortelsburg.

3. maj: Banetransport over Lyk til Grajewo.

4. maj: 4. Batl. tidligt i skydestilling. ½ l. Mun.Kol. i lejr »Wernershausen«. Begge overgår til Batl. Schulz. Stab II/0 bliver ikke indsat.

Fra 5. til 26. maj skyder 4. Battl. kun 45 skud.

26. maj: Batls. march om aftenen til banen ved Grajewo.

Ammunitionsforbrug: foran Offowiez 4.887, foran Lomza 1.480 skud

Tab: 2 mand død, 1 såret.

Marchstrækning siden den 17. februar: 370 km.

2. Felttog i Kurland og Litauen 1915

26. maj til 5. oktober, 3. Batterie 1. maj til 31. oktober

Situation: Fremstødet mod Kurland fra den 27. april lykkedes hurtigt frem til Mitau. Libau faldt den 7. maj ved et lyangreb. Hele området kunne ikke holdes mod de russiske forstærkninger, alligevel holdt slutningen af maj den nyformerede Njemen-Armee (v. Below) stand langs Dubissa, syd for Schaulen og langs den øvre Windau. Den 14. juli gik den over i offensiv. Under »slaget ved Schaulen« blev russerne slået og forfulgt over Poniewiez og mod Baust. Nordkorps (39. Armeekorps – v. Lauenstein) overskred Windau med 6. og 78. Res.Div. ved Kurschmy og Popeljany, hvor russerne ydede modstand indtil den 20. juli. Kav.Korps Schmettow strejfede helt frem til Rigabugten. I løbet af august blev der rykket videre frem fra Poniewiez frem til Düna ved Friedrichstadt og Jakobstadt. 10. Armee erobrede Kowno den 17. august og begyndte den 9. september det store omsluttende angreb ved Wilma – Smorgon. Samtidig trængte Njemen-Armeen frem mod Düna. Indtil den 31. oktober blev der kæmpet bittert om Düna-brohovedet, mens 10. Armee i begyndelsen af oktober fra Beresina over Smorgon til Narocz-søen allerede var overgået i stillingskrig.

II/9 blev som eneste mörser-bataljon anvendt af Armeen i selvstændige batterier, 3. Battr. endda en overgang i delingsramme.

a) 3. Batteri mod Libau, 1. til 18. maj 1915

1. maj: 3. Battr. med halvdelen af l.Mun.Kol. rykker kl. 0430 fra Lipniki over Friedrichshof til Wysockigrund, 29 km.

2. maj: March til banegård Puppen. Transport over Insterburg-Memel til Bajohren. Her indkvarteres om aftenen.

4. maj: Via russisk Krottingen til Assowkalwe ved Koreiany.

5. maj: Over Ostejki til Salanty. Videre med Detachement Schulenburg (3. Kav.Brig.) till Tewele, 26 km. Hptm. Köhler overtager kommandoen over det tunge artilleri: to batterier og to delinger.

6. maj: Over Gramsden til Gut Olgenruh ved Prekuln.

7. maj: Videre march over Wirgen. 3. Battr. går om aftenen i stilling på torvet i Grobin og beskyder fra kl. 1930 de russiske befæstninger mellem Libau-søen og havnen. Byen brænder og besættes som det bliver mørkt. Stærk regn om natten. 3. Battr. forbliver i Grobin.

8. maj: 3. Battr. rykker ind i Libau.

9. til 18. maj: Hvil i Libau og udbygning af stillinger til her en deling ved Matgern og Teisen, 12 km nordøst for Libau mod fjendtlige angreb fra Windau.

Den 19. maj march.

Afstand 145 km.

Ammunitionsforbrug: 50 skud.

b) II. Bataillon (minus 3. Battr.) mod Schaulen, Baust og Mitau, 26. maj til 2. august 1915

27. og 28. maj: Transport fra Grajewo over Tilsit til Laugzargen og Njemen-Armeen. Den 28. maj march over Tauroggen til Minkszpaucie.

29. maj: March over Skaudvile til Widukle.

30. maj: Til Rossienie (Stab) og 80. Res.Div. (Beckmann). 4. og halvdelen af l.Mun.Kol til Dumszyszki vest for Rossienie. 1.6. hvil.

2. juni: March mod nord sammen med Div. Beckmann. Stab til Lale, 4. til Kupryszki, halvdelen af l. Mun.Kol. Kensteryszki.

3. juni: 4. Battr. går om eftermiddagen i stilling ved Aukstentmedzie, Observation nord for Nyrple.

4. juni: Kampe langs Dubissa! Kl. 2.30 åbnes ild. Beskydning af russiske støttepunkter ved Jozefow og tilbagegående kolonner. Om aftenen march mod uf Schaulen, Bivuak 9 km nord for Kielmy. 20 Mann Ersatz ankommer.

5. juni: Til Woboliszki 20 km nord for Kielmy. Bataljonen overgår til I. Res.Korps (v. Morgen), 6. Res.Div. (v. Below).

6. juni: 4. Battr. i stilling 1 km vest for Podubis. Beskydning af stillinger og artilleri bed Bubie og langs vejen mod Schauten. De fjendtlige stillinger stormes.

7. juni: Bekæmpelse af russisk modangreb.

8. juni: Fjenden forsvundet i løbet af natten. Om eftermiddagen rykker 4. Battr. i stilling nord for Bubie. Battr. sætter over Dubissa på egne fremstillede broer. Den fjendtlige ildledning ødelægges af 4. Battr. gennem ødelæggelse af kirken øst for Rejzgie

9. juni: Støtte under 6. Res.Div. fortsatte fremrykning.

10. og 11. juni: Ringe kampaktivitet.

12. juni: Succesfuld beskydning af to fjendtlige batterier med observation fra fly og af infanteristillinger. 345 skud.

13. juni: Russerne falder tilbage. 1. Deling fra 4. Battr. rykker 2 km frem til beskydning af Schauten. Stillingen ligger tæt bag den forreste infanterilinie. 2. Deling bekæmper artilleri ved Leparty. Observationen beskydes kraftig.

14. juni: Ved dag gry af 4. Battr. samlet i stilling ved landevejen ved Wizgirdy og støtter fra den fortsatte angreb.

15. juni til 12. juli: Ringe kamphandlinger foran Schauten.

17. til 25. juni: Halvdelen af 3. Battr. under Lt.d.R. Scheidges, fra den 25. under Lt. Schultze, træder ankomende fra Roffienie midlertidigt til bataljonen og går i stilling nord for Meszkei.

19. juni: Hptm. Schumann (4. Battr.) modtager i ildstilling Jernkorset I. Klasse af Exz. v. Morgen for den virksomme støtte til infanteriets angreb.

24. juni: Hptm. Werner, fører for l.Mun.Kol, forsættes til 8./Fußartl. Regt. 5. (faldt den 16.9.1915 ved Zabloe). Afløses af Lt.d.R. Scheidges.

26. juni: Halvbatteri Schultze (½ 3.) rykker til Kurschany. Ildstilling 1 km nord herfor. Indtil den 12. juli kun fire indsatsdage.

7. juli: 4. Battr. går i stilling i den sydlige kant af Matajcie.

10. juli: 4. Battr. går tilbage til tidligere stilling efter at de under artilleribekæmpelse påkaldte sig kraftig kontraild.

13. til 19. juli: March og indsættelse af stab og 4. Battr. øst for Kurschany ved 1. Res.Div. (v. Foerster).

13. juli: March på 36 km over Bubie—Bulany til stilling nordvest for Nutowze 8 km øst for Kurschany på vejen mod Schaulen. Stab til Szczensnowo, hvor også ½ l. Mun.Kol. er i bivuak.

14. til 16. juli: Forberedelse til angreb mod de russiske stillinger bag Ryngowa-åen. Halvbatteri Schultze støtter fra flere skiftstillinger ved Popeljany fra 14. til 20. 7. angreb fra 6. Res.Div.

17. og 18. juli: 4. Battr. deltager i 1. Res.Div. angreb med 434 skud. Den 18. om aftenen returnering til de hidtidige stillinger foran Schaulen. Vanskelig march ad opblødte veje. Lavetterne måtte trækkes med 18 forspændte heste.

19. juli: Resten af 4. Battr. når først Skaudvile om aftenen.

20. juli: 4. Battr. er fra daggry skudklar syd for husene Wizgirdy langs landevejen og skyder 402 skud stillinger på Højde 142 sydøst for Lepary stormmoden. Bliver selv heftigt beskudt. Exz. udtaler endnu engang sin anerkendelse af 4. Battr. indsats.

21. juli: 4. Battr. indsættes fra nye stillinger i Lepary mod støttepunkter sydøst for Schaulen. Byen erobres. Kl. 2200 march hertil.

22 til 25. juli: Forfølgelse med Korps v. Morgan indtil Poniewiez. 80 km. Den 22. om aftenen fra Schaulen til Radziwilifki og Monkufzki, Den 23. juli over Szadow, hvor russerne afgørende blev slået, til Pokalniszki, den 24. til Utany, den 25. til Poniewiez. Det lykkes 4. Battr. at krydset Szeja via en bro, der på tre steder var forsøgt savet i stykker. Battl. behøver ikke længere at komme til indsats.

26. juli til 1. august: Meget anstrengende march forud for angreb Bausk og Mitau, 123 km.

27. juli: March om eftermiddagen uden at nå det fastsatte marchmål. Stab i Klawany, 4. Battr og ½ l.Mun.Kol i Puszyniszki.

28. juli: Staben i forvejen til 6. Res.Div. i Sheime. 4. Battr. når Gut Wimpole. Halvbatteri Schultze (½ 3. Battr.) har siden den 21. juli været under march med 6. Res.Div. fra Popeljany over Kurschany—Grusdi —Ligum—Joganischkele—Konstantinow (145 km). tilgår den indtil den 4. august igen bataljonen syd for Sheime

29. juli: 3. halvbatteri går ved middagstid i stilling ved Møllebakken 5 km sydvest for Bausk og beskyder herfra nordkanten af Bausk. Observation sydvest for Gut Amt Bausk. 4. Battr. og ½ l.Mun.Kol når Nazjuny 4 km syd for Sheime.

30. juli: 3. halvbattr. indsat mod mål nord for Bausk. 4. Battr. går kl. 16 i stilling ved Spradsi. Observation sydvest for Gut Kautzemünde ved Strauting gården. Battr. har mistet 18 heste.

31. juli: Indtagelse af Bausk. Halvbatteri 3 og 4 Battr. beskyder gårde indrettet som støttepunkter vest for Bausk og tilbagegående kolonner. Halvbatteri 3 sætter med fuldræffer 60 mand ud af spillet ved Dubbenhof. Fornyet anerkendelse af bataljonens indsats fra kommandøren af 6. Res.Div.

1. august: March mod Mitau, som erobres af 41. Inf.Div. (Schmidt v. Knobelsdorf) fra sydvest. Talrige brande i horisonten viser det russiske tilbagetog. Det tunge artilleri kommer på de sandede veje kun langsomt fremad. og kan ikke længere følge med den hurtigt tilbagegående fjende. Bataljonen går i bivuak ved Skilven, 15 km sydøst for Mirtau.

Marsstrækning siden den 28. maj: 420 km.

Ammunitionsforbrug for 4. Battr. 2.250 skud over 25 kampdage.

c) 3. Batteri fra Dubissa til Mitau, 19. maj til 2. august 1915

19. til 21. maj: March fra Libau 87 km langs kysten til jernbanen. den 19. over Bernaten til Sikleszem, den 20. over Ruzau til Budendingshof, den 21. til Bajohren.

22. og 23. maj: Jernbanetransport over Memel til Laugzargen og march over Tauroggen til Skaudvile, hvor der den 24. var hviledag.

25. maj: Anstrengende march mod øst til 78. Res.Div. (v. Müller). Indkvartering Blahoslavienstwo sydøst Rossienie. Russiske fanger hjælper under den stejle opstigning på Szeszuwa.

26. maj: Battr. går i stilling ved Skiry. Observation i skyttegrav foran Mankuny.

27. maj: Russerne kommer angrebet i forkøbet. Battr. beskyder infanteristillinger og artilleri ved Surmonty og Buczuny.

28. maj: Ingen kampaktivitet. Fjenden går tilbage bag Dubissa.

29. maj til 7. juni: Hvile i Rossienie, hvorigennem bataljonen marcherer den 30. maj. Fra den 4. om eftermiddagen til den 5. juni indsat med 3. Battr. vest for Lawze øst for Rossienie, hvor russerne er trængt over Dubissa. Livlig ildaktivitet også om natten.

8. juni: Skudklar ved daggry 300 meter vest for Dawgody. Da modstanderen har rømmet vestsiden af Dubissa, rykker Battr. kl. 0700 i stilling ved Pokolpurnie. Observation på Højde 134 og ved Lochowo. Mål ved Betygola. Bivuak for prodser og den halvdel l. Mun. Kol. ved Perkuniszki. Indtil den 24. kun 8 kampdage, ringe skydeaktivitet.

15. juni: Opdeling af batteriet frem til den 4. august. Halvbatteri Köhler bliver i stilling, mens halvbatteri Scheidges rykker over Kielmy mod Schaulen til bataljonen.

25. juni til 13. juli: Halvbatteri Köhler march til 41. Inf.Div. langs Windau, 184 km. Marchkvarterer: 25. 6. Upiki, 26. Lale, 27. Syrwid, 6 km nordvest Kielmy, 28. Szptgle, 29. Gravdusche øst Lukniki, 30. Dyrkstele syd Telsze. 1. 7. hviledag, 2. Gailischki, indtil 9. 7. hviledage, 10. Rowosjady, 11. hviledag, 12. Ukriny, 13. over Pikeli i stilling vest for Greitsche, Som følge af vanskelige veje ankommet kl. 00200 den 14. juli.

14. juli: Overgang af Windau til kæmpet. Forfølgelse langs vejen Libau-Mitau. Halvbatteri 3 skyder forberedelsesild mod stillinger ved Lackow. Aften bivuak ved Efferen

15. juli: Forfølgelsesmarch. Bivuak ved Plaue.

16. juli: 3. halvbatteri står under kampene ved Dobelsberg klat sydøst for Karme. Underbringelse kl. 2300 i Semel.

17. juli: Sejr ved Alt-Auz. Battr. beskyder fra kl. 0930 Alt-Auz fra stilling ved Karme, senere fra ny stilling vest for Past mod de retirerende russere. Fuldtræffer i slottet Alt-Auz. En pjece falder i et sumphul og må bjerges med hjælp fra 150 pionerer og musketerer fra Inf.Regt. 148. Kl. 1630 march mod Murden sydøst for Gr. Auzer søen.

18. juli: Over Peterfeld på sandveje til Mühlen. 25 km.

19. juli: Over Friedrichshof til Alt-Peterberg sydvest for Grünhof 18 km før Mitau.

20. til 23. juli: Hviledage.

24. juli: Halvbatteriet går i stilling i slotsparken Grünhof. Den 26. 1 km længere fremme. Indtil den 31. 7. bekæmpelse af russisk artilleri og beskydning af befæstede gårde. Observation i Gelbenkrug og Wiltop.

1. august: Indtagelsen af Mitau. 41. Inf.Div. trænger kl. 0500 frem mod de tilbagegående russere. 3. Halvbatteri går allerede kl. 0930 i stilling 6 km foran Mitau ved Nulte, og beskyder den russiske bagtrop langs jernbanen. Hptm. Köhler med Observationsofficer Lt.d.R. Hersel, hvis hest skydes ned, når med skyttelinjen skovkanten foran jernbanen. Kl. 1600 stillingsskifte til torvet i Mitau. Observation fra Trinitatis kirken. God virkning mod de retirerende russere i Mitauer kronskov. Vinduerne i husene knuses på grund af skydningen

2. august: Stillinger opklaret i Eckau-afsnittet nordøst for Mitau, indtages ikke. Ny indsættelse ligger forude. Marchstrækning for halvbatteri Köhler siden den 19. maj – 530 km.

Ammunitionsforbrug: 1.340 skud på 19. kampdage.

d) II. Bataillon (uden 3.) mod Kowno og Wilma. 3. august til 5. oktober 1915

3. til 14. august: March på 258 km til angreb på Kowno. Halvbatteri Schultze trådte 4. august tilbage til 3. Battr. Marchkvarterer: 3. 8. Altonakrug 7 km syd Mitau, 4. 8. Stab Kl. Sessau, 4. Mittelhof, ½ l. Mun. Kol. Lakaim, 5. Laukssodse, 6. Stab Linkowo, 4. og Kol. Gut Wimpole, 7. Stab Rozalin, 4. Gut Klawany, Kol. Meldynie, 8. Stab og Kol. Szadow, 4. Pokalniszki, 9. 8. hviledag, overgang til 10. Armee, 10. Grynkiszi, 11. Pilsupie, hvor 35 heste fra 4. Battr. ikke længere er i anvendelig tilstand. 12. ad genvej gennem Szuszwadalen til Antwieje, 13. over Czekiszki, hvor 4. Battr. gennem overtagelse af 50 heste fra Kolonne-Abt. Pongs igen er marchklar. Stab til Batnjewo, 4. og Kol. til Bubie på Njemen, 14. Njemen-overgang ved Altoniszki ad 340 in lange Ponton-bro. Bivuak ved Gojzany 10 km vest Kowno. Rekognoscering af fæstningens nordvest front. Den 12 dage march med kun 1 hviledag har været meget hård ved hestene. Viljen til at nå Kowno rettidigt overvandt alle vanskeligheder. Særlig fortjeneste skyldes Oberveterinär Hafels.

15. august: Bataljonen overgår til 76. Res.Div. (v. Elstermann) i 40 Res.Korps (Litzmann). Klar til skud kl. 0530 ved Vw. Sztangwielifzki. Ildåbning om eftermiddagen mod feltbefæstninger ved Karkischki. Angreb kl. 1800 når fort linjen.

16. august: Nedkæmpelse af artilleri nord for Njemen og på Fort I, der kl. 1630 hejser det hvide flag. Fort linjen gennembrydes. Om natten kan kraftige sprængninger høres fra Kowno.

17. august: De flankerende Fort VIII og IX beskydes med god virkning fra nye stillinger i Kamscha-skoven. Kowno indtages.

18. august: Bivuak ved Wessole ved Njemen overfor Kowno.

19. august: Overgang af Njemen i silende regn på retableret pontonbro. Underbringelse i den nordøstlige del af Kowno.

20. til 26. august: March til 40. Res.Korps ved Troki Nowe, 70 km. 20. kun til Dowolgowitfchi, da den russiske bagtrop fastholder Kruna-afsnittet. 21. Hviledag, 22. Bivuak ved Rymszyski, 23. Hviledag, 24. til Zyszmory; vanskelig nedstigning i Njemen dalen på stejle, sandede veje. 25. til Milejgany, 26. march fra kl. 16 – 19 til Pielunce.

27. august: I stilling ved Suslany 9 km nordvest for Troki Nowe ved 76. Ref.Div. Prodser til Mejciszki. Kl. 16 Ildåbning mod bakkerne nord for Glity. Efter indtagelse af bakkerne, forskydes observationen hertil.

28. august: Fremrykning mod syd og Sejmany til ødelæggelse af jernbanelinjen mod Wilna. Kl. 1000 ved Glity kontraordre og march mod nord til 3. Res.Div (Graf Dohna). Kl. 1800 skudklar i skoven 2 km øst for Daniliszki. Stab til Promyslowka. Observation syd for Dobity. Hestene har nået ende på deres kræfter.

29. august: Bekæmpelse af modstanderen i Brazola-Afsnittet nord for Troki Nome.

30. august: Retur til 76. Res.Div. Stillingsskifte under heftige ildoverfald. Efter en besværlig march over Sejmany, i stilling ved Wieliczkowo, 3 Km sydvest for Troki Nome. Stab til Olsoki. Prodser i bivuak ved Mejluski.

31. august til 14. september: Bataljonen støtter 76. Res.Div. fra de stillinger, der blev indtaget den 31. august om aftenen nord for Sejmany. Observation i den østlige kant af Zablocie. Angrebsforberedelser fra den 1. til 6. 9. Den 7. 9. 295 skud mod befæstninger ved Zamoscie nordvest for Troki Nowe. Den 9. 9. blev 4. Battr. kraftigt beskudt. Herefter frem til den 14. 9. ringe ildaktivitet. Bataljonen er næsten fuldstændig ude af stand til forskydning. På grund af de kontinuerlige marcher siden begyndelsen af juli, de dårlige veje, det dårlige kraftfoder og opholdet i de våde bivuaker, er hestene siden begyndelsen af september stærkt overbelastede, og faldet til 1/3 af den normale bestand.

15. september: March til 3. Res.Div. (Graf Dohna) syd for Jewie. 4. Battr. må efterlade en pjece. Resten formår kun at tilbagelægge 12 km. Stab til Zermoliszki, 4. og halvkolonnen til Kacieliszki.

16. september: 4. Battr. bringes i stilling nordvest for Kapze med assistance fra midlertidige bespændinger. Er klar til indsættelse kl. 1300 og indsættes straks mod stillinger øst for Jewie-søen. Observation på Liste Gory. Stab til Naruciany. Kl. 1600 succesfuldt angreb med 3. Res.Div.

17. til 23. september: Mens 10. Armee den 17.9. med en omgående fløj når Molodeczno og Smorgon og erobre Wilna fra nord, bliver bataljonen tilbage på grund af den manglende transportkapacitet. Underbringelse: Stab Naborowszka, 4. og halvkolonnen i Strawieniki. Der rekvireres 135 heste. Den 18. september tilgår erstatning på 36 mand og 65 heste.

24. til 28. september: Marsh ad sandveje til Wilna. 43 km. 24. 9. Stab til Jateluny, 4. og ½ Kol. Lozdiany, 25. Stab og 4. Waka Kowienska, ½ Kol. Tatarka. I de for det meste ødelagte landsbyer er der frygtelig elendighed blandt flygtningene fra Vilna-regionen. 26. og 27. hviledage, 28. eftermiddag ankomst til Wilna. Underbringelse i kavalerikasernen.

29. september til 5. oktober: Hviledage i Wilna. En stor sending julepakker fra 1914 ankommer med feltposten.

Marsh strækning siden den 3. august: 420 km, siden den 26. maj: 840 km.

Ammunitionsforbrug ved Kowno og Wilna: 1.170 skud på 15 dage.

c) 3. Batterie fra Mitau til foran Dünaburg. 3. august til 3. november 1915

3. til 11. august: March fra Mitau til området øst for Poniewiez, 185 km. Underbringelse: 3. august. Peterweide, 4. i Kl. Sessau, hvor halvbatteri Schultze returnerer. 5. i Kautzemünde vest for Bausk, 6. hviledag, 7. Kremiany, 8. Ustucki, 9. Dumblung, 10. Subocz, 11. Troke vest for Weschinty.

12 og 13. august: hviledag og opklaring.

14. august: Kampe med 1. Res.Div. ved Schimanzy. Battr. står kl. 0400 klar øst for Pojeserzy til ildåbning i retning af Belanze. Kl. 0930 stillingsskifte til Linkischki. 175 skud mod de russiske stillinger ved Schimanzy. Kl. 1700 bivuak ved Gaigali.

15. august: March over Kupischki til 36. Res.Div. (Kruge). Undervejs sving mod øst. I stilling ved Kereli under 1. Res.Div. Kl. 1800 beskydning af højder øst for Boiahry og Skopischki.

- 16. august:** Støtte til angreb på Skopischki.
- 17. august:** Til Pokjature nord for Kupischki til 36. Res.Div.
- 18. august:** Over Nanischki i stilling ved Wasguze.
- 19. august:** Kort beskydning af Miljuny.
- 20. til 29. august:** Ildstilling mellem Nanischki og Lebedtschi. Observation i Radsjuny. Bekæmpelse af fjendtligt infanteri over tre dage. Mandskabet hjælper til i høstarbejdet.
- 30. august til 2. september:** March mod Friedrichstadt, 105 Km. Underbringelse hhv. bivuak: 30. 8. Wobolniki, 31. 8. Birshi, 1. 9. Radsiwilischki, efter at have vadet over Njemenek og ad dårlige vejen, 2.9. i stilling position nær Tauer kale, 6 km sydvest for Friedrichstadt.
- 3. september:** Beskydning af fjendtlige stillinger syd for Friedrichstadt og Römershof med 293 skud for at gøre dem stormmodne. 3. Battr. succesfulde indvirkning anerkendes af befaling fra 41. Inf.Div.
- 4. til 10. september:** Offensiv i retning af Jakobstadt.
- 4. september:** Vanskelig march mod Wabul.
- 5. september:** Kort, men meget vanskelig march til stillinger nord for Lojan. Modstanderen står på den anden side Lanze-åen. Regn og tåge forhindrer skydningen.
- 6. september:** Vellykket kampdag for 3. Battr.! Virksom ildforberedelse muliggjorde en oprulning af de russiske stillinger ved Tschuntschi. Med nogle få, velrettede skud holdt Lt. Schultze herefter et modangreb nede, og bidrog gennem beslutsom indgriben og samvirke med den forreste infanterilinje til tilfangetagelsen af 600 russere!
- 7. og 8. september:** Bekæmpelse af fjenden, der var gået tilbage til Malen, fra stillinger 500 meter vest for banegården Daudsewas.
- 9. september:** Forfølgelse over Talssingen til Setzen.
- 10. september:** Kl. 0400 march til stillinger ved Putax, senere delingsvis fremrykning. Observation syd for Banegård Selburg, der beskydes af batterierne. Om aften march til 8. Kav.Div. Bivuak til Neuhoof øst for Setzen.
- 10. til 13. september:** Fremrykning over Nerft mod Jacobstadt med 8. Kav.Div. (Gaf Schmettow). 63 km. den 11. 9. march til Daudsewas, 12. 9 til Nerft, 13. til stillinger ved Eckengrafen, hvorfra de russiske befæstninger ved Zezerne på vejen til Jakobstadt skydes stormmodne.
- 14. til 16. september:** March mod Dünaburg, 72 km. 14.9 Alt Sauken, 15. Kakkaren, 16. over Subbat i stilling ved Gardsiny, 12 km vest for Illuxt ved 36. Res.Div., Prodser rykker til Gut Annenhof.
- 17. og 18. september:** Fjendtlige stillinger ved Schödern og Popischki med 450 skud gjort stormmodne. Regn-vejr.
- 19. september:** Over Alexandrow i stilling sydøst for Boltschunschki, 22 km. Observation i Suwek.
- 20. og 21. september:** Succesfuld indsats med 36. Res.Div. ved Knipischki og Podagele vest for Steinensee. 190 Skud.
- 22. september:** Gennembrud sydøst for Rautensee. Støttet med 118 skud fra stillinger vest for Knipischki.
- 23. september:** Til Kadzine sydøst for Rautensee.
- 24. september:** Battr. i stilling ved Kadzine og beskyder fjendtlige stillinger øst for Steinende. Observation ved Blocksfeld.
- 25. september til 10. oktober:** kampe ved Ilsensee, Grendsen og Alt Grünwald.
- 25. september:** Over Knipischki—Birkuny i stilling nord for Szlobodka 6 km nord for Nowo Alexandrowsk. Observation Kalnischki.
- 26. september:** 3. Battr. medvirker til erobringen af de russiske stillinger ved Ilsensee 14 km før Dünaburg.
- 27. september:** Intet særligt.
- 28. september:** March til underbringelse i Steinensee.
- 29. september:** Battr. går i stilling ved kirkegården i Naspuk 3 km nordøst for Steinensee. Observation på bakkerne vest for Pogrendsen.
- 30. september:** Forberedelse af storm på Grendsen med 224 skud. Russerne indtager nye stillinger ved Szwilatsche
- 1. oktober:** Battr. fortsætter 2 km videre frem til ved Piltzen.
- 2. oktober:** Artilleribekæmpelse med flyobservation.
- 3. oktober:** Angrebet på Szwilatsche slår fejl. Beskydning af observationsstatet. Den hårdtsårede Kanoner Schriewer reddes under ild ud af Vfw. Kuth og Langner, Gefr. Eilert, Frankenstein og Hasenkox
- 4. oktober:** Battr. overgår til 1. Res.Div. og går i stilling 1 km vest for Charlottenhof. Observation ved Berschanotschi.
- 5. oktober:** Angrebsforberedelser.

6. oktober: Gennembrud ved Alt Grünwald langs vejen mod Illuxt. Battr. bekæmper indbrudsted sydøst for Alt Grünwald mit 282 Skud. Ankomst af 28 erstatningsheste.

7. oktober: Forgæves angreb på Garbunowka. 212 Skud.

8. oktober: Tidligt på morgenen lykkes det at bryde igennem efter kort ildforberedelse over 3 km bredde på begge sider af Garbunowka. Om eftermiddagen stillingsskifte til Berschanotschi.

9. oktober: Indskydning mod russiske stillinger langs banen nord for Alt Grünwald. Forsvar mod modangreb.

10. oktober: Ved middagstid afmarch over Schödern—Lassen til stilling 300 meter øst for Kalne langs vejen mod Illuxt. Observation ved Raubischki, fra 15. i skovkanten ved Damblischki.

11. til 24. oktober: Kampæ om Schloßberg og Illuxt. Succesfuld kamp den 11. ved Dubischki, 13. ved Wiltfchany, 17. ved Schloßberg.

17. oktober: Hptm. Köhler såret under observation i skyttegrav. Lt. Schultze overtager føringen af 3. Battr.

19. til 22. oktober: angrebsforberedelser

23. oktober: Efter storm på Schloßberg angribes der frem til Illuxt. 3.700 fanger. Ildforberedelse med 263 skud mellem kl. 1000 og 1235.

24. oktober: Battr. beskyder Pristan på Düna fra nye stillinger øst for Gekeli med observation fra kirketårn i Illuxt.

25. oktober: Over Lassen—Schödern i stilling øst for Sacharowka, Observation syd for Ginowka.

26. oktober til 3. november: Skiftende daglige kampe om Szaszali, øst for Alt Grünwald, Battr. skyder 350 skud. 3. Battr. står med slaget ved Dünaburg mod slutningen af en 6 måneder lang bevægelseskrig. Omhyggelig og dygtigt forberedelse, handlekraftig og koldblodig gennemført, havde Hptm. Köhler og 3. Battr. under talrige kampe banet vejen for det fremadstormende infanteri, og for den effektive støtte fundet velfortjent anerkendelse. Takket være et fortræffeligt samarbejde mellem alle dele kunne batteriet udfører overordentlige præstationer under march og indsættelse. Gennem eksemplarisk frygtløshed og utrættelighed havde Vizefeldwebel Langner i spidsen for hans telefongruppe udført fremragende tjeneste, hele tiden umiddelbart i hælene på det fremrykkende infanteri.

Marchstrækning siden den 3. 8.: 648 km, siden 1. 5.: 1.323 km.

Ammunitionsforbrug siden 3.8.: 5.083 skud over 41 dage.

Tab: en officer såret, 1 mand død, 2 såret.

3. Stillingskrig foran Smorgon og Dünaburg.

6. oktober 1915 bis 6. januar 1916

a) stab, 4. Battr. og ½ kolonne foran Smorgon

6. til 9. oktober: March fra Wilna til fronten foran Smorgon, 75 km. Underbringelse: 6. Kiene, 7. ved Slobodka, 8. Medriki nordvest for Soly. Om eftermiddagen opklaring.

9. oktober: 4. Battr. går i stilling i skoven vest for Swjetlany nordvest for Smorgon. Prodser i Belwizy. Observation i skovkanten, senere ved Minki i skyttegravene. Staben til Maziuljany, ½ l. Mun.Kol. Waßzuki. Bataljonen er underlagt 14. Ldw.Div. ved Korps Litzmann (40. Res.Korps). Åbner om eftermiddagen ild og ødelægger et kirketårn med fjendtlig observation i Smorgon. (Pjece med Uffz. Strauß, Richtkan. Gefr. Voigt).

Skydninger 4 dage i oktober og 7 dage i november, mens batteriet var tavse i december og begyndelsen af januar. Den 22. oktober og den 22. november ødelagde batteriet kirketårnet i Smorgon (Pjece Strauß), der anvendtes til fjendtlig observation.

10. oktober: 1. Mun.Kol. forhindre et russiske fly, der nødlander ved Waßzuki i at lette igen.

13. oktober: Den gård, hvor Batls.stab er underbragt, brænder ned.

16. oktober: Brand i 4. Battr. kvarterer. Observationsvogn og 5 heste indebrænder.

3. december: Ankomst af 24 mand erstatninger.

22. december: Start på periode med stærk kulde. Snestorme.

6. januar: March i tøvejr til banegården i Soly.

Ammunitionsforbrug: 215 skud over 11. dage.

b) 3. Battr. og I. Mun.Kol foran Dünaburg.

3. november: Ved middag march fra stillingerne ved Sacharowka. På grund af de opblødte veje når battr. kun til Koslowka.

4. november: Battr. går i stilling ved 1. Res.Div. nord for Piltzen. Observation på Højde 150 syd for Ufchenifchki, som der den 7. og 8. kæmpes. Battr. står indtil den 3. januar 1916 i Afsnittet nordvest for Swenten-søen.

17. november: Nye stillinger i skovkantgen 200 meter syd for Piltzen.

21. november: Hptm. Köhler overtager igen føring af 3. Battr.

11. december: Stillingsskifte til 2. Inf.Div. (v. Falck). 2½ km længere nord mod Scharlotten. På grund af islag tager forskydningen 12 timer at gennemfører.

Indsatsen i november og december var ringe. Mål ved Purvinki, Bitschuny, Titowitschi og Dannenfeld.

1916

4. til 6. januar: Indkvartering i Schödern. Forberedelse til transport og supplering af udrustning. Exz. v. Eben, fører for 1. Res.Korps, besigtigede den 6. januar batteriet og udtaler sin anerkendelse for dens kamppræstationer. Eftermiddag begynder bort transport fra banegården i Jelowka ved Lassen.

Ammunitionsforbrug: 527 skud over 27 dage.

Tab: 2 mand lettere såret.

4. Foran Verdun

6. januar til 29. april 1916

Situation: Se side 23.

6. til 12. januar: Banetransport til 5. Armee (Deutscher Kronprinz), Stab, 4. og ½ I. Mun.Kol. fra Soly, 3. og ½ I. Mun.Kol fra Jelowka over Kowno—Eydtkuhnen (Rensning)—Königsberg—Berlin—Hannover—Aachen—Namur—Sedan til Longuyon og Charency. Underbringelse: Stab og 4. Charency, 3. Colmey og Billette, I. Mun.Kol. Allondrelle. 1.950 km.

13. til 19. januar: Hviledage. Istandsættelse af materiel.

20. januar: March i regnvejr til Marville-St.Jean.

21. og 22. januar: Hviledage. Bataljonen underlægges V. Res.Korps.

23. januar: Rekognoscering af ildstillinger i nordkant af Crepion skoven. Betjeningsmandskab rykker til Reville.

24. januar til 10. februar: Bygning af ildstillinger, lejr og stalde. Dele af heste til Damvillers og Wavrille.

26. januar: Rekognoscering af observationsstader i Moirey-skoven.

27. januar: Gudstjeneste og Parade på torvet i Marville.

31. januar: Starten på oplægning af ammunition. Stillingsbesættelse om aftenen.

2. februar: Resten af Batls. rømmer Marville og flytter til lejren ved Reville. Hesten flyttes til skovlejren syd for Mametz.

6. februar: Primære observation på Côte d'Horgne øst for Damvillers. II. Batl. underlægges med I./9, Fußartl.Brg. Stüvs, Fußartl.Rgt. Bollmann (fra den 6. 3. Oberst Servaes)

7. februar: 55 mand erstating ankommer.

11. februar: Diskret indskydning af batterierne.

12. bis 20. februar: Ingen kampaktivitet. På grund af det regnfulde vejr udsættes angrebet. På alle veje og i skovlejren er der dyb mudder.

21. februar: Angrebet iværksættes. Bataljonen beskyder »syd graven« i 2. stilling i Caures-skoven fra kl. 10 til 1810 med 800 skud.

22. februar: Fornyet beskydning af fjendens anden stilling. Fra kl. 12 middag artilleribekæmpelse. 926 skud.

23. februar: Indtil middag bekæmpelse af Højde 344 vest for Beaumont og fjendtligt artilleri ved Mormont Ferme. 572 skud. Observation trukket frem til det sydvestlige hjørne af Haumont-skoven.

24. februar: Stillinger på Højde 344 skudt stormmoden. Kl. 1400 storm. Derefter mål ved Louvemont og Mormont Ferme.

25. februar: Fra kl. 0800 stillingsskifte over Flabas gennem den ødelagte Caures-skov til Joli Coeur slugten nordvest for Beaumont. Observation på Højde 345 i den sydlige kant af Caures-skoven. Fra kl. 1530 beskydning af Thiaumont ryggen.

26. februar: Stillingen »Kalte Erde« skudt stormmoden med 646 skud. Talrige fjendtlige lænkeballoner i stor højde.

27. februar: Stillingsskifte til slugten 1 km nordvest for Louvemont, hvor batterierne gennemlevet to vanskelige, tabsgivende kampuger. Observation på Højde 378 øst for Louvemont. 3. Battr. midlertidig på »Cote de Pouvre«, hvor observationsstaden sættes ud af spillet. Ringe indsats. Prodser til den gamle ildstilling ved Crepion.

29. februar: Stærk fjendtlig artillerivirkning fra venstre side af Meuse. Observationsstader og ildstillinger for 3. Battr. har tabt blandt materiel og personel. Kun ringe skydninger. Kommandostation lægges frem til sen sydlige kant af Caures-skoven.

Ammunitionsforbrug i februar: 3.653 skud over 7 dage.

1. til 6. marts: Skydning kun den 2. marts til forberedelse af angreb på landsbyen Douaumont, der bliver taget. daglige tab på grund af fjendtligt artilleri, særligt ved 3. Battr. Batl. observationsofficer konstant i Fort Douaumont, hvortil der er forbindelse med blinktelegraf. Den natlige genforsyning med ammunition stillede store krav til ammunitionskolonnen på grund af den fjendtlige beskydning og den mudrede jord.

7. marts: Ildstillingerne ligger timevis under beskydning, der også om natten flere gange igen liver op. Foruden tab blandt personel, blev tre pjecer og prodser beskadiget og talrig ammunition ødelagt.

8. til 11. marts: Mål i området ved Fort Vaux. Observation fra Hardaumont.

10. marts: 3. Battr. har tab på 4 døde og 4 hårdt såret på grund af rørsprængning.

11. marts: 3. Battr. modtager 31 mand forstærkning fra 1. Mun. Kol, da den har haft 50% tab blandt betjeningsmandskab og signalpersonel.

12. og 13. marts: Ingen kampaktivitet. Bataljonen ligger under beskydning. Fjendtlige fly kaster tysksprogede flyveblade ned.

14. marts: 4. Battr. stillingsskifte i løbet natten. Ved daggry på plads i »Baumont-slugten« syd for Fay skoven, hvor I./9 siden den 26. februar har holdt ud under voldsom beskydning. 3. Battr. holdes nede på grund af fjendtlig artilleribeskydning.

15. marts: 3. Battr. ved daggry klar ved siden af 4. Battr. i Beaumont-slugten.

16. til 30. marts: Daglig forstyrrelsesild med omkring 50 skud pr. batteri mod Chapitre- og Caillette skoven. Ildledning ved Oblt. Schultze og Lt. Dinkler fra Fort Douaumont. Den 18. forberedelse til angreb på Caillette skoven med 604 skud. Fra den 19. ligger batterierne igen under kraftig beskydning, der om natten fortsættes som ildoverfald. Trods de hårde kamphandlinger er det stadig besætningernes holdning ikke at blive afløst af mandskab fra prodserne. Battr. officerer, Vizefeldwebel d.R. Ploeger (3.) og Pahnke (4.) udmærker sig i særlig grad med deres handlekraft og urokkelighed. Vanskelige natlige transporter af ammunition til Louvemont-stillingen

27. marts: Bataljonen modtager 39 nye mænd.

28. marts: På grund af beskydning af 4. Battr. observation i Caures-skoven bliver Hptm. Schumann såret og 2 mand dræbt. Kommandostation forlagt til Flabas.

31. marts: Beskydning af »Kolben-Wald« under angreb nord for landsbyen Vaux. Observation via 7./Fußartl. Regt. 7 (Hptm. Heydemann) fra Mogéville. 603 skud.

Ammunitionsforbrug i marts: 4.680 skud over 21 dage.

April: Livlig ildaktivitet ved II. Batl. mellem den 1. og 4. Den 11. (922 skud!) og mellem 16. og 27. i området mellem Fort Vaux og Douaumont. 3. Battl. skød 4.060 skud, 4. Battr. 3.400 skud på 22 kampdage. Siden begyndelsen af april nedgang af den fjendtlige beskydning af ildstillinger. Den fremskredne etablering af tunneldækninger har mindsket tabene.

17. april: Succesfuld angreb på Thiaumont-åsen. Batl. deltager i ildforberedelsen med 896 skud.

18. april: Bataljonen modtager 34 nye mand.

22. april: Oblt. Ziegler (Oskar) overtager 4. Battr.

28. april: Inden daggry rykker Battr. ud af ildstillingerne. Telefonforbindelserne med 51 km tråd bliver liggende til den afløsende bataljon. Bivak ved Waville.

Siden den 28. april er 15 erstatningspjecer ¹⁾ indsat. Af pjecer fra krigens start er kun mørsen »Otto« fra 4. Battr. endnu anvendelig.

Ammunitionsforbrug ved Verdun: 15.800 skud.

Tab: 1 officer såret, 19 mand døde, 29 såret.

Jernkors I. Kl.: Hptm. Köhler (3.)

5. Hvil og reorganisering på Ehrenbreitstein

29. april til 11. juni 1916

29. april: March til banegården i Londres, 40. km. Transport til Koblenz i fem tog.

30. april: Stab, 3. og 4. Battr. rykker med regimentsmusik gennem Koblenz til Ehrenbreitstein. Underbringelse: Stab i Koblenz, mandskab til fods og køretøjer i Ober-Ehrenbreitstein, kuske og heste fra 3. Battr. i Arzheim, stab og 4. Battr. Niederberg og Ahrenberg, 1. Mun.Kol. og 1. Mun.Kol. II/9 i Arenberg og Immerdorf. 3. og 4. Battr. fra den 2. juni i Rübenach.

1. til 5. March: Ændring af bataljonen i tre batterier á 2 pjecer. Af afgivelser fra 3. og 4. Battr. formeres 9. Battr. under Hptm. Haenert og 9. Res.Battr. under Lt. Schultze, der placeres i III/ Res.Fußartl.Regt. 9. Af den opløste 1. Munitions Kolonne, 1. Kolonne og stab/Kol.Abt. II/9 (Rittm. d.L. Pongs, Adj. Oblt.d.R. Spicker) modtager hvert batteri en let batterikolonne på 9 vogne. Battr.fører Hptm. d. L. Hammersen 3., Rittm. d. L. Pongs 4., Oblt. d. R. Spicker 9. Battr.Kol.

6. maj til 11. juni: Renovering og istandsættelse af alt udrustning. Forbedring af hestehold gennem bytte med Ersatz-Batl. Uddannelse, orlov i begrænset omfang. den 11. juni, Pinsesøndag, kom befalingen til transport.

6. Kampe ved Stochod under Brussilow-offensiven

12. juni til 2. september 1916

Situation: Brussilow-offensiven i Volhynien gennembrød den 4. juni den østrigske front over 75 km bredde mellem Styr og Dubno. Alligevel lykkedes det tyske forstærkninger mod midten af juni af etablere en ny front, der forløb i en omkring 40 km bue vest om Luck og langs Styr og Stochod over Sokul-Liniewka. Frem til begyndelsen af juli fulgte tyske modangreb med Gruppe Bernhard (II./9) sydøst for Kowel og med Gruppe Marwitz fra sydvest mod Luck. Den 4. juli gennembrød russerne den østrigske front neden for Sokul, så Heeresgruppe Linsingen den 7. juli måtte trække sin nordfront tilbage bag Stochod. Her blev igen de russiske fremstød mellem den 28. juli og 10. august med succes afvist, men alligevel måtte fronten i Stockhod-knækket den 30. juli forkortes. Ved Toboly (4. Battr.) satte modstanderen sig den 18. august fast langs vestbredden. Samtidig angreb russerne mellem juni og august ved Baranowitschi og i Galicien. Den 27. august kom den rumænske krigserklæring. I vest havde Somme-offensiven været i gang siden den 1. juli.

12. til 15. juni: Banetransport fra Koblenz og Köln - Neuß—Hannover—Berlin—Cottbus—Lissa—Lodz—Warschau—Brest-Litowsk til Kowel. Marsh til underbringelse i Oplapy, 18 km nord for Kowel. Staben i Kowel, 1.650 km.

16. til 18. juni: Hviledage. Bataljonen underlagt Heeresgruppe Linsingen, Korps Bernhardi.

19. juni: March over Kowel til Kolodezno.

20. juni: Efter en march på 45 km går bataljonen omkring kl. 2100 i stilling nord for Nowy Mylske under 11. bayr. Inf.Div. (v. Kneußl). Observation vest for Mylsk. Staben i Padalowka. Prodser til Kolonie Boznianka. Battr. kol. går i bivouak ved Janowka.

21. juni til 5. juli: Deltager i gruppe Bernhardi og 11. bayr. Inf.Div. angreb syd for Mylsk den 21. og 29. juni (Virkningsskydning under tordenvejr), 92. Inf.Div. (v. Ruschhe) ved Liniewka den 22., 25., og 27. juni og den 2.

¹⁾ Pjecerne navngivet ved 3. Battr.: Barbara, Germania, Max, Moritz, ved 4. Battr. Otto Irma, Käthe, Grete.

og 3. juli. 9. Battr. går den 23. juni i stilling 4 km længere mod øst ved 107. Inf.Div. (Hahndorff) for at støtte angrebet på Helenowka den 30. juni, hvorunder også 3. og 4. Battr. medvirker. Sidstnævnte var natten til 25. (4.) og 26. (3.) gået længere frem i stilling. Den 27. juni gik 9. frem til den sydlige udkant af Ducheze og den 3. juli yderligere 1½ km til Gut Dumka. 3. Battr. ildstilling fra den 1. juli nordvest for Porskaja Wulka ved 92. Inf.Div. Det russiske artilleri øgedes til livlig indsats. Observation og ildstilling lå hyppigt under beskydning. Med undtagelse af 23., 24 og 28. juni er der omfattende skydninger ved bataljonen. Det store forbrug af ammunition koster i varmen betydelige anstrengelser blandt mandskabet og kolonnerne.

6. juli: Ved middagstid rykkede bataljonen over Janowka til en optagestilling øst for Stochod-knæet ved Uegly for de fra Styr tilbagegående enheder. Da fjenden trængte kraftigt frem, blev tilbagetrækning bag Stochod hurtig nødvendig. Bivuak ved Ugly.

7. juli: Batterierne beskyder Gruziatyn og de fjendtlige fremrykkeveje fra teglværk Ugly. 3. og 4. Battr. rykker ved middagstid ud og går i stilling 2 km syd (3.) og vest (4.) for Kaschowka, observation ved Stochod. 9. Battr. observation øst for Stochod omgået af fjenden. Det lykkes Uffz. Kehlenbach og Holthaus at redde udrustningen. På eget initiativ underretter Gefr. Cremers det bayr. feltartilleri, holder tilbagegående østrigsk infanteri tilbage og fører tyske reserver frem til det truede sted. For sin tapperhed og initiativ blev Cemers forfremmet til underofficer og tildelt Jernkorsets I. Klasse. 9. Battr. rykkede om aftenen til skoven syd for Kaschowka.

8. juli: Natlig tilbagemarch over Welizk til Mielnica, hvor Battr. kl. 1000 for ordre til igen at rykke frem. 3. Battr. går i stilling syd for Shmudscha ved Dio. Rusche, 4. Battr. sydvest for Kuchary, 9. Battr. 2 km sydøst Welizk med stab ved 107. Inf.Div., der om aftenen når den nordlige bred af Stochod. Modstanderen har syd for Stochod indsat kænetgroppe – garde- og sibiriske korps – for at sikre erobringen af Kowel.

9. juli: Ringe ildgivning mod den efterfølgende fjende. 4. går i stilling 2 km længere mod nord. 9. Battr. observation vest for Janowka.

10. juni: 9. Battr. indsat mod russisk angreb ved Janowka. 4. Battr. forskyder om aftenen til Povorsfk, 22 km. Fra 10. juli bliver batterierne anvendt individuelt. Staben anvendes mest til føring af sammensatte artillerigrupper. Indtil den 24. juli er Major Bachmann forsat som stabsofficer Fußartl. ved Gruppe Bernhard. Stedfortrædende bataljonskommandør er Hptm. Köhler. Indtil 5. juli er staben underbragt i Padalowka, til den 24. i Welizk, herefter i skovbivuak nord for Shmudscha.

a). 3. Batteri med kolonne fra 11. juli til 31. august.

11. til 23. juli: Ringe ildaktivitet i stillingen, der fra 11. juli blev indtaget 4 km længere mod øst i skoven ved Sheliesniza. Observation vest for Padalowka og fra Hochstand ved Gut Porsk.

19. juli: Assisterer under succesfuld operation, hvor den østrigske 41. Div. fordriver russerne fra Stochod knæet. Ildvalsen blev bagfra trukket frem mod den fjendtlige linje. Den 19. i stilling 2½ km nordøst for Podliesje og skudt 120 skud. 24. juli: kl. 0200 forskydning til nye stilling syd for Popowitschi øst for vejen mod Kowel. Kl. 1700 videre fremrykning over Holoby til stilling 1 km nord for Misteczko. Observation vest for Stary Mosor, Prodsen til Bozydarowka. Ingen særlige begivenheder frem til den 29. juli.

30. juli til 30. august: I stilling 500 meter nordøst for Popowitschi i Senewka-skov. Rolig stillingskamp. Den 22. og 24. august mindre angrebsoperationer. Den 25. og 26. august bliver stillinger og prods-lejr beskudt, sidstnævnte herefter forlagt længere ind i skoven. Ud af stilling den 30. august.

31. August: March til banegården i Poginki. Kl. 1600 transport til det sydlige Ungarn.

March siden den 15. juni: 240 km.

Ammunitionsforbrug: 3.500 skud over 41 kampdage.

d) 4. Batteri med kolonne fra 11. juli til 2. september

11. juli: Battr. når over Mielnica—Myrin den sydlige indgang til Povorsk. Den er her klar til skud ved middagstid. Observation nord for Zajaczowka.

14. juli: Om eftermiddagen øst for Povorsk i ny stilling ved 11. bayr. Division.

15. juli til 9. august: Underlagt den østrigske 26. FeldArt. Brig. (Bustler). Forstyrrelsesild mod stillinger ved Hulewicze. Fra 28. juli stigende aktivitet i sammenhæng med den russiske offensiv.

Den 2. august får 1 pjece i stilling 2 km nordøst for banegård Povorsk.

10. til 22. august: Stilling 2 km nord for Cetkowka i Christy-skoven ved den østrigske 53. Div. Mål mellem Smolary og Zarzecze

23. til 26. august: Anstrengende march til bayr. Kav.Div. (Hauer) foran Toboly, 60 km. den 23. om aftenen over Kapitowka og Werchy, den 23. til Jajno, 25. Huta Borovienska, 26. middag skudklar 3½ nordvest for Toboly.

27. og 28. august: Angreb på det russiske brohoved med ringe resultat. Batteriet i stilling ved kirkegården. 313 skud forberedelse.¹⁾

29. august til 2. september: March til jernbanen, 60 km. Om aftenen en lang pause på grund af en sammenbrudt bro. 30. Jajno, 31. Werchy, 1. 9. Czeremofzno, 2. til banegård Hrywiatki vest for Povorfk på jernbanen Kowel—Kiew. Det østrigske korps stillede på begge de to side afsnit heste til rådighed.

March siden den 15. juni: 297 km.

Ammunitionsforbrug: 3.365 skud over 44 kampdage.

c) 9. Batteri med kolonne mellem 11. juli og 31. august

11. til 28. juli: Batteriet forbliver sydøst for Welizk. Daglige forstyrrelsesskydninger. den 19. 7 deltager som 3. Battr. uden at skifte stilling i angrebet på Stochod-knæet. den 28. juli forsvar mod angreb. Observationsofficer, Lt.d.R. Kriefe, erkendte tidligt den russiske fremrykning over Stochod og ledede en virksom beskydning.

29. juli: Forkortelse af fronten i Stochod-knæet. Battr. forskyder om aftenen til Prospektiva-skoven sydøst for Mielnica.

30. juli: Kl. 17 i stilling i Glina-skoven.

1. til 30. august: Den 1. august om morgenen i stilling 500 meter længere mod vest i skoven. den 1., 3. og 8 angriber russerne. Den 2. august ødelægger Hptm. Haenert den fjendtlige observation i kirketårnet i Selze. Den 8. går observationsmateriel midlertidigt tabt under et russisk indbrud. Den 11. august delangreb med 107. Div. Fra den 25. rolig stillingskamp.

31. august: March mod banegård Lubitow, 28 km. Eftermiddag transport.

March siden den 15.6. 195 km

Ammunitionsforbrug: 4.600 skud på 64 kampdage.

7. Hvil i Dinkovei (Slovenien)

5. til 21. september 1916

31. august til 4. september: Banetransport over Kowel—Cholm, 1. 9. Radom—Kjelce, 2.9. Oderberg—Teschen, 3.9. Budapest—Dombova, 4.9. Fünfkirchen—Essegg til Vinkovci. Hier underbringelse, 9. Battr. og Kol. i forstad Neudorf, hjemsted for württembergske Kolonisten. Køretøjer forbliver lastet. Bataljonen underlagt Heeresgruppe Mackensen.

6. og 7. september: 4. Battr og kolonne indtræffer.

5. til 21. september: Eksercer tjeneste, istandsættelse af udrustning og pleje af heste. God forståelse med befolkningen.

8. Felttoget mod Rumænien

21. september 1916 til 20. februar 1917

Situation: 9. Armee (v. Falkenhayn) befriede Siebenbüрге gennem sejren ved Hermannstadt (25. til 29. september) og Geisterwald (5. oktober) og ved Kronstadt (7. til 9. oktober) og overskred de transsylvanske alper i en sej fremtrængen langs pasvejene. Ved Szurduk-Passet tilkæmpede Gruppe Kühne sig adgang til Valakiet (11. til 14. november). Forfølgelsen efter sejren ved Targu Jiu (16. og 17. november) tvang rumænerne til at rømme de

¹⁾ Artilleri Kommandør var Oberst Bruchmüller, som med den succesfuld gentagelse af stormen på dette russiske brohoved ved Toboly den 3. april 1917, skabte grundlaget for den nye anvendelse af vores artilleri under angreb, og dermed samtidig for det tyske gennembrudsangreb 1918.

øvrige bjergpas. Ved Arges (1. til 5. december), blev de afgørende slået af 9. Armee og den 23. november ved Svistow over floden angribende Donau-Armee (Kosch). Fæstningen Bukarest måtte derfor opgives uden modstand. Den fortsatte offensiv mellem Donau og Alperne sluttede i begyndelsen af januar 1917 langs Sereth og Putna, efter at russiske forstærkninger havde forsøgt at danne en ny front ved Rimnicul Sarat og ved Focsani var mislykkedes under jule slagene.

21 og 22. september: Transport til Siebenbüрге over Szegedin—Großwardein—Klausenberg—Tövis.

23. september: Stab forskyder fra Banegård Blasendorf til Langenthal. Batl. tildeles 39. Res.Korps (v. Staabs).

24. september: Stab til Mikefzafza og 76. Ref.Div. (v. Elstermann). 3. og 9. Batr. udlosset i Blasendorf. 3. til Kl. Schelten, 9. til Langenthal. Her som overalt i Siebenbüрге er der rene, velholdte »saksiske« gårde med tysk sprog og sæder.

25. september: Fremrykning mod Hermannstadt. Stab til Stolzenburg. Bals. kommandør rekognoscerer ved Gr. Scheuern. 3. Batr. til den østrigske 51 Div. ved Salzurg, aften fortsat march og i stilling i den nordvestlige del af Hermannstadt. 4. Batr. udlosset i Mikeszasza og når Markt Schelten, 9. når Reußen. Hptm. Köhler forsat til Vestfronten som bataljonskommandør. Lt.d.R. Hersel overtager 3. for resten af krigen.

26. september: Første dag af slaget ved Hermannstadt. 3. beskyder fra kl. 10 fjendtligt infanteri ved Schellenberg og Ochsenreeg syd for Kis Torony og artl. øst for Moh. Observation på Kadet-skolen. 4. Batr. når Stolzenburg. 9. Batl. alarmeret kl. 0400 og går via Ober-Scheuern i stilling på vinbjerget øst for Altenberg, Observation ved Gregory-Warte. Bekæmpelse af artilleri syd for Baumgarten. Batr.kol. slutter sig til batterierne.

27. september: 9. Batr. ved daggry skudklar i den nordlige udkant af Hammersdorf. 3. og 9. Batr. bekæmper med succes artilleri ved Schellenberg og Moh, og ligeså et rumænsk modangreb kl. 18. En pjece fra 9. Batr. under Lt. Bingel sættes 3 km frem. 4. Batr. når kl. 0700 Gr. Scheuern og forbliver i reserve.

28. september: Den rumænske modstand langs fronten brydes. Alpekorpsset spærre Rotenturm-passet i ryggen på modstanderen. Batl.stab med bil frem til opklaring. 3. Batr. skifter stillinger over Schellenberg til Moh, hvor om aftenen går i bivuak. 4. Batr. når kl. 0615 Hammersdorf og går 2½ km sydøst herfor i stilling. Observaion i Gregory-Warte. Observation i Moh. fra kl. 1430 til 1600 står 4. Batr. klar ved Schellenberg og fra kl. 18 ved Moh. Går her i bivuak om aftenen. 9. Batr. først indsat øst for Dolmany, men når tidligt den sydlige udkant af Schellenberg, hvorfra den beskyder fra åbne stillinger tæt bag den forreste linje den rumænske bagtrop i dalen ved landsbyen Westen. Kl. 13 til Moh. Staben i alarmkvarter i Schellenberg. Vejret har hidtil være solrigt og varmt. Anerkendelse fra divisionskommandøren for den hurtigt stillingsindtagelse og skydninger.

29. september: March i divisionsramme til Talmasch ved indgangen til Rotenturm-passet. Batl. deltager i nedskydningen af et rumænsk fly.

30. september: Bataljonen når Felek i Alt-dalen. 3. Batl. i stilling ved kirkegården uden at skyde. Resten af bataljonen i alarmkvarter.

1. oktober: Hviledag. Et regnvejr begynder.

2. oktober: March fra kl. 0800 til kl. 20 med mange stop. Stab, 4. og kolonne til Also Utsa. Resten til Also Arpas.

4. oktober: Fra Fogaras til Marginen for foden af bjergene.

5. oktober: Slaget om Geisterwald. 76. Res.Div. vinder indgangen til passet ved Osinka og højderne vest for Persany. Støtte til angrebet fra stillinger i vestkanten af Bucsum. 3. Batr. senere i stilling ved Sarkaicza, hvorfra 384 skud. Observation ved siden af batteristillingen og fra Plesulberg syd for Osinka. Rumænsk angreb bryder sammen under bataljonens ild. Bykvarter i Bucsum.

6. oktober: Beskydning af den tilbagegående fjende fra den vestlige udkant af Osinka. 4. Batr. ødelægger et rumænsk batteri. Kl. 1300 march bag divisionen til 3 km før Almas Mezö. Bivuak i regn på den smalle pasvej.

7. oktober: Fjenden spærre udgangen fra passet. 3. Batr. på passet (763 meter), 9. Batr. ved svinget 2 km syd for Almas Mezö. Succesfuld beskydning af marshkolonne og batterier. 4. Batr. forblev på vejen. Bataljonen i bivuak. Exz. v. Staabs udtaler sin anerkendelse af bataljonens kampindsats.

b) kampen om Törzburger-Pas

8. oktober: Bataljonen går kl. 10 i stilling ved Otohan. Observation på Miscelului (823 m). Beskydning af Törzburger pasvejen, der kl. 1600 angribes.

9. oktober: 3. Batr. skyder ikke. 4. Batr. har særlig opgave (se afsnit e). 9. Batr. rykker til Roseau, uden her at komme til skydning.

10. til 13. oktober: Kamp om de befæstede pashøjder, hvorfra rumænerne rykker tilbage den 10. 3. og 9. Batr. går i stilling vej vejgaflen i Alsomoecz. Observation på Højde 1048. Forsvar mod rumænsk modangreb. Bataljonen

adjutant, Lt. Heckert, faldt den 11. oktober på Højde 832 nordvest for Alsomoecz. Efterfølger er Lt. Dinkier. Kommandoen over Törzburger passet overtages af Genlt. v. Morgen (I. Res.Korps).

14. oktober: De fjendtlige stillinger bringes til fald gennem en omgående bevægelse af en østrigsk bjergbrigade. Fjenden falder tilbage efter sprængning af vejene. Bataljonen (minus 4. Battr.) når passet (1272 m) Bivuak i ungarske toldbygninger. Staben forud til Podul Dambovitii.

15. oktober: Bataljonen tilbagelægger uden uheld den stejle, delvist sprængte pasvej og går kl. 1500 i stilling med 3. Battr. nord og 9. Battr. syd for Rucar. Under gennemmarch af Rucar blev 9. Battr. beskydt af fjendtligt artilleri. Bataljonen lægger vejgavlen syd for Dragoslavele under ild

16. oktober: Rumænerne falder tilbage. Ved middagstid beskydning af Magurei (1210 m) fra stillinger nord for Dragoslavele.

17. oktober til 28. november: Pause i operationerne ved Dragoslaoele. Dårligt vejr i bjergene. Forsyningsvanskeligheder og stærke rumænske stillinger, særligt ved Mateias, tvinger I. Res.Korps til at indstille operationerne. Bataljonen gik den 20. oktober i stilling med 3. og 9. Battr. syd for Dragoslavele øst for vejen mod Lunca Garlei. 3. Battr. observation på Clabucetu (1375) og Magurei, hvor Vizefeldwebel Förster falder den 10. november, 9. Battr. observation på Højde 1411. 4. Battr. ankommer den 29. oktober og går i stilling sydvest for Dragoslavele. Observation på Højde 1068. Batl. Stab i Dragoslavele. Materieltransporter til observationssteder sker med pakdyr. Mål: infanteri på Mateias og højderne nordøst for Slobozia, artilleri ved Campolung, Leresti, Mah Scheiul, Boinesti, Stoinesti og Piatra, Forstyrrelsesild mod Badeanca-dalen. Rumænsk artilleri beskyder hyppigt dalvejen og Dragoslavele. 3. og 9. Battr. lejre lægges derfor den 14. november tilbage til Rucar og den 18. november til prodser-lejren. Vejret i højderne var grimt, i dalen mildere. Fra den 15. til den 19. november snevejr og frost.

3. november: Ankomst af 31 mand erstatningspersonel.

6. november: Major Bachmann forsættes til 5. Armee som regimentskommandør. Hptm. Heydemann fra 7./Fußartl.Regt. 7 overtager kommandoen over bataljonen den 10. november.

c) 4. Battr. i Predeal-passet fra 9. til 29. oktober.

9. oktober: 4. Battr. rykker over Othohan—Rosenau til Vidombak-dalen efter beskydning fra Predeal. Om aftenen bivuak ved Schleife.

10. oktober: March over Kronstadt til Zernendors til Res.Korps (v. Staabs).

11. til 18. oktober: Stillinger 1200 meter syd for Maraiahof i Tomöser (Predeal) passet. Observation på Højde 1076 ved Tomös. Mål ved Predeal.

16. oktober: Aften indtages stillinger sydøst for banegård Tomös.

17. oktober: Støtte til angreb fra den østrigske 51. Div.

18. oktober: Beskydning af Højde 1523 øst for pasvejen fra nye stillinger i den sydlige udkant af Felfötomös

21. oktober: Afløsning fra 8./Fußartl.Regt. 7 (Roch). Afmarch over Kronstadt til Neustadt.

22. oktober: March til Ujtohan ved Törzburger Passet.

23. og 24. oktober: Beskyder fra Bidombak-dalen Tetifoy vest for Predeal den 23. med 1 pjeces og den 24. med to.

25. oktober: Til Rosenau i hvil indtil den 26. oktober.

27. til 29. oktober: March over Ujtohan (27.) – pas-højden (28.) til bataljonen den 29. oktober. Eftermiddag i stilling sydvest for Dragoslavele.

d) Fremrykning gennem Valakiet til Foscani.

29. november: Rumænerne, hvis ryg trues fra vest af Alpe-korpsen, rømmer deres stillinger i løbet af natten. Bataljonen forbliver klar til indsættelse frem til kl. 17, hvorefter den rykker frem i regn sammen med 12. bayr. Inf.Div. (huller) mod Namaesti.

30. november til 2. december: Bivuak ved Sustanesti. Bataljonen er placeret i den bageste del af divisionen, og kan som følge af trafikproblemer i passet ikke rykke frem.

3. december: Divisionen tager Targoviste. 3. og 9. Batteri rykker aftenen fra pasindgangen ved Boteni og når Valeni. Resten af bataljonen til Stoenefti. Natmarch til bivuakområder: Stab i Runcea, 4. Valeni, Battr.Kol. ved Stoenefti.

4. december: Fortsat march. Stab, 3. og 9. til Gheboeni, 4. Voinssti, 3. og 9. Kol. Runceasa, 4. Kol. Jzvorele. Floden Dambovitza vadet.

5. december: Div. tilkæmper sig Prahova-Afsnit. Batl. når med Stab, 3. og 9. Secueni, 4. med Kol. Targoviste, 3. og 9. Kol. Prisaca. Aften regn.

6. december: Indtagelsen af Bukarest. Div. erobrer Ploesti. Stab bryder op med 9. Battr. kl. 0400 og for kontakt til divisionen Darmanesti. 9. ikke mere indsat foran Ploesti. Indkvartering Stab, 3. og 9. Darmanesti, Resten nåede kun til Secueni. Mange olietanke brænder ved Ploesti.

7. og 8. december: Batl. samles frem til den 8. december efter Ploesti.

9. december: Hviledag.

10. og 11. december: 12. bayr. Div i kamp foran Mizil. Batl. bryder tidligt op den 10. Opklaring under kraftige ildoverfald. I stilling øst for Loloiasca. Beskydning af de rumænske stillinger foran Mizil. Den 11. regn og tåge. Indkvartering ved Loloiasca.

12. december: Fjenden gået tilbage i løbet af natten. Forfølgelse over Mizil, hvor vejbroen er ødelagt. Vanskelig passage via jernbanebroen. Stab, 3. og 9. med Kol. Satucul, 4. med Kol. Mizil. Dagregn. 76. Res.Div. afløser den bayr. division. Indbringning af de første russiske krigsfanger.

13. december: Før marchstart bekendtgøres det tyske fredsforslag. Fremrykning i tåge. Forfølgelse standser ved Lipia. 9. Battr. over jernbanebroen syd, resten nord over Saringa-Wilcele, da vejbroer er ødelagt. Underbringelse i Dara. Russisk artilleri beskyder om aftenen banegård Monteor. Erobring af et forplejningstog.

14. december: Bataljon går ved dag gry i stilling syd for Atirnati. Observation ved landsted nær Orgradile. 4. Battr. ved Merei. Ildforberedelse mod vest kanten af Lipia med 310 skud. Angrebet går i stå. Gunstigt vejr.

15. december: Fjenden tvunget til tilbagetrækning på grund af Alpen-korpsets omgåelse. Batl. når ved middagstid frem til Buzau. Indkvartering i kasernen i byens vestlige udkant.

16. til 20. december: Pause i operationerne. Opklaring mod stærke russiske stillinger 8 km foran Rimnicul Sarat. Trænet trækkes for en stor dels vedkommende af okser. Enhederne lever af landet og er rigeligt forplejet. Hestene får kun majsføder.

21. december: Stillingsindtagelse ved Fundeni kirke. 3. Battr. observation på Højde 448 ved Zarnesti. Stab, 4. og 9. Battr. på Højde 349 2 km vest for Vadul Sorescilor.

22. til 27. december: Juleaften slaget ved Rimnicul Sarat.

22. december: Russernes fremskudte stillinger erobres.

23. december: Bekæmpelse af russisk artilleri ved Odaia Sutut med flyobservation. Lt. Heymann fra Fußartl.Regt. 9 som observatør.

24. december: Angreb på hovedstillingen mislykkes. Højde 317 erobres. Om aftenen fejres julen i ildstillingerne.

25. december: Ingen kampaktivitet. Supplering af ammunition til det fortsatte angreb. 36 mand erstatninger ankommer.

26. december: De russiske stillinger gennembrydes af 89. Inf.Div. (Melms). Skydninger med godt resultat af batterierne, særligt om eftermiddagen mod den tilbagegående modstander. Om aftenen passerer 4.000 fanger forbi ildstillingerne.

27. december: Forfølgelse og indtagelse af Rimnicul Sarat. 3. Battr. går i stilling ved Odaia Sutut, 9 Battr. ved Fundeni, uden at komme til ildåbning. Stab og 4. Grebanul, 3. Daramati, 9. Fundeni. Siden den 22. december skudt 12.867 skud. Gunstigt vejr. 4. Battr. sikre om natten udgangen fra landsbyen, da forsprængte rumænske enheder stadig opholder sig i skovområderne nord for Grebanul.

28. december: Kort fremrykning. Kampe med russiske bagtrop øst for Rimnicul Sarat. Ildstilling i den nordlige udkant. Observation på kasernen. Angreb fra 76. Res.Div. blev afslået.

29. december: Fjenden har i løbet af natten indtaget nye stillinger i Obrejita afsnittet. Ildstillinger ved middagstid sydøst for Slobozia. Observation på halmstakke. Heste om aftenen til Rimnicul Sarat

30. december: De fortsatte angreb uden resultat.

31. december: Ved dag gry lykkes et indbrud. Forfølgelse i silende regn. Ålinjen ved Obrejita krydses. Indkvartering i Sihlele.

1917

1. januar: Den første ordre til forskydning tilbagekaldes efter i længere tid at have været klar. Ved middagstid fremrykning over Plaginesti til Popesci hvor underbringes. Konstruktion af en overgang over åen ved siden af den ødelagte vejbro. Regnvejr.

2. til 7. januar: Kampe om de russiske feltstillinger foran Focsani.

2. januar: Kl. 0300 march over Urechesti. Overgang over marsken sammen med 89 Inf.Div. Ildstillinger langs hovedvejen. Fra middag livlig skydning mod stillinger ved Golesci. Observation i Baganaua-skoven. Landsbykvarter i Urechesti.

3. januar: March til Bontesti sammen med 12. bayr. Div.

4. januar: Opklaring ved Faraonele. Om eftermiddagen fremrykning til kirken i Dalhautu. Stejle, dårlige og overbelastede veje.

5. januar: Batl. klar kl. 0900 i den nordlige kant af Faraonele. Observation ved Mileuvul, hvor Vizefeldwebel Hundt (3.) såres alvorligt. Tåge og regn.

6. januar: Indskydning og rolige ødelæggelsesskydninger.

7. januar: Succesfuld storm over Milcovul efter en kort virkningsskydning. Talrige fanger. Snefygning.

8. januar: Bataljonen krydser Milcovul. Indkvartering i Botesti.

9. januar: Kl. 0300 start march over Focsani mod nordøst. Stilling ved det sprængte Fort 7 øst for Petresti. Middag march mod Presistanu på Putna. Stilling syd for landsbyen. Underbringelse i Focsani. Ingen skydning. Offensiven indstilles langs Sereth og Putna.

Marchstrækning siden 23. september: 595 km. 4. Battr. 700 km

Ammunitionsforbrug: 6.962 skud over 52 kampdage.

Tab: 1 officer, 3 mand døde, 11 såret.

Jernkors I. Kl. Hptm. Haenert (9.).

e) Stillingskamp ved Focsani – 10. januar til 16. februar.

13. januar: Underbringelse i pioner-kasernen i Focsani. 3. og 9. Kolonne i Panticesti.

14. januar: 76. Res.Div. forsøger forgæves at fjerne modstanderen fra Negra-skoven ved Ciuslea for at bringe fronten frem til Sereth. Batteriernes ildforberedelse fra stillinger, indtaget den 11. januar ved Venatori og det sprængte Mellemværk 9. Observation ved Pareipani

18. januar: Battr. går i faste stillinger, 3. ved Venatori, 4. og 9. på begge sider af vejen Focsani – Faurei nord for ringvejen. Observation på hochstande. Rolig stillingskamp. Frem til den 16. februar kun 5 kampdage.

19. januar: Det sætter ind med snestorme og streng kulde.

27. januar: Gudstjeneste og parade foran rådhuset i Focsani i 20° frost. Detachment fra bataljonen deltager.

4. februar: Batterierne modtager en 3. pjece med mandskab gennem afgivelser fra I./9 fra Buzau og fra III./7.

15. februar: Marchbefaling. 4. Battr. rykker om aftenen ud af stilling.

16. til 18. februar: 90 km march i klart frostvejr ad snedækkede vejen til underbringelse vest for Buzau. Kvarterer i Slobozia og Timboesti den 16. for Stab og 4. Battr. med Kol, og den 17. for 3. og 9. mit Kol. Den 17. februar for stab og 4. Battr. med kolonne i Fundeni og Zarnesti og for 3. og 9. Battr. den 18. februar.

19. februar: Indkvartering: Stab og 9. Kol. Stilpul, 3. og 9. Dara, 4. Merei, 3. og 4. Kol. ved batteriet.

Ammunitionsforbrug: 300 skud

Jernkors I. Klasse: Lt.d.R. Hertel (3.).

9. Kamp om Maison de Champagne Ferme

20. februar til 12. april 1917

Situation: I det østlige Champagne generobrede vand franskmændene den 7. marts en del af det område, de havde mistet den 15. februar syd for Ripont ved Maisons de Champagne Ferme. Yderligere angreb frem til den 12. marts mislykkedes. Det tyske modangreb den 28. marts (II./9) genoprettede igen den tidligere frontlinje.

20. og 21. februar: Stab og batterier transport fra banegård Monteor vest for Buzau. Rensning i Ploesti. Transportrute: Stab og 9. Batterie den 22. Bukarest—Pitesti, 23. Hermannstadt, 24. Arad, 25. Bekes Szaba, 26. Budapest, 27. Wien, 28. Salzburg. kl. 0300 ankomst til Rosenheim. 36 timers pause til sanering og til motionering af heste. den 1. marts aften fortsat transport over München, 2. Ulm—Germersheim, 3. Saarbrücken—Diedenhofen, 4. Sedan—Rethel. Formiddag losning i Le Châtelet. 2.565 km.

3. og 4. Batterie transport gik over Severin—Temesvar—Szegedin—Marburg- Salzburg. 4. Batterie nåede frem den 2. og 3. marts. Underbringelse: Stab og 3. i st. Loup, 4. og 9. Avanyon.

Batterie kolonner rykkede under Rittm. d.L. Pongs den 21. februar til Mizil og den 22. til Ploesti, 60 km. Herfra en kort banetransport den 24. til Comarnie. den 25. og 26. februar march bar I/9's kolonner over det snedækkede Predeal-pas (1.040 m) til Kronstadt, 60 km. Undervejs underbringelse i Azuga. I Sinaia blev der lastet ammunition. Meget vanskelig nedstigning med de tunge køretøjer ad de isglatte bjergveje. På forslag fra Utffz. Mütter (4. kol.) blev vognene styret og bremset med langs stænger. Banetransport fra Bot Valu den 1. marts. Indladning om natten i snestorm og kulde.

5. og 6. marts: Hviledage. Bataljonskommandør rekognoscerer for indsats foran Reims ved Vitry og Caurel. 28 mand erstatningspersonel ankommer.

7. marts: Kraftig kanontorden fra sydøst. Efter middag march i snestorm til banegård Rethel og le Châtelet (3.). Aften og nat lastet bataljonen.

8. marts: Banetransport over Amagne—Vouziers til 26. Res. Korps (v. Hügel), 52. Res.Div. (v. Borries). Stab og 4. Battr. morgen i Ardeuil, 3. og 9. losset i St. Morel. 4. Battr. går straks i stilling i »Russenschlucht« syd for Manre. Her er også stabens kommandostation. 3. Battr. rykker aften i stilling syd for »Paderborner Schlucht« 800 meter sydvest for Gratreuil, hvorunder der var tab. 3. Battr. observation på Isberg-Højden, 4. og 9. Battr. på Pavillon bakken. Fremskudt observation i »Ditfurth-Tunnel« syd for Ripont. Bataljonen underlagt Regt. Zühlendorf fra 52. Res.Div. Underbringelse: stab (2. staffel), 4. og 9. Battr. i St. Morel, 4. fra den 15. marts i Sugny. 3. Battr. i skovlejr ved Brieres.

9. marts: Battr. kolonnerne ankommer. Underbringelse med batterierne.

9. marts – 12. april: Forsvar og standsning af fjendtlige angreb. Daglig livlig skydning. Mål foran Champagne Ferme, Allonge- og Hessen-slugterne. Forberedelser til modangrebet den 28. marts. Vedvarende omfattende fjendtlige kontrabatteriskydninger. Koldt regnfuldt vejr går perioden meget presset. Mun.Kol. har et meget vanskeligt arbejde ved nattetide i det ødelagte landskab, særligt kolonnerne Pongs og Specke.

14. marts: Staben afløses af Batls.Stab 98 (Seidel).

18. marts: Staben overtager Artillerigruppe Sydvest for Sechault. Kommandostation i »Seyfried-lager«.

20. marts: Bataljonen modtager 100 nye mænd, overvejende af Årgang 1898.

28. marts: Succesfuldt modangreb ved Maisons de Champagne Ferme. Bataillon indsat fra kl. 0525 med virkningsskydning, senere afspærringsskydninger til ind i natten. 1.022 skud anvendt.

29. og 30. marts: Spærreskydning med 2.000 skud under hyppige fjendtlige modangreb.

31. marts: Hptm. Haenert overtager kommandoen over bataljonen efter den syge bataljonskommandør.

1. april: Bataljonen modtager 90 erstatningsheste af svensk opdræt.

11. april: 4. og 9. Battr. går inden daggry ud af stillinger. Om eftermiddagen transport af 9. Battr. fra Savigny, Stab og 4. fra St. Morel til Bazancourt og 1. Arme (v. Below).

12. april: 3. Battr. rykker kl. 0300 ud af stilling og marcherer over Semide til St. Clement, hvor de om natten beskydes.

Ammunitionsforbrug: 7.583 skud

Tab: 3 mand død, 8 såret.

10. Dobbeltslag Aisne-Champagne

12. april til 2. juni 1917

Situation. I det vestlige Champagne fulgte den 17. april over en bredde på 20 km fra Prunay til Auberive, det første storangreb, der kun pressede de tyske linjer tilbage til syd skråning af højderne ved Moronvilleres. Lige så resultatløs blev et yderligere delangreb den 18.-20. april og endnu et gennembrudsforsøg over en bred front den 30. april og 4. maj. Derimod satte modstanderen sig den 20. maj i besiddelse af Cornillet og bakkerne, hvor han også den 25. opnåede terræn. Et succesfuldt tysk modangreb den 27. maj mod Pöhl- og Hochberg afsluttede infanterikampen. Modstanderen indstillede yderligere angreb. Om begivenhederne i Artois og langs Aisne, se side 29

12. april: Stab, 4. og 9. Batl morgen losset i Bazancourt, Bivuak i skoven nord for Isles. Om aften i stilling 3 km sydøst for Pomacle.

13. april: Bataljons kommandostation i Bazancourt. 9. Battr. observation i Fort Vitry. 3. Battr. forbliver udenfor bataljonsramme og rykker ved middagstid i stilling i den sydlige del af St. Souplet, observation på Højde 187.

14. april: 4. og 9. Battr. forskyder i dagslys under fjendtlig beskydning fra stillinger ved Pomacle til Heutrêgville, 15 km. I stilling i løbet af natten: 4. Battr. 800 meter nord for Nauroy i udbyggede stillinger, 9. Battr. sydøst for Divisionsberg ved Epoye. Bivuak: stab, 4 og 9. Battr. langs vejen Heutregville—Aussonce, 3. Battr. mellem la Neuville og Cauroy. Bail, er underlagt Gruppe »Prosnes«, III. Armeekorps (v. Lüttwitz).

Bataljonen stod her i ugevis i hårde kampe. Kontinuerlige egne skydninger forhindrede udbygningen af dækninger. Kun ved at samle al deres energi og med dødsforagtende standhaftighed, lykkedes det dem at holde stand under kraftig granatbeskydning, og på trods af betydelige tab. Bataljonens heroiske ånd overlevede selv de enorme krav i denne kampperiode, især for 3. Battl., hvor tiden fra den 26. april var den vanskeligste under krigen.

15. og 16. april: Primært artilleribekæmpelse. 3. Battr. heftigt beskudt. Observation 4. og 9. Battr. indrettet på Cornillet. Kommandostation i 9. Battr. ildstilling.

17. april: Fransk angreb. De fjendtlige udgangsstillinger blev fra kl. 0500 lagt under en virksom virkningskydning.

18. april: Bataljons kommandostation forlægges 500 meter øst for Warshawa Ferme. 3 og 4. Battr. har tab i mandskab og materiel til fjendtlig beskydning. Lt.d.R. Bongartz faldt, Lt.d.R. Staaden hårdt såret (4.).

19. april: Lt. Dinker falder ved St. Souplet under 3. Battr. stillingsskifte til Pont Faverge. 9. Battr. indsættes i forsvar mod angreb. Bivuakker (undtagen 3. Batteri) forlægges til bevoksning 1½ km sydvest for la Neuville.

20. april: 3. Battr. morgen i stilling ved Frankenwald øst for vejen til la Neuville. Livlig ildaktivitet. 3. Battr. bivuak vest for Merland Ferme.

22. april: 4. Battr. rykker om morgenen i stilling i »Haubitzenschlucht« nordøst for Nauroy. 9. indretter observation på Divisionsberg.

24. april: Rittm. d.L. Pongs overtager Gruppe-ammunitionsdepotet ved Aussonce.

26. april: 3. Battr. går i stilling i »Rheinlager« 300 meter vest for vejen mod Nauroy, hvor den over en måned holder ud under de hårdeste kamphandlinger, og samtidig yder en strålende modstand. Det store forbrug af ammunition er betegnende for de veltjente føres og mandskabs handlekraft.

27. april: Hptm. Haenert såres ved kommandostationen ved Epoye. Lt. og adjutant Birger falder. Lt. Thiemer (4.) såres på Cornillet som Artilleri forbindelsesofficer. Der er ligeledes næsten daglige tab blandt besætningerne.

29. april: 3. Battr. observation på Cornillet ved I/Inf.Regt. 52 under mineild. Observationsmateriel går tabt. Major Kalau von Hofe (I/52), forsvarer af Douaumont i maj 1916, falder. Oblt. Ziegler (4.) såres let i Prodserlejen. Bivuak forlægges til romerlejen vest for Aussonce. 3. nordøst for Aussonce.

30. april: Fornyet forsvarssucces. Hård kampdag for bataljonen. På trods for de forudgående anstrengelser og betydelige tab, lykkedes det Lt.d.R. Hertel med kun to pjecer i 3. Battr. at skyde en rekord på 514 skud.

1. til 31. maj: Dele af staben ved III/bayr. 2 (Bruhn) og III/11 (Polzin) indsættes. Artillerikampen bliver endnu hårdere. Angrebsforberedelse ofte med daglang virkningsskydning mod vore batterier, der kraftigt svarer igen og ligeledes beskyder fjendtligt infanteri på Cornillet og Hochberg. Ilddisciplinen hos det knapt uddannede mandskab af Årgang 98 består den hårde prøve takket være eksemplet af hengivelse og tapperhed fra batteri-officererne, frem for alle Lt.d.R. Schirp, der siden den 29. april fører 4. Battr., og Vizefeldwebel Pahnke, 9. Battr.

Ligesom batteribesætningerne beviser deres frygtløse udholdenhed under beskydning, giver de også alt, hvad de har af fysisk styrke. Den daglige ildkamp med det store ammunitionsforbrug er for de unge mænd i det varme vejr yderst anstrengende. Den hyppige udskiftning af beskadigede pjecer og supplering af ammunition er også vanskelige og resulterer i store tab.

3. maj: Lt.d.R. Kuth overtager føring af 9. Battr. fra den syge Lt.d.R. Kriese. Bataljonen disponerer nu kun over 3 artilleriofficerer ved batterierne. Fähnrich Bremme bliver bataljonsadjutant. Samtlige 9. Battr. pjecer beskadiget af fjendtlig ild. Battr. indtil den 8. maj ikke indsatsklar.

6. maj: Major Trepper (tidligere III./9) fra Krigsministeriet besigtiger bataljonens ødelagte pjecer i artilleriværkstedet i Juniville.

7. maj: Rittm. d.L. Prongs forsat til Parkkommando 13. Feldw.Lt. Tackmann overtager føring af 4. Kolonne.

8. maj: 9. Battr. forskyder aften til nye stillinger 900 meter nordvest for Divisionsberg.

20. maj: Sidste storangreb. Cornillet går tabt. Kraftig beskydning af batterierne, ved 3. Battr. også med gas. Alligevel en kraftig gengældelse. 9. Battr. telefoncentral ødelagt. Bataljonen modtager 30 mand erstatning og igen 27 den 30. maj.

23. maj: 1. del af staben forskyder til skovstykke nordøst ro Epoye.

24. maj: Hptm. Heydemann overtager igen kommandoen over bataljonen.

26. maj: 3. Battr. beskydes med 28-cm kalibre.

27. maj: Pinsesøndag. 3. Battr. støtter tysk angreb mod Keilberg med 336 skud. 9. Battr. bekæmpet af tre fjendtlige batterier. Endnu engang beskadigelse af to pjecer.

28. maj: Staben overtager artilleri undergruppe. Kommandostation syd for Warschau Ferme. 9. Batr. i hvil undtagen 1 pjece.

31. maj: Støtte af angreb mod Keilberg med 51. Res.Div. (Balck).

2. juni: Battr. går i hvil i skovlejren ved Aussonce.

Ammunitionsforbrug: 15.330 skud, heraf 3. Battr. 7.250.

Tab: 3 officerer død, 4 såret. 14 mand død, 65 såret.

Jernkors I. Kl.: Wachtm. Pieper (4. Kol.).

11. Stillingskamp i Vestchampagne

2. juni til 20. oktober 1917

Situation: Englænderne brød den 7. juni ind i Wytschaete-buen og åbnede den 31. juli slaget i Flandern, mens franskmændene på nordfronten af Verdun mellem den 21. og 26. august vandt terræn. I det vestlige Champagne døde artillerikampen efterhånden ud frem til begyndelsen af august. Den 14. juli angreb fjenden den nordlige skråning af højderne ved Moronvillers. I øst iværksatte russerne juli-offensiv i Galicien, hvorefter tyskerne gennembrød linjen ved Zloczow og befriede Galicien. I september blev Rigas erobret, i oktober de baltiske øer under medvirken af den tyske flåde.

2. til 9. juni: Batterier i hvil. Stab i kommandostation syd Warschau Ferme ved Epoye.

9. juni: Batterierne går i stilling: 3. Battr. på Cäsar-højderne sydøst for Pont Faverger, 4. Battr. i de gamle stillinger ved Haubitzer-slugten, 9. Battr. i Maschinengewehr-skoven nord for 4. Batr. 4. og 9 Battr. beholder disse stillinger til miden af oktober, 3. Battr. indtil den 26. august. Ivrig bygning af dækninger forhindrer alvorlige tab på trods af hyppige fjendtlige beskydninger. Hver stilling blev i løbet af månederne belagt med mindst 10.000 skud. Juni og juli bragte også mange kraftige kampdage. Så vandt det tyske artilleri mærkbar overhånd. 3. Battr. observation på Adolf-Højder og øst for Suippes ved St. Martin, 4. og 9. Battr. på »Hunsrück« nord for Nauroy, 9. Battr. fra den 8. juli også på Hochberg.

14. juni: 3. Battr. forskyder til lejren i skoven nord for la Neuville.

15. juni: Staben overtager Artilleri-Gruppe »Oppeln« øst for Pont Faverger på den sydlige side af Suippes.

21. juni: Angrebsoperation »Klein-Prag« med 7. Res.Div. (Schwerin) bringer det meste af toppen på Köhlberg tilbage på tyske hænder.

5. juli: Ankomst af 24 mand erstatning. Igen 30 mand den 1. august.

9. juli: Oblt.d.R. Krause overtager føring af 4. Battr. Lt.d.R. Köpf overtager 9. Battr.

14. juli: Forsvarskamp med stærk beskydning af batterierne. Lt.d.R. Krüger (9.) såres. For at gøre det muligt at afløse batteribesætningerne, blev der kontinuerligt tilkommanderet 6 mand fra hver af kolonnerne.

31. juli: Forstærkning af battr. kolonner fra 8 til 12 ammunitionsvogne. Desuden med hver 12 mand og den 23. august med hver 21 heste.

5. august: Oblt. Ziegler (Oskar) overtager igen 4. Battr.

11. august: Lt.d.R. Schnepfer (Drag. 7) bliver fører for 4. Kolonne.

23. august: 4. Battr. bringer 1 pjece frem til den nordlige stilling ved Zähringer-slugten.

26. august: 3. Battr. trækkes ud af stillinger på Cäsar-højderne

28. august: 3. Battr. med kolonne forskyder til Warmeriville og er aften indsatsklar 2 km nordøst for Nogent l'Abesse. Observation 500 meter vest for Cornelles Ferme og i Fort Nogent.

6. september til 15. oktober: Bataljonskommandør kommanderet som lærer til 1. Armee skydeskole. Stab fra 17. til 23. september i hvil, til 13. oktober ved kommando R.2 Stilling (Hptm. Köring).

10. september: 3. Battr. med 1 pjece i stilling langs vejen Berru-Reims. 3. Battr. beskyder i september fjendtligt artilleri i og omkring Reims.

7. oktober: Orientering af battariføre fra 4. og 9. Battr. i Brimont, hvor der forventes et angreb.

14. oktober: 9. Battr. forskyder til lejren ved Assonce.

16. oktober: 9. Battr. indlades om aftenen i Juniville mod Hirson

17. oktober: 4. Battr. trækkes ud af stilling. 9. Battr. med kolonne kommer i kvarter i Mondrepais ved Hirson.

18. oktober: 3. Battr. samlet aften i Warmeriville, efter at der fra den 16. hver aften var trukket en pjece tilbage.
19. oktober: Stab og 4. Battr. med kolonne om aftenen indladet i Neuflize og Juniville
20. oktober: 3. Battr. om aftenen transporteret fra le Chatelet.
 Ammunitionsforbrug: 13.411 skud (fra den 15. august) kun 984)
 Tab: 1 officer såret, 5 mand døde, 31 såret, 1 savnet.
 6 Jernkors I. Kl.: Rittm. d.L. Pongs (4. Kol.), Lts.d.R. Kuth (3.), Schirp (4.), Kriebe (9.), Vfw. Langner (3.)
 und Pahnke (9.).

12. Hvil og uddannelse ved Hirson

20. oktober til 14. november 1917

Situation: I oktober nåede slaget i Flandern sit højdepunkt. Den 22. oktober brød franskmændene ind i Lafaux-hjørnet nord for Soissons. Herefter rømning af Chemin des Dames frem til den 2. november.

20. oktober: Stab og 4. Batt. når over Rethel – Liart – Hirson til Anor. En kort march til Mondrepuis. Battr. underlægges kommando af Fußartillerie-skydeplads Hirson (Illing).

21. oktober til 14. november: 3. Battr. ankom om morgenen. Istandsættelse af pjecer og køretøjer i Hirson. Supplering og pleje af hestene. Udlevering af nye uniformer. Praktisk tjeneste og undervisning. Vejret regnfuldt.

10. november: 3. Battr. afholde sportsfest.

13. I stilling og i reserve ved Laon

15. november 1917 til 5. maj 1918

Situation: Rolig stillingskamp på den nye front nord for Ailette. Det engelske indbrud under kampvognsslaget ved Cambrai den 20. november blev fulgt af et sejrrikt tysk modangreb den 20. Fra den 24. oktober tysk-østrigsk succes fra Isonzo til Piave. Med Rusland og Rumænien blev der i december indgået våbenstilstand. Englænderne erobrede frem til midten af december det sydlige Palæstina med Jerusalem.

Den 31. marts 1918 begyndte det »store slag i Frankrig«.

15. november: Banetransport fra Hirson over Marle til Athies ved Laon og 7. Armee (v. Boehn). Underbringelse: Stab i Laon, 3. Battr. i Semilly, 4. i Barenton Bugny, Bataljonen var underlagt Gruppe Vailly (v. Larisch).

16. november: Stab, 3. og 4. Battr. hviledag. 9. Battr. losses i Athies. Indkvartering i Skovløber-lejren ved Samoussy.

17. november: 3. Battr. går i stilling med en pjece 1 km sydøst for Royaucourt syd for Laniscourt, 9. Battr. om aftenen nord for Chaumont Ferme på vejen mod Montberault. Herunder tab. Stab og 4. Battr. opklarer ved Laval.

18. november: Stab etablerer kommandostation ved ruinerne af Chateau Corneil syd for Leuilly. 4. Battr. i stilling 1 km nordvest for Laval. 3. Battr. observation ved Chaillevois, 4. øst for Urcel, 9. øst for Chateau Presles.

20. november: Prodser fra 9. Battr. underbringes i Athies.

20. til 30. november: Ringe kampaktivitet. Ammunitionsforbrug 1.265 skud. 3. og 4. Battr. flere gange under beskydning. 4. Rykker den 26. november i alarmberedskab i kvarter, stab og 3. Battr. den 28., 9. Battr. den 30, til mulig transport til 2. Armee ved Cambrai. Ophæves den 30. november om aftenen.

1. til 19. december: Bataljon i reserve nordøst for Laon. Indkvartering: Stab og 3. Battr. Dercy, 4. som hidtil, 9. Toulis. Kol. ved batterier. Uddannelses-tjeneste og rekognoscering af Hundings-stillingen. Feltøvelser med 3. Batteri den 14. december ved Dercy og Cohartille, med 4. Battr. den 11. december ved Barenton-sur-Serre og for 9. Battr. den 17. december ved Froidmont.

18. december: Stab og batterifører til fronten for orientering.

20. december: 3. Battr. rykker i bivak nord for Cerny-les-Bucy. 4. Battr. rykker i tidligere stillinger ved Laval.

21. december: Staben indretter kommandostation i skovslugten øst for Presles-et-Thierry med 2. Staffel i skovløberlejren Samoussy. 3. Battr. går i stilling sydøst for Chateau Roger efter en vanskelig fremrykning. Observation øst for Chaillevois. 9. Battr. rykke frem Toulis til dens tidligere stillinger ved Chaumont Ferme, og bliver alene underlagt staben. 3. og 4. Battr. en anden division. Kamphandlinger den følgende måned var ringe.

Foruroligelsesskydninger og enkelte kontrabatteriskydninger. Fra midten af marts livlig ildkamp. Hyppig fjendtlig beskydning af 4. og 9. Battr. fra februar. 4. Battr. forlægger derfor hovedstillingen til Royaucourt, 9. Battr. den 15. marts til kanten af højderne ved Novion, For at forvirre fjenden blev der næste dagligt mellem den 7. og 21. marts med en pjece skudt fra forskellige stillinger. 4. Battr. efterlod denne pjece ved Bonne-Fontaine vest for Montarcene.

25. december: Med sin kolonne underbringes 4. Battr. i Chambry.

1918

5. januar: Stab tilbage i skovløber-lejren. Kommandør bortkommanderet til Rocroix indtil den 31. januar. øvrige stab indtager kommandostation Les Creuttes (hule), 2. staffel i Loisy Ferme.

17. januar: Lt. Weisser udnævnt til fører for 4. Battr.

16. marts: 9. Battr. sender et uddannelseskommando til Köln i forbindelse med en ændring af bevæbning til 15-cm kanoner trukket af traktor.

11. til 28. marts: 3. Battr. deltager i »det store slag ved La Fère og St. Gobain 11. marts samling i Prodslejren. 15. marts. kl. 0200 stilling ved »Flieger-Schlösschen« i Dainizy. 21. marts angrebet begynder. Kl. 0440 ildåbning, til kl. 0555 artilleribekæmpelse, til kl. 0630 mod valseværk La Fère. Herefter vekslende mål i fjendens 2. stilling indtil kl. 1100. Vekslende kamp omkring Fagnier. 677 skud anvendt. Få tab.

22. marts endnu engang ildforberedelse mod Fagnier, aften mod Bouel og Quessy. 23. til 27. heftig skydning fra stillinger ved St. Gobain. Observation syd for Servais. Mål ved Amigny. Fähnrich Noeffel tilkommanderet II/Res.Inf.Regt. 220 som artilleri forbindelsesofficer efter Ltr.d.R. Hundt, der den 23. blev hårdt såret. Den 28. marts vender Battr. tilbage til Cerny og tidligere stillinger ved Chateau Roger. Den 30. aften stillingsskifte til Bonne Fontaine.

31. marts: Feuerwerker-Lt. Ritter tildeles Jernkorset I. Klasse for bjergning af flere tusind skud artilleri ammunition fra den fjendtlige bred af Aillette.

4. til 10. april: 3. Battr. indsættes mod Coucy-le-Chateau. Går den 4. april i stilling 1 km nordøst for Premontre, 6. til 8. april angreb frem til nedere Billette. Battr. mål ved Coucy-le-Chateau. Anstrengende kampdage i regnvejr.

6. april: Gasskydning til støtte for angreb ved Coucy-le-Chateau. Til denne underlægges 10 batterier til staben.

12. april: 9. Battr. ankommer til Eppes med sine nye pjecer, 15-cm Kanon. Mörser trukket tilbage til Athies.

13. april: Feuerw.Lt. Ritter såret. 3. og 4. Battr. bytter underbringelse i Cerny og Chambry. 3. Battr. rykker den 16. til Athies.

15. april: 3. Battr. går i stilling syd for Novion. Observation nord for Lierval.

15. april til 15. maj: Uddannelse af 9. Battr. i Eppes og udbygning af stillinger i den sydlige kant af Borges og nordøst for Mons.

21. april: 9. Battr. Kol. under Hptm. d.L. Hammersen, hidtidig kommandør for 3. Kol. med mørsere fra 9. Battr. indlades i Athies. Transport til Longuyon og Fußartl.Batl. 143.

4. maj: Staben overdrager kommandostation ved Les Creuttes til Ldw.Fußartl.Batl. 40 (Hptm. d. R. Neu).

Ammunitionsforbrug fra 18. november 1917 til 4. maj 1918: 11.250 skud.

Tab: 1 officer, 1 Fähnrich såret. 9 mand døde, 9 sårede.

Jernkors I. Klasse: Lt.d.R. Ploeger, Feuerw.Lt. Ritter (Stab).

14. Stormen på Chemin des Dames

5. til 30. maj 1918

5. maj: stab forskyder til Gizey og 197 Div. (Wilhelmi) som ammunitionsstab for de tre angrebsdivisioner under 25. Res.Korps (v. Winckler). Stabens opgave: at fordele 7.500 tons ammunition – omkring 350.000 skud - i 295 ildstillinger i løber af 16 nætter.

6. til 8. maj: 4. Battr. til hvil i prodslejren. den 7. maj indskydning »under særlige betingelser« (se fodnote side 35). Den 8. maj til skovlejren ved Athies og går om aftenen i stilling nordvest for Montbérault.

8. maj: Stab, hvis 1. staffel forstærkes med Lt.d. L. Eliel Lt.d.R. Kuth, begynder fordelingen af ammunition, i første omgang med 17, fra 10. maj 37 og fra den 12. maj 50 kolonner, overvejende ammunitionskoloner fra

artillerienheder, foruden lastbil- og transport [Fuhrpark] - kolonner. Hver dag ved middagstid befaling til hver enkelt kolonne om tid og sted for levering af ammunition, kørselsruter til ammunitionsdepot, art og antal ammunition, kommandørens placering, udpegning af skydestillinger og leveringsrute hertil. Lt.d.R. Ploeger organiserede transporten af ammunition fra standardjernbanen i Missy via feltbaner til 4 ammunitionsdepoter, samt et beredskab af materialer til flydækning og lydløs kørsel (hønsenet med træuld). Indtil den 14. maj morgen er 4.000 tons allerede på plads. Den 22. maj er fordelingen af ammunition afsluttet uden at modstanderen har bemærket noget.

17. maj: 9. Battr. modtager 18 mand erstatninger og går i stilling nordøst for Fort Montbérault

20. maj: 3. Battr. overtager 9. Battr. tidligere stillinger ved Chaumont.

23. maj: 4. Battr. bragt i stilling ved siden af 3. med hjælp fra 9. Battr. traktorer.

26. maj: Stab overgår til Gen.Kdo. 25. Res.Korps, 3. og 4. Battr. til Jka 31 ved 1. Garde-Div (Prinz Eitel Friedrich), 9. til Feka 197. Div. (Oberst Delius).

27. maj: Gennembrud mellem Soissons og Reims. Chemin des Dames stormes og Aisne nået om eftermiddagen. Stab ved Gen.Kdo. nord for Chateau Cellier. Kl. 0200 Ildåbning. 3. og 4. Battr. indtil kl. 0210 mod første linje, indtil 0312 mod artilleri, til 0430 til første linje, til 0440 på højderne ved Malval Ferme. 0440 storm og start på ildvalse 200 meter foran, ind i mellem mod støttepunkter på Beaulner-ryggen. Ilden indstilles kl. 0750. 3. Battr. har skudt 317 skud, 4. Battr. 423. 9. Battr. beskød mellem kl. 0200 og 0700 lejre og ammunitionsdepoter nord for Vesle, indtil 0920 veje mod Bourg, indtil 1100 ildvalse, indtil 1145 mod St. Mard, tilsammen 345 skud. Staben rekognoscerer om eftermiddagen veje over Chemin des Dames til ammunitionsforsyning med lastbil.

28. maj: Stab ved Gen.Kdo. nord for Chateau Moussy. Indretning af fremskudte ammunitionsdepoter startes. 9. Battr. besigtiger dens mål og fastslår gode træfresultater i de fjendtlige lejre. Batterierne rykker aften i underbringelse.

29. maj: stab til Vieil Arcy. Optagelse af forbindelse med divisionsstabe syd for Vesle. Afgangsbefaling til bataljonen.

Ammunitionsforbrug: mørser: 2.262 skud, 15-cm Kanon 362 skud.

15. Slaget ved Noyon

30. maj til 20 juni 1918

Situation: 18. Armee angreb den 9. juni mellem Mondidier og Oise syd for Noyon. Selvom modstanderen havde opdaget forberedelserne, lykkedes det at overvinde de fjendtlige stillingssystemer. Stærke modangreb i midten af fronten ved Mery medførte en indstilling af offensiven den 11. juni.

30. maj til 2. juni: March til 18. Armee over la Fere. Den 30. underbringelse i Pouilly, 31. bivak ved Liez, 1. juni ved Villeselve, 2. i skoven øst for Libermont. 9. Battr. i Guiscard. Bataljonen underlagt 38. Res.Korps (Hofmann).

1. juni: Bataljons- og batterifører forud til Cuy og Lagny for rekognoscering af ildstillinger.

3. juni: Stab til Guiscard. Anvisning af nye stillinger

4. juni: I stilling om aftenen. 3. Battr. i Sceauxcourt, 4. 1 km sydvest herfor, 9. i nordkanten af Lagny. Beskydning af Guiscard i løbet af natten.

5. til 8. juni: Angrebsforberedelser. Artilleriindsats efter direktiv fra Oberst Bruchmüller. Staben aften den 5. juni til kommandostation 800 meter nord for Lagny og overtager Feka-gruppe med 9. Battr., 3. og 4. Battr. overgår til Jka.

9. juni: Højderne syd for Thiescourt erobret efter hårde kampe. Kl. 0050 ildåbning. 3. og 4. Battr. indtil kl. 0130 mod artilleri, indtil 0420 mod infanteristillinger ved Thiescourt, indtil 0510 ildvalse, kl. 1115 til 1300 gentagelse af en del af ildvalsen. Kl. 16-21 forstyrrelsesild mod terrænet syd for Ecouvillon. 9. Battr. beskyder indtil kl. 1145 banegården i Compiègne (22 km) og punkter i Matz-dalen. Batterierne lå under beskydning, særligt 9. Battr. timevis af tungeste fladbanekalibre. Bataillons forbrug: 1.509 skud.

10. juni: Nordsiden af Matz nås. Bataljonen i reserve. 9. Battr. bekæmper artilleri ved Ribecourt.

11. juni: Befaling om natten til indsættelse ved 11. Inf.Div. (v. Etzel) syd for Thiescourt. Bataljonskommandør i forvejen. Bataljon indsatsklar kl. 0900. 3. Battr. langs vejen nordøst for Ecouvillon, 4. sydøst Carmoy Ferme, 9. øst for Thiescourt. Kommandostation og observation for 3. Battr. syd for Ecouvillon, for 4. ved Attache Ferme. 3. og 4. Battr. beskyder Thourotte og Mt. Caumont, 9. Battr. Compiègne. 3. Battr. lejr nordøst for Cuy, for 2. staffel, 4. og 9. Battr. ved Thiescourt.

12. til 18. juni: Den opnåede linje nord for Matz bliver fast stilling. Kommandostation fra den 12. juni syd for Carnoy Ferme i en tidligere fransk stilling fra 1914/17. 3. Battr. forlægger observation til den nordlige kant af Chevincourt, 4. den 16. juni til nordøst for Machemont. 9. Battr. ved Attache ferme. 3. Battr. går den 14. juni i stilling syd for Cence Ferme. Siden den 10. juni er det fjendtlige artilleri næsten fuldstændig tavs. Egen aktivitet ringe. Kraftig hede. Utilstrækkelig vand og forplejning.

19. juni: 3 og 4. Battr. rykker natten ud af stilling. Forskydning i regnvejr til underbringelse nordøst for Guiscard. Stab, 3 og 4. Battr. i Berlancourt, 9. og 4. Kol. i Buchoire.

20. juni: Hviledag. Bataljon i Armee-reserve.

Ammunitionsforbrug: Mørser 1.830, 15-cm kanon: 854 skud.

Tab: 5 mand såret. Maschstrækning 110 km.

Jernkors I. Klasse: Lt.d.R. Nachtsheim (9.), Uffz. Radermacher (3.), Vfw. Graf, Uffz. Müller (4.).

16. Kort hviletid ved Marle og Fère-en-Tardenois

21. juni til 7. juli 1918

21. til 23. juni: March til 7. Armee. den 21. over Chauny til Autreville, 22. juni uden 3. Battr. over la Fere til Pont-a-Bucy. 3. Battr. over St. Gobain til Novivion Catillon. Den 23. stab, 3. med kolonne og 4. til Cohartille, 4. Kol. til Barenton-sur-Serre, 9. Battr. først hertil den 26. på grund af mangel på drivmidler.

24. til 30. juni: Hviledag for batterierne, for kolonnerne frem til den 27.

27. juni: Oberst Bansi inspicerer 4. og 9. Batteri. Om aftenen march til 7. Armee front ved Marne for 4. og 9. Kol.

28. juni: Batterikolonner morgen i bivuak ved Urcel.

29. juni: Battr.Kol. når efter natmarch over Chemin des Dames morgen til Chassemy. 9. gennemfører specie-lindskydning. Staben afgang mod fronten.

30. juni: Battr.Kol. morgen i bivuak ved Jouaigne. Staben ved Urcel. 3. og 4. Battr. gennemfører »særlig« indskydning ved chambry og starter om aftenen tilbagemarchen.

1. juli: Stab, 3. og 4. Battr. bivuak ved Urcel, Kol. sydvest for Fresnes. 9. Battr. sætter i march om aftenen. Det store træ forbliver i Cohartille.

2. juli: Stab og batterier når ved dag gry til Chassemy. Natten til den 3. juli hvil i bivuak.

3. juli: Aften fortsættes marchen.

4. juli: Stab og batterier når morgen over Braine-Jouaigne til skovlejren nord for Fère-en-Tardenois.

4. til 7. juli: Hviledage. Battr. Kol. bringer ammunition. Talrige influenzatilfælde svækker alvorligt kampkraften.

Marchstrækning: 125 km.

17. Slaget langs Marne og tilbagetrækning til Vesle.

8. juli til 2. august 1918

8. juli: 3. Battr. går om aftenen med en pjece i stilling sydøst for Fary Ferme, 3 km vest for Charmel.

9. juli: 4. og 9. Battr. går i løbet natten i stilling, 4. sydvest Fary Ferme, 9. 1 km sydvest for Trugny langs vejen mod Chateau-Thierry på bakkerne nord for Marne.

9. til 14. juli: Yderligere angrebsforberedelser. Battl. træder til 36. Inf.Div. (v. Leipzig). Stab har kommandoen over »Ika 2a venstre vest« med mørserbatterier fra I./9. 3 og 4. Battr. overgår til »Jka højre øst«. 9. Battr. til Feka under stab I./9. Kommandostation for II./9 i skoven sydvest for Charmel. Den 11. juli går 3. Battr. i stilling med to nye pjecer. Angrebs hensigten opdages af modstanderen. Veje og bebyggelser ligger derfor konstant under beskydning om natte. Battr. Kol. har derfor tab.

14. juli: Om eftermiddagen indtages skydestillinger og kommandostationer. Aften tordenvejr. Fra kl. 22 heftig fjendtlig artilleriild.

15. juli: Angreb over Marne og på begge sider af Reims. Kl. 0110 begynder artilleriforberedelsen og konstruktionen af broer under voldsomme kontraskydnings, der forsinker overgangen af floden. Infanteriet kan ikke følge ildvalsen, men når bakkerne øst for Surmelin-åen. 3. og 4. Battr. skyder indtil kl. 0830 de fjendtlige infanteristillinger ved Connigis og Carennes og artilleri i skoven ved Jute med 950 skud. Iværksat stillingskifte med 4. Battr. standses. 9. Battr. skyder indtil kl. 1330 mod overgang i Marne-dalen nedenfor Chateau Thierry med 441 skud.

16. juli: Kommandostation forlagt til skoven nord for Chamel. Mørserbatterier retter dagen igennem forstyrrelsesild mod Sturmelin dalen. 9. bekæmper artilleri og bliver selv beskudt, hvorunder ammunition ødelægges. Derudover forholder dette fjendtlige artilleri sig rolig.

17. juli: Kommandostation forlægges til Chamel Chateau.

18. juli: Ringe kampaktivitet på Marne-fronten.

19. juli: 3. Battr. observation syd for Grange Marie Ferme. Natten igennem forstyrrelsesild mod Connigis og Jute skoven. 9. Battr. ligger kontinuerligt under kraftig beskydning. Kl. 0700 blev antenne ødelagt af flybomber. Aften forlægges til nye stillinger i den østlige kant af Beauvards.

20. juli: Natten til den 20. blev forreste linje trukket tilbage til nordsiden af Marne. Batl. overgår til 10. Ldw. Div. (v. Werder). 9. Battr. rykker igen frem til den nordlige kant af Trugny og som følge af den tilspidsede situation ved højre nabokorps om aftenen igen tilbage til Beauvards. Stabens 2. staffel og batterier forlagt til Foret de Nesle.

21. juli: Fjenden trænger frem nordøst for Chateau Thierry. 9. Battr. er kl. 0200 skudklar i den østlige kant af Beauvards. Observation for 3. Battr. nordvest for Jaulgonne. Om eftermiddagen beskydes 3. og 4. Battr. Ved 3. Battr. rammes ammunition. 3 døde, 11 sårede. Aften ordre til batterierne under Gruppe II./9 om at holde prodser klar forspændt, da fjenden var brudt ind i højre nabokorps.

22. juli: Fjenden trænger frem over Marne. 3. og 4. kl. 0600 klar til skyd 2 km øst for Chamel. Kl. 0800 forbindelsen til staben retableret. I mellemtiden var situationen ved Chamel blevet kritisk på grund af det fjendtlige indbrud. Det lykkes batterierne under I./9 rettidigt at trække sig ud. 3. og 4. Battr. beskyder den indbrudte fjende nord for Jaulgonne og overgangene over Marne. Nærforsvar forberedes, da infanteriet faldt tilbage gennem stillingerne. Om eftermiddagen stillingsskifte til den nordlige kant af skoven ved Fere, 3. Battr. med 1 pjece til La Motte Ferme. På trods af omfattende forstyrrelsesskydninger over alle veje ingen tab. Staben indretter om aftenen kommandostation ved siden af I./9 sydøst for La Folie. Chamel fastholdes. En meget varm dag. Om aftenen regn.

23. juli: 3. og 4. Battr. beskyder Jaulgonne. 4. Battr. viger 11 km mod øst den fjendtlige beskydning. 3. Battr. bliver stående da hestene er udmattet og lider derfor nye tab. 9. Battr. bliver tilbage. Dagsregn. Aften tilbagemarch over Nesle til Mareuil-en-Dole til senere indsættelse i Ourq-stillingen.

24. juli: Stab i bivak ved dammen ved Mottin Ferme. Battr. Kol. øst herfor i skovkanten. 3. og 4. syd for Mareuil. 9. om eftermiddagen i stilling syd for Mottin Ferme på vejen mod Chery. Kl. 21 ordre til fremrykning til optagestilling. Staben rekognoscerer 2 km nordøst for Fere-en-Tardenois, hvor rammes af kort ildoverfald.

25. juli: 3. og 4. Battr. er kl. 0200 skydeklar. Battr. Koo. henter ammunition fra depot ved La Motte og fra stillinger i skoven ved Fere. 9. Battr. beskyder Beauvards og Trugny. Bataljonen underlagt Fußartl. Rgt. 4 (Major Krauß) ved Chamery, hvortil der er blinktelegraf forbindelse.

26. juli: Kommandostation i den vestlige udkant af Nesle skoven under beskydning. Om aftenen stillingsskifte i tordenvejr. 3. Battr. til skovkanten syd for Mareuil, 4. til vejrydset i skove. Ny kommandostation øst for 3. Battr. Forreste linje langt langs den nordlige side af Ourq.

27. juli: Fjenden følger forsigtigt efter. Batl. skyder forstyrrelsesild over lokaliteter syd for Ourq. Observation i sydkant Nesle skoven. Tab ved 4. Battr. om aftenen på grund af artilleribeskydning.

28. juli: Fjenden angriber over Ourq. Kommandostation forlagt til øst for Mareuil. 3. Battr. ligger gentagende gange under beskydning. 4. Battr. går om eftermiddagen i stilling 1½ km sydøst for Mareuil.

29. juli: Under den natlige beskydning blev stabens antenne ødelagt og der opstod tab, ligeledes ved 4. Battr og 4. Kol. Alene sidstnævnte mister 10 mand og 32 heste. Kun en beslutsom indgriben fra Lt.d.R Kretz (3.) sikre kolonnen mod yderligere tab. Lejren forlægges til skoven nord for Chery. Mørserbatterier skyder flere gange spærreild mod det amerikanske angreb ved Seringes. Forbindelsen til infanteriet vanskeliggøres af det skovrige terræn, men opretholdes af Lt. Bremme, adjutant ved II./9 og Lt.d.R. Beckhusen (9.). 9. Battr. beskyder Marne-dalen, men har tab i personel og materiel på grund af fjendtlig artilleribeskydning.

30. juli: Den fjendtlige beskydning øges yderligere i omfang. 9. Battr. beskydes med flyobservation og har igen tab. 3. og 4. Battr. indsat i forsvar mod angreb. Bataljonen begynder dråbevis tilbagetrækningen i Vesle-stillingen. 9. Battr. og 3. Kolonne går om aftenen tilbage til Fismes.

31. juli: 3. og 4. Battr. beskyder dagen igennem amerikansk infanteri i Ourq-dalen. Staben forskyder kl. 22 til 2. Staffel nord for Chery. 3. Battr. rykker om aftenen mod Fismes. Her i bivuak ved daggry, mens 9. og battr. kol. er ved Concevreux.

1. august: Stab når Roucy om eftermiddagen og går om aftenen i bivuak syd for Concevreux. 3. Battr. går om morgenen i beredskabsstilling øst for Romain og om aftenen i ildstilling ved Passemene mølle. 4. Battr beskyder Seringes om natten og går kl. 0400 i optagestilling syd for Dole, hvor de skyder yderligere 200 skud. Kl. 22 aften tilbagemarch over Fismes. Bataljon (uden 9. Battr.) overgår til 2. bayr. Inf.Div. (Zoellner) ved Korps Schmettow. 9. Battr får i stilling 1 km nordøst for Meurival, underlagt Armee-Fekagruppe.

2. august: Kommandostation på højderne nord for Vantelayh. 4. Battr. går kl. 10 efter en ubrudt natmarch i stilling vest for Vantelay. Alle i skoven mellem Craonelle og Pontavert, 3. og 4. prodser først nord for Noucy. Bataljonens kampkraft er betydeligt reduceret på grund af strabadser og talrige tilfælde af influenza.

Ammunitionsforbrug: Mørser 2.641, 15-cm kanon 1.005 skud.

Tab: 2 officerer såret, 20 mand døde, 51 såret.

Marchstrækning: 96 km.

18. Stillingskampe langs Vesle

3. august til 30. september 1918

Situation: Fronten op til 8 km ovenfor Fismes lægges den 3. september tilbage over Aisne. Tværstillingen ved Vesle forløber fra Bourg til Romain.

3. august: Vesle-stillingen indtaget inden daggry. 3. Battr. går med en pjece i stillingen ved siden af 4. 9. Battr. lægger strøild over adgangsveje.

5. august: 2. Staffel af staben og prodser fra 3. og 4. Battr. i bataljonens lejr nord for Aisne. Det store træ er trukket frem til Cohartille.

12. august: Bataljonen modtager 85 mand erstatninger.

18. august: 3. Battr. går om morgenen tilbage i lejren.

19. til 27. august: 3. Battr. i hvil i Lor, vedligeholdelse af pjecer, der den 27. august indskydes efter »særmet-oden« (se fodnote side 35). 3. Kol. bliver i lejren i hvil.

28. august: 3. Battr. indtager de tidligere stillinger. 4. rykker i lejren.

29 august – 8. september: 4. Battr. i le Thour i hvil. samtidig hvil for 4. Kolonne i lejren. Den 8. september også denne gennemfører »særlig indskydning«.

31. august: 9. Battr. ikke indsatsklar på grund af udfald af materiel og starten på bygning af nye stillinger vest for Bourssigneux.

1. til 7. september: Staben rekognoscerer for artilleristillinger ved Juvincourt for den senere tilbagetrækning bag Aisne. Den 6. september divisionens anvisninger til bataljonen.

3. september: 3. Battr. rykker ind i stilling ved besættelsen af Romain-Riegel ind i 4. Battr. stillinger vest for Vantelay. Forlægning af lejr til Bahn-skolen nordøst for Juvincourt og langs Miette-åen ved Amifontaine.

7. september: 3. Battr. går i stilling 600 meter syd for Concevreux

8. september: Stab indsat sydøst for Concevreux. Kommandostation i hulindgang. 19. Inf.Div. (v. Hülsen) afløser 2. bayr.

9. september: 4. Battr. forskyder til skoven 1½ km sydvest for Concevreux. 9 Battr. går i stilling vest for Boussigneux.

11. september: Regts.kommandør, Major v. Theobald, er stedfortrædende Artillerikommandør 19. Inf.Div. Lt.d.R. Hersel, den velprøvede fører for 3. Battr. siden september 1916, forsættes til Landw.Batl. 39. Afløser er Lt. Pillert, tidligere Stab III./9.

14. september: Fjendens angreb på Romain-Riegel afvises. Succesfuld ildledning af Lt.d.R. Kaiser fra 4. Battr. observation

19. september: Stabsveterinær Hafels (4.) forsættes til 117. Div.

27. september: Under skydning med »Gelbkreuz« (senneps-) gas ved 4. Batterie, blev Lt.d.R. Schirp og 21 mand skadet af en rørsprængning. Stillingen blev i første omgang rømmet.

28. september: Bataljon (minus 4. Battr.) rykker til banegård St. Erme, hvor den slår bivuak i regnvejr. Transport til 3. Armee bliver udskudt. Forkommando under Lt. Metzger (4.) sendes til Vouziers.

29. september: Bataljonen kommer i kvarter. Stab og 3. Kol. i Mauregny, 3. og 9. i Montaignu, 4. forskyder aften i lejr.

30. september: Aften march til banegård Roberchamp Fine. Regt- og Batl. stabe med 3. kolonne afgang kl. 24, herefter 3. Battr.

Ammunitionsforbrug: Mørser 4.564, 15-cm kanon 1.305 skud.

Tab: 1 officer, 21 mand såret.

Jernkors I. Kl. siden juli: Lts.d.R. Hundt og Kretz (3.), Lt./Battr.fører Weißer, Lt.d.R. Kaiser, Lt. Metzger

(4), Oblt.d.R. Spicker (3. Kol.), Lt.d.R. Schnepfer (4. Kol.), Vfw. Förster og Uffz. Wirtz (3.), Sergt. Hasenkox (4.), Vfw. Lang (9.).

19. Forsvarskampe ved Vouziers, le Chesne und Sedan.

1. oktober til 11. november 1918

1. oktober: Stab ankomst til Machault kl. 0400. Direktiver i Conreuve fra 3. Garde-Div. (v. Roeder), herefter rekognoscering syd for Semide. 3. Battr. rykker om eftermiddagen fra banegård Machault i stilling i Schäger-Grund sydøst for Semide. 9. Battr. forskyder morgen til Banegård Roberchamp Ferme og kl. 21 fra banegård Machault i bivak ved Constantin Ferme på vejen Somme-Py – Attigny. Kommandostation på skråningen sydvest for Contreuve, lejr nord for Contreuve. Ugunstig observation. Forreste linje løber fra Medeah-højderne over Orfeuil til Liry. 4. Battr. indlades om aftenen på banegård Roberchamp.

2. oktober: Tab ved 3. Battr. på grund af flyangreb. Sergeant David urokelig indsats ved maskingevær. 4. Battr. ankom til Machault kl. 0230 og bragt i stilling med motortraktor. Lt.d.R. Kuth, behjertet og urokelig som altid, først som fungerende 4. Battr. i de hårde kampe frem til den 11. november med særlig udmærkelse.

2. til 9. oktober: Omfattende skydninger til støtte for det hårdt kæmpende infanteri, der daglig sammen med artilleriet afviser alle fjendtlige angreb. 3. og 4. Battr. lægger kraftig skydning over de fjendtlige stillinger ved Orfeuil. 9. er indtil den 8. oktober uden ammunition. I ildstillingerne mangler enhver form for dækning. De fjendtlige fly kommer i eskadriller på op til 100 fly i ringe højde og opnår med deres kæde-bomber stor moralsk virkning. Vejret varm i dagtimer og med nattefrost.

3. oktober: 3. Battr. får om eftermiddagen i stilling i Schulzen-Grund nordøst for Contreuve, 4. Battr. i Rebhuhn-slugten nordøst for Semide. 12 mand fra 9. Batteri overgår indtil den 7. november til 4. Battr., der igen har tab på grund af skydning med gasammunition. Lejren forlægges til frugtplantagen vest for Ouilley. Motorpark 9. Battr. til Chardeny. Proviantkammeret i Semide rømmes på grund af beskydning.

5. oktober: Bataljon indtil den 4. december underlagt XVI. Armeekorps (Wild v. Hohenborn). Kommandostation til Hornissengrund nord for Contreuve. Ved 4. Batteri styrter et fjendtligt fly brændende ned.

6. oktober: Lt.d.R. Hersel tilgår efter anmodning fra bataljonen som fører for 3. Battr. efter at Lt. Pilleret er beordret tilbage til I./9.

7. oktober: 9. Battr. ligger om natten under heftig beskydning.

8. oktober: Kampvognsangreb på Medeah-højderne afvises. 9 Battr. foretager om aftenen stillingsskifte efter fornyet beskydning til sænkningen vest for Bourg og overgår til Korps-fladbane-gruppen.

9. oktober: Livlig artillerikamp. Aften begynder tilbagemarchen til Brunhilde-Hunding stillingen på den højre bred af Aisne. 3. og 4. Battr. rykker over Voncq til Montgon. Staben bliver tilbage ved bagtroppens tunge artilleri – Batterie 31 og 151.

10. oktober: 3. Battr. går morgen i bivak øst for Montgon. 4. Battr. bliver ved Voncq, for i første omgang at trække trænet, der har haft store tab af heste. Under flyangreb på 4. Batteris træn i Coulommies er der 3 døde, 18 sårede, herunder Offz.Stellv. Hüttel, og 26 heste er døde. 9. Battr. beskyder vejene syd for Somme-Py og rykker om formiddagen over Aisne til Quatre Champs. Aften flyangreb på kommandostation.

11. oktober til 1. november: I Hunding-stillingen.

11. oktober: Stab når kl. 0300 Decharge Faux syd for Montgon. Formiddag opklaring, herefter stillingsindtagelse: 3. Battr. i skoven ved Voncq, 4. Battr langs vejen nord for Les Alleux. Kommandostation i skovkanten øst for Les Alleux. Observation på Eckert-bakkerne ved Terron.

12. til 17. oktober: Udbygning af stillinger uden kamphandlinger. 2. Staffel af staben og 4. Kolonne underbringes i Les Courgillots, 3. i Touly Chateau, 4. i sukkerfarik Le Chesne, 3. Kol. Louvergny, 9. Battr. motorpark i Sauville.

15. oktober: 9. Battr. skifter stilling til Noiroal. 3. og 4. afgiver hver en pjece og 2 ammunitionsvogne, kolonnerne hver 8 ammunitionsvogne og smedevognen til Banegård Verrières, da de manglende trækheste foreløbig ikke kan erstattes.

16. oktober: Lt.d.R. Schnepfer, 4. Kol. dør i Charleville.

18. oktober: Franskmændene angriber med kraftig ildstøtte over Aisne. Terron, Bandy og Oldershausen-bakkerne går tabt. Observationen på Eckert-højderne yder fremragende tjeneste. Lt.d.R. Knuth leder herfra ilden fra adskillige batterier, ødelægger Aisne-broerne ved Bandy og bringer angrebet ved Terron til standsning. Bataljonens store træn sendes på vej i march over Sedan mod Belgien.

19. oktober: Bekæmpelse af fjenden øst for Aisne og forberedelser til modangreb. 3. Battr. går om aftenen i stilling langs Ardennen-kanalen nordøst for Montgon. 4. Battr. med 1 pjece langs vejen Montgron – Le Chesne. Aften forhøjet kampaktivitet. Staben forlægger til Les Alleux. 9. Battr. rykker aften til skoven ved Caffine, 8 km nord for le Chesne.

29. oktober: Tysk modangreb med ringe resultat. Herefter indsættes artilleriet forstærket. 4. Battr. forlægger på grund af beskydning fra le Chesne, prodser til Louvergny.

21. oktober: Fortsat modangreb mislykkes på grund af fjendtlig artilleriild. Ugunstigt vejr forhindrer bekæmpelse af det fjendtlige artilleri med observation. 3. Battr. om aftenen sender en pjece med kampklar besætning til 4. Batterie ved Les Alleux. 9. Battr. park forlægges til Rocan Chateau ved Chehery.

22. til 31. oktober: Den forstærkede 4. Battr. ved Les Alleux har det svært med daglige beskydninger og hyppige ildoverfald med samlet skydning fra flere batterier. Fremskredne tunneldækninger mindsker tabene.

24. oktober: Bataljons- og batterifører rekognoscerer for stillinger nord for Ardennen-kanalen. Fjendtlige ildoverfald øst for Lametz.

26. oktober: Bataljonen modtager erstatninger på 15 mand og 60 heste.

27. oktober: Modstander erobrer Rilly-højderne i Aisne buen. Kommandostation forlægges til Montardre Ferme. Trænet, forlagt til Hompre, starter returmarch til bataljon.

29. oktober: 9. Battr. forskyder over Tannay – Chatillon til St. Denis Ferme sydøst for Le Chesne, hvor den går i stilling.

1. november: Bataljonens sidste storkampdag! Efter kraftig artilleriforberedelse bryder modstanderen igennem fronten foran Les Alleux. Fra kl. 0600 ligger mørs-batterierne under heftig gas- og brisantild. Med ære består batterierne også disse sidste store prøvelser. Med selvopofrende hengivenhed og ubrudt tillid til sejr, opnåede de tapre tropper endnu engang en suveræn bedrift af dødsforagtede udholdenhed og tilføjede endnu en stolt side af ære til bataljonens døende historie. Under kraftig fjendtlig beskydning rettede batterierne deres ild mod den indtrængte modstander. Kl. 1130 var der ikke længere eget infanteri foran 4. Battr., der sikres af Lt. Dannemann med maskingeværer og patruljer under forberedelserne til et stillingsskifte.

Heste, der ankommer ved middagstid, falder for de flestes vedkommende, eller ramt af branden fra itu skudte drivladninger. Omkring kl. 1500 lykkes det Lt.d.R. Knuth med erstatningsheste at bjærge en pjece trods udbrændt prodse, og omkring kl. 1800 at trække 2. Pjece (3. Battr.) ud medtagende de faldne. Herefter gik det over Le Chesne—Louvergny til en optagestilling nord for Basse Marquigny. Også 3. Battr. ved Montgon havde tab. 2. Pjece (4. Battr.) beskades af fuldræffer. Kl. 1600 er der flyangreb på 9. Battr., der efter meget livlig skydning forskyder til La Cassine. Kommandostationen lå fra kl. 0900 under beskydning, forlægges om aftenen til Les Courgillots.

2. november: Forgæves tyske modangreb ved Les Alleux, og om aftenen stillinger lægge nord for Ardennen-kanalen. 3. Battr. beskyder Aisne-overgangene og ligger igen selv under beskydning. Observation ved Montgon. Om aftenen vanskeligt stillingsskifte til Basse Marquigny. 3. Battr. prodser og 3. Kol. til Vendresse, 4. til Lobbe Ferme. 9 Battr. går om eftermiddagen i stilling i skoven ved La Cassine.

3. november: Kommandostation nordøst for Marquigny. Forstyrrelsesild fra mørsere mod les Alleux. 9. Battr. beskyder de fjendtlige fremrykkeakser langs Aisne. Fjenden forfølger frem til Ardennen-kanalen og angriber med stærke flyformationer. Stabens 2. Staffel og 4. Kol. tilbage til Villers-le Tilleul.

4. november: Ved middagstid ordre til tilbagetrækning til Antwerpen-Maas stillingen. 3. Battr. skyder derfor som bataljonens sidste mørs-batteri kl. 1415 mod Beaufay Ferme ved Montgron. Stab, 3. og 4. Battr. når i løbet af natten over Chagny-Omont frem til underbringelsen. 9. Battr. marcherede kl. 1700 over Sedan til La Claire

5. november: Bataljonen (minus 9. Battr.) når Illy over Sapogne-Donchery-Sedan og tilgår 1. bayr. Div. (Danner). Bivuak i regnvej. 9. Battr. går i stilling med en pjece nordvest for La Claire. Samlerum i Corbion (Belgien).

6. november: Opklaring. 3. Battr. går i stilling i stenbrud ovenfor Meuse-sløjfen øst for Brique-aux-Bois. Kommandostation med 2. Staffel i gården la Charne. Regnvej.

7. november: 4. Battr. indsætter ved daggry den eneste anvendelige pjece i 3. Battr. ildstilling, som den underlægges. Mørser-batterierne kommer ikke mere til skydning. 9. Battr. går med en ny 2. pjece i stilling 1 km nordvest for Chateau Sauton, og beskyder herfra adgangsveje indtil den 11. middag. Observation fra Højde 293 ved Bosseval. Bivuak for prodser og kolonne i Ardennes-skoven ved Corbion.

8. november: Fornyet kampberøring med fjenden, hvis fjernild starter om aftenen.

9. november: Stabens 2. Staffel rykker til Bouillon

10. november: Tab ved 9. Battr. på grund af beskydning. 1 pjece rykkes tilbage til Corbion. Om formiddagen modtages telefonbesked om våbenstilstanden. Kl. 12, officiel meddelelse om situationen til bataljonschefen. Kl. 1400 batteriappel om situationen. Hptm. Heydemann gennemgik situationen i Tyskland og den forestående indtræden af våbenstilstand. Foran fjendens fremstød gik Chateau Bellevue op i flammer – stedet hvor kapitulationen ved Sedan den 2. september 1870 lagde grundstenen til det tyske kejserrige. Et symbol på, hvad der var blevet ødelagt i hærens bagland.

11. november: Kl. 1155 våbenstilstand. Mørser-batterier rykker om eftermiddagen ud af ildstillinger og forskyder til lejren, hvor der gøres forberedelser til afmarch.

Ammunitionsforbrug: Mørser 3.160, 15-cm kanon 350 skud.

Tab: 1 officer og 8 mad død, 41 såret, 1 savnet.

Marchstrækning: 75 km.

Udmærkelser: Ritterkreuz des Hausordens von Hohenzollern an Hptm. Heydemann,

Eisernes Kreuz I. Kl. til Lt. Dannemann (4.).

20. Tilbage-march og demobilisering

12. november til 10. december 1918

12. november: Kort march over grænsen til Belgien til Corbion. 4. Kol. til Poupehan. 9. Battr. forlader sydstillingen.

13. november til 3. december: Tilbage-march gennem Belgien, Luxembourg over Kyllburg – Daun – Koblenz til Wetzlar, 430 km. Meget gunstigt vejr, særligt under marchen gennem Eifel. Daglig tidlig opbrud, mange stop på grund af stejle stigninger, derfor sent i kvarter. Gæstfri modtagelse i de tyske kvarterer. Bataljonen marcherer med 1. bayr. Division.

13. november: March i Semoy-dalen nord for Bouillon. Vanskelige stigninger. Sendt aften fremme ved Re-naumont ved Bertrix.

14. november: Over Neufchateau, stab og 4. Kol til Raspelt, 3. til Laherie, 4. Molinsaing, 3. Kol. Massau. Bataljonskommandøren bekendtgør betingelserne i våbenstilstanden og direktiverne fra den nye regering. Sidste fordeling af Jernkors I. Klasse til Lt. og Batls. Adj. Bremme, Uffz. Kaspers (Stab), Wachtmstr. Weidemann, Sergt. David (3.), Offz. Stellv. Hüttel, Vfw. Lehmann (4.).

15. november: Hviledag. Regts. stab til Raspelt om eftermiddagen. 9. Battr. når også Raspelt. Valg af tillidsfolk blandt tropperne.

16. november: Stab og 3. Battr. til Remoiville. 3. Kol. Godinval, 4 med Kol. Grandru og Chaumont. Afgivelse af tre pjecer til Entente-kommission efter lodtrækning. 3. Battr. har kun 1 mørser tilbage. 9. har hviledag.

17. november: Afgang kl. 0300 i natmarch ved fuldmåne for at omgå ufremkommelige veje. Over grænsen til Luxembourg ved Tintange. Stab og 4. Battr. til Esch, 3. til Heiderscheidergrund. Ankomst først kl. 18. 9. Battr. når Goebels-mølle efter march på 66 km. Kolde, dårlige kvarterer.

18. november: Opstigning til Heiderscheid, bag Burscheid, gennem Sauer dalen. Aften bivuak vest for Brandenburg. 9. Battr. hviledag.

19. november: Over grænsen til Tyskland ved middagstid ved Roth. De tyske landsbyer udsmykket til modtagelse af den hjemvendende hær. Stab og 3. Battr. i Geichlingen, 4. og 9. Battr. i Obergeegen.

20. november: Hviledag. Hjemsendelse af officerer og mandskab fra Luxembourg. Bataljonskommandør afholder afskedsappel, hvorunder de faldne kammerater mindes.

21. november: Stab og 3. Battr. til Ehlenz, 4. til Biekendorf, 9. i en vanskelig natmarch gennem kraftig bakket terræn til Bitburg.

22. november: Over Kyllburg. Stab og 4. Kol. til St. Thomas i Kyll-dalen, resten til Stenborn. 9. Battr. ankommer morgen til Erdorf. Lt.d.R. Schirp overtager føring af 3. og 4. Kol. Frostvejr.

23. november: Vanskelig marchdage. Kraftigt kuperet terræn med mange stop. March over Weidenbach – Üdersdorf – Daun. Bataljonen når først den 24. mellem kl. 0300 og 0600 med stab og kolonner frem til Steineberg, 3. till Steiningen, 4. til Mehren og 9. indlades om aftenen i Erdorf

24. november: Fortsat march fra eftermiddag. Stab og 3 gennem Marten-dalen til Landhern nord for Cochem. 4. over Ulmen til Greimeresburg. 9. Battr. jernbanetransport over Cochem til Moselweis. Eftermiddag kvarter i Vallendar. Her hvil indtil den 28. november i Kloster Schönstadt.

25. november: Hviledag.

26. november: Kort march. Stab, 3. og kolonner til Illerich, 4. til Wirsus.

27. november: Stab og 3. til Kaisenheim, 4. til Rös. Opklaring af vejene i Eltz-dalen.

28. november: Vanskelig passage af Eltz-dalen. Indkvartering i Bassenheim. Udsmykning af vogne før indmarch i Koblenz.

29. november: March over Räubenach til Koblenz. Regts. kommandør i spidsen for bataljonen. Ved Deutschen Eck forbimarch forbi artillerikommandøren, der anerkendte bataljonens fortræffelige holdning. Overgang af Rhinen ved Schiffsbrücke. Over Vallendar til Grenzhausen. 9. Battr. bliver kl. 17 transporteret over Köln – Münster – Osnabrück.

30. november: Hviledag. Orlov til de nærmest boende, hvis punktligt tilbagevenden er et fornyet bevis på den usvækkede disciplin. 9. Battr. ankommer aften til Bersenbrück.

1. december: March over Montabur. Stab, 3. og Kol. til Pütschbach, 4. Ober-Erbach, 9. marcherer over Ankom til Tütingen i kvarter, og begynder demobilisering, der den 4. december er afsluttet.

2. december: March til Hausen. Første dag med regnvejr siden den 12. november.

3. december: Sidste march! over Weilburg—Braunfels til Wetzlar, 36 km. 40 man fra den fremtidige neutralzone hjemsendes.

4. december: Indladning om formiddagen. Kl. 1600 transport af regiments- og bataljonsstabe med 3., resten kl. 1900.

4. til 6. december: Banetransport over Cassel—Osnabrück til Nortrup. Offz.Stellv. Graf (4.) dødeligt forulykket.

7. december: Kort march til indkvartering: Stab i Dalvers ved Berge, 3. og 4. Grafeld, kolonner i Börstel.

8. til 10. december: Demobilisering under ledelse af Ersats-bataljonen (Major Bachmann) i Bersenbrück. 3. og 4. Bateria træder tilbage til I. fredstidsbataljon. II. Bataillon ophører den 10. december med at eksisterer. Om aftenen finder en sidste sammenkomst af officerer sted i Grafeld.

III. Bataillon 1914 til 1918.

1. Mobilisering og opmarch

1. til 17. august 1914

Situation: Straks efter mobiliseringen besatte VIII. Armeekorps uden kamp Storhertugdømmet Luxembourg til opmarch af 4. Armees (Albrecht von Württemberg).

1. til 8. august: Mobilisering! II. Bataillon i fredstid på Ehrenbreitstein formeres som III./9 under Major v. Scheven.

5. til 8. Batteri med hver fire tunge Feldhaubitze 02 og en let ammunitionskolonne på 24 vogn, dertil en let ammunitionskolonne afdeling med 8 Fußartl.Mun.Kol. (hver 17. ammunitionsvogne) under Oblt. z.D. Prinz zu Bentheim und Steinfurt.

2. august: 5. Battr. (Hptm. Momme) skulle efter mobiliseringsplan være marchklar 6 timer efter den kl. 0640 den 1. august påbegyndte mobilisering. Kort efter midnat forskød den til banegård Koblenz-Lützel, hvor hesteafdelingen nåede batteriet kl. 0500. Transport til Trier. ½ ammunitionskolonne fulgte ved middagstid. Fremrykning den 2. og 3. august med 30. Inf.Brig langs Mosel over Wasserbillig til området øst Luxembourg, hvor der blev indtaget en stilling til blokering af overgange over Alzette.

4. august: Bataljon (minus 5. Batteri) forlægges til Weißenturm og Kettig. Vanskeligheder med mobiliseringen.

9. august: Indtil middag transport fra Rhein-banegården i Koblenz over Trier til Luxembourg.

10. august: Kort march til underbringelse i det nordøstlige Luxembourg: stab, 6. Battr. 1.Mun.Kol. i Nieder Anwen, 5. og 8. Roth, 7. Münzbach. Bataljonen er underlagt 16. Inf.Div. (Fuchs) i VIII. Armeekorps (v. Tülff).

11. august: March i stærk hede til landsbykvarter i Heffingen, 24 km.

12. til 17. august: Hviledage. den 15. og 16. felttjeneste øvelser. Den 17. blev 6. Battr. og kolonne forlagt til Behort.

2. Fremrykning og Marne-slaget

18. august til 13. september 1914

Situation: Den 18. august iværksatte 4. Armee fremrykning med VIII. Armeekorps på højre fløj, slog den franske 4. Armee i ved Semoy den 22. og 23. august, og tiltvang sig overgang over Meuse i en ugelang kamp ved Sedan den 24. til 29. august. Med daglige træfninger med en vigende fjende indtil den 5. september blev Vitry og Revigny på Marne nået. Her udkæmpede Armeen indtil den 10. september Marne-slaget, der den 9. blev afbrudt af højre fløj af hæren, efter at modstanderen i et modangreb fra Paris var trængt ind i et hul mellem 1. og 2. Armee. Fra 11. til 13. september 4. Armee tilbagerykning til en vedvarende stilling i Champagne.

18. august: Fremrykning iværksættes. Bataljonen marcherer med 15. Inf.Div. (Riemann). Stab, 5. og 8. Battr. til Oberfeulen, 6., 7. og 1.Mun.Kol til Niederfeulen.

19. august: Stab, 5., 6. og 8 Battr. til Donkholz, 7. til Sonley. 1.Mun.Kol. Berle. March over Heiderscheid.

20. august: March over Bastogne til Velleroux.

21. august: March over Sprimont – St.Hubert til Arville med 16. Inf.Div. 42 km. Heftig regn.

22. august: Over Bure til Lomppez i beredskab mod modstander ved Givet. Kl. 18 march til 15. Inf.Div. Vanskelig natmarch.

23. august: Batl. når kl. 0700 til Porcheresse, hvor forspidsen af 15. Inf.Div. allerede med succes havde kæmpet. Fortsat march over Graide. Træfning med fjendtlig bagtrop ved Bièvre. Bataljonen skudklar nordvest for Graide kl. 1130. 7. Batr. (Hoffmann) beskyder de flygtende franskmænd fra Bièvre. Kl. 16 stillingsskifte til nye stillinger nordøst for Bièvre, hvorfra den ikke kommer til skud. Aften bivuak syd for landsbyen.

24. august: Klargøring kl. 0600 vest for Bièvre. Kl. 10 march. Batl. går i lurestilling sydvest for Pizy. Fjenden er forsvundet. Aften bivuak ved Baillamont. 18 km.

25. august: VIII. Armeekorps rykke frem mod Paffemange for at overskride Meuse ved Nouzon, men svinger om eftermiddagen mod syd mod Vrine-aux-Bois til støtte for VIII. Res.Korps, der står i hårde kampe ved Sedan. Går i mørke i bivuak ved Vrine-aux-Bois, 33 km.

26. august: Bataljon støtte fra stillinger syd for Vrine-aux-Bois 16. Inf.Div. angreb på Donchery. 5. og 6. Batr. nedkæmper to franske batterier på bakkerne ved Fresnois. Bataljonen bekæmper infanteri ved Dom-le Mesnil og i den tæt besatte skov på bakken syd for Meuse. Overlegen, skjult fjendtligt artilleri bringer angrebet til standsning. Kraftig regn om natten.

27. august: Batl. går i stilling syd for Iges for at kunne ramme det fjendtlige feltartilleri. Beskydning af tropesamlinger i Pare-skoven.

28. august: Bekæmpelse af fjendtligt artilleri ved Chateau Pare.

29. august: Natmarch til ny stilling på højderne syd for Vivier-au-Court ved 15. Inf.Div. Tåge forsinker ildåbningen til kl. 0900. Nedkæmpelse af nedgravet infanteri ved Nouvion. Overgang over Meuse tilkæmpes.

30. august: Batl. overskrider Meuse kl. 0200 ved Nouvion. Fremrykning over Bontancourt. Under et hvil ved Bedresse høres kanontorden mod vest. 15. Inf.Div. drejer mod la Horgne, hvor saksiske enheder er i kamp. Hvil mellem kl. 13 og 15. Fortsat march over Bouvellemont. Bivuak ved Marquigny. 34 km i stærk hede.

31. august: Over L'Orphane—Longwé mod Montgon. Fjenden stod på bakkerne og i skovkanen sydøst for Ardenne-kanalen. Batl. gik i stilling nord for kanalen langs vejen Montardre—Montgon. 5. og 6. Batr. observation ved Montardre. Stab, 7. og 8. Batr. ved Melime Chateau, der angribes af overlegne styrker. Ildåbning kl. 15 mod fjendtlige batterier ved Les Alleux og fremrykkende infanteri i skovkanten. For at kunne observere mod fjendtlige maskingeværer, de ikke kunne ses fra slottet, og som tilføjede vores infanteri store tab, gik Hptm. Treppere med observationspersonel fra 8. Batr. frem i skyttelinjen i kanten af slotsparken. Herfra nedkæmpedes maskingeværerne, men blev herefter hårdt. Lt. Busse blev hårdt såret, mens Lt.d.R. Langebeckmann (stab) faldt.

1. september: Forfølgelsesmarch over Montgon—le Chesne mod Les Alleux, hvor der om aftenen slås bivuak.

2. september: March kl. 0100 mod Terron, hvor der holdes hvil mellem kl. 0600 og 1230. Fortsat fremrykning over Aisne ved Vandy. I en lang fremrykning i trav går det mod Somme-Py. Stillinger opklaret 3 km syd for Orfeuil blev ikke besat, da ordre indløber om fortsat march. Efter indtagelsen af Somme-Py kl. 22 fortsætter fremrykningen mod Souain. Bataljon i fortrop. Syd for Somme-Py rammes bataljonen af et overraskende ildoverfald fra fjendtligt infanteri i skoven på begge sider af vejen. Heftig natkamp for at drive fjenden tilbage, hvorunder bataljonens observationsenhed må gribe til karabinerne. Bataljonen holder derefter vejen indtil daggry. 38 km.

3. september: Fra stillinger 3 km syd for Somme-Py beskyder bataljonen fjendtlig bagtrop syd for Souain. Ved middagstid fortsat fremrykning. Kl. 1630 kører bataljonen i stilling i skovstykket 4 km syd for Suippes og bekæmper herfra en franske artilleriafdeling ved la Cheppe. 20 km.

4. september. Kl. 0730 march over St. Martin. Kl. 11 tages Marson. Bataljonen går i stilling nord for landsbyen og beskyder herfra infanteri og artilleri ved Francheville og koncentrationer i Pogny.

5. september: Skydning genoptages ved daggry. Kl. 0900 fortsat march mod la Chaussee på Marne, hvor bataljonen kører frem med ikke komme i aktion. Kl. 1500 mod Vitry-le-Francois. Fra stillinger nord for Signal des Gravelines bekæmpes fjenden på bakkerne nord for Vitry effektivt og fjendens tilbagetrækning mod sydøst. Bivuak ved Couvrot.

6. september: Overskrider Marne ved Loisy sammen med 16. Inf.Div., og går kl. 11 i stilling nord for Blacy. Bekæmper fjendtligt infanteri ved Huiron og tungt artilleri nordøst for Courdemagnes og ved Chatgelnaould. Eftermiddagen frem mod Højde 150 sydvest for Blancy, hvor den kom under heftig beskydning. Angrebet gik i stå.

7. september: Fortsat artillerikamp. Der opstår mangel på ammunition. Tab på grund af det fjendtlige artilleri. Lt.d.R. Schommer (Stab) hårdt såret. Bataljonskommandør og batteriførere modtager Jernkorset II.

8. september: Artilleribekæmpelse på baggrund af udmærket flyopklaring. Herefter støtte til angreb mod Courdemagnes, de erobres. Ammunition ankommer med lastbil fra Metz.

9. september: Bekæmpelse af talrige batterier med observation fra balloner, og fjendtlige reserver i skoven syd for Frignicourt.

10. september: Store fjendtlige angreb mod VIII Armeekorps og naboen XIX. Armeekorps. Bataljonen har en væsentlig andel i det succesfulde forsvar med en virksom ild mod de tætte fjendtlige kolonner.

11. september: På grund af den øverste hærledelses generelle ordre om tilbagetrækning, falder batl. 0500 tilbage bag Marne, hvor den indtil kl. 1630 indtager en optagestilling. Indtil kl. 1800 er 8. Battr. placeret ved Gravelines, 6 km nord for Vitry. Aften og nat fortsat tilbagetrækning over Aulnays l'Aître—le Fresnoy—Poix.

12. september: Vanskelig natmarch i regnvejr ad smalle, opblødte skovveje med mange stop på grund af andre enheders passage på tværs. Fra kl. 0800 og 1100 hvil ved Somme Vesle. Derefter fortsat march over Bussy le Château mod Suippes. Som del af 15. Inf.Div. bagtrop går 5. og 7. Battr. kl. 1800 i stilling nord for Suippes., mens 6. og 8. Battr. med 16. Inf.Div. bagtrop går i stilling nord for Somme-Suippes. Om natten i bivak i silende regn efter en marchpræstation på 63 km på 36 timer.

13. september: VIII. Armeekorps graver sig ned længere mod nord. Frontlinjen langs vejen Souain – Perthes – Maison de Champagne Ferme, danner en vedvarende frontlinje de næste måneder. Batl. forbliver med bagtroppen indtil middag, og beskyder med succes batterier sydøst for Suippes. 5. og 7. Battr. rykker i dråber tilbage gennem skoven øst for Navarin Ferme. 6. og 8. Battr. over Perthes – Souain i beredskab sydvest for Butte de Souain.

Marchpræstation siden den 10. august: 500 km med tab af 31 heste.

Ammunitionsforbrug: 11.186 skud på 15 kampdage.

Tab: en officer faldet, 3 såret; 5 mand faldet, 13 såret.

3. Stillings og forsvarskampe i Champagne

14. september 1914 til 2. april 1915

Situation: Efter at det fransk-engelske forsøg på omslutning mellem Noyon og Lille var mislykkedes, opstod på begge sider forsøget op at trænge modstanderen væk fra havet under det store Yser-slaget fra den 18. oktober til den 24. november og herigennem på ny indlede en bevægelseskrig. Mens ligevægten i kræfter på tysk side blev opretholdt gennem otte store forsvarsslag frem til det til »det store slag« den 21. marts 1918

I Champagne fulgte rolige stillingskampe fra den 20. december af stærke angreb og forgæves forsøg på bryde igennem ved 16. Inf.Div. (6. og 8. Battr.) i de fire slag ved Perthes ¹⁾ og i »vinterslaget«, mens 15. Inf.Div. front (Stab, 5. og 7. Battr.) på begge sider af Souain kun blev angrebet den 20. oktober, 15. november, 21. december og den 7. marts.

14. september: Halvbataljon v. Scheven (5. og 7. Battr.) syd for Butte de Souain ramt af fjendtligt artilleri ledet fra fly. 5 mand død, 18 såret. Aften stillingsskifte omkring 1 km mod nordøst. Halvbataljon Schmidt (6. og 8. Battr.) i stilling vest for Butte de Souain og bekæmper artilleri.

15. september: Halvbataljon Schmidt overgår til 16. Inf.Div. og går i stilling syd for højde 170 ved Tahure øst for vejen mod Perthes. Observationen fremme i kanten af skoven.

16. til 30. september: Forbedring af observation og forbindelsen til den forreste infanterilinj. Lt.d.R. Oster, Lt. Lamberty og Born udmærker sig særligt gennem god ledelse af ilden fra deres batterier fra fremskudte observationssteder og professionelt samarbejde med infanteri og feltartilleri. »Observationsstade Oster« forblev i brug frem til efterårsslaget 1915.

26. september: Resultatløst fremstød med VIII. Armeekorps.

Oktober: Fortsat nedgang i kamphandlinger. Batterierne skyder kun gennemsnitlig hver anden dag 40 skud. Grundig udbygning af ildstillinger, observation og prodslejr. Sidstnævnte ligger ved 5. og 6. Battr. kun 800, henholdsvis 300 meter bag stillingen.

3. oktober: Hptm. Trepper (8. Battr.) modtager som første officer ved regimentet, Jernkorsets I. klasse for indsats ved Montgon.

6. oktober: Bataljonen modtager de førte erstatninger på 25 kuske.

7. oktober: 5. Battr. går i stilling lige nord for Højde 160 vest for Souain, og herfra den 11. og 12. oktober hver gang yderligere 500 meter mod nord. Observation på Højde 160 lige bag forreste infanterilinj, derfor ofte under

¹⁾ 20. til 30. december 1914; 8. til 12. januar; 1. til 5. og 16. til 19. februar, og under »Vinterslaget« den 21. februar til 20. marts 1915.

fjendtlig beskydning. Hptm. Mommer og Lt. Graeff leder fra 5. Battr. ild med stor dygtighed under den efterfølgende kampe, i det fortræffeligt samarbejde med Inf.Regt. 160 og Batteri Hölling (I./FA 83).

12. oktober: 7. Battr. indretter observationsstade på Højde 174 nordvest for Souain som »Observation Stüve«, der efterfølgende virker udmærket.

16. oktober: Halvbataljon v. Scheven bringer tre franske 120-mm kanoner fra Givet i stilling vest for 5. Batteri under Lt. Stüve.

30. oktober: 5. og 7. Batteri indsættes effektivt mod det fjendtlige angreb mellem Jonchery og Ferme des Wacques.

November: 5., 6 og 8. Battr. kun 6 kampdage. 7. Battr. 16.

2. november: 1 Deling af 7. Battr. i stilling 1.200 meter længere mod syd langs vejen Tahure – Souain.

25. november: Fjendtligt angreb på Højde 160 afvises. For første gang anvender fjenden trommeild. 5. Battr. observationsstade under heftig beskydning. Telefongrupperne gør en fortræffelig indsats.

26. november: Halvbataljon Schmidt bringer ligeledes en Givet-kanon i stilling sydøst for Tahure under Lt. Block.

December: Fra midten af måneden tiltagende kampaktivitet ved Halvbataljon Schmidt i sammenhæng med 1. slag om Perthes. Ved 15. Inf.Div. forløber stillingskampen mere rolig.

14. december: 5. og 7. Battr. udrustes med 15 cm schwere Feldhaubitze 13 (15 cm sFH 13) efter at et uddannelseskommando har været kommanderet til Essen.

20. december: Halvbataljon Schmidt indsat i forsvar mod angreb.

21. december: Angreb mod Højde 160 og Souain mølle kl. 10 og kl. 14. Trods kraftig artilleriforberedelse, afvises angrebet. 5. Battr. indsat mod infanteri i Zuaven-skoven, 7. virker med succes mod artilleri og reserver ved Souain. Hptm. Mommer i en hochstand foran 5. Battr. såres og dør på lazaretet i Somme-Py. Lt. Graeff overtager i første omgang føringen af 5. Battr. Ved Perthes fornyet angreb. 6. Battr. laver om aftenen, efter tabsgivende beskydning, stillingsskifte til skovstykket 600 meter syd for Tahure.

30. december: Hård kamp for 6. og 8. Battr., der skyder 872 skud i forsvar.

1915

Januar: Kampaktivitet ved halvbataljon Schmidt af samme styrke, mens den stiger væsentligt ved halvbataljon v. Scheven.

2. januar: Tre 15-cm Ring-kanoner går under Lt. Block i stilling øst for Tahure.

3. januar: 28 mand erstatning ankommer. Yderligere 51 ankommer den 19. januar.

5. januar: Hptm. Meyer fra Fußartl.Rgt. 8 overtager 5. Battr.

8. til 13. januar: Omfattende artillerikamp ved 16. Inf.Div., særlig 9. Battr. Første tunge kampdag. Tab ved 6. Battr.

12. januar: 7. Battr. mister 4 mand på grund af rørsprængning.

17. januar: Om aftenen skifter 8. Battr. efter kraftig beskydning stilling til 2 km sydvest for Tahure.

24. januar: Efter kraftig beskydning flytter 5. Battr. om aftenen sin 2. deling til en stilling 400 meter nord-vest for Højde 174.

Februar og marts: Daglige artillerikampe, fra midten af marts mindsker.

24. februar: Hptm. Trepper hårdt såret af rikojet. Lt. Lamberty overtager føring af 8. Battr.

7. marts: Kampe om vindmøllebakken ved Souain.

9. marts: Hptm. Heydemeann fra Fußartl.Regt. 18 overtager 5. Battr.

13. marts: Bataljonen modtager 61 mand erstatninger.

14. marts: Bataljonen ½ år i stilling. Anerkendelse for kampindsats fra den kommanderende general.

26. marts: Fjendtlige minesprængninger i Zuaven-skoven. 5. Battr. skyder spærreild.

1. april: Starten på afløsning VIII. Armeekorps. Om aftenen går 6. og 8. Battr. fra stilling. 6. Battr. forlader bataljoner og overgår resten af krigen under Ref.Fußartl.Rgt. 3.

2. april: Langfredag. 8. Battr. og ½ l.Mun.Kol når efter natmarch Alland'hui og St. Lambert. 5. og 7. Battr. rykker om aftenen over Somme-Py til Contreuve, hvortil også Mun.Kol. forskyder.

Ammunitionsforbrug: 50.880 skud.

Tab: 1 officer, 2 Fähnrich faldet, 2 officerer, 1 Fähnrich såret. 20 mand faldet, 62 såret.

6 Jernkors I. Klasse: Major v. Scheven, Hptm. Schmidt (6.), Hptm. Hoffmann (7.), Hptm. Trepper (8.), Lts. Lamberty (8.) u. Born (7.).

4. Hvil ved Charleville og Diedenhofen

6. til 16 april hhv. 11. maj 1915

3. april: 5., 7. og ½ ammunitionskolonne når ved daggry Contreuve og slår bivuak i regn. Kl. 1700 fortsat march over Attigny til Charbogne. Ammunitionskolonnen samlet i St. Lamberg. 8. Battr. har hviledag.

4. april: Påskesøndag. Hviledag. Staben når Charbogne

5. april: Aften march til hvilekvarter: Stab, l.Mun.Kol. i Omont, 5. Battr. i Bouvellemont, 7. og 8. Battr. i Chagny.

6. til 13. april: Hvil, uddannelsestjeneste og pleje af hestene. Førte orlovspas.

14. april: March til Poix Terron. 8. Battr. til Sedan. Transport med VIII. Armeekorps til området vest for Diedenhofen [Thionville]

15. april: Kort natmarch fra banegården i Audun-le-Roman til underbringelse: Stab, 8. og kolonne i Trieux, 5. og 7. Battr. Anderny.

16. april: Hviledag. Aften marchbefaling. 7. Battr. forbliver i hvil indtil den 11. maj på grund af epidemi frygt.

5. Kampe på Maashøjderne

17. april til 12. maj 1915

Situation: Den franske 1. Armee angreb på Woëvre-sletten, på Maas højderne flere steder mellem den 5. og 14. april og igen fra den 19. Den tyske front, særligt de vigtige Combres-højder, blev fastholdt. Den 24. april og den 5. maj gennemførtes succesfulde tyske modangreb ved Eparges og i Ailly-skoven.

På den øvrige vestfront udbrød flere steder heftige kampe. den 1. maj begyndte det tyske sejrstøgt i Øst med Tarnow-Gorlice, den 11. maj det fransk-engelske angreb i Artois. Tyrkerne forsvarede med succes Dardanellerne.

17. april: Natten til den 17. april march fra til banegården i Audun-le-Roman. Transport forsinket på grund af udfald af tog. Eftermiddag losning i Mars-la-Tour. Bataljonen tilgår V. Armeekorps (v. Oven) under Arme-Abteilung Strantz. Indkvartering: Stab i Woel, 5. i Doncourt, 8. i Hannonville, kolonne i Avillers. Landsbyerne kraftigt beskudt. 5. og 8. Battr. indsættes udenfor bataljonen. Batterifører går forud til Longeau Ferme.

18. april: Kampbatteriet, 5., er i løbet af natten bragt frem til Côtes Lorraines ved St. Maurice, og er ved daggry skudklar i skoven på højderne vest for svinget på Hannonville vejen. Observation sydøst for St. Remy ved Batterie Knauer. 8. Battr. blev natten til den 18. april i Doncourt, er med 1. Deling (Haub. 13) fra 7. Battr., gået i stilling ved »granerne« i Bouchot-skoven syd for Combres-højderne. Observation i træerne og i kirketårnet i Hannonville. 2. Deling ved Deuxnouds.

19. april: Staben overtager artillerigruppen ved Deuxnouds overfor Fort Troyon, fra 7. maj foran Combres. Kommandostation ved Hannonville.

19. til 23. april: Angrebsforberedelser og livlig ildkamp. Den 22. april skovbrand ved 5. Battr.

24. april: Tysk angreb på Tranchée Calonne – den brede vej gennem skoven fra Verdun til Toul – sydøst for Mouilly efter omfattende artilleriforberedelse. 5. Battr. skyder 997 skud, heraf 371 på 20 minutter som hurtigild før stormen. Heraf tegnede Pjece Hinsberg sig alene for 95 skud.

25. april: Fortsættelse af angrebet nordvest for St. Remy. Lt. Schunck (5.) falder i skansen foran St. Remy som fremskudt artilleriobservatør.

Varmt forårsvejr er sat ind og enhederne kan komme sig efter de vådkolde vintermåneder i Champagne. Côtes Lorraines skønhed med gran- og bøgeskove træder nu dobbelt frem.

26. april til 11. maj: Meget omfattende artillerikamp. 5. Battr. mål er ved Eparges og Mouilly, 8. mod Combres-højderne, Mesnil og Manheulles. 5. Battr. forlægger den 30. april til Côtes Lorraines. Den 5. maj fornyet tysk fremstød mod Eparges.

11. maj: Om aften afmarch med 5. og 8. Battr. over St. Maurice.

12. maj: Nat hvil ved Mars-la-Tour. Fortsat march mod Homecourt i kraftig hede. Sten fra Woel til Homecourt. Deling Even fra 7., indsat ved 8. Battr., når Audun-la-Roman med tog fra Mars-la-Tour. Videre march til Anderny. Ammunitionsforbrug: 10.170 skud

Tab: 1 officer død, 5 mand såret.

6. På Loretto- og Vimy højderne

13. maj til 24. juli 1915

Situation: Efter at det engelsk-franske gennembrudsforsøg i Artois den 9. maj kun havde opnået ringe terræn ved Carency, gik offensiven over i hårdnakkede delkampe, der særligt heftigt udkæmpedes 26. til 31. maj og i midten af juni mellem Bethune og Arras. Den østlige skråning af Loretto-højderne måtte skridtvis opgives. Helt frem til juli udkæmpedes forbitrede kampe om sukkerfabrikken i Souchez og om Neuville-St.Vaast. På den øvrige Vestfront gennemførte franskmændene talrige delangreb for at aflaste russerne, som mod slutningen af juni mistede det meste af Galicien. Den 23. maj kom den italienske krigserklæring.

13. maj: Bataljonen marcherer til Homecourt, 7. Battr. fra Anderny, for transport. Stab, 5. Battr. og ½ kolonne fra banegård Conflans, 7, 8 og ½ kolonne fra Fentsch over Sedan – Hirson – Valenciennes. 285 km.

14. maj: Losning i Douai. Indkvartering: stab, 8. og 1. Mun. Kol. i Lewarde, 5. i Sin-le-Noble, 7. i Loffre. Alarmering om eftermiddagen med henblik på flytning af kvarterer. Ordren tilbagekaldt efter afgang.

15. maj: Forskydning over Douai til XIV Armeekorps (v. Hönisch). Om aftenen i stilling vest for Lens, 5. Battr. ved et børnehjem i forstanden St. Edouard omgivet af beboede huse. 7. Battr. i en kalkgrav nordvest for Ste. Auguste. Observation i skorsten i Kulmine 12. Stab underbragt i Lens. Kommandostation i kirketårnet i forstad St. Edouard. Hptm. von Roy, hidtidig Regt. adjutant, overtager føring af 8. Battr., som i korpsreserve i løbet af natten går i stilling mellem husene i Benifontaine. Observation i skorsten i Vingles.

13. maj: Indledning på skydninger. På grund af udmærket observationsforhold har artilleriet i afsnittet nord for Souchez en særlig stor andel i det succesfulde forsvar. Der sker derfor en stadig bekæmpelse af observationsstaderne. Det primære mål for begge siders artilleri i Loretto-højderne. 5. og 7. Battr. prodslejr indrettes nordøst for Lens ved vejen mod Lille. 8. i Sallaumines.

18. maj: Batl.kommandør overtager føring af det tunge artilleri i divisionens afsnit. Ny kommandostation syd for Wiegand-højden ved Lievin. 8. Battr. i hvil i Sallaumines mellem den 18. og 22. maj.

23. maj: Pinsesøndag. Efter et langvarigt tordenvejr angriber fjenden om morgenen nord for Loretto-højderne. Om aften skifter 5. Battr. stilling til Fabarius-Berg ved Givenchy. 8. Battr. går om aftenen i stilling i den østlige kan af Givenchy, hvor den om natten beskydes heftigt og har tab. Observation på brigade-Berg.

24. maj: 8. Battr. afløser efter fornyede tab 5. Battr. der herefter indtager dens gamle stilling nordvest for Lins.

Juni: Kampsituationen skærpes. Hyppigt også artilleriindsat om natten. Målene for batterierne: 5. og 7. fra Loos til Loretto, 7. fra den 10. mod Neuville-St.Vaast til Arras, 8. omkring Souchez. På grund af dårlig ammunition og den store belastning af pjecerne sker der flere rørsprængninger.

5. juni: Under beskydning af 5. Battr. ødelægges megen ammunition.

6. juni: En deling fra 5. Battr. går i stilling langs vejen Lens – Lievin, der hidtil har været synlig for de fjendtlige lænkeballoner.

11. juni: 7. Battr. forskyder til 16. Div. Stilling vest for banegård Farbus. 22 km. Observation ved la Folie Ferme. Prodslejr i Bois Bernard.

12. juni: Tre pjecer ved 5. Battr. ødelagt ved rørsprængninger.

16. juni: Fjendtligt angreb over en bred front. Lt.d.R. Lehmann (8.) kommanderes til staben. Dræbt, mens han forbandt to hårdt sårede telefonfolk.

17. juni: Æresdag for 8. Battr.! Fra åben stilling virker en deling under Lt. Hammes mod en fjende, der er trængt ind ved Givenchy. Velsigtet, direkte til på nærmeste hold bringer stormen til standsning og forårsager store tab. Herefter virksom forberedelse til det tyske modangreb. Brigade-Berg indtages igen. Observationen var en overgang trukket væk.

20. juni: Under beskydning af 8. Battr. river Kanoner Stammen brændende krudtladninger fra hinanden og forhindre dermed store skader.

22. juni: Heftig beskydning af observationsstader ved 6. Battr. i mineforvaltningsbygningen i Lievin.

23. juni: 7. Battr. rykker i hvil i Billy-Montigny.

25. til 26. juni: 8. Battr. mister samtlige pjecer til rørsprængninger.

29. juni: 7. Battr. går ind i 8. Battr. stillinger ved Fabariusberg. Deltager i kampene om sukkerfabrikken i Souchez. 8. forlægger sine prodser til Courrieres.

8. juli: Starten på beskydning af Lens.

14. juli: 8. Battr. modtager 4 Haubirz 13 og går om aftenen i stilling på øst skråningen af Wiegand-højderne syd for Lievin. Ringe kampaktivitet fra denne stilling.

19. juli: Hptm. von Roy (8.) såret, men bliver ved enheden.

21. juli: Batl. rykker om aftenen til Douai.
22, til 24. juli: Hvil i Douai. Underbringelse på kasernen.
 Ammunitionsforbrug: 26. 920 skud.
 Tab: en officer død, 1 såret. 8 mand død, 18 såret

7. Hvil og reorganisering i Hirson.

25. juli til 5. september 1915

25. juli: Transport fra Douai til Hirson. Underbringelse: stab og 7. Battr. i Hirson, 5. i Neuve Maison, 8. i st. Mihiel.

26. juli til 5. september: Uddannelse, istandsættelse af udrustning og pjecer. Hvert batteri tildeles 1. Battr. Kol. å 12 ammunitionsvogne, formeret ved opløsning af den lette ammunitionskolonne og dele af Fußartl.Mun.Kol.Abtlg. III./9. Fører for 5. Kol. Hptm.d.R. Schumacher, 7. Kol. Major d.Ldw. Dremel, 8. Kol. Rittm.d.Ldw. Frhr. v. Brandenstein.

10. august: Hptm. Albrecht fra Fußartl.Regt. 4 overtager føring af 5. Battr. fra den syge Hptm. Heydemann.

17. august: Oblt. Erdmann fra Fußartl.Regt. 20 overtager føring af 7. Battr. fra den syge Hptm. Hoffmann.

8. Kort indsats i Champagne

6. til 16. september 1915

Situation: Modstanderen foretog omfattende angrebsforberedelser i Champagne og Artois. Den tyske offensiv i øst nærmede sig sin afslutning. I det sydlige Ungarn rykkede 11. Armee fra midten af september frem mod Serbien.

6. september: Transport fra Hirson til Somme-Py og VIII. Res.Korps (Fleck). Aften i stilling ved Division Liebert, 5. Battr. 600 meter nord og 8. 1 km øst for Butte de Souain, hvor også kommandostationen for staben. 7. Battr. overgår til Gruppe Laies (7./Fußartl.Regt. 7) og indtager stillinger i sænkningen syd Ste.Marie-à-Py.

7. til 12. september: Enkelte ildoverfald. Ingen kamphandlinger af betydning. Det fjendtlige artilleri meget rolig.

12. december: Aften march til området nord for Vouziers, 32 km. Stab og 8. til Condo, 5. til Vrizy, 7. til Givry, 5. Kol. Vandy, 7. Kol. Loisy, 8. Kol. Chestres.

13. til 16. september: Hviledage.

Ammunitionsforbrug: 2.380 skud. Tab: en mand såret.

9. Overgang over Donau og fremrykning gennem Serbien.

17. september til 28. november 1915

Situation: Sammen med den østrigske Armee v. Koevers, overskred Heeresgruppe Mackensen mellem den 7. og 11. oktober Donau på begge sider af Belgrad. Armee. Gallwitz fra Semendria overskred floden syd for Weiskirchen, og den 23. oktober passerede et østrig-ungarsk landstorm detachement (Gruppe Fülöpp) – forstærket af tysk artilleri og tekniske enheder, Donau ved Orsowa og samlet blev en sejt forsvarende modstander langsomt presset mod syd. Den 14. oktober trådte Bulgarien ind i krigen. Dens 1. Armee (Bojadjeff) rykkede frem mellem Negotin og Pirot mod Nisch. Også her forsvarede Serbien sig tappert. Frem til den 7. november blev en linje nået Kraljevo—Krusevac—Nisch—Leskovac langs den serbiske og bulgarske Morava (120 km syd for Donau) og vejen mod Tyrkiet åbnet. Da den længere mod syd fremtrængte bulgarske 2. Armee (Todoroff) allerede den 23. oktober stod ved Üsküb, måtte serberne vige ud over Novipazar og Amselfeld. Under den fortsatte forfølgelse fra Morava over bjergene blev resterne af den serbiske hær trængt tilbage til Montenegro.

a) Donauovergang ved Weisskirchen og Orsova.

17. til 23. september: Transport fra Virzy og Attigny (7. med kol.) over Sedan – Diedenhofen; 18. Gernersheim – Ulm; 19. München—Salzburg; 20. Wien—Budapest; 21. Arad —Temesvar; 22. til Weißkirchen; 23. ankomst af den sidste transport. Bataljonen underlægges X. Res.Korps (Kosch).

24. til 27. september: Rekognoscering af stillinger, observationssteder og fremrykkeakser. Forberedelse til bjergkrig i Serbien gennem tildeling af hver 40 lette særkøretøjer til batterierne og 37 til kolonnerne med ungarske heste og kuske. Også træk okser og ungarske bøfler.

28. september: Start på bygning af stillinger.

30. september: Med kolonne forskyder 7. Battr. til Semendria og III. Armeekorps (v. Lochow)

1. oktober: Inden dagry er en deling fra hver af 5. og 8. Battr. i stilling – 5. nord for Højde 315, 8. nordvest for Højde 360 øst for Donaubuen ved Weisskirchen. Observation på Højde 315.

2. oktober: Anden deling går i stilling i løbet af natten.

4. og 5. oktober: Indskydning mod befæstningerne langs floden ved Zatonje

6. oktober: Skydning til at gøre stillingerne ved Zatonje stormmodne.

7. oktober: Start på overgangen af Donau. Goriz-højderne (350 m) erobres kl. 10 efter artilleriforberedelse. Batterierne beskyder herefter serbisk modangreb.

8. oktober: Fra kl. 1400 beskydes Lipar- og Anatema-højderne.

9. oktober: 8. Battr. forbliver i aktion. Lipar-højderne erobres efter fornyet artilleriforberedelse.

10. oktober: 1. deling af 8. Battr. forskyder til stilling længere mod sydvest i Ribis-dalen. Anatema-højderne stormes. Den af bataljonen beskudte ø Kisiljevo erobres.

11. og 12. oktober: Hviledag i Weisskirchen og forledelse til transport til Orsova.

13. oktober: Stab med automobil forud til Orsova. Bataljon (uden 7. Battr.) jernbanetransport fra Karasjefzeno nordvest for Weisskirchen over Temesvar til Orsova og den østrigske Gruppe Fülöpp.

14. oktober: Ankomst og indkvartering i Cernaheviz.

15. til 20. oktober: Angrebs forberedelser. Den 20. oktober går 5. Battr. i stilling bag Eioca-højderne 2 km nordvest for Orsova, 8. Battr. nord for Kraca Voicului (278 m). Observation på flodhøjderne lige nord for Donau. Forskydning til stillingerne på dårlige, stejle bjergveje er yderst anstrengende.

21. til 22. oktober: Indskydning og virkningsskydning mod befæstninger langs floden, nedkæmpelse af flere fjendtlige batterier ved Fort Elisabeth.

23. oktober: Kl. 0900 overgang over Donau. 5. Battr. afgiver 3 »Rollsalven«¹⁾ som tegn på artilleriets ildåbning. Målene er som den 22. Det fjendtlige artilleri, der kun åbner ild ned en enkelt pjece, nedkæmpes hurtigt. 8. Battr. ødelægger maskingeværer og rykker om aftenen frem til floden med 1. Deling. Observation skubbet frem på den sydlige bred.

24. oktober: Ingen kampaktivitet. 5. Battr. går frem til floden 1. km sydvest for Orsova, ligeledes 8. Battr. med 2. Deling. Generalfeldmarschall v. Mackensen udtaler sin anerkendelse til Major v. Scheven og de forsamlede kommandører for bataljonens præstation, den hurtige nedkæmpelse af det fjendtlige artilleri, der i væsentlig grad var medvirkende årsag til den næsten tabsfrie, vanskelige overgang af Donau.

25. oktober: Stab til Orsova. Ringe kampaktivitet.

26. oktober: Til beskyttelse af Donau-monitorer, der anvendes i forbindelse med ammunitionsforsyningen, placeres 1./5. Battr. i dalen vest for Ujaszonyret.

27. oktober: Bataljonen samles i Orsova.

28. oktober: Stab og 5. kol. sættes over Donau på færger. Stab til Kladowo, Kol. til Davidowo ved Jernporten.

29. oktober: 5. Battr. når Kladowo, 8. bliver tilbage i Orsova til dækning mod Rumænien. Fra 5. til 7. november banetransport til Alibunar vest for Weisskirchen og march på 40 km til Pancsoca øst for Belgrad, hvor i hvil indtil den 4. december.

Ammunitionsforbrug: 5. og 8. Battr. 2.627 skud.

Jernkors I. klasse: Hptm. von Roy (8.).

¹⁾ Udtrykket "rullende artillerisalve" refererer til en taktisk form for ild i en militær kontekst, især i artillerioperationer. Det involverer på hinanden følgende artillerisalver, der affyres efter hinanden med bestemte intervaller

b) Stab og 5. Batterie under fremrykning i Serbien.

30. oktober til 24. november: Forfølgelsesmarch på 380 km, først med den sammensatte Gruppe Below« (Artl.Kdr. Major v. Scheven), bestående af østrig-ungarsk landstorm og dele af Alpenkorpset - Negotin—Zajecar—Krusevac—Kraljevo, og så med Alpekorpset i Ibar dalen til Raska, 20 km fra Rovipazar. Ingen kamphandlinger. Bataljonen forstærkes med Bjergenhed, kolonner med tohjulede køretøjer til transport af ammunition og de adskilte pjecer. Kvarter hhv. bivuak: 31. 10. ved Brza Palanka; 1. 11. Kusjak; 2. Samarinovac; 3. (over Negotin) 4 km nord for Salas; 4. Koprivnica; 5. 2 Km nord for Zajecar; 6. Planinica; 7. 2 Km nord for Boljevac; 8. Krivivir; 9. Ruhetag; 10. ved Petka (broen ødelagt); 11. Stab Paracin, 5. Battr. Dadidovac; 12. Cicevac; 13. Makresani, hvor 5 ammunitionsvogne må efterlades; 14. (over Krusevac) Odzaci; 15. Stab Banja, 5. Ruhetag; 16. Ratina; 17. og 18. hviledag; 19. (over Kraljevo) Maglic; 20. Polumir; 21. Usce; 22. Lucice; 23. Baljevac; 24. Raska. Marchen gennem Ibar-dalen fra Kraljevo til Raska stillede voldsomme krav. Mangel på brød, havre og hø. Ugunstigt vejr. Veje smalle og mudrede, sejle og i de sidste dage isglatte. Hertil kom bivuakering i stærk kulde.

25. til 27. november: Hviledage.

c) 7. Batterie overgang over Donau og fremrykning ind til Nisch.

30. september: 7. Battr. når Homokbalvanyos nord for Semendria og tilgår 6. Inf.Div. (Herhuds v. Rhoden).

1. til 6. oktober: Forberedelser til angreb. De to delinger separat i stilling sydøst for Kevepallos. Observation truffet frem på Donau øen [Smederevska Ada].

7. oktober: Ildforberedelse mod Højde 140 sydvest for Semendria.

8. oktober: Overgang over Donau med 25. Res.Div. mislykkes. 6. Inf.Div. sætter over ved Dunapart. Forsat beskydning af stillinger på Højde 140.

9. oktober: Ildaktivitet om den foregående dag.

10. oktober: I stilling ved Donaudæmningen ved daggry.

11. oktober: Forberedelse til storm på Semendria, som erobres om eftermiddagen. Sidst på aftenen march til overgangsstedet.

12. oktober: Fra kl. 0300 overgang af floden med færger. Under 6. Inf.Div. i stilling øst for Semendria. Om eftermiddagen fremrykning til Lipe. Observation fra kirketårn.

13. til 16. oktober: Kamp om Wranowo stillingen.

17. til 19. oktober: Kamp om Ralja stilling. Batterierne står den 17. ved kirkegården, den 18. og 19. i den sydlige del af Rawinac og den 19. om eftermiddagen nord for jernbanen ved Kirsna.

20. oktober: Bivuak ved Mijailowac.

21. oktober: Kort skydning ved Dobrodo.

22. oktober: Hviledag.

23. oktober: Palanka indtages. Ildstillinger 3 km nord herfor.

24. oktober til 7. november: Fremrykning over Kragujevac til foran Krusevac. 24. 10. Stilling sydvest og øst for Palanka; 25. sydøst for Banicina, eftermiddag 4 km længere frem; 26. ved Bosnjani; 27. ved Mirasevac, hvor tåge forhindrer skydninger; 28. og 29. syd for Sipic; 30. bivuak ved Badnjevac; 31. Stilling sydvest herfor. Bundløse veje og regnvejr. Aften erobres Kragujevac. 1. 11. bivuak ved Vojinovac, kun tilbagelagt 4 km på 12 timer. 2. 11. bivuak syd for Desimirovac; 3. over Kragujevac til Sabanta; 4. i stilling sydøst for Sabanta. Eftermiddag forfølgelses skydninger fra Glaveja-bakkerne; 5. i stilling syd for Belusic uden skydninger; 6. bivuak syd for Op-aric; 7. 11. underbringelse i Poljina, 20 km nordvest for Krusevac. Indtil den 9. i hvil.

10. til 21. november: Kort march nord og sving over Jagodina—Krusevac mod Nisch; 11. Bunar; 12. Iovac; 13. Warvarin; 14. Krusevac; 15. hviledag; 16. Gjunis; 17. Vitkovac; 18. Zitkovac; 19. Grjejac; 20. Mramor; 21. Nisch. Her hvil indtil den 28. november.

Ammunitionsforbrug: 3.167 skud. Marchstrækning: 390 km.

10. March til den græske grænse

28. november 1915 til 8. marts 1916

Situation: Entente-enheder, der fra Saloniki var kommet Serberne til undsætning, blev af den bulgarske 2. Armee i midten af december i Vardar-dalen kastet tilbage til den græske grænse. Den 4. december blev Monastir

erobret. Frem til begyndelsen af marts afsluttede den tyske 11. Armee (v. Gallwitz) og bulgarerne deres opmarch til stillingskamp langs grænsen mellem Ochrida og Doiran-søen. Østrigerne erobrede Montenegro og Albanien frem til Elbasan i januar og februar 1916.

Bataljonen marcherede i rækkefølgen 7., 8. Battr, stab, 5. Battr. med indbyrdes afstande på fra 4 til 1 uge, over Krusevac—Risch—Vranja—Kumanovo—Üsküb mod Beles, hvor bataljonen igen samledes den 17. februar. Den 26. februar samlet march over Iftib—Radovista—Strumiza til Negorci nord for Gjevgjeli ¹⁾).

a) 7. Battr. fra Risch til foran Veles. 29. 11 til 21. 12. 1915

29. 11. Tuckovac; 30. 11. til 8. 12. hvil i Leskovac; 9. Grdeliza; 10. Dzep; 11. Rodolci; 12. Stubac; 13. til 15. hvil i Vranja; 16. Biljaca; 17. og 18. Tabanooce; 19. og 20. Kumanovo. Fra 21.12. i hvil; indtil 26. 12. i Belimbeg øst for Üsküb, indtil 31. 12. i Ibrainovo, til 25. 2. 16 i Vertersko nord for Veles. 220 km.

b) 8. Battr. fra Pancsova til foran Veles, 4.12.15 til 14. 2.16.

4. til 6. december: til Kerevaro og overgang af Semendria; 7. og 8. 12. banetransport til Cuprija nord for Paracin; 9. til 16 i hvil i Supska; 17. Paracin; 18. Sikirica; 19. hvil; 20. Ivannovac; 21. Trnovac. 48 km! 22. Hviledag; 23. til 28. hviledag in Pasi Poljana syd for Risch; fra 2. 1. 16 i Lipavica; til 5. Bunibrod; til 8. aften bivak ved Stubal; til 9. aften march gennem engpas til Korbevac; til 12. 1. hvil; 13. Vranja; 14. Bujanovca; 15. Reljan; til 10. 2. hvil i Opaje vest for Kumanovo; 11. 2. Karacinovo; 12. og 13. Katlanovo; 14. til 17. 2. hvil i Ruduik nord for Veles. 375 km.

c) Stab og 5. Battr. fra Raska til foran Vesles, 28.11.15 til 16.2.16.

28. 11. til 2. 12. tilbagemarch gennem Ibar dalen til Kraljevo; 3. og 4. Novoselo; 5. Stab Stopanja, 5. Battr. Trstenik; 6. til 18. 12. i hvil i Maskare nordlig Krusevac; 19. Cicevac; 20. Boboviste; 21. Artiste og Mezgraja; 22. Ruhe; 23. over Risch til Caplinac i hvil til 31.12.; 3.1. Stab og Kol. Brestovac; 5. Battr. Bukovac, til 7. i hvil; 8. Zaluznja; 9. Leskovac, pjecer og ammunition efterlades til banetransport. 10. Grdeliza og Ladovice; 11. og 12. hvil, 5. til Dobrotin; 13. og 14. varm, gennem engpas til Bladicinhan; 15. 1. til 6. 2. hvil i Kumarevo øst for Vranja; fra 10. 2. i Cukovac; 11. 2. Bujanovce; 12. Biljace; 13. Lopate vest for Kumanovo; 14. Orlance; 15. ved Üsküb nord forbi til Katlanovo; 16. Bertersko, hvor 7. Battr. siden 21. 12. har været underbragt.

d) Hvil ved Verles og march til Negorci, 17. februar til 8. marts 1916

17. 2. Bataljonen samles, Stab og 5. i Rastani, 7. og 8. bivak øst for Rastani, hvil til 25., underbringelse: 5. Hrlevci, 7. Lisice, 8. Has Jenikoj; 26.2. Fortsat march til Hamzabegovo; 27. Istib; 28. Leskovica; 29. Radovista; 1. til 4. 3. nord for Struñiza i Bulgarien; 5. 3. pasvejen til Kosturino; 6. Rabrovo; 7. Mirovca ved Vardar; 8. Negorci.

Marchpræstation siden 22. september 1915: Stab og 5. Battr. 1.065 km, 7. Battr. 850 km, 8. Battr. 620 km.

Tab af 135 heste siden overgangen af Donau. De største vanskeligheder var marchen gennem Ibar-dalen og gennem engpasset langs den sydlige Morava mellem Lescovac og Vranja.

Den 23. januar 1916 blev major v. Scheven forsat til General d. Fußartl. ved Große Hauptquartier, General v. Lauter. Major Torges fra A.O.K. 9 overtager føring af bataljonen.

11. Stillingskampe langs den græske grænse.

9. marts 1916 til 17. september 1918; 7. Battr. til 9. december 1917

Situation: Generelt rolig stillingskamp. Fra tysk-bulgarsk side blev der – ud over patruljer – ikke gennemført angrebsoperationer. Forskellige af Ententen indsatte delangreb mod 1. bulgarske Armee (her III/9) på begge sider

¹⁾ Navne efter kort 1:200.000 fra det østrigske Militärgeographischen Instituts i Wien

af Varfdar og Doira-søen. blev oftest blodigt afvist. De mest omstridte punkter langs fronten var »Hiller-kuppe«, »Grenzstein- Højde 51«, »Posten-Højde« og »Jarebitzna-Bakken«. De forgæves fjendtlige offensiver i efteråret 1916 og i marts og maj 1917, rettede sig mod den vestlige naboarme ved Monastgir og i Cerna-buen.

9. marts 1916 til 17. september 1918: Bataljonen i hele perioden indsat ved den bulgarske 5. Division (fører Gen. Barneff, Sawow, Topalow og Bontscheff) underlagt A.O.K. 11 (v. Gallwitz fra den 10. august 1916 v. Winckler) og fra 26. september 1916 den bulgarske 1. Arme (Jekow). Overfor var samtlige ententens hærenheder indsat på et tidspunkt gennem de 2½ år.

Divisionens ugunstige frontforløb i det nøgle terræn, lå for det meste lavere end fjendes bjergland syd for linjen Huma—Gjevgjeli af Mala Rupa (1929 m) over Jarebitzna (1085 m) — Winckler-højderne (626 m) — Posten-Højde (341 m) — Grabenkuppe - Ulanen-Höhe (212 m) til Vardar. Den oprindelige forpoststilling i denne linje, blev senere hovedmodstandslinje.

Vanskeligt tjenestelige samarbejde med de bulgarske stabe blev klaret med venskabelig aftaler. Det bulgarske artilleri præstationer var god, mens det bulgarske infanteri var af ringe kampværdi.

Kampindsatsen drejede sig hovedsageligt om artilleribekæmpelse. Det fjendtlige artilleri var med hensyn til antal, disponibel ammunition og frem for alt med hensyn til flyobservation betydelig overlegen og havde gunstiger stillinger. De konstante artillerikampe, fra vores side udført med moderat brug af ammunition og med konsekvent lave kampstyrker - en konsekvens af de klimatiske påvirkninger - gjorde kampene i Makedonien ekstremt udmattende.

Da kun én 350 km lang enkeltsporet jernbane førte fra Risch til fronten, var forsyningerne ofte utilstrækkelige; der var også hyppig mangel på ammunition, byggematerialer og brænde, hvilket ikke engang var tilstrækkeligt til feltkøkkenerne i selve kampzonen.

1916

9. til 14. marts: Rekognoscering af skydestillinger, observationssteder og lejre.

15. marts: Staben opretter kommandostation på Barneff-højderne nordøst for Gurincet. Bataljonskommandøren er normalt ansvarlig for fire feltartilleri- eller tunge batterier.

Batl. går i stilling: 5. Battr. nordøst for Winckler-højder; 21.5. 1. Deling 500 meter syd for Gurincet, 25.10. 2. Deling på Kyrillweg, fra 21. 8. blev en pjece fra 1. deling trukket frem sydvest for Mojina. 7. Battr. i sydkant Mrzeni, fra 9. 4. til 6. 6. 1. Deling i nordkant Gjevgjeli, fra 31. 7. begge delinger 1 km sydvest Gjevgjeli; 19. 11. tilbage til Mrzeni; 8. Battr. 2 km nordvest Gjevgjeli i nordkant Schlangenberge, fra 5. 6. 1 pjece fremskudt 1 km sydlig Gjevgjeli. Fra december skiftevis en deling fra 7. og 8. Battr. i den fremskudte stilling syd for Ljumnica-åen ved Gjevgjeli, hvor den ved højvande efter regnvejr er fuldstændig afskåret. En hyppig udskiftning i den fremskudte stilling var nødvendig, da den hele tiden kunne observeres af fjenden. Udbygning af stillingerne blev vanskeliggjort af det klippefyldte terræn og den store mangel på materialer, og fra 1917 for det meste opført i beton. Der manglede luftskjul i det nøgle terræn, der kun sporadisk var dækket af dværg-ege og tornebuske.

Observation: 5. Battr. 2 km sydvest for Gurincet med fremskudt stade på Winckler-højder. 7. Battr. på Artillerie-Berg og fremskudt på Grenzstein-højde 91. 8. Battr. på Brigade-Berg og fremskudt på Baum-højde. Observationen blev hæmmet af den modsat stående sol. Fra højderne på højre fløj, hvor atmosfæren næsten altid var klar, var det muligt at overvåge trafikken i Thessaloniki-bugten over en afstand på 75 km.

Lejer: 5. Battr. 2 km sydøst for Gurincet, 7. Battr. nordvest for Mrzeni, 8. Battr. i Mühlbach dalen sydvest for Negorci, 5. Kol. nord for Negorci, 7. Kol. 2 km und 8. Kol. 1 km vest for Prdejci. Også bygningen af lejrene led til sidst på efteråret af mangel på materialer og det træ fattige land. Mod de iskolde vinterstorme var der ingen læ.

Der var meget dårlige vejrforhold for leveringen af ammunition. De få faste veje kunne ikke klare den kraftige trafik. Vejene på Vadar sletten blev hurtig bundløse i dårligt vejr. Bjergvejene var smalle, stejle og dækket af sten.

9. april: Fjenden åbner ild.

2. juni: 7. Battr. mister 8 mand på grund af rørsprængning.

14. juni: Luftangreb på 8. Battr. lejr. Beskydning af 5. Battr. lejr.

30. juni: Major Malm fra Fußartl.Batl. 38 bytter med major Torges som fører for bataljonen.

August: Den 200 meter brede Vardar er næsten fuldstændig udtørret. Heden overstiger 70° C. Alle planter tørrer ud.

3. august: Lt.d.R. Weidenfeld (5.) dør af tyfus på Lazaret Üsküb.

13. september: 7. og 8. Battr. deltager med spærreskydning i 101. Inf.Div. forsvarskamp ved Hillerkuppe, og det samme igen den 22. og 23. oktober.

27. september: Den syge Hptm. Albrecht, 5. Battr., afløses af Oblt. vom Endt fra Fußartl.Rgts.Stab 108

8. oktober: Hptm. von Roy forsættes til Heeresgruppe v. Below. Hptm. Delius overtager 8. Battr.

31. oktober: 8. Battr. ildstillinger ødelægges næsten totalt af uvejr.

November: Opklaring af stillinger længere tilbage for tilfælde af en tilbagelægning af fronten i sammenhæng med tabet af Monastir.

11. november: Træfning ved Keilberg (321 m). Bakken går tabt. Det bulgarske modangreb mislykkes.

11. december: Træfninger ved Posten-Höhe og of Schwarzen Hang, vest for Alcak Mah. Tab ved 5. Battr. observationsstade.

28. december: Major Mahn fra IV./2. Garde-Fußartl.Regt. afløser Hptm. Delius som bataljonskommandør. Lt. Graeff, hidtidig adjutant, overtager 8. Battr., mens Lt. Latten udnævnes til bataljonsadjutant.

Tab på grund af sygdom: 357 mand.

Dette betydelige tab forklares af de usunde klimatiske forhold. Om vinteren fra december til februar blæser iskolde, allestedsnærværende nordenvinde næsten konstant; temperaturen falder aldrig til under 10 grader Celsius. Marts til begyndelsen af maj er den eneste gunstige årstid. Indtil september hersker fuldstændig tørke med en konstant skyfri himmel og temperaturer, der når over 70 (?) grader Celsius. Fra oktober og fremefter sker der en hurtig afkøling med kraftig nedbør. Centraleuropæere finder det særligt vanskeligt at tilpasse sig sommerklimaet. Varmen medfører mange sygdomme, herunder tarmlidelser, Papataci-feber (sandflue feber), influenza og malaria, der optræder i sin mildere form som tertær malaria og i sin farligere form som tropisk malaria, og som kun er blevet i ringe grad kontrolleret ved kininbehandling. Da malaria og papataci overføres af insekter, der yngler i stillestående vand, havde 5. Battr., der var placeret længere vestpå i bjergene, færre tab end 7. og 8. på Vardarsletten. Malaria forårsagede mange dødsfald og tegnede sig for langt størstedelen af den samlede tabsrate på over 130 % på grund af sygdom frem til september 1918. Det forekom fra maj til december, med regelmæssige tilbagefald senere. Det konstant høje antal syge mænd resulterede i øget vagt for de raske og begrænsede orlovsmuligheder.

De tunge heste var for den største del gået til grunde på grund af Malaria og skab.

Blodige tab: 7 mand døde, 12 sårede.

Ammunitionsforbrug: 6.274 skud

Jernkors I. Kl.: Lt. Graeff (Stab).

1917

19. februar: 7. og 8. Battr. indsættes i forsvar mod engelsk angreb øst for Vardar mod Hillerkuppe und Grienchenberg

Februar til april: Reorganisering af artilleriforsvaret i divisionssektoren efter tyske kampprincipper af Hptm. Delius.

8. marts: Lt.d.R. Oster (stab) overtager 7. Battr., mens Hptm. Erdmann forsættes til generalstaben ved 217 Inf.Div.

14. marts: Fjenden erobrer bakkerne ved Slop.

24. marts: Kommandøren for Feldartl.Regt. 209. Kritzler, bliver tysk artillerikommandør efter Hptm. Delius, som overtager artillerigruppen fra Winckler højderne til Vardar med to feltartilleribataljoner, den 7. og 8., Battr., 114 (10 cm kanoner) og 1/3 af den 6./4. (mørser).

6. og 8. maj: angreb på Grabenkuppe og Schwarzen Hang afvises. 5. Battr. tilgår den 8. maj Artillerie-Gruppe II/Feldart.Regt. 209 (Umber). Stilling for 1. Deling 2 km øst for Huma, nord for Jarebitzna.

10. maj: Fjenden sætter sig i besiddelse af den beherskende Klemmen Jarebitgzna (1085 m). Hårde kampdage for 5. Battr.

11. maj: 2. Deling/5 i stilling 800 meter øst for 1. Deling, i omkring 700 meters højde. Observation på Garbatka (1025 meter) syd for Huma.

14. maj: Kampe om Grabenkuppe. 7. og 8. Battr. indsat mod den indtrængte fjende.

15. og 18. maj: Forsvar af det fjendtlige angreb på Ulanen-Höhe (212).

25. maj: 8. Battr. forlægger observationsstade fra Baum- til Winkckler-højderne.

29. maj til 3. juni: I varierede kampe fastholdes Hill 204 og Posten højden ved Alcak Mah.

27. juni: Forsvar af fjendtligt angreb på Højde 212.

29. juni: Virkningsskydning mod fjendtlige stillinger på Grabenkuppe, 7. med 265, 8. med 560 skud.

13. september: Lt. Timme overtager stedfortrædende føring af 8. Battr. efter den syge Lt. Graeff.

10. december: 7. Battr. forlader i løbet af natten sine stillinger og rykker som hærreserve til Pepelista, hvor den forbliver frem til den 29. januar 1918, hvor den for resten af krigen forlader bataljonen. Se kapitel 14.

Ammunitionsforbrug: 11.734 skud

Tab: 2 mand død, 8 såret.

Jernkors I. Klasse; Oblt. vom Endt (5.), Lts.d.R. Lützen (5.) und Oster (7.), Lt. Baldus (7.).

1918

25. januar: Lt.d.R. Eichler (Stab) overtager 8. Battr.

6. februar: 1. Deling, 5 Battr. går i stilling 2 km længere mod øst i vejsvinget 1½ km nordvest for Winckler-højderne.

19. februar: 8. Battr. forlægger sin lejr midlertidigt til Huma-dalen.

22. februar: Efter hyppige stillingsskift i januar og februar, indtager 8. Battr. de tidligere 7. Battr. stillinger i den sydlige kant af Mrzeni.

8. marts: Fjendtlig patruljefremstød i Ljumnica-dalen afvises.

24. marts: 8. Battr. går med en deling i stilling ved Bogorodica øst for Vardar.

6. april: En deling fra 8. Battr. stilling syd for Gjevgjseli.

16. april: Fjenden trænger forbigående ind i Grenz-hügel stillingen.

20. og 21. april: Fjendtlig angreb mod Spacitelna mislykkes.

13. maj: 2. Deling fra 8. Battr. går i stilling 2 km sydvests for Gjevgjseli.

30. maj: Store Jarebitzna går tabt efter flere dages artilleribeskydning, og et angreb med overlegne styrker. Det planlagte modangreb må opgives, da der ikke er tilstrækkelige styrker hertil disponible. De første tegn på den bulgarske hærs sammenbrud. 5. Battr. skyder 547 skud under forsvaret, og forlægger sin observation til Lazarett-höhe.

31. maj og 1. juni: Forsvar mod fjendtlige angreb på Grenzhügel.

22. juni: En bulgarsk personel-bataljon ankommer. 5 og 8. Battr. afgiver en pjece hertil med henblik på uddannelse.

17. august: Batterierne forlader deres ildstillinger. Bagtrop kommando forbliver indtil den 23. Pjecer overdrages til bulgarerne.

17. til 22. august: Gentagende heftige angreb på højderne syd for Gjevgjseli afvises.

23. august til 2. september: Bataljonen bliver Heeresgruppe reserve og forbliver i lejrene. Den 25. august modtager 5. Battr. to Haubitz 02 og 8. Battr. to Haubitz 13. Den 21. bliver lette vogne ved afgivelser af ammunitionsvogne, overdraget til bulgarerne.

3. september: Påtænkt overførelse til Vestfronten undlades. 5. og 8. Battr. indtager stillinger ved Mrzeni. Observation på Artillerie-Berg.

5. september: Ammunitionskolonnerne modtager 64 lette vogne med okser som forspand.

10. september: Udbygning af nye stillinger nordøst for Winckler-højderne. Forsvar mod stærke angreb på Baumhöhe.

15. og 16. september: Heftig fjendtlig artilleriforberedelse mod hele fronten. Den 16. går batterierne tilbage til lejren. Bataljonen modtager ordre til transport til den bulgarske 3. Division, hvor modstanderen er brudt igennem den 15.

17. september: Forberedelser til transport.

Ammunitionsforbrug siden marts 1916: 25.100 skud.

Blodige tab siden 1916: 12 mand død, 35 såret.

Jernkors I. kl.: Oberarzt d.R. Groß, Lt. Latten (Reiner), Feuerw.Lt. Born (Stab), Lt. Janecke (5.).

12. Tilbagegangskamp til Krivolak og Istib.

18. til 24. september 1918

Situation: Den i starten snævre indtrængning af franske og serbiske enheder i den bulgarske 3. Divisions front ved Dobropolje øst for Cerna den 15. september, førte til hele den makedonske fronts kollaps på grund af mangel på reserver og delvis demoralisering af de bulgarske tropper. Efter at fjenden var rykket frem til Kavadar den 20. september, modtog den bulgarske 1. armé, som sejrrikt havde afvist stærke angreb fra Vardar til Doiransøen den 18. og 19., ordren om at trække sig tilbage til Belasica Planina. Dette tilbagemang førte til opløsningen af de

bulgarske tropper, som ikke længere var i stand til en så vanskelig operation. Den tyske bagtrop ofrede sig i desperate tilbagemætkampe.

18. september: March kl. 0200 fra Negorci efter 2½ års indsats i dette område. Banegården i Miletkovo blev kl. 10 angrebet af fly, hvorunder Lt.d.R. Dinsing (stab) og 10 mand og 27 heste blev sat ud af spillet. Stabens køretøjer blev for en stor dels vedkommende ødelagt. Befalingen om transport blev annulleret. Forskydning mod øst til den bulgarske 9. Division ved Dedeli, hvorunder der opstod yderligere tab på grund af luftangreb. 30 km march.

19. september: Ved middag transport fra banegård Dedeli til Krivolak, hvortil transporterne ankom sidst på aftenen

20. september: Vanskelig natmarch over Negotin til Kavadarl. Vej måtte møjsommeligt banes gennem de tilbagetrækkende kolonner fra den bulgarske 3. Division. Kl. 0830 nåede bataljonen Kavadar. Kl. 1245 gik 8. Battr. i beredskabsstilling ved Vatas, 5. Battr. ved Kavadar. Omkring klokken 15 kollapsede modstanden fra bagtroppen i den bulgarske 3. division syd for Batasa, og resten af artilleriet gik tabt. Et hurtigt stillingsskift med bataljonen var nødvendig. Bulgarene trak sig tilbage i uorden og i en sådan hast, at bataljonen kun med besvær formåede at komme tilbage gennem Kavadar. Kaptajn Delius rapporterede disse begivenheder til A.O.K. Scholtz gennem løjtnant Latten. 5. og 8. Battr. var kl. 15 klar til at skyde, 2 km nordøst for Kavadar. Der blev affyret kortvarigt ild mod den fremrykkende fjende. Da riffelild fra tæt hold ramte stillingen, fortsatte tilbagetoget. Oblt.d.R. Oberschulte, kommandør for 5. Kolonne, blev herunder hårdt såret. Den nye ildstilling nær Sopot måtte opgives øjeblikkeligt. Sammen med det bulgarske Inf.Regt. 66, som ankom kl. 1730, rykkede bataljonen frem igen efter en times hvile nær Negotin, og indtog kl. 2015 en position på bakke 262 nær Sopot. 8. Battr. nedkæmper et fjendtligt batteri nær Kavadar. Kl. 2200 ordre til tilbagetrækning, hvilket sker under beskydning med shrapnel og maskingeværild. 2 km nord for Negotin bliver der igen taget stilling. Marchpræstation 42 km de sidste 30 timer. En gloende hed dag.

21. september: Kl. 0030 fortsat march over Vardar ved Krivolak. Ved daggry i stilling bag flodbakkerne ved Vardacift. Den fjendtlige forfølgelse blev bremsed ved beskydning af marchkolonnerne. Bulgarsk infanteri går tilbage over Vardar. Bataljonens ammunitionskolonne og træn sendt mod Istib går i bivak ved Sofilari. 5. Battr. når hertil kl. 20, efter at dens ammunition var forbrugt. Marchen lettes af det klare månelys. Vejene i stort omfang blokeret af faldne trækdyr og ødelagte vogne.

22. september: Fra kl. 0030 går også 8. Battr. dråbevis tilbage. En pjece under Lt.d.R. Flagge skyder den sidste ammunition og følger så efter. Morgen samledes bataljonen ved Sofilari og raster her til aften. Fjenden overskrider Vardar. Hptm. Delius opklarer om aftenen ildstillinger nord for Kara Hodzali, hvortil 5. og 8. Battr. i løbet af natten forskyder. Der hersker mangel på ammunition. Oberst Platzman, kommandør for Husar Regt. 18, overtager kommandoen over den svage tysk-bulgarske bagtrop.

23. september: Bataljonen går om morgenen i stilling længere mod nord ad pas-vejen på højde med Hadzi Seidli. Ved middagstid ankom, hjerteligt modtaget, en lille tysk infanterikommando, ½ deling med MG fra Ldw.Inf.Regt. 12. Kl. 1630 modtog bataljonen endeligt ammunition med lastbiler. 8. Battr. lagde øjeblikkeligt en effektiv ild over fjendtlige kolonner i Slana-dalen. Kl. 1830 blev Kara Hodzali opgivet af det bulgarske 66 Inf.Regt. efter et tappert forsvar. Hede, støv og total mangel på vand i en omkreds af 14 km på det nøgne, ørkenagtige højplateau.

24. september: III. Bataillons sidste kampdag! Kl. 0900 blev et stillingsskifte nødvendig på grund af fjendens fremrykning. Den første af 5. Battr. pjecer slipper alene i galop over en af fjenden beskydt stykke vej. Den næste blev fanget i den fjendtlige MG-ild, der herefter blev bragt til tavshed med nogle få skud fra 8. Battr. Da et nyt, mindre synligt MG, herefter dukkede op, rykkede Fahrer Weiss (8.) frivilligt i skridt frem langs vejen for at lokke ilden til, og dermed afslører placeringen af MG'et. Oberst Platzmann, Major v. Falkenhausen fra Heeresgruppen generalstab, og alle ikke ved pjecerne engagerede officerer og mandskab, forsvarede i timevis pjecerne med karabiner mod de fra flanken og langs vejen fremrykkende englændere. Under denne ildstøtte forsøgte Lt.d.R. Eichler at bringe en pjece igennem MG-zonen, men styrtede imidlertid ned ad skråningen på den smalle vej ud for den strandede pjece fra 5. Battr. Da flankerende ild på klosthold slog ned i stillingen, blev der omkring kl. 15 givet ordre til tilbagetrækning. Pjecerne kunne ikke længere reddes. I mellemtiden var den første pjece fra 5. Battr. gået i stilling på den nederste serpentine på vejen mod Istib, og beskød herfra maskingeværer på Højde 420, som beskød vejen; dette gjorde senere et batteri fra den sidste ildstilling i udkanten af Istib. Herved blev det muligt for 5. Battr. og resten af bataljonen at falde tilbage. Efter at omkring kl. 18 den sidste ammunition var brugt med synlig effekt mod et fjendtligt batteri, begyndte også 5. Battr. tilbagetrækningen. En hed slutkamp af tragisk omfang! Takke været troppernes heltemodige holdning, blev våbenæren bevaret. Efter et hæderligt nederlag mod overvældende odds afslutter III. Bataillon sin glørværdige militærhistorie med denne dag.

Ammunitionsforbrug: 640 skud
 Marchstrækning til Istib: 140 km.
 Tab: To officerer såret, 2 mand død, 8 såret, 2 savnet.
 Jernkors, I. Kl.: Lts.d.R. Knippen (5.) og Brinkmann (8.).

13, Tilbagetrækning til Sofia, transport, demobilisering

24. september til 15. november 1918

Situation: Den 26. september anmodede bulgarerne Ententen om våbenstilstand. Fra det bulgarske sammenbrud blev de tyske enheder trukket ud – 1. Armee via Sofia, hvorfra de dels med jernbane til Nisch, dels med fodmarch over Rustschuk og Lom Palanka rykkede til Rumænien. Den 1. november rykkede serberne igen ind i Belgrad.

24. september til 2. oktober: March på 225 km over Locana – Küstendil til Sofia i stor hede og ad dårlige veje, gennem bjergland med ringe vandforsyning på over 1000 meters højde.

24. september: 8. Battr. (uden træn og kolonne) slår ind på vejen mod Kumsnovo. Resten af bataljonen følger trænet, der forud er sendt mod Kocana. De enkelte dele af bataljonen er vidt adskilt af uregelmæssigt flygtende bulgarske kolonner.

25. september: Aften videre march fra Istibanja mod Carevoselo. En del af trænet måtte efterlades. 8. Battr. når Kumanovo efter march på 60 km.

26. september: Ankomst til Carevoselo ved middagstid. Natmarch over de 1200 m høje bjerge mod Küftendil. 8. Hvil i Kumanovo.

27. september: Videre march mod Küftendil, hvor nyheden modtages om den bulgarske våbenstilstandsanmodning og revolution i Sofia. 8. Battr. transporteres til Risch på initiativ af Hptm. von Roy, hvor de indtil den 4. oktober indkvarteres på kasernen.

28. september: Undervejs modtages fra fly befaling til ikke at fortsætte over Radomir, der er i hænderne på bulgarske oprøre. Bivuak ved Debeli Lak.

29. september: Hviledag og ankomst af resten af bataljonen.

30. september: March til Ramenska Carkwa.

1. oktober: March til Zlatusa, 34 km.

2. oktober: Ankomst til Sofia. Bivuak ved krigsrampen indtil den 6. oktober. Fra den 2. oktober aften et koldt, regnfuldt vejr. Bataljonen er under store anstrengelser siden den 18. september i gloende hede, med mangel på vand og utilstrækkelig forplejning nået grænsen på det mulige. To dødsfald på grund af overanstrengelse. Takket være den urokkelige handlekraft og omsorg fra Hptm. Delius og batterifører, Lt.d.R. Eichler (8.) og Brinkmann (fungerende 5.) både i kamp og under march, og den utrættelige omsorg fra Oberarzt d.R. Gross under machen, kom III. Bataillon som næsten den eneste samlede troppedel ud af katastrofen.

4. oktober: Banetransport med 8. Battr. fra Risch til Cuprija.

6. til 8. oktober: Banetransport med bataljonen fra Sofia til Cuprija.

9. til 18. oktober: Underbringelse i Cuprija, Mun.Kol. i Supska. Tropperne kommer sig hurtigt med god forplejning og hvil.

18. til 30. oktober: Banetransport over Velika Plana – Belgrad – Budapest – Preßburg - Dresden (rensning) – Leipzig til Köln.

30. september: Bataljonen ankommer morgen til Köln med en styrke på 24 officerer, 295 mand og 244 heste. Underbringelse: Stab i Brühl, 5. i Pingsdorf, 8. i Berzdorf, 5. Kol. Schwadorf, 8. Kol. Vochem.

4. november: 5. Battr. modtager 4 tunge Feldhaubitze 13. 8. Battr. modtager 3 10-cm Kanonen 17 med løbsvogn. Batterierne begynder uddannelse på de nye våben.

8. november: Bataljon i alarmberedskab.

11. november: Indstilling af udvendig tjeneste. Demobilisering efter anvisning fra Gouvernement Köln.

12. og 16. november Aflevering af udrustning til Artilleridepot Köln.

15. november: Hjemsendelse af personel af reserven indtil årgange 1898-1901. Aflevering af heste til Landwirtschaftskammer Bonn.

17. til 24. november: Transport af resten af bataljonen til Fürstenau (Reg.Bez. Osnabrück). Underlæggelse under Ersatz-Batl. Den tidligere fredstidsbataljon II/9 formeres på ny i Nortrup, Loxten og Kettenhamp.

14. 7. Batterie 1918

a) i Serbien og langs Bosporus

11. december 1917 til 29. januar 1918: Hvil i Pegelista sydøst for Krivolak.

30. januar til 10 maj: Uddannelse i Hum nord for Risch. Batteriet er underlagt 201. Inf.Brig. (v. Oertzen). Afgivelse af heste.

10. til 13. maj: Banetransport fra Risch over Sofia – Adrianopol til Konstantinopel.

14. maj: Battr. sætter over Bosporus med dampfærge til Haidar Pascha. Underbringelse i karantænelejr.

15. maj til 26. juni: Klargøring i Haidar Pascha og forberedelse til indsættelse i Palestina. Battr. modtager tropeudrustning. Som trækdyr tilgår 80 okser og 28 ungarske bøfler. Battr. er underlagt den tyske militærmission. Arbejdstjeneste på stapelplads. Tur til seværdigheder i Konstantinopel.

19. maj: Battr. overværer den østrigske kejsers indtog.

28. maj: 27 mand erstatninger ankommer fra Ehrenbreitstein.

1. juni: Assistance under den store brand i Stambul.

6. og 16. juni: Dampfærge transport til Therapia og til Prinzen-øen i Marmara havet.

24. juni: Indsættelse af batteriet i Palestina opgives. Aflevering af tropeudrustning.

26. juni: Overførsel til Konstantinopel. Om aftenen transport.

b). På Vestfronten.

26. juni til 6. juli: Banetransport over Sofia – Nisch – Belgrad – Budapest – Preßburg - Dresden (Rensning) – Erfurt – Mainz - Diedenhofen til Longuyon. 3120 km.

7. juli til 6. september: Underbringelse: Battr. i Braumont, kolonne i Fresnois la Montagne. På grund af dårlig helbredstilstand som følge af mange malariatilfælde, forbliver battr. i hvil. Den 21. august modtages træk- og rideheste.

6. september: Forskydning til fronten syd for Metz. Indkvartering i Xivry.

7. september: March mod Briey.

8. september: Over St. Privat til st. Germain, herefter drej mod Wernheim (Verneville).

9. og 10. september: Hviledag i Wernheim.

11. september: March fra middag over Gravelotte – Ars til Neuburg/Mosel og 255. Inf.Div. (Jung)

12. september: Det fransk-amerikanske angreb begynder mellem Meuse og Mosel. Rømning af St. Mihiel buen. Battr. marcherer under fjendtlig fjernild over Arnville – Bayonville. Kl. 10 i stilling ved Preny. Beskydning af indtrængt fjende syd for Vilcy-sur-Trey. Kl. 1600 stillingsskifte 2 km længere tilbage i » Teufelsschlucht« nord for Preny. Hovedobservation på Højde 350 nord for Pagny.

13. september: Støtte til modangreb mod Vilcey-sur-Trey.

14. september: Kl. 0100 blev en pjece under Lt.d.R. Müller trukket frem i sydlige udkant af Rappes-skoven, 1½ km vest for Villers-sous-Preny til beskydning af Pont-à-Mousson. Modstanderen trænger videre frem mod vest og står om aftenen i ryggen på pjecen. Forspandet blev udslettet af den fjendtlige ild. Da den sidste ammunition var skudt bort, blev pjecen gjort ubrugelig. Herefter tilbagemarch til batteriet. Dette havde i mellemtiden været indsat med et stort ammunitionsforbrug under forsvar, og blev selv kraftigt beskudt.

15. til 28. september: Omfattende ildkamp. Det fjendtlige angreb genoptages ikke.

29. september til 6. oktober: Hvil i Neuburg. Tab under beskydning af kvarterer. Den 2. oktober deltagelse i en skydning med gas fra stillinger vest for Teufelsschlucht.

7. oktober til 12. november: Indsat i tidligere stillinger nord for Preny. Omfattende aktivitet. Hyppig forstyrrelsesild.

25. oktober: Forlægning af lejr til skovkanten 1½ km vest for Neuburg.

2. november: To pjecer uanvendelig på grund af de omfattende skydninger. Den sidste pjece skød livligt frem til middag den 11. november.

Ammunitionsforbrug: 4.500 skud

Tab: 5 mand død, 7 såret.

Jernkors I. Kl.: Lt. d.R. Müller (Walter), Sergt. Weiher.

e) Tilbage-march og demobilisering

12. november: Batteriet samles i lejren. Underlægges I./Res.Fußartl.Regt. 7 (Dunker) til returmarchen.

13. til 28. november: March på 375 km over Metz – Saarbrücken - Kaiserslautern til Freudenheim ved Mannheim.

March og kvarter: 13. Anzig/Mosel; 14. over Metz til Wanten; 15. Hais; 16. hviledag; 17. over Bolchen til Madenhof (bivuak) nord for Kreuzwald; 18. Wehrden; 19. over Völklingen - Saarbrücken til Dudweiler; 15 mand fra venstre side af Rhinen hjemsendes; 20. over Neunkirchen til Wiebelskirchen; 21. Hviledag. Oblt.d.R. Oster, Lts. d.R. Baldus og Zingfen, og 20 Mand hjemsendes; 22. over Homburg til Niederwiesen; 23. over Landstuhl - Kaiserslautern til Wiesentaler-Hof; 24. hviledag; 25. over Otterberg til Alsenborn; 26. Großkarlbach; 27. Frankental; 28. over Rhinen ved Mannheim til Freudenheim; her hvil til 2. 12.

2. til 9. december: Banetransport fra Weinheim over Frankfurt – Kassel – Hameln - Osnabrück til Nortrup ved Quakenbrück (Prov. Hannover).

9 til 11. december: Indkvartering i Nortrup og demobilisering af 7. Batterie og kolonne. Batteriet træder tilbage til II. Fredstidsbatteri.

Fußartillerie-Regiment Nr. 9 tab:

62 officerer og 1.293 mandag

Sønderjyske tab:

1. årig frivillig Erik Albrecht fra Hellevad, 1. batteri. Let såret. Verlustliste 5. marts 1915

Vizefeldwebel Ernst SWege, Aaresund, 4. batteri, hårdt såret. Verlustlise 38. april 1916

Bilag til Regimentshistorien

Bilag 1

Fortegnelse over fører 1914-1918

Chef des Regiments: General der Artillerie v. Lauter.

Regimentskommandør:			
	Oberst Schulenburg	Til 27. 9.1915	
	Obstlt. Rotmann	Til 31. 3.1917	
	Major Krauß	Til 8. 4.1918	
	Major v. Theobald	Resten af krigen	
I. Bataillon			
	Major Rotmann	Til 28. 8.1915	
	Hptm. Schulz	Til 24.11.1915	
	Major Neumann	Til 31. 5.1916	
	Major Uhlenhaut	Til 27. 5.1917	
	Hptm. Brinkmann	Resten af krigen	
1. Batterie		2. Batterie	
Hptm. Buhle	Til 2. 9.15	Hptm. Hasdenteufel	Til 28. 8.16
Hptm. Brinkmann	Til 27. 5.17	Oblt. Schleicher	Til 28. 9. 16
Hptm. Bunte	Til 28.12.17	Hptm. Sippe!	Til 17.10.18
Lt.d.R. Killing	Til 9. 9.18	Lt. Wüllenweber	Til krigens slutning
Lt. Pillert	Til krigens slutning		
10. Batterie			
	Oblt. Mertitsch		
1. Batterie-Kolonne		2. Batterie-Kolonne	
Rittm.d.L. Eschbaum		Oblt.d.L. Guntrum	Til 19. 7.17
		Lt.d.L. Knoblauch	Til 31.1.17
		Lt.d.L. Hagen	Til krigens slutning
II. Bataillons			
	Major Bachmann	Til 6.11.1916	
	Hptm. Heydemann	Til krigens slutning	
3. Batterie		4. Batterie	
Hptm. Köhler	Til 25.9.16	Hptm. Schumann	Til 28. 3.16
Lt.d.R. Herfel	Til krigens slutning	Oblt. Ziegler	Til 5.10.17
		Lt. Weißer	Til krigens slutning
9. Batterie			
	Hptm. Haenert	Til 27. 4.17	
	Lt.d.R. Köpf	Til krigens slutning	
3. Batterie-Kolonne		4. Batterie-Kolonne	
Hptm.d.L. Hammerfcu	Til 4.18	Rittm.d.L. Pongs	Til 7. 5.17
Oblt.d.R. Spickerois	Til krigens slutning	Lt.d.R. Schnepfer	Til 16.10.18
		Lt.d.R. Schirp	Til krigens slutning
9. Batterie-Kolonne			
	Oblt. Spicker.		

	III. Bataillon		
	Major v. Scheven	Til 23. 1.1916	
	Major Torges	Til 30. 6.1916	
	Major Mahn	Til 28.12.1916	
	Hptm. Delius (Wilh.)	Til krigens slutning	
5. Batterie			
Hptm. Mommer	Til 21.12.14	7. Batterie	
Hptm. Meyer	Til 9. 3.15	Hptm. Hoffmann	Til 22. 6.15
Hptm. Heydemann	Til 30. 6.15	Hptm. Erdmann	Til 8.3.17
Hptm. Albrecht	Til 27. 9.16	Lt. d. R. Oster	Til krigens slutning
Oblt. vom Endt	Til krigens slutning		
8. Batterie		6. Batterie	
Hptm. Trepper	Til 24. 2.15	Hptm. Schmidt	
Hptm. von Roy	Til 8.10.16	1.4.15 til Res.Fußartl.Regt. 3	
Hptm. Delius (W.)	Til 28.12.16		
Lt. Graeff	Til 13. 9.17		
Lt.d.R. Eichler	Til krigens slutning		
5. Batterie-Kolonne		7. Batterie-Kolonne	
Lt. d. R. Jancke	Til 18.4.16	Maj. d. L. Dremel	Til 18.4.16
Oblt.d.R. Oberschulte	Til 20. 9.18	Lt. d. R. Lutz	Til krigens slutning
		8. Batterie-Kolonne	
	Ritm. d. L. Frhr. v. Brandenstein	Til 15.11.16	
	Lt. d. L. Lürken	Til efterår 1917	
	Lt. d. L. Scholz	Til krigens slutning	

Bilag 2

Krigsorganisation og bevæbning

Af den i fredstid stående I. Bataillon i Köln, blev I. og II. Bataillon formeret ved mobiliseringen, og dannede til november 1914 Mörser-Regiment 9. Fredstids II. Bataillon på Ehrenbreitstein blev mobiliseret som III. Bataillon med 4 tunge felthaubitser-batterier. Til hver bataljon var der knyttet en let ammunitionskolonne på 24 ammunitionsvogne. Yderligere var der til I. og II. Bataillon knyttet her en Kolonne-afdeling med 4 kolonner på hver 17 ammunitionsvogne, og til III. Bataillon 1 afdeling med 8 kolonner á 17 vogne.

I. Bataillon

1. og 2. Batteri med 4 Mörser (rør, lavet og Gürtel (forsynings-) vogn og 4 ammunitionsvogne) og en let ammunitionskolonne. Organisatorisk styrke på 25 officerer, 780 mand, 79 ride- og 436 trækheste. Batteriets styrkemål: 6 officerer, 28 underofficerer og 226 mand. 24 ride og 124 trækhæste.

18. september 1915: Den lette ammunitionskolonne og de fire kolonner i Kolonne-afdelingen III/7. ændres til 1. og 2. Batterie-Kolonne med hver 17 ammunitionsvogne.

20. januar 1917: Reorganisering af 1. og 2. Batterie til hver 3 pjecer.

31. maj 1917: Ombevægning med lange mörser.

20. januar 1918: Fußartl.Battr 194 med 2 15-cm Kanone 16 (Krupp) med traktorer tilgår som 10. Batterie

7. til 11. december 1918: Demobilisering i bakkerne ved Bersenbrück

III. Bataillon.

5., 6., 7. og 8. Batterie med hver 4 tunge Feldhaubitzen 02 og en let ammunitionskolonne. Organisatorisk styrke på 32. officerer, 148 underofficerer, 1.028 mand og 684 heste. Batterierne: 6 officerer, 34 underofficerer, 190 mand og 124 heste.

15. december 1914: 5. og 7. Batterie ombevæbnes til tunge Feldhaubitzen 13. 8. Batr. følger i juli 1915.

1. april 1915: 6. Batterie afgives til Res.Fußartl.Regt. 3.

25. juli 1915: Ændring af den lette ammunitionskolonne og 2 Kolonne i Kolonne-afdeling III/9 i 5, 7. og 8. Batterikolonne med hver 17 ammunitionsvogne.

10. december 1917: 7. Batterie forlader bataljonen.

12. til 15. november 1918: Demobilisering af III. Bataillon (uden 7. Batterie) ved Köln.

9. til 11. december 1918: demobilisering af 7. Batterie i Nortrup.

Bilag 3

Regimentets tal

a) Samlet personel, der tjente ved regimentet:

337 officerer og 8.755 mand. Optaget ved Ersatz-Bataillon: 69.249 mand

b) Samlet forbrug af ammunition og materiel:

427.450 skud ¹⁾. I detaljer:

	s. F.H	Mörser	15 om-Kan
I. Batl.	-	139.300	4.350
II. Batl	-	132.400	3.900
III. Batl	147.000	-	-

Gennemsnitlig antal skud pr. rør ved I. og II. Bataillon 7.500 til 8.500 skud, ved III. Batl. ?

Højeste antal: Mörser 1 ved 1. Battr.: 10.500 skud. 2. Batteri lange mörser: 12.800 skud

c) Samlet marchstrækning i løber af operationer og længere, sammenhængende marcher:

I. Batl.	3.430 ²⁾		
II. Batl	3.530		
III. Batl	1.855 km	3. batteri	3.900 km.

d) Tilbagelagte kilometer under jernbanetransporter.

I. Batl.	10.700 km	13 transporter
II. Batl	11.125 km	16 transporter
III. Batl	5.250 km	9 transporter
7. Batteri	7.664 km	11 transporter

Længste transportstrækning:

I. Batl. Longuyon - Dobrudscha – 2.745 km på 10 dage

II. Batl. Buzau (Rumänien) – Rethel - 2.565 på 12 dage

III. Batl. Cuprija (Serbien) – Köln - 2.110 på 12 dage

7. Battr. Konstantinopel - Longuyon – 3.120 på 10 dage.

e) Tildeling af ordener frem til demobiliseringen

	Regt. stab	I. Batl	II. Batl.	III. Batl.	I alt
Ritterkreuz des Hausordens von Hohenzollern	3	4	1		8
Eisernes Kreuz I.	4	51	36	21	112
Eisernes Kreuz II	10	925	830	400 (?)	2.174
Andre ordener	18	96	80	210	404

Vizefeldwebel Bruns ved 1. Batterie blev med sine 8. krigsdekorationer den mest dekorerede. I 1919 blev der yderligere tildelt 20 Jernkors, I. klasse.

¹⁾ Under krigen 1870/71 havde det samlede fæstningsartilleri med 107 batterier skudt 461.000

²⁾ Svarende til den omtrent luftlinje mellem Köln og Bagdad.

Bilag 4

Forkortelser

adds. — abends. - aften
 Abt. — Abteilung - afdeling
 Adj. — Adjutant - adjudant
 A.K. — Armeekorps
 Aka. — Artilleriebekämpfungsartillerie. — Artilleribekæmpelses-artilleri
 A.O.K. — Armee-Oberkommando
 A.B.O. — Artillerieverbindungsosfizier — Artilleri forbindelsesofficer
 Artl. — Artillerie
 BaM. — Batterie
 Bail. — Bataillon.
 Beob. — Beobachtungsstelle - Observationsstade
 Bhf. — Bahnhof — bamegård.
 Chau. — Chateau — slot
 Div. — Division
 Fähnr. — Fähnrich — fenrik
 F.A.R. — Feldartillerie-Regiment.
 FeKa — Fernkampartillerie — Fjernkamp artilleri
 fdl. — feindlich - fjendtlig.
 Fme. — Ferme — gård
 FL. - Fort.
 Fußartl. (Fußa.) — Fußartillerie — tungt artilleri (fodartilleri).
 Gefr. — Gefreite - korporal
 Gen.Kdo. — Generalkommando.
 Genlt. — Generalleutnant.
 Hplm. — Hauptmann - kaptajn.
 Inf. — Infanterie.
 Ika — Infanteriebekämpfungsartillerie — Infanteribekæmpelses artilleri
 Kan. — Kanone.
 Kan. — Kanonier.
 Kdr. — Kommandeur.
 Lt. — Leutnant
 l. Mun.Kol. — leichte Munitions-Kolonne — let ammunitionskolonne.
 Ldw. oder L. — Landwehr - landeværn.
 lg.Mrs.Battr. — lange Mörser-Batterie.
 M.G. — Maschinen-Gewehr.
 mrgs. — morgens.
 Mrs. — Mörser.
 Mun. — Munition,
 nachm. — nachmittags - eftermiddag
 Oblt. — Oberleutnant - premierløjtnant
 östl. — östlich — østlig.
 P.W. — Panzerwerk.
 Res.K. — Reserve-Korps.
 Rgt. — Regiment.

Stellg. — Stellung - stilling
 Sergt. — Sergeant.
 Schwefla. — schwere Flachfeuer-Artillerie- tung fladbane artilleri
 f. F.tz. — schwere Feldhaubitze – tung felthaubits
 südl. — südlich - sydlig
 Ufffz. — Unteroffizier - underofficer
 verm. — vermißt - savnet
 vorm. — vormittags - formiddag
 verw. — verwundet - såret.
 Vfw. — Vizefeldwebel - Oversergent.
 westl. — westlich - vestlig
 I. — 1. Batterie.
 II. (eller II./9) — II. Bataillon des Regiment 9
 5./9. — 5. Batterie des Fußartillerie-Regiments 9.
 1. Kol. — Batterie-Kolonne der 1. Batterie